

Nr. 17 – 2001
Side 2283 - 2437

NORSK LOVTIDEND

Avd. I

Lover og sentrale forskrifter mv.

Nr. 17 - 2001
Utgitt 31. januar 2002

Dette er siste hefte i 2001-årgangen.

Innhold

	Side
Lover og ikrafttredelser. Delegering av myndighet	
Des. 21. Ikrafts. av lov av 21. desember 2001 nr. 115 om endringer i lov 10. juli 1936 nr. 6 til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror (Nr. 1561).....	2337
Des. 21. Ikrafttr. av lov av 21. desember 2001 nr. 116 om oppheving av lov 3. juni 1938 nr. 4 om utførselsforbud for levende rev, skogmår m.v. (Nr. 1562)	2337
Forskrifter	
Des. 18. Forskrift om stønad til dekning av utgifter til fysioterapi (Nr. 1538)	2288
Des. 18. Forskrift om godkjenning av sykehus og om lands- og flerregionale funksjoner ved sykehus (Nr. 1539).....	2298
Des. 20. Forskrift om arbeidsmarkedstiltak (Nr. 1544)	2309
Des. 20. Forskrift om tilskudd til omstilling av arbeidssamvirker og produksjonsverksteder (Nr. 1546)	2322
Des. 20. Forskrift om regulering av fisket etter reker ved Øst-Grønland i 2002 (Nr. 1547).....	2323
Des. 20. Forskrift om regulering av fisket etter reker i NAFO-området i 2002 (Nr. 1548)	2323
Des. 20. Forskrift om praktisk tjeneste (turnustjeneste) for å få autorisasjon som lege (Nr. 1549).....	2324
Des. 21. Forskrift om regulering av fisket etter brisling i norsk sone, i EU-sonen i Nordsjøen og i Skagerrak i 2002 (Nr. 1551)	2330
Des. 21. Forskrift om forvaltning av Fond for utøvende kunstnere og om fastsetting av avgift for kringkasting av lydopptak som ikke er vernet etter åndsverkloven (Nr. 1559)	2336
Des. 21. Forskrift til åndsverkloven (lov av 12. mai 1961 nr. 2 om opphavsrett til åndsverk m.v.) (Nr. 1563)	2337
Des. 18. Forskrift om legemiddelforsyningen mv. ved sykehus og andre helseinstitusjoner (Nr. 1576)	2348
Des. 20. Forskrift om gebyr for tjenester som utføres av Sjøfartsdirektoratet (Nr. 1578)	2359
Des. 20. Forskrift om takseringsregler til bruk ved beskatning ved trekk i lønn mv. (lønnstrekkordningen) av personer som skattlegges på Svalbard i inntektsåret 2002 etter lov av 29. november 1996 nr. 68 om skatt til Svalbard (Nr. 1584).....	2371
Des. 20. Forskrift om forbrukernes kollektive interesser (Nr. 1586)	2372
Des. 20. Forskrift om regulering av fisket etter sei sør for 62° N i 2002 (Nr. 1588)	2375
Des. 20. Forskrift om blyhagl (Nr. 1589).....	2376
Des. 21. Forskrift om regulering av fisket etter kolmule i EU-sonen, Færøy-sonen, internasjonalt farvann, Norges økonomiske sone og fiskerisonen ved Jan Mayen for fartøy med kolmuletråltillatelse og Nordsjø-/industri-tråltillatelse i 2002 (Nr. 1594).....	2379
Des. 21. Forskrift om helseovervåking i fjørfebesetninger (Nr. 1595)	2380
Des. 21. Forskrift om innkreving av gebyrer til statskassen for offentlige oppgaver i forbindelse med oppdretts- og havbeitevirksomhet (Nr. 1597)	2381
Des. 21. Forskrift om takseringsregler til bruk ved ligningen av utenlandske artister for inntektsåret 2002 etter lov av 13. desember 1996 nr. 87 om skatt på honorar til utenlandske artister (Nr. 1599)	2382
Des. 21. Forskrift om innesluttet bruk av genmodifiserte mikroorganismer (Nr. 1600).....	2383
Des. 21. Forskrift om bestemte former for undervisningsvirksomhet som innebærer innesluttet bruk av genmodifiserte mikroorganismer (Nr. 1601).....	2406
Des. 21. Forskrift om innesluttet bruk av genmodifiserte dyr (dyreforskriften) (Nr. 1602)	2408
Des. 21. Forskrift om innesluttet bruk av genmodifiserte planter (planteforskriften) (Nr. 1603)	2413
Des. 20. Forskrift om tilskudd til jobbskapingsprosjekter (Nr. 1609).....	2425
Des. 21. Forskrift om tillatelse for radioutstyr i norskregistrert luftfartøy (Nr. 1612).....	2426
Des. 28. Forskrift om dyrehelsemessige betingelser for innførsel og utførsel av fjørfe og rugeegg (Nr. 1616)	2428
Endringsforskrifter	
Des. 17. Endr. i forskrift om legemidler (Nr. 1537).....	2283
Des. 19. Endr. i forskrift om stønad til dekning av utgifter til viktige legemidler og spesielt medisinsk utstyr (Nr. 1540)	2299

Des.	19.	Endr. i forskrifter fastsatt i medhold av smittevernloven, tobakksskadeloven, kommunehelsetjenesteloven og spesialisthelsetjenesteloven som følge av omorganiseringen av den sentrale helseforvaltning og spesialisthelsetjenestereformen mv. (Nr. 1541)	2299
Des.	20.	Endr. i forskrift om tekniske krav og godkjenning av kjøretøy, deler og utstyr (kjøretøyforskriften) (Nr. 1542).....	2308
Des.	20.	Endr. i forskrift om stønad til dekning av utgifter til undersøkelse og behandling hos lege og i private medisinske laboratorie- og røntgenvirksomheter (Nr. 1543).....	2309
Des.	21.	Endr. i forskrift om grossistvirksomhet med legemidler (Nr. 1553).....	2331
Des.	21.	Endr. i forskrift om forholdet til andre kredittinstitusjoner og bedrifter for medlemmer og vararepresentanter av Norges Banks hovedstyre (Nr. 1554).....	2334
Des.	21.	Endr. i forskrift om beregning av uførepensjon, rehabiliteringspenger og attføringspenger, og godskrivning av pensjonspoeng ved yrkesskade (Nr. 1555).....	2334
Des.	21.	Endr. i forskrift om frivillig yrkesskadetrygd for selvstendig næringsdrivende og frilansere (Nr. 1556)	2335
Des.	21.	Endr. i forskrift om beregning av uførepensjon, rehabiliteringspenger og attføringspenger under opphold i institusjon som nevnt i folketrygdloven § 3–27 (Nr. 1557).....	2335
Des.	21.	Endr. i forskrift om godskrivning av pensjonspoeng (omsorgspoeng) for omsorgsarbeid for en syk, en funksjonshemmet eller en eldre person (Nr. 1558).....	2335
Nov.	21.	Endr. i forskrift om bruk av kjøretøy (Nr. 1560)	2337
Des.	12.	Endr. i forskrift for eksamener ved Universitetet i Tromsø (Nr. 1573)	2345
Des.	13.	Endr. i forskrift om godkjenning/underkjenning av praksis i helse- og sosialarbeiderutdanningene og prosedyreregler ved godkjenning/tvil om godkjenning/underkjenning av praksis ved Høgskolen i Lillehammer (Nr. 1574).....	2346
Des.	15.	Endr. i forskrift om tilskudd til frivillige barne- og ungdomsorganisasjoner (Nr. 1575).....	2347
Des.	18.	Endr. i forskrifter fastsatt i medhold av spesialisthelsetjenesteloven, kommunehelsetjenesteloven, folketrygdloven, smittevernloven, pasientrettighetsloven og abortloven som følge av omorganiseringen av den sentrale helseforvaltning og spesialisthelsetjenestereformen mv. (Nr. 1577).....	2350
Des.	20.	Endr. i forskrift om hygiene og kontroll m.v. ved produksjon og frambud av ferskt fjørfekjøtt (Nr. 1579)	2367
Des.	20.	Endr. i enkelte forskrifter gitt med hjemmel i helsepersonelloven og lov om helsetjenesten i kommunene som følge av fornyelsen av den sentrale sosial- og helseforvaltning og noen andre endringer (Nr. 1580)	2367
Des.	20.	Endr. i forskrift om tilskott til mjølkeproduksjon (Nr. 1582)	2369
Des.	20.	Endr. i forskrift om krav til beredskapsplanlegging og beredskapsarbeid mv. etter lov om helsemessig og sosial beredskap (Nr. 1583)	2371
Des.	20.	Endr. i forskrift om etablering, drift og sykdomsforebyggende tiltak ved oppdrettsanlegg (drifts- og sykdomsforskriften) (Nr. 1585)	2372
Des.	21.	Endr. i forskrift om maskevidde, bifangst, fredningstid og minstemål m.v. ved fangst av fisk og sild (Nr. 1590).....	2377
Des.	21.	Endr. i forskrift om fangstforbud, fredningstid, minstemål m.v. ved fangst av hummer, krabbe, kantsjattakrabbe og haneskjell (Nr. 1591).....	2377
Des.	21.	Endr. i forskrift om maskevidde, bifangst og minstemål m.v. i trålfiske etter reker og sjøkreps (Nr. 1592)	2378
Des.	21.	Endr. i forskrift om regulering av fisket etter sei nord for 62° N i 2002 (Nr. 1593).....	2379
Des.	21.	Endr. i forskrift til utfylling og gjennomføring mv. av skatteloven av 26. mars 1999 nr. 14 (Nr. 1596)	2381
Des.	21.	Endr. i forskrift om produksjonsregulerende tiltak for oppdrett av laks og ørret (Nr. 1598)...	2382
Des.	27.	Endr. i forskrift om spesifisert risikomateriale med hensyn til overførbare spongiforme encefalopatii (SRM) (Nr. 1604).....	2418
Okt.	5.	Endr. i forskrift om spilleregler for odds-spill (Nr. 1605)	2419
Des.	18.	Endr. i forskrift om stønad til dekning av utgifter til undersøkelse og behandling hos lege og private medisinske laboratorie- og dekning røntgenvirksomheter (Nr. 1606)	2422
Des.	21.	Endr. i forskrift om visse godtgjørelser det skal gjennomføres forskuddstrekk i og begrensninger i plikten til å gjennomføre forskuddstrekk i visse godtgjørelser utenfor tjenesteforhold (Nr. 1610).....	2425
Des.	21.	Endr. i forskrift om dagpenger under arbeidsløshet (Nr. 1611).....	2426
Des.	21.	Endr. i forskrift (Nr. 105) om for merverdiavgift til kommuner og fylkeskommuner mv. (Nr. 1613)	2427
Des.	21.	Endr. i forskrift (Nr. 119) om avgrensning av merverdiavgiftsunntaket for omsetning av helsetjenester (Nr. 1614).....	2428

Des.	21.	Endr. i forskrift (Nr. 118) om avgrensning av merverdiavgiftsunntaket for omsetning av sosiale tjenester (Nr. 1615)	2428
Des.	31.	Endr. i forskrift om utlendingers adgang til riket og deres opphold her (Nr. 1617).....	2436

Diverse

Des.	20.	Opph. av forskrift om statstilskudd til nedskrivning av transport- og kjørekostnader for bilbensin og autodiesel (Nr. 1545).....	2322
Des.	20.	Deleg. av myndighet til Longyearbyen lokalstyre etter forskrift om læge- og sundhetsforholdene på Svalbard § 3 – § 12 (Nr. 1550).....	2329
Des.	21.	Deleg. av myndighet til Longyearbyen lokalstyre etter forskrift om lov om barneverntjenesters anvendelse på Svalbard § 3 første ledd (Nr. 1552)	2331
Des.	20.	Opph. av forskrift om adgang til å drive privat praksis etter lov om helsetjenesten i kommunene (Nr. 1581).....	2369
Des.	20.	Endr. i instruks om overvåking av og tiltak mot bovin spongiform encefalopati (BSE) ved nødslakting og slakting av storfe som avviker fra det normale samt ved slakting av importert storfe og avkom etter importerte kyr (Nr. 1587).....	2373
Des.	20.	Ikrafttr. av forskrift om lotteritilsynet og lotteriregisteret m.m. (Nr. 1607).....	2424
Des.	20.	Opph. av forskrifter om prisreguleringsavgifter for sildemjøl og sildolje og råstoff (Nr. 1608)	2424
		Oversikt over rettelsler	3. omslagsside
		Bestillinger, adresseendringer mv.	4. omslagsside

NORSK LOVTIDEND

Avd. I Lover og sentrale forskrifter mv.

Utgitt i henhold til lov 19. juni 1969 nr. 53.

Utgitt 31. januar 2002

Nr. 17 - 2001

---

17. des. Nr. 1537 2001

Forskrift om endring i forskrift om legemidler.

Fastsatt av Sosial- og helsedepartementet 17. desember 2001 med hjemmel i lov av 4. desember 1992 nr. 132 om legemidler m.v. (legemiddeloven) § 6 og § 19 annet ledd. Kunngjort 8. januar 2002.

I

I forskrift av 22. desember 1999 nr. 1559 om legemidler gjøres følgende endringer:

§ 1–1 skal lyde:

Forskriften skal bidra til sikker og rasjonell legemiddelbruk gjennom forsvarlig kontroll av legemidlers kvalitet, sikkerhet og effekt samt markedsføring og pris.

Kapittel 12 og 13 skal lyde:

Kap. 12. Fastsettelse av pris på legemidler

I. Regler for prisfastsettelse, priskontroll og prisjusteringer

§ 12–1. Prisfastsettelse på legemidler

Før reseptpliktige legemidler bringes i handelen eller omsettes skal dets maksimale pris til apotek (AIP) og fra apotek (AUP) fastsettes i henhold til reglene i dette kapittel. Statens legemiddelverk kan gi reglene tilsvarende anvendelse for reseptfrie legemidler og for legemidler unntatt reseptplikt når disse omfattes av forskrift om stønad til dekning av utgifter til viktige legemidler og spesielt medisinsk utstyr.¹

Første ledd gjelder ikke reseptpliktige legemidler godkjent til dyr. For legemidler tilvirket i apotek, gjelder § 12–4.

¹ Se forskrift av 18. april 1997 nr. 330.

§ 12–2. Beregning av maksimal AIP

Maksimal AIP for et reseptpliktig farmasøytisk spesialpreparat fastsettes av Statens legemiddelverk.

Ved fastsetting av prisen tas hensyn til prisen på legemidlet i andre EØS-land. Det kan også tas hensyn til prisen for legemiddel på det norske markedet med tilsvarende effekt eller lignende virkestoff. I særlige tilfeller kan det videre tas hensyn til opplysninger om produksjonskostnadene for legemidlet.

Ved avveiningen av momentene skal det legges stor vekt på prisen i andre EØS-land.

§ 12–3. Beregning av maksimal AUP

Maksimal AUP for et reseptpliktig farmasøytisk spesialpreparat fremkommer ved at maksimal AIP, jf. § 12–2, tillegges maksimal avanse. Maksimal avanse fastsettes av Statens legemiddelverk.

Dersom apotek oppnår lavere innkjøpspris enn fastsatt maksimal AIP, skal minst halvparten av differansen mellom maksimal AUP og den AUP som fremkommer ved at maksimale apotekavanser tillegges oppnådd AIP, tilfalle kunden.

§ 12–4. Prisberegning på apotektilvirkede legemidler

Apotektilvirkede legemidler har fri prisdannelse.

Statens legemiddelverk kan likevel fastsette maksimal pris til apotek (AIP) og fra apotek (AUP) for apotektilvirkede legemidler som bør prisreguleres på grunn av hensynet til:

- a) en forsvarlig legemiddelforsyning,
- b) befolkningens helse, eller
- c) et ensartet og rimelig prisnivå.

Statens legemiddelverk skal fastsette slik maksimalpris som nevnt i annet ledd for apotektilvirkede legemidler som en virksomhet har enerett til å produsere til lager for salg videre til apotek eller grossist. Statens legemiddelverk fastsetter hvilke virksomheter som har slik enerett.

Prisberegningen etter annet og tredje ledd fastsettes av Statens legemiddelverk og meddeles i rundskriv. Det skal tas tilbørlig hensyn til kostnadene av alle innsatsfaktorer.

§ 12-5. *Prisjusteringer*

Statens legemiddelverk fastsetter frister og behandler søknader fremsatt av produsent om årlige prisjusteringer på farmasøytiske spesialpreparater som er undergitt maksimalprisregulering etter § 12-1 og som har markedsføringstillatelse i Norge.

Begge parter kan ta opp spørsmålet om prisendringer, dersom endrede forhold eller nye opplysninger tilsier det.

Opplysninger som er av betydning for prisbedømmelsen, kan kreves fremlagt i forbindelse med spørsmål om prisgodkjenning, og senere når spørsmål om prisendring tas opp til behandling.

Endringer i prisene i Spesialitetsprislisten og i Medisinaltaksten foretas i hovedregelen en gang i kvartalet.

§ 12-6. *Særlige saksbehandlingsfrister*

Vedtak i saker etter § 12-2 jf. § 12-5 skal fattes og meddeles søkeren innen 90 dager regnet fra den dagen søknaden ble mottatt.

Dersom Statens legemiddelverk må be søkeren om ytterligere opplysninger som er nødvendige for å behandle søknaden, skal søkeren straks underrettes. Endelig vedtak skal i så fall treffes senest 90 dager etter at tilleggsopplysningene ble mottatt.

Gjelder saken søknad om prisøkning og det foreligger uvanlig mange slike søknader, kan tidsfristen forlenges én gang med 60 dager, forutsatt at søkeren underrettes om forlengelsen innen utløpet av fristen i første jf. annet ledd.

Søkeren kan markedsføre legemidlet til den pris som er foreslått i prissøknaden hvis vedtak ikke er truffet innenfor de tidsfristene som følger av første jf. annet og tredje ledd. Dette gjelder inntil ny pris er fastsatt i medhold av § 12-5 annet ledd jf. § 12-2.

§ 12-7. *Begrunnelse og underretning til søkeren*

Fastsettes en annen pris enn den søkeren har foreslått i saker etter § 12-2 jf. § 12-5, skal vedtaket inneholde en begrunnelse basert på objektive og kontrollerbare kriterier, jf. § 12-2 annet jf. tredje ledd og forvaltningsloven kap. V, samtidig som søkeren underrettes om den klageadgang og klagefrist som gjelder etter kap. VI i forvaltningsloven.

§ 12-8. *Opptak i offentlige refusjonsordninger*

Ved stillingstaken til pris på legemidler som kan være aktuelle for opptak i offentlige refusjonsordninger, kan Helsedepartementet eller den det bemyndiger kreve forhandlinger med produsent om fastsettelse av pris på produsentnivå.

II. Prisstopp på reseptpliktige legemidler

§ 12-9. *Vedtak om prisstopp*

For alle eller bestemte kategorier legemidler som er undergitt maksimalprisregulering etter § 12-1, kan det innføres prisstopp. Vedtak om prisstopp skal være tidsbegrenset.

§ 12-10. *Vurdering av grunnlaget for prisstoppen*

De makroøkonomiske forholdene som begrunner prisstoppen skal undersøkes minst en gang i året med sikte på å klarlegge om det er grunnlag for å forlenge, endre eller oppheve prisstoppen. Det skal meldes fra om eventuelle endringer i prisstoppen senest 90 dager etter at undersøkelsen er påbegynt.

§ 12-11. *Unntak fra prisstoppen*

Det kan etter søknad fra innehaveren av markedsføringstillatelsen for legemidlet gjøres unntak fra prisstoppen hvis særlige grunner tilsier det. Søknaden skal inneholde tilstrekkelige opplysninger om grunnene.

Begrunnet vedtak etter første ledd skal fattes og meddeles søkeren innen 90 dager regnet fra den dag søknaden ble mottatt. Dersom søkeren må bes om ytterligere opplysninger som er nødvendige for å behandle søknaden, skal søkeren straks underrettes om hvilke nye opplysninger som kreves. Endelig vedtak skal i så fall treffes senest 90 dager etter at tilleggsopplysningene ble mottatt. Tidsfristen kan likevel forlenges én gang med 60 dager, forutsatt at det foreligger uvanlig mange slike søknader og søkeren underrettes om forlengelsen innen utløpet av fristen i første jf. tredje punktum.

III. Offisielle og godkjente prisoversikter mv. og register over legemidler

§ 12-12. *Oversikt over offisielle og godkjente maksimalpriser*

Det skal utgis:

1. En Spesialitetsprisliste, som inneholder de til enhver tid fastsatte maksimalpriser for reseptpliktige farmasøytiske spesialpreparater som har markedsføringstillatelse.
2. En Medisinaltakst, som inneholder de til enhver tid fastsatte maksimalpriser for:
  - a) Andre reseptpliktige legemidler enn nevnt under nr. 1, som vanligvis produseres i apotek.

b) Andre stoffer når de inngår i slike legemidler som nevnt under nr. 2 bokstav a.

3. Statens legemiddelverk kan godkjenne til bruk i apotek prislister for legemidler eller andre takstoversikter enn nevnt i nr. 1 og 2.

Fastsatte eller godkjente priser for reseptpliktige legemidler føres opp i slike takstoversikter eller prislister og gjelder da som maksimalpriser for salg fra apotek.

For reseptpliktige legemidler som det ikke er ført opp priser for i slike takstoversikter eller prislister som nevnt under denne paragraf, må apotekene ikke ta eller kreve høyere priser for enn dem som følger av reglene i § 12–1 til § 12–8.

Frakt, porto eller andre utgifter i forbindelse med sending av legemidler foreskrevet av lege eller tannlege til bestemt person, kan apotekene ikke kreve dekket av pasient.

§ 12–13. Register over legemidler

Statens legemiddelverk skal føre register over alle legemidler som er tillatt markedsført i Norge, og hvilken maksimalpris som er fastsatt for de reseptpliktige legemidler. Dette gjøres offentlig tilgjengelig i EØS.

Kap. 13. Reklame for legemidler

I. Innledende bestemmelser

§ 13–1. Regler om reklame

Bestemmelsene i dette kapitlet får blant annet anvendelse ved alle former for markedsføring mellom produsent/leverandør og helsepersonell eller allmennhet, herunder konferanser, møter og andre salgsfremmende tiltak samt støtte til produksjon av trykksaker, filmer eller annet materiale.

Bestemmelsene omfatter ikke:

- a) etikett, pakningsvedlegg eller spesiell preparatomtale som godkjennes ved utstedelse av markedsføringstillatelse,
- b) utsendelse av tekniske faktaopplysninger, f.eks. pris og pakningsstørrelser, når dette ikke kobles mot indikasjon eller preparatomtale,
- c) en legemiddelprodusent/-leverandørs omtale av helse spørsmål eller sykdomsomtale når det ikke direkte eller indirekte kobles med omtale av ett eller flere legemidler.

§ 13–2. Definisjon av reklame

Med reklame for legemidler menes enhver form for skriftlig og muntlig omtale, bilde, samt utdeling av gratisprøver av legemidler for mennesker og dyr samt naturlegemidler, som er utformet i den hensikt å fremme salget eller bruken/anvendelsen.

§ 13–3. Alminnelige bestemmelser

Reklame for legemidler skal være nøktern og saklig. Den skal fremme rasjonell bruk i henhold til gjeldende forskrivningsregler. Reklamen må ikke gi et misvisende eller overdrevet bilde av et legemiddels egenskaper og medisinske verdi. Reklamen må ikke føre til bruk av legemidlet som ikke er medisinsk begrunnet.

Reklame er bare tillatt for legemidler som er godkjent og som det er gitt markedsføringstillatelse for. Reklame for legemidler som omsettes etter godkjenningsfritak og for apotekfremstilte legemidler som ikke er opptatt i godkjent formelsamling, er ikke tillatt.

§ 13–4. Reklame i fjernsyn

Reklame for legemidler er ikke tillatt i fjernsyn.

II. Reklame til allmennheten

§ 13–5. Krav til reklame til allmennheten

Reklame for legemidler til allmennheten er bare tillatt for ikke-reseptpliktige (reseptfrie) legemidler eller legemidler i pakninger som er unntatt fra reseptplikt og når disse utelukkende anbefales mot sykdommer eller sykdomssymptomer som vanligvis ikke vil kreve undersøkelse eller behandling av lege, tannlege eller veterinær. Slik reklame må ikke inneholde anbefalinger fra lege, tannlege, veterinær eller andre som i kraft av sin anseelse kan oppfordre til bruk av legemidler. Illustrasjoner må bare formidle informasjon om legemidlets egenskaper og bruk på en objektiv måte uten å overdrive dets virkning. Illustrasjoner må ikke virke villedende eller spille på sterke effekter, f.eks. kropp som er forandret av sykdom eller skade. Det er ikke tillatt å drive reklame overfor allmennheten for reseptpliktige legemidler og for legemidler med innhold av stoffer som er klassifisert i henhold til internasjonale konvensjoner om psykotrope og narkotiske stoffer. I reklame til allmennheten er det ikke tillatt å omtale alvorlige sykdommer som f.eks. tuberkulose, seksuelt overførbare sykdommer, kreft eller andre svulstsykdommer, kronisk søvnløshet, diabetes eller andre stoffskiftesykdommer.

Reklame for vaksiner er bare tillatt dersom de kan selges reseptfritt og inngår i vaksinasjonsprogram som er godkjent av myndighetene.

Det er ikke tillatt å vedlegge reklame for legemidler i legemiddelpakninger utover det godkjente pakningsvedlegg. Det er ikke tillatt å knytte reklamen til gjenstander, gaver, premier eller noen annen form for

belønning. Utdeling av gratis legemiddelprøver til allmennheten er ikke tillatt.

Reklame til allmennheten skal alltid fremstilles slik at det klart fremgår at det er reklame og at produktet det reklameres for er klart identifisert som et legemiddel.

§ 13–6. *Nærmere krav til reklamens innhold*

Følgende informasjon skal alltid være med:

- a) legemidlets navn, samt navn på virksomt stoff (fellesnavn) dersom legemidlet inneholder bare ett virksomt stoff
- b) informasjon som er nødvendig for riktig bruk av legemidlet, herunder bruksområde og viktige forsiktighetsregler/advarsler. For legemidler til dyr må det oppgis hvilke dyrearter som er inkludert
- c) henstilling til brukeren om å lese nøyaktig på pakningen og på ev. pakningsvedlegg.

Reklame til allmennheten må ikke:

- a) gi inntrykk av at legekonsultasjon eller legebehandling er overflødig
- b) foreslå eller indikere hvordan pasienter selv kan stille diagnosen
- c) antyde at helbredelse ved hjelp av legemidlet er garantert eller hevde at det ikke er beheftet med mulige bivirkninger
- d) hevde at legemidlet er likeverdig eller bedre enn annen behandling eller annet legemiddel
- e) hevde at helsen kan bli dårligere hvis man ikke tar legemidlet
- f) være rettet utelukkende eller hovedsakelig mot barn
- g) henvise til råd fra helsepersonell eller vitenskapsmenn som støtte for bruk av legemidlet
- h) antyde at legemidlet er næringsmiddel, kosmetikk eller annen vanlig handelsvare
- i) antyde at legemidlets sikkerhet eller effekt skyldes det faktum at det er fra naturen
- j) beskrive sykehistorier som kan lede til usikker eller feil diagnose
- k) vise til påstander om helbredelse på en utilbørlig eller villedende måte.

III. *Reklame til helsepersonell*

§ 13–7. *Krav til reklame til helsepersonell*

Reklame for reseptpliktige legemidler kan bare rettes mot leger, tannleger, veterinærer, offentlig godkjente sykepleiere og farmasøyter samt studenter i disse fag og andre faggrupper etter departementets nærmere bestemmelse. Reklamen skal være fyllestgjørende og samsvare med den spesielle preparatomtale som er godkjent av Statens legemiddelverk.

Reklamen skal inneholde opplysninger på følgende punkter:

- a) navn på legemidlet samt doseringsform og styrke
- b) navn på alle virkestoff skal trykkes med tydelige typer og gis en fremtredende plass
- c) navn på innehaver av markedsføringstillatelse og ev. produsent
- d) godkjente indikasjoner
- e) kontraindikasjoner
- f) bivirkninger, forsiktighetsregler og interaksjoner
- g) dosering
- h) pakningsstørrelse(r)
- i) reseptgruppe, forskrivningsregler og utleveringsbestemmelser
- j) godkjent utsalgspris pr. angitt dato og refusjonsbestemmelse.

Ytterligere dokumentasjon av legemidlets egenskaper og virkninger må skje ved henvisning til vitenskapelige arbeider som er tilgjengelig for mottakeren av reklamen f.eks. fagtidsskrifter, oppslagsbøker og publiserte kongressreferater. Tidsskrifter uten faglig kvalitetssikring (referee) aksepteres ikke som vitenskapelig kilde, heller ikke firmainterne forskningsrapporter. Informasjon fra vitenskapelige tidsskrifter skal være nøyaktig gjengitt og ikke være trukket lenger enn det originalforfatteren selv gjør. For enhver dokumentasjon som brukes i reklamesammenheng, skal det angis den dato da dokumentasjonen ble utarbeidet eller sist revidert.

Reklame kan alternativt fremmes som påminnelsesreklame (reminder) og skal da bare inneholde legemidlets navn og generisk navn på virkestoff samt markedsførers navn.

Reklame til helsepersonell må ikke være forbundet med utdeling av gjenstander, gaver, tjenester, premier eller noen annen form for ytelser av økonomisk verdi. Helsepersonell må heller ikke anmode om eller motta slike ytelser. Dette forbud er ikke til hinder for utdeling av gjenstander med ubetydelig verdi som står i forbindelse med utøvelse av vedkommende helsepersonells virksomhet. Representasjon ved salgsfremmende arbeid for legemidler skal alltid holdes på et rimelig nivå og være underordnet hovedformålet med møtet. Den må ikke omfatte andre personer enn helsepersonell.

IV. *Utlevering av gratisprøver*

§ 13–8. *Krav til utlevering av gratisprøver*

For utdeling/utlevering av gratisprøver av legemidler gjelder følgende regler:

- a) Prøvene må bare utleveres til leger, tannleger og veterinærer. For reseptpliktige legemidler omfatter ordningen bare de legemidler den enkelte har rett til å foreskrive.

- b) Enhver utlevering skal bare skje etter skriftlig og signert rekvisisjon fra lege, tannlege eller veterinær.
- c) Det kan bare utleveres en prøve av legemidlet pr. år til hver lege, tannlege eller veterinær. Finnes legemidlet i flere former eller styrker, kan det utleveres en prøve av hver form og styrke. Prøven skal være minstepakning.
- d) Hver prøve skal være merket: «Gratis legemiddelprøve – ikke for salg».
- e) Naturlegemidler skal i henhold til gjeldende regelverk være merket «naturlegemiddel».
- f) Med prøven skal følge fullstendig spesiell preparatomtale.
- g) Det må ikke utleveres prøver av ikke-godkjente legemidler.
- h) Det må ikke utleveres prøver av legemidler i reseptgruppe A eller av legemidler med innhold av stoffer som er klassifisert i henhold til internasjonale konvensjoner om psykotrope eller narkotiske stoffer.
- i) Det enkelte firma skal holde oversikt over de legemiddelprøver som er utlevert. Disse lister skal oppbevares i 2 år og på forespørsel utleveres legemiddelmyndighetene.

V. Salgsrepresentanter

§ 13–9. Krav til salgsrepresentanter

Salgsrepresentanter (legemiddelkonsulenter) skal gis tilstrekkelig opplæring av det firma de representerer, slik at de kan formidle vitenskapelig kunnskap på en presis og fullstendig måte. Ved hvert besøk skal representanten stille til disposisjon den spesielle preparatomtalen som er godkjent for hvert produkt som presenteres, herunder informasjon om pris og refusjonsstatus. Representanten skal videre melde tilbake til sitt firma all relevant informasjon, særlig om bivirkninger som meddeles han/henne ved besøk hos helsepersonell.

VI. Kontroll

§ 13–10. Tilsyn

Statens legemiddelverk skal overvåke reklame for legemidler. Ved overtredelse av reklamebestemmelsene kan Statens legemiddelverk kreve den konkrete reklamen stoppet eller inndratt og pålegge den som driver reklamen å sende ut en beriktigelse til alle som mottok den ulovlige reklamen.

Ved gjentatte overtredelser kan Statens legemiddelverk forby all reklame for vedkommende produkt for kortere eller lengre tid ev. gi et permanent forbud. Statens legemiddelverks reaksjoner skal begrunnes og vedtak offentliggjøres.

De ovennevnte bestemmelser er ikke til hinder for at legemiddelbransjen selv etablerer et eget kontrollorgan for legemiddelreklame. Overtredelser kan behandles i dette organ.

For øvrig vises til straffebestemmelsen i legemiddeloven § 31.

§ 13–11. Informasjonstjeneste

De som innehar markedsføringstillatelse skal etablere en informasjonstjeneste med faglig kompetanse og utpeke en person som er ansvarlig for den informasjon som firmaet gir om de produkter som markedsføres.

Den ansvarlige personen skal:

- a) sende en kopi av all skriftlig reklame til Statens legemiddelverk eller til det frivillige bransjeorgan som Statens legemiddelverk bestemmer kan føre kontroll med reklamen. Reklamen skal dateres og det skal angis hvem som mottar reklamen
- b) sikre at firmaets reklame er i samsvar med forskrifter og gjeldende bestemmelser
- c) etterprøve at firmaets salgsrepresentanter får tilstrekkelig opplæring og oppfyller de plikter som pålegges etter disse forskrifter
- d) gi Statens legemiddelverk og ev. frivillig bransjeråd de opplysninger som er nødvendig for utøvelse av sin kontroll og myndighet
- e) sørge for at beslutninger og pålegg som treffes av myndigheter eller kontrollorgan etterkommes umiddelbart og fullstendig
- f) sørge for arkivering av reklamemateriell i minst 2 år, både skriftlig materiale og materiell lagret i annet medium.

VII. Unntak

§ 13–12. Unntak fra bestemmelsene i kapittel 13

Statens legemiddelverk kan gjøre unntak etter dette kapittel når allmenne hensyn eller hensyn til pasienters sikkerhet og helse tilsier det. For de firmaer der overvåking er delegert til bransjens eget kontrollorgan skal dette kontrollorganets synspunkter innhentes.

Ny § 14–7 skal lyde:

§ 14–7. Klageadgang

Enkeltvedtak truffet av Statens legemiddelverk i medhold av denne forskrift, kan påklages til Helsedepartementet i samsvar med forvaltningslovens regler. Klagen skal sendes til Statens legemiddelverk.

II

I forskrift av 22. desember 1999 nr. 1559 om legemidler endres samtlige bestemmelser slik at benevnelsen «Sosial- og helsedepartementet» erstattes av «Helsedepartementet».

III. Ikrafttredelse mv.

Forskriften her trer i kraft 1. januar 2002.

Fra samme tid oppheves forskrift av 25. august 1994 nr. 827 om reklame for legemidler og forskrift av 16. desember 1994 nr. 1116 om prisfastsettelse av legemidler.

18. des. Nr. 1538 2001

Forskrift om stønad til dekning av utgifter til fysioterapi.

Fastsatt av Sosial- og helsedepartementet 18. desember 2001 med hjemmel i lov av 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) § 5–8 femte ledd og § 22–2 andre ledd. Kunngjort 8. januar 2002.

Kapittel I. Regler

§ 1. Fysioterapi etter denne forskriften omfatter følgende behandlingsformer:

1. Øvelsesbehandling/bløtvevsbehandling/massasje, herunder mensendieckbehandling.
2. Varmebehandling – kuldebehandling.
3. Elektroterapi.
4. Medisinske bad og pakninger.
5. Traksjonsbehandling og manuell terapi.
6. Psykomotorisk fysioterapi.

§ 2. Det ytes stønad til fysioterapi bare ved sykdom, skade eller lyte som trygden ellers er stønadspliktig for. Behandlingen må være foreskrevet av lege og må være av vesentlig betydning for medlemmets sykdom og funksjonsevne.

Ved foreskriving av fysioterapi må legen oppgi nøyaktig diagnose og resultatet av foretatte undersøkelser. Behandlingens hensikt bør angis klart i legens henvisning.

Legen kan i henvisningen selv fastsette eller overlate til fysioterapeuten å foreslå behandlingsform, behandlingstid og hvor mange behandlinger medlemmet skal ha. Når legen har overlatt til fysioterapeuten å utarbeide behandlingsopplegget, skal det sendes til legen straks det er ferdig. Legen skal raskest mulig korrigere den planlagte behandlingen hvis behandlingsopplegget ikke anses hensiktsmessig.

Manuell terapi og psykomotorisk behandling kan bare iverksettes etter spesiell henvisning fra legen.

Ved akutt lidelse bør behandlingen påbegynnes innen 3 uker etter at legen har skrevet rekvisisjonen. I andre tilfeller må behandlingen påbegynnes innen 3 måneder.

Trygdekontorets tilsagn om stønad må innhentes før behandlingen settes i verk. Selv om forhåndstilsagn ikke er innhentet, kan det likevel gis stønad dersom det er klart at tilsagn ville ha blitt gitt.

§ 3. Stønad til fysioterapi for samme sykdom kan tilstås slik:

1. Øvelsesbehandling/bløtvevsbehandling/massasje – inntil 24 ganger.
2. Varme/kuldebehandling som ikke gis sammen med behandling som nevnt i punkt 1 – inntil 12 ganger.
3. Elektroterapi som ikke gis sammen med behandling som nevnt i punkt 1 – inntil 12 ganger.
4. Medisinske bad og pakninger som ikke gis sammen med behandling som nevnt i punkt 1 – inntil 12 ganger.
5. Traksjonsbehandling og manuell terapi – inntil 12 ganger.
6. Psykomotorisk fysioterapi – inntil 24 ganger.

§ 4. Trygden yter stønad til fysioterapi etter takstene i kapittel II.

Det ytes stønad etter honorartakstene ved behandling for sykdommer som er nevnt i listen i fjerde ledd i denne paragrafen, ved skader og sykdom som går inn under folketrygdloven kapittel 13, se loven § 5–25, og ved behandling av barn under 7 år.

Stønad etter honorartakstene gis for inntil 80 behandlinger pr. år etter henvisning fra lege. Utover disse 80 behandlinger kan det ytes stønad etter honorartakstene for inntil 40 gruppebehandlinger i basseng pr. år. I tidsrom der det gis rett til stønad etter honorartakstene for intensiv fysioterapi, er det ingen begrensning i antall behandlinger som kan dekkes etter honorartakstene. Ved henvisning fra spesialist for behandling av skade eller sykdom som går inn under folketrygdloven kapittel 13, er det heller ingen begrensning i antall behandlinger pr. år som kan dekkes etter honorartakstene.

Ved følgende sykdommer ytes det stønad etter honorartakstene:

<i>Indremedisin</i>		
<i>Sykdomsgruppe</i>	<i>Sykdom</i>	<i>Merknad</i>
1. Kroniske lungelidelser med nedsatt respirasjonskapasitet	a) Astma	Nødvendig thoraxdrenasje hos pasient med sekretstagnasjon kommer i tillegg.
	b) Cystisk fibrose	
	c) Emfysem	
	d) Kronisk obstruktiv bronkitt	
	e) Alvorlig thoraxdeformitet	
	f) Annen kronisk lungelidelse med nedsatt respirasjonskapasitet	
2. Nyrelidelse	a) Uremi med langvarig dialyse	
	b) Annen lidelse med langvarig dialyse	
3. Blødersykdom med leddaffeksjon	a) Hemofili	
	b) von Willebrands sykdom	
4. Hjertelidelse	a) Akutt hjerteinfarkt	Opptrening etter rekvisisjon fra spesialist i indremedisin begrenset til 3 måneder fra det tidspunkt behandlingen ble påbegynt.
5. Karlidelse i sentralnervesystemet med neurologisk utfall	Hemiplegi og annen motorisk funksjonsforstyrrelse	Ved akutt lidelse: Intensiv behandling inntil 6 måneder etter at behandlingen ble påbegynt. Deretter etter den generelle bestemmelse om antall frie behandlinger.
6. Lymfødem	a) Alvorlig primært lymfødem	
	b) Sekundært lymfødem	<i>Til bokstav b:</i> Kreftpasienter med svært store lymfødemplager kan gis intensiv behandling.

<i>Kirurgi</i>		
<i>Sykdomsgruppe</i>	<i>Sykdom</i>	<i>Merknad</i>
1. Etter skader	a) Ved brudd	<i>Til punkt 1–3:</i> Begrenset til 6 måneder fra det tidspunkt behandlingen ble påbegynt. Behandlingen kan gis intensivt. Ved behov for behandling i mer enn en måned.
	b) Ved betydelig skade på muskulatur, ligament eller sene	
2. Inngrep på ledd	Operasjon på	
	a) – ekstremitetsledd	
	b) – ryggvirvelsøylen	
3. Større inngrep for feilfunksjon i bevegelsesapparatet	a) Operasjon på sene	
	b) Operasjon på muskulatur	
	c) Ligamentre konstruksjon	
	d) Knokkelreseksjon	
4. Store operasjoner på indre organer	a) Hjerteoperasjon	<i>Til punkt 4:</i> Begrenset til 6 måneder fra det tidspunkt behandlingen ble påbegynt. Behandlingen kan gis intensivt.
	b) Lungeoperasjon	
	c) Stor karoperasjon	

<i>Kirurgi</i>			
<i>Sykdomsgruppe</i>	<i>Sykdom</i>	<i>Merknad</i>	
5. Operasjon på sentralnervesystemet	d) Organtransplantasjon	Intensiv behandling i inntil 6 måneder etter at behandlingen ble påbegynt. Deretter etter den generelle bestemmelse om antall frie behandlinger.	
	e) Cancerglandeltoilett som har ført til funksjonssvikt		
6. Preoperativ behandling	a) Thoraxoperasjon		Begrenset til 4 uker før operasjonen. Behandlingen kan gis intensivt.
	b) Stor karoperasjon		Behandling for arm/skulder/nakkeplage dekkes også fullt ut.
c) Organtransplantasjon			
d) Ortopediske operasjoner			
7. Belastningsplager på grunn av	a) amputasjon høyere enn fingre og tær		Behandling for arm/skulder/nakkeplage dekkes også fullt ut.
	b) varige lammelser		
	c) balanse- eller koordinasjonssvikt med varig bruk av krykke eller rullestol		
8. Urologi	Alvorlige former for blæreekstrofi/epispati		Etter rekvisisjon fra spesialist i kirurgi, urologi eller fra tilsvarende spesialavdeling. Både opererte og ikke opererte gis fri behandling
9. Brystrekonstruksjon	Cancer mamma	<i>Til punkt 10:</i> Etter rekvisisjon fra spesialist i kirurgi, indremedisin, lungemedisin eller tilsvarende spesialavdeling. Begrenset til 3 måneder fra det tidspunkt behandlingen ble påbegynt.	
10. Immobilisering i sykehus utover 8 uker uten gangfunksjon	Betydelig muskelatrofi og kraftnedsettelse		

<i>Nevrologi</i>		
<i>Sykdomsgruppe</i>	<i>Sykdom</i>	<i>Merknad</i>
1. Alvorlig organisk sykdom eller skade i sentralnervesystemet med spastiske eller slappe pareser, tremor eller koordinasjonssvikt	a) Hemiplegi	<i>Prinsipp:</i> Alle alvorlige øvre nevronlidelser med sentral affeksjon får fri behandling. Nedre nevronlesjoner med slappe pareser får fri fysioterapi bare ved multiple affeksjoner.
	b) Paraplegi	
	c) Kvadriplegi	
	d) Cerebral parese	
	e) Multippel sclerose	
	f) Parkinsonisme	
	g) Amyotrofisk lateralsclerose	
	h) Bulbær paralyse	
	i) Myelomeningocele	
	j) Poliomyelittseqvele	
	k) Annen lidelse med tilsvarende neurologisk utfall	

<i>Nevrologi</i>			
<i>Sykdomsgruppe</i>	<i>Sykdom</i>	<i>Merknad</i>	
2.	Alvorlig organisk sykdom eller skade med affeksjon av flere spinalnerver	a) Multiple lesjoner av røtter, plexus eller perifere nerver. b) Guillain-Barré	behandlingen ble påbegynt. Deretter etter den generelle bestemmelse om antall frie behandlinger. <i>Til punkt 2:</i> Rotaffeksjon ved nucleusprolaps gir bare rett til stønad etter honorartakstene ved operasjon.
3.	Alvorlig generalisert polynevropati	a) Dystrophia myotonica	<i>Til punkt 1–4:</i> Nødvendig thoraxdrenasje hos pasient med nedsatt respirasjonskapasitet og/eller sekretstagnasjon kommer i tillegg.
4.	Alvorlig nevromuskulær sykdom med muskulær svikt	b) Myotonia congenita c) Myastenia gravis d) Progressiv muskeldystrofi e) Annen nevromuskulær lidelse med muskelsvikt	

<i>Pediatri</i>			
<i>Sykdomsgruppe</i>	<i>Sykdom</i>	<i>Merknad</i>	
1.	Alle typer lidelser	Barn under 7 år	
2.	Funksjonsforstyrrelse i bevegelsesapparatet	Medfødt eller ervervet: a) – aplasi b) – kontraktur/feilstilling i ledd c) – Calve-Legg-Perthes sykdom d) – skade i sentralnervesystemet med motorisk funksjonsforstyrrelse e) – alvorlig bevegelsesforstyrrelse av annen årsak	<i>Til punkt 2 og 3:</i> Barn under 18 år. <i>Til bokstav d:</i> Herunder Minimal Brain Dysfunction barn. Barn med alvorlig cerebral parese har inntil fylte 12 år rett til intensiv behandling i til sammen tre måneder pr. år. Barn med alvorlig ervervet hjerneskade har tilsvarende rett til intensivbehandling tre måneder pr. år i inntil tre år etter skaden. Behandlingen må utføres av spesialist i barnefysioterapi i samarbeid med sykehusbasert spesialenhet.
3.	Hørselsdefekt	a) Døvhets b) Tunghørthet	<i>Til bokstav b:</i> Første behandlingsserie må rekvireres av spesialist i øre-nese-hals-sykdommer.

<i>Psykiatri</i>		
<i>Sykdomsgruppe</i>	<i>Sykdom</i>	<i>Merknad</i>
1. Psykisk lidelse	a) Psykogen parese med bevegelsesforstyrrelse b) Etter opphold i psykiatrisk avdeling c) Medikamentindusert bevegelsesforstyrrelse	<i>Til bokstav b:</i> Begrenset til 6 måneder etter utskrivning.
<i>Psykisk utviklingshemmede</i>		
<i>Sykdomsgruppe</i>	<i>Sykdom</i>	<i>Merknad</i>
1. Psykisk utviklingshemmede	Motorisk funksjonsforstyrrelse	
<i>Revmatiske og andre lidelser i ledd og knokler</i>		
<i>Sykdomsgruppe</i>	<i>Sykdom</i>	<i>Merknad</i>
1. Kronisk artritt i flere ledd	a) Rheumatoid artritt b) Bekhterews sykdom c) Reiters sykdom d) Psoriasisartritt e) Yersinaartritt f) Annen kronisk inflammatorisk/infektøs eller immunologisk artritt	<i>Til bokstav b:</i> Lidelsen må være påvist ved røntgen eller være entydig klinisk påvist av spesialist.
2. Degenerative leddlidelser	a) Artrose i større vekt bærende ledd (hofte, kne, ankel) b) Artrose i skulderledd	Artrose skal være klinisk og røntgenologisk påvist.
3. Leddplager i forbindelse med svangerskap	a) Bekkenløsning med gangvansker b) Kronisk bekkenleddsyndrom	I svangerskapet og i inntil 6 måneder fra behandlingen ble påbegynt etter fødsel. <i>Til bokstav b:</i> Etter rekvisisjon fra spesialist i fysikalsk medisin og rehabilitering, ortopedi eller revmatologi.
4. Bindevevslidelser	a) LED (SLE) b) Sclerodermi c) Polymyositt/Dermatomyositt d) Polyarteritis nodosa og andre utbredte nekrotiserende vaskulitter	
5. Kontraktur i hud eller bløtdeler med affeksjon av ledd	a) Følgetilstand etter brannskade/etseskade b) Følgetilstand etter stråleskade c) Følgetilstand etter infeksjon	Også ved risiko for leddkontraktur.
6. Rygglidelse med korsettbruk	a) Scoliose	Ved bruk av ramme- og kroppskorsett (ikke spilekorsett) og i 6 måneder etter avvikling.
7. Blødersykdom med leddaffeksjon	a) Hemofili b) von Willebrands sykdom	
8. Sykdommer i knokler	a) Osteogenesis imperfecta b) Osteitis deformans c) Hypofosfatemisk rakitt eller osteomalaci, vitamin D-resistent	

<i>Øyesykdommer</i>		
<i>Sykdomsgruppe</i>	<i>Sykdom</i>	<i>Merknad</i>
1. Øyenlidelse	a) Blindhet b) Svaksynthet	<i>Til bokstav b:</i> Omfatter tilfeller der visusfunksjonen er redusert til 6/18 eller mer med beste korreksjon, eventuelt tilfeller med meget sterkt innskrenket sidesyn (synsfelt).

§ 5. Utgifter til fysioterapi dekkes ikke ved følgende sykdommer:

- Adipositas nimia (sterk fedme).
- Obstipasjon (forstoppelse).
- Holdningsfeil som ikke gir sekundære sykdomstegn.
- Moderate grader av erythema et oedema pernis (frost).
- Moderate grader av acne vulgaris (kviser, finner).
- Tilstander med diffuse, ukarakteristiske smerter uten objektive funn.

§ 6. Hvis et medlem ikke kan møte fram på behandlingsstedet på grunn av sin helsetilstand, får fysioterapeuten som foretar behandlingen, dekket reiseutgiftene etter folketrygdloven § 5–19.

Reisetillegg ytes etter reglene og takstene i kapittel II, avsnitt F.

§ 7. Utgifter til fysioterapi dekkes bare hvis den som gir behandlingen har godkjenning som fysioterapeut, se lov av 13. juli 1956 nr. 13 om fysioterapeuter og mensendiecksykegymnaster.

Trygden yter ikke stønad til fysioterapi som utføres av bedriftsfysioterapeut i den fastsatte arbeidstiden.

§ 8. Det vil i alminnelighet ikke bli ytt stønad til fysioterapi som foregår i rekvirerende leges eget institutt, eller i et institutt som legen har økonomiske interesser i.

§ 9. Med Rikstrygdeverkets samtykke kan trygdekontoret inngå avtale med en fysioterapeut om direkte oppgjør med trygden. Stønadens utbetales da direkte til fysioterapeuten, som ikke kan kreve av medlemmet den delen av honoraret som trygden dekker.

§ 10. Ved krav om stønad til fysioterapi skal medlemmet legge fram spesifisert og kvittert regning fra fysioterapeuten senest en måned etter at behandlingen ble avsluttet. Regningen må, foruten diagnose, tariffnummer og dato for de utførte behandlinger, inneholde alle opplysninger som er nødvendige for å avgjøre stønadskravet.

Fysioterapeuten skal utstede regning som nevnt i første ledd på blankett fastsatt av Rikstrygdeverket.

Kapittel II. Takster

A. Undersøkelse, individuell øvelsesbehandling, elektroterapi m.m.

	<i>Honorar- takster</i>	<i>Refusjons- takster</i>	<i>Egenandel Kr</i>
	<i>Kr</i>	<i>Kr</i>	
1a Undersøkelse	295,–	215,–	80,–
1b Undersøkelse hos fysioterapeut med godkjent videreutdanning i manuell terapi eller psykomotorisk fysioterapi og ved undersøkelse av barn under 12 år	395,–	315,–	80,–
1c Tillegg ved undersøkelse i samband med utforming av individuell plan eller tverrfaglig utredning av rehabiliteringspasient	30,–	30,–	0,–

Merknad:

Takst 1 kan brukes:

- Når legen ønsker å få pasienten vurdert/undersøkt av fysioterapeut. Det ytes stønad etter honorartakst.
- Ved igangsettelse av et behandlingsopplegg. Undersøkelsen går inn i det rekvirerte antall behandlinger.

Når takst 1b brukes, skal det sendes skriftlig tilbakemelding til henvisende lege.

			<i>Honorar-</i>	<i>Refusjons-</i>	<i>Egenandel</i>
			<i>takster</i>	<i>takster</i>	<i>Kr</i>
			<i>Kr</i>	<i>Kr</i>	
2.	Øvelsesbehandling/bløtvevsbehandling/massasje i				
a)	20	minutter	63,-	19,-	44,-
b)	30	minutter	111,-	45,-	66,-
c)	40	minutter	130,-	46,-	84,-
d)	50	minutter	213,-	213,-	0,-
e)	60	minutter	257,-	147,-	110,-
f)	90	minutter	377,-	227,-	150,-
g)	Tillegg for bruk av spesialkonstruert utstyr i forbindelse med medisinsk treningsterapi eller slyngeterapi		15,-	15,-	0,-

Merknader:

Råd og praktisk veiledning i tilknytning til behandlingsopplegget er inkludert i taksten.

Takst 2b og 2c kan også benyttes til bindevevsmassasje.

Takst 2d gjelder for behandling av pasienter med poliomyelitt, cerebral barneparese, multipel sclerose eller lignende varige lidelser/følgetilstander med tilsvarende behandlingsmessige problemer, samt ved hemofili og ved behandling av blinde barn. Det ytes stønad etter honorartakst, jf. § 4.

Takst 2e kan benyttes ved behandling av

- barn med motoriske utviklings- eller funksjonsforstyrrelser,
- personer med psykisk utviklingshemming,
- pasienter med større skader eller større fysiske funksjonsforstyrrelser,
- pasienter med lymfødem,
- pasienter med større fysiske funksjonsforstyrrelser på psykiatrisk/psykosomatisk grunnlag.

Takst 2f kan benyttes ved behandling av

- barn med motoriske utviklings- eller funksjonsforstyrrelser når det i forbindelse med behandlingen skal gis veiledning til foreldre, barnehagepersonell eller skolepersonell,
- pasienter med lymfødem når det i forbindelse med lymfedrenasje er nødvendig med bandasjering eller tilpassing av strømper.

For å utløse takst 2g må treningsrommet inneha spesialkonstruert utstyr både for medisinsk treningsterapi og slyngeterapi.

			<i>Honorar-</i>	<i>Refusjons-</i>	<i>Egenandel</i>
			<i>takster</i>	<i>takster</i>	<i>Kr</i>
			<i>Kr</i>	<i>Kr</i>	
3a	Pulsatorbehandling, en ekstremitet		55,-	21,-	34,-
3b	Tillegg for ytterligere ekstremitet		28,-	11,-	17,-
4.	Kortbølge, mikrobølge, laser		47,-	28,-	19,-
5a	Elektroterapi, ett område		46,-	8,-	38,-
5b	Tillegg for ytterligere område		23,-	4,-	19,-

Merknad:

Taksten kan benyttes ved behandling med strøm uavhengig av bølgelengde og svingetall: Galvanisk, faradisk og diadynamisk strøm, transcutan nervestimulering, interferensstrøm og iontoforese.

Ved utprøving av transcutan nervestimulering for kronisk smertetilstand kan det ytes stønad for inntil seks behandlinger etter rekvisisjon fra spesialavdeling for den sykdom som er årsak til smerten eller fra sykehusavdeling/spesialist innen nevrofysiologi, nevrologi, nevrokirurgi eller fysikalsk medisin.

			<i>Honorar-</i>	<i>Refusjons-</i>	<i>Egenandel</i>
			<i>takster</i>	<i>takster</i>	<i>Kr</i>
			<i>Kr</i>	<i>Kr</i>	
6a	Ultral lyd, ett område		45,-	15,-	30,-
6b	Tillegg for ytterligere område		22,-	7,-	15,-
7.	Traksjonsbehandling				
a)	i benk for ryggen		62,-	12,-	50,-
b)	i slynge for nakken		58,-	11,-	47,-
8.	Manuell terapi		183,-	73,-	110,-

Merknad:

Manuell terapi omfatter også enhver form for varme og annen forutgående behandling.

Manuell terapi bør være rekvirert av lege med spesiell innsikt i denne behandlingsform, likevel uten at dette stilles som vilkår for rett til stønad fra trygden.

Det er et vilkår for rett til stønad at behandlingen utføres av en person med godkjent videreutdanning i manuell terapi.

Det ytes stønad ved behandling av leddforbindelser i hele kroppen for inntil 12 behandlinger. Stønad til ytterligere behandlinger kan bare tilstås etter fornyet medisinsk erklæring fra behandlende lege, eventuelt fra sykehuslegen.

	<i>Honorar- takster Kr</i>	<i>Refusjons- takster Kr</i>	<i>Egenandel Kr</i>
9. Psykomotorisk fysioterapi i 60 minutter	368,-	241,-	127,-

Merknad:

Det er et vilkår for rett til stønad at behandlingen utføres av en person med godkjent videreutdanning i psykomotorisk fysioterapi.

	<i>Honorar- takster Kr</i>	<i>Refusjons- takster Kr</i>	<i>Egenandel Kr</i>
10. Veiledet trening, minst 1/2 time	32,-	32,-	0,-

Merknad:

Taksten kan benyttes når pasienten, mellom de individuelle behandlingene og i løpet av behandlingsperioden, trener på instituttet etter et individuelt tilpasset treningsprogram. Det forutsettes at fysioterapeuten er tilgjengelig for råd og veiledning. Det er et vilkår for rett til stønad at pasienten har dekning etter honorartakst, jf. § 4. Treningen inngår ikke i det rekvirerte antall behandlinger.

B. Medisinske bad, pakninger, aktiv oppvarming

	<i>Honorar- takster Kr</i>	<i>Refusjons- takster Kr</i>	<i>Egenandel Kr</i>
20. Medisinske bad	48,-	6,-	42,-
21. Varme-/kuldepakninger			
a) Enkeltpakning	24,-	2,-	22,-
b) Tilleggspakning	11,-	2,-	9,-
22. Aktiv oppvarming ved bruk av ergometersykkel, tredemølle mv.	24,-	2,-	22,-

C. Øvelsesbehandling i grupper

	<i>Honorar- takster Kr</i>	<i>Refusjons- takster Kr</i>	<i>Egenandel Kr</i>
30. Øvelsesbehandling i grupper på inntil 10 personer i 60 minutter			
a) For de første fem personer, pr. pasient	90,-	30,-	60,-
b) For de neste fem (6–10) personer, pr. pasient	60,-	0,-	60,-
31. Gruppebehandling i basseng med inntil 10 personer i 60 minutter			
a) For de første fem personer, pr. pasient	90,-	30,-	60,-
b) For de neste fem (6–10) personer pr. pasient	60,-	0,-	60,-
32. Medisinsk treningsterapi i grupper på inntil fem personer i minst 60 minutter, pr. pasient	92,-	36,-	56,-

33.	Øvelsesbehandling i grupper på inntil 10 personer i 90 minutter			
a)	For de første fem personer, pr. pasient	135,-	45,-	90,-
b)	For de neste fem (6–10) personer, pr. pasient	90,-	0,-	90,-
34	Øvelsesbehandling i gruppe på inntil 4 barn under 12 år i 60 minutter, pr. pasient	150,-	150,-	0,-

Merknader til punkt C

Merknad 1:

Utgifter til øvelsesbehandling i grupper dekkes på følgende vilkår:

1. Trygdekontoret kan gi tilsagn om dekning av utgifter for inntil 24 gruppebehandlinger om gangen, men først etter at medlemmet har vært til individuell undersøkelse og/eller behandling.
2. Pasientgruppen må ikke overstige ti personer.

Merknad 2:

Det ytes stønad til gruppebehandling i basseng når det fra lege foreligger erklæring om at øvelser i vann må anses gunstig for pasientens funksjonsevne.

Det kan ytes stønad for inntil 24 behandlinger pr. år. Unntaksvis kan det ytes stønad for flere enn 24 behandlinger pr. år når det foreligger erklæring fra lege om at slik behandling er spesielt hensiktsmessig og behandlingen ikke kan gjennomføres uten at fysioterapeuten er til stede.

Merknad til punkt A, B, C:

Det kan rekvireres flere enn fire behandlingsformer på samme rekvisisjon, men det ytes ikke stønad for mer enn inntil tre individuelle behandlingsformer og en gruppebehandling samme dag.

D. Behandling av pasient over 70 år/rullestolbruker

	<i>Honorar- takster Kr</i>	<i>Refusjons- takster Kr</i>	<i>Egenandel Kr</i>	
40.	Tillegg for undersøkelse og/eller behandling av pasient over 70 år/rullestolbruker	13,-	13,-	0,-

E. Samarbeidsmøte

	<i>Honorar- takster Kr</i>	<i>Refusjons- takster Kr</i>	<i>Egenandel Kr</i>	
50a	Møtegodtgjørelse med reisetid når fysioterapeuten deltar i samarbeid med annet helse- og sosialfaglig personell som ledd i et behandlings- eller rehabiliteringsopplegg for enkeltpasienter, herunder i basisteam. Beregnes for arbeid i inntil en halv time. Taksten dekker også praksisutgifter. Taksten kan ikke benyttes i forbindelse med samarbeid internt i tverrfaglige medisinske sentra og lignende	155,-	155,-	0,-
50b	Senere pr. påbegynt halvtime	155,-	155,-	0,-

Merknad:

Taksten kan ikke benyttes som godtgjørelse for fast oppsatte samarbeidsmøter, med mindre det gjelder samarbeid om konkrete pasienter. Samarbeidet kan omfatte diagnostisering, kartlegging av rehabiliteringsbehov, utarbeiding og oppfølging av rehabiliteringsplan, vurdering av funksjonsnivå, tilrettelegging av miljø mv. Taksten beregnes for den samlede møte-/reisetid, ikke pr. pasient.

Taksten kan også brukes når møtet foregår over telefon. Møtet må være planlagt.

	<i>Honorar- takster Kr</i>	<i>Refusjons- takster Kr</i>	<i>Egenandel Kr</i>
51. Telefonsamtale/skriftlig kommunikasjon om enkeltpasient med lege, fysioterapeut i andrelinjetjenesten, kommunal helse- og sosialtjeneste (pleie- og omsorgstjeneste, helsestasjon, skolehelsetjeneste og sosialkontor) og bedriftshelsetjeneste	32,-	32,-	0,-

Merknad:

Taksten kan ikke benyttes for kommunikasjon med rekvirerende lege ved oppstart av behandlingsserien.

F. Behandling i pasientens hjem m.m.

Ved behandling i pasientens hjem ytes det et tillegg til behandlingstakstene på 65 kroner.

Tillegget gis også ved behandling av barn, eldre, funksjonshemmede og kronisk syke i barnehage, skole og dagsenter. Det er et vilkår at pasienten ikke kan møte i fysioterapeutens institutt uten spesielt transportmiddel og/eller ledsager.

I tillegg til dette ytes det reisetillegg etter følgende satser:

1. Reise pr. kilometer med bil, motorsykkel, tog	kr	5,-
2. Reise med annet transportmiddel (herunder til fots) for første halvtime	kr	45,-
Senere for hver påbegynt halvtime	kr	45,-

I byer og bymessig bebygde strøk hvor det er innført fast skysstillegg, ytes det et fast reisetillegg i stedet for reisetillegg som nevnt i tredje avsnitt punkt 1.

Merknad:

Beregningsgrunnlaget for reisetillegget er antall tilbakelagte kilometer. Det regnes bare for reise på billigste måte.

Ved beregning av veglengden avrundes samlet antall kilometer ved fram- og tilbakereisen til nærmeste hele antall kilometer.

Veglengden regnes fra fysioterapeutens kontor (bolig), men skjer utreisen fra et midlertidig oppholdssted, regnes fra dette hvis reisen derfra til pasienten er kortere.

Ved hjemmebehandling under fast kontordagsreise regnes reisetillegg bare for det antall kilometer som fysioterapeuten reiser ekstra i anledning av hjemmebehandlingen.

G. Tillegg for ubekvem arbeidstid

Ved behandling av cystisk fibrose, artogryfose, congenit, myopati, mrb duchenne og spinal muskelatrofi ytes det et tillegg til takstene når pasienten har behov for øyeblikkelig hjelp på ubekvem arbeidstid.

Tillegget kan også ytes når det foreligger en varig lidelse eller følgetilstand som anfallsmessig/periodevis kan medføre livstruende åndedrettsbesvær der fysioterapi anses å være adekvat behandlingstiltak.

Tillegget settes til 75 prosent av summen av behandlingstaksten og eventuelt reisetillegg og hjemmebehandlingstillegg.

Med ubekvem arbeidstid menes tidsrommet mellom klokken 1800 og klokken 0800, eller mellom klokken 1400 dagen før søn- og helligdager og klokken 0800 følgende arbeidsdag, samt på offisielle høytidsdager.

Dersom fysioterapeuten har henlagt sin vanlige arbeidstid til disse tidspunktene, ytes ikke tillegget.

Kapittel III. Tilskott til fellesformål for fysioterapeuter

Til fondet for videre- og etterutdanning av fysioterapeuter yter trygden et tilskott svarende til 1,5 prosent av de utgifter trygden har til fysioterapi.

Tilskottet betales av Rikstrygdeverket til Norske Fysioterapeuters Forbund med et passende beløp hvert kvartal og med endelig avregning ved årets utgang.

Kapittel IV. Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft den 1. januar 2002. Fra samme dato oppheves forskrift fastsatt 21. juni 2001 nr. 812 om stønad til dekning av utgifter til fysioterapi med hjemmel i folketrygdloven § 5–8 femte ledd og § 22–2 andre ledd.

18. des. Nr. 1539 2001

Forskrift om godkjenning av sykehus og om lands- og flerregionale funksjoner ved sykehus.

Fastsatt av Sosial- og helsedepartementet 18. desember 2001 med hjemmel i lov av 2. juli 1999 nr. 61 om spesialisthelsetjenesten m.m. § 2–1a fjerde ledd, § 2–3 nr. 1 og § 4–1. Kunngjort 8. januar 2002.

Kapittel 1. Formål og virkeområde

§ 1. Formål

Forskriften skal bidra til

- a) rettferdig fordeling av helsetjenester,
- b) forsvarlige helsetjenester,
- c) rasjonell utnyttelse av tilgjengelige ressurser,
- d) en rimelig geografisk spredning av lands- og flerregionale funksjoner og nasjonale og flerregionale kompetansesenterfunksjoner,
- e) å styrke ivaretagelse av forskning og undervisning og
- f) å sikre kvaliteten på tjenestetilbudet.

§ 2. Virkeområde

Forskriften gjelder somatiske og psykiatriske sykehus.

Kapittel 2. Krav til sykehus som driver medisinsk laboratorie- og røntgenvirksomhet

§ 3. Krav til sykehus som driver medisinsk laboratorie- eller røntgenvirksomhet

Med medisinsk laboratorievirksomhet menes medisinsk virksomhet som analyserer og diagnostiserer prøver og som gir undersøkelse og behandling som krever spesialistkompetanse innen det relevante medisinske laboratoriefag. Med medisinsk røntgenvirksomhet menes medisinsk virksomhet som gir pasienter undersøkelse, diagnostikk og behandling som krever spesialistkompetanse i medisinsk radiologi.

Sykehus som driver medisinsk laboratorie- eller røntgenvirksomhet skal gi råd og veiledning til rekvirenten om nytte av ulike undersøkelser og delta i befolkningsundersøkelser som er satt i gang av sentrale helsemyndigheter.

Statlig finansierte sykehus som driver medisinsk laboratorie- og røntgenvirksomhet skal også delta i forebyggende arbeid og avgi uttalelse i spørsmål som gjelder hygiene eller infeksjonsmedisin på anmodning fra lokale eller sentrale helsemyndigheter.

Kapittel 3. Lands- og flerregionale funksjoner og nasjonale og flerregionale kompetansesenterfunksjoner

§ 4. Lands- og flerregionale funksjoner

Med landsfunksjoner menes funksjoner knyttet til:

- a) sjeldne lidelser som krever ekspertise bare ett sted i landet,
- b) kostbare investeringer eller særlig personellkrevende behandlingsopplegg og
- c) behov for et samlet miljø for å ivareta et høyt faglig nivå.

Med flerregionale funksjoner menes virksomhet som finner sted ved maksimalt tre sykehus.

Innenfor rammen av første og annet ledd bestemmer departementet til enhver tid hva som er å anse som lands- og flerregionale funksjoner.

§ 5. Nasjonale og flerregionale kompetansesenterfunksjoner

Nasjonale og flerregionale medisinske kompetansesentre skal sikre ivaretagelse, oppbygging og formidling av kompetanse innen et særskilt område. Sentrene har et særskilt ansvar for å videreutvikle fagfeltet ved forskning og veiledning i forhold til behandling og undervisning.

Med nasjonale kompetansesenterfunksjoner menes funksjoner som finner sted ved ett sykehus eller ved to sykehus i fellesskap. Med flerregionale kompetansesenterfunksjoner menes funksjoner som finner sted ved maksimalt tre sykehus.

Innenfor rammen av første og annet ledd bestemmer departementet til enhver tid hva som er å anse som nasjonale og flerregionale kompetansesenterfunksjoner.

Kapittel 4. Godkjenning og pålegg

§ 6. Krav om godkjenning

Etablering av sykehus må godkjennes av departementet før det kan yte helsetjenester, jf. spesialisthelsetjenesteloven § 4–1.

Sykehus som er omfattet av legeforderingsordningen jf. spesialisthelsetjenesteloven § 4–2 skal søke om ny godkjenning ved bygging, utbygging eller ombygging av sykehus der byggarbeidene er anslått til samlet 250 millioner eller mer. Videre skal det søkes om godkjenning ved endringer i sykehusvirksomhet som vil få vesentlige konsekvenser for andre regionale helseforetaks tjenestetilbud.

Private sykehus som omfattes av annet ledd, men som ikke mottar driftstilskudd fra et regionalt helseforetak eller fra staten, skal søke om ny godkjenning også ved endringer i virksomheten som innebærer utvidelse av tjenestetilbudet til å omfatte nye medisinske fagområder.

Private sykehus som ikke omfattes av spesialisthelsetjenesteloven § 4–2 om legefordeling skal søke om ny godkjenning ved endringer i virksomheten som innebærer utvidelse av tjenestetilbudet til å omfatte nye medisinske fagområder eller utvidelse av antall senger med mer enn 40% eller med mer enn 10 senger i forhold til allerede godkjent sengeantall. Opprettelse av mer enn tre nye stillinger i løpet av to år samlet for radiografer eller legespesialister innen medisinske laboratoriefag eller radiologi skal forelegges departementet for vurdering av om opprettelsen innebærer en vesentlig endring som krever ny godkjenning.

Endringer i godkjent sykehus etter bestemmelsene i annet, tredje og fjerde ledd kan ikke gjennomføres før godkjenning foreligger.

Sykehus som er blitt godkjent før denne forskriftens ikrafttreden skal fremdeles anses som godkjent.

§ 7. *Krav til søknaden*

Ved søknad om godkjenning etter § 6 annet ledd, skal hovedfunksjonsprogrammet vedlegges søknaden.

§ 8. *Adgang til å trekke godkjenningen tilbake*

Godkjenning kan trekkes tilbake dersom virksomheten ikke drives forsvarlig. Ved brudd på vilkår knyttet til godkjenningen, kan godkjenningen trekkes tilbake dersom dette er i samsvar med de alminnelige forvaltningsrettslige regler om omgjøring.

§ 9. *Pålegg*

Departementet kan ved enkeltvedtak pålegge sykehus som er omfattet av legeforderingsordningen jf. spesialisthelsetjenesteloven § 4–2 å ha eller avvikle en eller flere funksjoner som nevnt i § 4 og § 5.

Kapittel 5. Ikraftsetting

§ 10. *Ikrafttredelse*

Forskriften trer i kraft 1. januar 2002. Fra samme tidspunkt oppheves forskrift av 1. desember 2000 nr. 1277 om landsfunksjoner, regionale funksjoner og kompetansesenterfunksjoner.

19. des. Nr. 1540 2001

Forskrift om endring i forskrift om stønad til dekning av utgifter til viktige legemidler og spesielt medisinsk utstyr.

Fastsatt av Sosial- og helsedepartementet 19. desember 2001 med hjemmel i lov av 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) § 5–14 fjerde ledd og lov av 5. august 1994 nr. 55 om vern mot smittsomme sykdommer § 6–2. Kunngjort 8. januar 2002.

I

I forskrift av 18. april 1997 nr. 330 om stønad til dekning av utgifter til viktige legemidler og spesielt medisinsk utstyr gjøres følgende endring:

§ 3 nytt nr. 11 skal lyde:

11. Hoftebeskytter til personer med osteoporose med tidligere lavenergibrudd og til personer med vesentlig svekket benstruktur som på grunn av medikamentbruk og helseplager har økt risiko for å falle.

Hoftebeskytteren må være rekvirert av lege. Det kan tilstås fire hoftebeskyttere per år på en blå resept.

II

Endringen trer i kraft fra 1. januar 2002.

19. des. Nr. 1541 2001

Forskrift om endring i forskrifter fastsatt i medhold av smittevernloven, tobakksskadeloven, kommunehelsetjenesteloven og spesialisthelsetjenesteloven som følge av omorganiseringen av den sentrale helseforvaltning og spesialisthelsetjenestereformen mv.

Fastsatt av Sosial- og helsedepartementet 19. desember 2001 med hjemmel i lov av 5. august 1994 nr. 55 om vern mot smittsomme sykdommer § 2–3, § 3–1, § 3–2, § 3–7, § 3–9, § 4–1, § 4–2, § 4–4, § 4–6, § 4–7, § 4–10, § 6–2, § 7–2, § 7–11 og § 8–4, lov av 19. november 1982 nr. 66 om helsetjenesten i kommunene § 1–2, § 1–3 og § 1–4, lov av 2. juli 1999 nr. 61 om spesialisthelsetjenesten m.m. § 2–1a, jf. lov av 15. juni 2001 nr. 93 om helseforetak m.m. (helseforetaksloven) og lov av 9. mars 1973 nr. 14 om vern mot tobakksskader § 3 første ledd, § 4 og § 9. Kunngjort 8. januar 2002.

I

I forskrift av 30. desember 1994 nr. 1224 om leger og annet helsepersonells melding og varsling av smittsomme sykdommer gjøres følgende endringer:

§ 1–2 annet ledd skal lyde:

Meldingsenhet: en eller flere leger som har nær kontakt yrkesmessig og som er pålagt av Nasjonalt folkehelseinstitutt i samarbeid med kommunelegen å gi melding om noen eller alle sykdommer som nevnt i § 2–4.

§ 3–2 annet ledd skal lyde:

Helseinstitusjoner kan bli pålagt av departementet å melde sykdommer som er nevnt i § 2–4.

§ 3–3 fjerde og femte ledd skal lyde:

Laboratorier kan bli pålagt av departementet å gi melding om negative funn ved analyser vedrørende sykdommer som er nevnt i § 2–1 og § 2–2.

Laboratorier kan bli pålagt av departementet å gi melding om sykdommer som er nevnt i § 2–4.

§ 4–4 første og annet ledd skal lyde:

Meldingsenheten skal melde de sykdommene som den er pålagt å melde, summarisk og skriftlig hver uke i tidsperioder fastsatt av departementet på skjema som er omtalt i § 8–3. Melding skal gis uten navn, adresse, fødselsdato, personnummer, yrke og arbeidssted.

I meldingen skal det opplyses hvor mange sikre og mistenkte tilfeller som er diagnostisert og om konsultasjonsmengden i definerte tidsrom fastsatt av departementet. Meldingen skal sendes på den ukedagen som er fastsatt av departementet. Det skal sendes melding selv om det ikke har vært oppdaget tilfeller i det tidsrom som meldingen skal omfatte.

§ 4–5 første ledd skal lyde:

I tillegg til pliktene nevnt i § 4–1 skal for sykdommer som er nevnt i § 2–1 og § 2–2, laboratoriene melde om positive prøveresultater daglig ved å sende kopi eller avskrift av svarskjema til Nasjonalt folkehelseinstitutt. For sykdommer som er nevnt i § 2–3 skal laboratoriene melde om positive prøvesvar ukentlig ved å sende laboratoriedelen av meldingsskjema som er omtalt i § 8–2 til Nasjonalt folkehelseinstitutt. For sykdommer som er nevnt i § 2–4 skal laboratoriene melde om funn som fremgår av meldingsskjema omtalt i § 8–3.

§ 5–1 første, annet og tredje ledd skal lyde:

Til Nasjonalt folkehelseinstitutt og til kommunelegen i den kommunen der den smittede bor, skal det gis muntlig melding umiddelbart og skriftlig melding samme dag.

Kommunelegen som mottar melding etter første ledd skal umiddelbart påse og forsikre seg om at det er gitt muntlig melding til Nasjonalt folkehelseinstitutt.

Nasjonalt folkehelseinstitutt skal umiddelbart muntlig varsle Statens helsetilsyn, Sosial- og helsedirektoratet og Fylkeslegen.

§ 5–2 første ledd skal lyde:

Til kommunelegen i den kommunen der den smittede bor, og til Nasjonalt folkehelseinstitutt skal det gis skriftlig melding. Meldinger om aids skal kun sendes til Nasjonalt folkehelseinstitutt. Meldinger om tuberkulose og infeksjon med atypiske mykobakterier skal sendes Nasjonalt folkehelseinstitutt v/det sentrale tuberkuloseregister.

§ 5–2 tredje ledd skal lyde:

Nasjonalt folkehelseinstitutt skal ved mistenkt eller påvist epidemi umiddelbart muntlig varsle Statens helsetilsyn og Sosial- og helsedirektoratet.

§ 5–2 fjerde ledd oppheves.

§ 5–3 skal lyde:

Til Nasjonalt folkehelseinstitutt skal det gis skriftlig melding.

§ 5–4 skal lyde:

Til Nasjonalt folkehelseinstitutt skal de medisinsk-mikrobiologiske laboratoriene gi melding. Meldinger om laboratoriefunn knyttet til tuberkulose og infeksjon med atypiske mykobakterier skal sendes Nasjonalt folkehelseinstitutt v/det sentrale tuberkuloseregister.

§ 6–4 skal lyde:

Leger som i sin yrkespraksis påviser eller får mistanke om at flere tilfeller av mulig næringsmiddelbåren sykdom har sammenheng (felleskildeutbrudd), skal muntlig samme dag varsle kommunelegen. Kommunelegen skal muntlig samme dag varsle Nasjonalt folkehelseinstitutt.

§ 6–6 første ledd tredje punktum skal lyde:

Blodbanken skal varsle Statens legemiddelverk, men uten personidentifiserbare opplysninger.

§ 7-1 skal lyde:

Nasjonalt folkehelseinstitutt skal føre det sentrale registeret for smittsomme sykdommer (være driftsansvarlig). Den epidemiologiske situasjon skal beskrives for hver uke og ellers med regelmessige intervaller. Rapporter skal sendes til leger, sykehus, laboratorier o.a. som medvirker i overvåking, kartlegging og kontroll av smittsomme sykdommer. Nasjonalt folkehelseinstitutt skal også overvåke meldingsrutiner og meldingsdekning.

Nasjonalt folkehelseinstitutt skal føre det sentrale tuberkuloseregister (være driftsansvarlig). Den epidemiologiske situasjon skal regelmessig beskrives når det gjelder tuberkulose. Rapporter skal sendes til leger, sykehus, laboratorier og andre som medvirker i overvåking, kartlegging og kontroll av tuberkulose.

§ 7-4 første ledd første punktum skal lyde:

Meldinger om smittsomme sykdommer etter § 2-1 og § 2-2 som Nasjonalt folkehelseinstitutt har mottatt på standard skjema (papirmeldinger), se § 8-1, skal makuleres innen 3 måneder fra mottagelsen.

§ 8-1, § 8-2 og § 8-3 skal lyde:

§ 8-1. Skjema for melding av sykdommer som nevnt i § 2-1 og § 2-2

Sykdommer som er nevnt i § 2-1 og § 2-2, skal meldes med de opplysninger som går fram av skjema godkjent av departementet.

§ 8-2. Skjema for melding av sykdommer som nevnt i § 2-3

Sykdommer som er nevnt i § 2-3, skal meldes med de opplysninger som går fram av skjema godkjent av departementet.

§ 8-3. Skjema for melding av sykdommer som nevnt i § 2-4

Sykdommer som er nevnt i § 2-4, skal meldes med de opplysninger som går fram av skjema godkjent av departementet.

§ 8-4 første ledd skal lyde:

Tilleggsopplysninger til en nominativ melding om en sykdom som er nevnt i § 2-1 eller § 2-2, skal gis på eget oppfølgingskjema godkjent av departementet.

§ 8-5 annet og tredje ledd skal lyde:

Meldingsenheter som nevnt i § 3-1 tredje ledd får skjema for summarisk ukemelding fra Nasjonalt folkehelseinstitutt.

Skjema for tilleggsopplysninger vil ved behov bli sendt ut fra Nasjonalt folkehelseinstitutt.

§ 9-1 skal lyde:

Denne forskrift trer i kraft 1. januar 1995 unntatt § 7-4 som trer i kraft når departementet bestemmer det.

II

I forskrift av 5. juli 1996 nr. 699 om smittevern i helseinstitusjoner – sykehusinfeksjoner gjøres følgende endringer:

§ 1-2 skal lyde:

Forskriften gjelder for institusjoner som omfattes av lov om spesialisthelsetjenesten m.m. § 1-2 og kommunehelsetjenesteloven § 1-3 andre ledd nr. 6. Fylkeslegen kan bestemme at forskriften helt eller delvis kan fravikes i den utstrekning den ikke er relevant for institusjonens virksomhet.

Forskriften gjelder ikke for kliniske legespesialisttjenester, kliniske psykologspesialisttjenester, medisinske laboratorier, røntgeninstitutt, ambulansetjeneste, medisinsk nødmeldetjeneste og opptreningsinstitusjoner.

§ 2-3 og § 2-4 skal lyde:

§ 2-3. Organisering

Ved institusjoner som omfattes av lov om spesialisthelsetjenesten m.m. § 1-2 skal ledelsen, for å følge opp pliktene etter § 2-1 og § 2-2, sørge for at institusjonen har nødvendig personell med utdanning og innsikt i sykehushygiene, herunder hygienesykepleier(e) samt lege(r) med innsikt i infeksjonsforebyggende arbeid. En lege skal ha ansvar for å koordinere smittevernet innen institusjonen og skal i slike spørsmål være direkte underlagt ledelsen.

Institusjonens ledelse skal ved oppnevning av kvalitetsutvalg (jf. spesialisthelsetjenesteloven § 3-4) sørge for at helsepersonell med innsikt i sykehushygiene er representert i utvalget eller på annen hensiktsmessig måte er tilknyttet dette.

Ledelsen ved kommunale helseinstitusjoner skal i samarbeid med kommunelegen sørge for at institusjonen har tilgang på sykehushygienisk ekspertise fra det regionale helseforetaket, jf. § 3-1 tredje ledd, og skal koordinere smittevernet innen institusjonen.

§ 2–4. Registrering og melding av sykehusinfeksjoner

Oppstår det utbrudd eller mistanke om utbrudd av sykehusinfeksjoner, skal melding herom omgående gis til Nasjonalt folkehelseinstitutt med kopi til regionsykehuset. Foreligger et utbrudd skal også fylkeslegen varsles, jf. lov om spesialisthelsetjenesten m.m. § 3–3.

Sosial- og helsedirektoratet kan pålegge institusjoner å registrere bestemte sykehusinfeksjoner og å gi melding om resultatene av registreringen, samt fastsette nærmere bestemmelser om form, innhold og frister. Slike meldinger kan ikke inneholde opplysninger som kan identifisere en person. Resultatene av slike undersøkelser skal sendes fra helseinstitusjonen til Nasjonalt folkehelseinstitutt med kopi til regionsykehuset.

Institusjonen skal for hvert år sammenfatte resultatene av gjennomførte registreringer av sykehusinfeksjoner. Innen 1. februar det påfølgende år skal institusjonen sende de sammenfattede resultatene av gjennomførte registreringer av sykehusinfeksjoner til institusjonens eier, henholdsvis det regionale helseforetaket eller kommunen. Kommunale helseinstitusjoner skal i tillegg sende kopi til kommunelegen.

Det regionale helseforetaket og kommunen, skal innen 1. mars samme år sende resultatene av registreringen av sykehusinfeksjoner til fylkeslegen, regionsykehus og Nasjonalt folkehelseinstitutt.

Kapittel 3 overskriften skal lyde:

Oppgaver for kommunen, regionen, det regionale helseforetaket og statlige helsemyndigheter

§ 3–1, § 3–2 og § 3–3 skal lyde:

§ 3–1. Det regionale helseforetaket og kommunen

Det regionale helseforetaket har det overordnede ansvar for etablering, tilrettelegging og oppfølging av infeksjonskontrollprogram ved statlige helseinstitusjoner. Kommunen har tilsvarende ansvar for sine institusjoner.

Det regionale helseforetaket skal påse at nødvendige tjenester etableres, at forholdene legges til rette for en hensiktsmessig fordeling av personell med sykehushygienisk kompetanse mellom de enkelte institusjoner, samt at helsepersonell kan få nødvendig opplæring og anledning til å vedlikeholde sine kunnskaper.

Det regionale helseforetaket skal sørge for at det tilbys nødvendig sykehushygienisk bistand til kommunale helseinstitusjoner innen helseregionen (sykehjem mv.).

Kommunen skal påse at nødvendige tjenester etableres og at avtaler om bistand inngås.

§ 3–2. Regionsykehus

Regionsykehus skal ha en enhet for sykehushygiene som kan fungere som kompetansesenter for regionen. Enheten skal faglig ledes av en heltids ansatt sykehushygieniker. Sykehushygienikeren skal ha ansvar for å koordinere smittevernet innen institusjonen og skal i slike spørsmål være direkte underlagt ledelsen. Enheten skal yte sakkyndig bistand til og samarbeide med andre institusjoner i regionen, herunder i forbindelse med sykehushygienisk rådgivning, registrering, utdanning av personell, forskningsoppgaver og opplæring av utbrudd i samarbeid med Nasjonalt folkehelseinstitutt.

§ 3–3. Nasjonalt folkehelseinstitutt

Nasjonalt folkehelseinstitutt skal holde oversikt over forekomsten av sykehusinfeksjoner i landet på grunnlag av meldinger og sammenfattede registreringer etter § 2–4 samt annet materiale Nasjonalt folkehelseinstitutt har tilgang til.

Nasjonalt folkehelseinstitutt skal

- tilby assistanse ved opplæring av utbrudd,
- utarbeide årlig statistikk over sykehusinfeksjoner,
- drive undervisningsvirksomhet, kurs, samt oppdatering av kunnskaper i sykehushygiene,
- utarbeide bakgrunnsmateriale for retningslinjer for det sykehushygiene arbeidet i institusjonene,
- koordinere undersøkelser der flere institusjoner deltar (multisenterundersøkelser),
- holde departementet, Sosial- og helsedirektoratet og Statens helsetilsyn orientert om sykehushygiene problemstillinger og gi råd om eventuelle tiltak.

§ 3–5 skal lyde:

§ 3–5. Statens helsetilsyn og Sosial- og helsedirektoratet

Statens helsetilsyn har det overordnede tilsynet med smittevernet i norske helseinstitusjoner, herunder blodbankers produksjonshygiene.

Statens helsetilsyn skal føre tilsyn med at bestemmelsene gitt i eller i medhold av denne forskriften overholdes.

Sosial- og helsedirektoratet skal

- ha en overordnet strategi for bekjempelse av sykehusinfeksjoner,
- fastsette normer på områder hvor dette er et hensiktsmessig virkemiddel,
- formulere krav til utdanning i sykehushygiene hos helsepersonell.

III

I forskrift av 5. juli 1996 nr. 700 om forhåndsundersøkelse av arbeidstakere innen helsevesenet – antibiotikaresistente bakterier gjøres følgende endringer:

§ 2 skal lyde:

Forskriften gjelder undersøkelse for antibiotikaresistente sykdomsfremkallende bakterier av personer som skal tiltre eller gjeninntre i stilling i institusjoner som omfattes av lov om spesialisthelsetjenesten § 1–2 og sykehjem etter kommunehelsetjenesteloven § 1–3 andre ledd nr. 6.

Forskriften gjelder ikke for kliniske legespesialisttjenester, kliniske psykologspesialisttjenester, medisinske laboratorier, røntgeninstitutt, ambulansetjeneste, medisinsk nødmeldetjeneste og opptreningsinstitusjoner.

§ 4 første og annet skal lyde:

Personer som:

- har arbeidet i helsevesenet i utlandet, eller
- har vært innlagt i helseinstitusjon i utlandet,

skal før tiltredelse eller gjeninntredelse i stilling i helseinstitusjon som er omfattet av denne forskriften gjennomgå undersøkelse for antibiotikaresistente sykdomsfremkallende bakterier.

Når det er påkrevet av hensyn til smittevernet, kan Sosial- og helsedirektoratet bestemme at også personer som har vært i andre risikosituasjoner for å få en infeksjon med antibiotikaresistente sykdomsfremkallende bakterier enn de som er nevnt i første ledd skal undersøkes før tiltredelse eller gjeninntredelse.

§ 5 annet ledd skal lyde:

Sosial- og helsedirektoratet fastsetter hvilke antibiotikaresistente sykdomsfremkallende bakterier det til enhver tid skal undersøkes for, samt nærmere vilkår og retningslinjer for gjennomføringen av slik undersøkelse.

§ 7 annet ledd skal lyde:

En person som etter pliktig undersøkelse finnes å være smitteførende med de antibiotikaresistente sykdomsfremkallende bakterier Sosial- og helsedirektoratet har fastsatt undersøkelsesplikt for, skal av institusjonens ledelse forbyes å utføre arbeid som kan medføre smittefare så lenge vedkommende er smitteførende.

§ 7 fjerde ledd skal lyde:

Sosial- og helsedirektoratet gir nærmere retningslinjer for når en person skal regnes som ikke smitteførende.

IV

I forskrift av 12. september 1996 nr. 903 om innførsel, transport og annen håndtering av materiale som er smittefarlig for mennesker gjøres følgende endring:

§ 6 første og annet ledd skal lyde:

Sosial- og helsedirektoratet kan gi dispensasjon for innførsel av materiale som er forbudt å innføre etter § 5.

Dispensasjon kan gis en institusjon eller et laboratorium for et bestemt tidsrom, for bestemte materialer, eller for en enkelt forsendelse. Sosial- og helsedirektoratet kan også sette øvrige vilkår for dispensasjonen.

V

I forskrift av 20. oktober 1996 nr. 1043 om tuberkulosekontroll gjøres følgende endringer:

I § 1–3 første ledd, sjettede strekpunkt skal «Sosial- og helsedepartementet» endres til «departementet».

I § 2–3 bokstav a tredje ledd første strekpunkt skal henvisningen til sykehusloven endres til § 1–2 i lov av 2. juli 1999 nr. 61 om spesialisthelsetjenesten m.m.

I § 2–3 bokstav a tredje ledd annet strekpunkt skal henvisningen til § 1 i lov av 19. november 1982 nr. 66 om helsetjenesten i kommunene endres til § 1–3.

I § 2–4 tredje ledd skal «Statens helseundersøkelser» endres til «Nasjonalt folkehelseinstitutt».

§ 3–3 og § 3–4 skal lyde:

§ 3–3. Plikter for det regionale helseforetaket

Det regionale helseforetaket har plikt til å sørge for at tilgangen på medisinsk ekspertise er tilstrekkelig for gjennomføring av tuberkulosekontrollen ved diagnosestasjon, lungemedisinsk poliklinikk, røntgenavdeling, laboratorium eller lignende.

§ 3–4. Plikter for Nasjonalt folkehelseinstitutt

Nasjonalt folkehelseinstitutt skal gi råd og veiledning til institusjoner, leger og annet personell som utfører/deltar i arbeidet med tuberkulosekontroll og yte service til kommunehelsetjenesten med selektiv skjermbildefotografering og annen tuberkulosekontroll. Nasjonalt folkehelseinstitutt har også ansvar for drift og føring av det sentrale

tuberkuloseregister. Ved konstatering av tuberkulose forårsaket av multiresistente tuberkelbasiller plikter Nasjonalt folkehelseinstitutt gjennom det sentrale tuberkuloseregister å drøfte behandlingsopplegget med det behandlende regionsykehus, jf. § 3–6.

§ 3–7 annet og tredje ledd skal lyde:

Kommunen plikter å dekke utgiftene til kontrollvirksomhet etter denne forskriften som utføres av kommunehelsetjenestens ulike ledd. Kommunen dekker også utgiftene til selektiv skjermbildekontroll i den grad disse ikke dekkes av Nasjonalt folkehelseinstitutt.

Det regionale helseforetaket plikter å dekke utgiftene til tuberkulosekontroll ved diagnosestasjon, lungemedisinsk poliklinikk, røntgenavdeling, laboratorium eller lignende.

§ 3–7 sjuende ledd skal lyde:

Vaksinasjon av tuberkulinnegative personer mot tuberkulose skal være gratis for den enkelte. Dette omfatter også reiseutgifter i forbindelse med fremmøte til vaksinasjon. Kommunen, rederi, rettighetshaver/operator eller staten ved Forsvaret dekker utgiftene ved å vaksinere. Nasjonalt folkehelseinstitutt stiller vaksinen gratis til disposisjon. Veterinærinstituttet stiller tuberkulin og adrenalin (1%) gratis til disposisjon.

§ 5–1 tredje ledd skal lyde:

Slike meldinger skal sendes kommunelegen og Nasjonalt folkehelseinstitutt v/det sentrale tuberkuloseregister.

§ 5–2 annet ledd skal lyde:

Meldingen skal gis på skjema for tilleggsopplysninger som Nasjonalt folkehelseinstitutt sender den legen som har meldt om nytt tilfelle av tuberkulose. Det utfylte skjema for tilleggsopplysninger sendes til kommunelegen og til Nasjonalt folkehelseinstitutt.

§ 5–3 og § 5–4 skal lyde:

§ 5–3. Melding om kontrollundersøkelse

Nasjonalt folkehelseinstitutt sender skjema for tilleggsopplysninger til kontrollerende lege, som fyller ut om behandlingsresultat. Kontrollerende lege skal sende det utfylte skjemaet til kommunelegen og Nasjonalt folkehelseinstitutt.

Når kommunelegen utfører kontrollen, skal meldingen sendes til Nasjonalt folkehelseinstitutt. Kommunelegen beholder kopi av meldingen.

§ 5–4. Rapport om smitteoppsporing

Kommunelegen skal gi rapport om smitteoppsporing. Rapporten gis på eget skjema som sendes til diagnosestasjon/lungemedisinsk poliklinikk som påfører resultater av undersøkelser ved smitteoppsporingen og sender ferdig utfylt rapport til kommunelegen og Nasjonalt folkehelseinstitutt.

§ 5–5 annet ledd skal lyde:

Rapporten skal gis på eget skjema og sendes til kommunelegen og til Nasjonalt folkehelseinstitutt. Melding om vaksinasjon mot tuberkulose skal gis gjennom SYSVAK.

§ 5–7 skal lyde:

Register over mottatte meldinger skal føres lokalt hos kommunelegen og i det sentrale tuberkuloseregister ved Nasjonalt folkehelseinstitutt i henhold til særskilt instruks om omfang, ansvar, tilgang/avgang, ordning m.m. gitt av departementet.

§ 5–8 første til fjerde ledd skal lyde:

Meldinger som nevnt i § 5–1 gis på skjema for nominativ melding fastsatt av departementet i forskrift om legers og annet helsepersonells melding og varsling av smittsomme sykdommer, § 8–1.

Meldinger som nevnt i § 5–2 og § 5–3, gis på skjemaer for tilleggsopplysninger fastsatt av departementet i medhold av § 8–4 i forskrift om legers og annet helsepersonells melding og varsling av smittsomme sykdommer.

Rapporter som nevnt i § 5–4 og § 5–5 gis på skjemaer fastsatt av departementet for disse formål.

Nasjonalt folkehelseinstitutt har plikt til å framstille, lagerføre og sende ut de ulike skjemaene for tilleggsopplysninger og rapportering.

VI

I forskrift av 21. desember 2000 nr. 1370 om meldinger til system for vaksinasjonskontroll gjøres følgende endring:

I § 2 første og annet ledd skal «Helsedirektørens» endres til «departementets».

VII

I forskrift av 3. april 1998 nr. 327 om transport, håndtering og emballering av lik samt gravferd gjøres følgende endringer:

I § 2–1 tredje, fjerde og femte ledd, § 2–2, § 2–3, § 3–1 sjette ledd, § 3–2 annet ledd, § 3–3 første ledd og § 4–1 tredje ledd skal «Statens helsetilsyn» endres til «Sosial- og helsedirektoratet».

VIII

I forskrift av 22. desember 1998 nr. 1432 om gjennomføring m.m. av undersøkelser for smittsom sykdom av biologisk materiale for ikke-diagnostiske formål gjøres følgende endringer:

I § 2–3 første ledd og § 3–1 skal «Statens helsetilsyn» endres til «Sosial- og helsedirektoratet».

IX

I forskrift av 21. desember 2000 nr. 1406 om skadedyrbekjempelse gjøres følgende endringer:

§ 1–2 fjerde ledd skal lyde:

For innretninger og anlegg på kontinentalsokkelen gjelder de administrative bestemmelser som følger av forskrift av 31. august 2001 nr. 1016 om helse, miljø og sikkerhet i petroleumsvirksomheten.

I § 4–2 skal «Statens institutt for folkehelse» endres til «Nasjonalt folkehelseinstitutt».

I § 5–7 skal «Statens helsetilsyn» endres til «Nasjonalt folkehelseinstitutt».

X

I forskrift av 28. juni 2001 nr. 765 om habilitering og rehabilitering gjøres følgende endringer:

Hjemmelsfeltet skal lyde:

Fastsatt av Sosial- og helsedepartementet 28. juni 2001 med hjemmel i lov av 19. november 1982 nr. 66 om helsetjenesten i kommunene § 1–3 og § 1–4 og lov av 2. juli 1999 nr. 61 om spesialisthelsetjenesten m.m. § 2–1a.

§ 3 første ledd skal lyde:

Forskriften gjelder for habiliterings- og rehabiliteringstjenester som tilbys og ytes etter kommunehelsetjenesteloven og spesialisthelsetjenesteloven.

§ 5 skal lyde:

Kommunen og helseforetaket skal sørge for at den enkelte bruker kan medvirke ved gjennomføring av eget habiliterings- og rehabiliteringstilbud jf. pasientrettighetsloven § 1–3 bokstav b og § 3–1. Med gjennomføring menes planlegging, utforming, utøving og evaluering.

Kommunen og helseforetaket bør legge til rette for at brukerrepresentanter deltar i planlegging, utvikling og evaluering av re-/habiliteringsvirksomheten.

§ 12 og § 13 skal lyde:

§ 12. Fylkeskommunens ansvar for habilitering og rehabilitering

Det regionale helseforetaket skal sørge for at personer med fast bopel eller oppholdssted i helseregionen tilbys og ytes nødvendig habilitering og rehabilitering i spesialisthelsetjenesten i og utenfor institusjon, jf. forskriften § 1 og § 2.

§ 13. Organisering

Habilitering og rehabilitering i spesialisthelsetjenesten skal inngå i tilbudet av helsetjenester som det regionale helseforetaket skal sørge for.

Det skal finnes en koordinerende enhet i spesialisthelsetjenesten som skal ha en generell oversikt over habiliterings- og rehabiliteringstiltak i helseregionen. Enheten skal også ha oversikt over og nødvendig kontakt med habiliterings- og rehabiliteringstjenesten i kommunehelsetjenesten.

§ 14 første ledd skal lyde:

Helseforetaket skal legge forholdene til rette slik at personell i spesialisthelsetjenesten skal kunne melde mulige behov for habilitering og rehabilitering som personellet blir kjent med i tjenesten. Meldingen gis dit helseforetaket bestemmer.

§ 15 og § 16 skal lyde:

§ 15. Oppgaver som krever spesialisert tilrettelegging mv.

Helseforetaket skal sørge for nødvendig undersøkelse og utredning av brukere med behov for habilitering og rehabilitering i spesialisthelsetjenesten.

Helseforetaket skal videre

1. sørge for trening og oppøving av funksjon og ulike individuelle ferdigheter som krever spesialisert tilrettelegging og veiledning,
2. sørge for intensiv trening som inngår i individuelle habiliterings-/rehabiliteringsplan, eller som et nødvendig, spesialisert tilbud etter behandling,
3. sørge for tilrettelagt opplæring for brukere som trenger det, og tilrettelegge rammebetingelser som kan bidra til økt mestring.

§ 16. *Særlig om råd, veiledning og samarbeid*

Helseforetaket skal sørge for

1. råd og veiledning til kommunen om opplegg for enkeltbrukere,
2. samarbeid med kommunen om opplegg for enkeltbrukere og utarbeiding av individuelle planer,
3. generelle råd og veiledning til ansatte i kommunen, og
4. samarbeide med andre etater når det er nødvendig for utredning, tilrettelegging og gjennomføring av tilbudet til den enkelte.

XI

I forskrift av 20. desember 2000 nr. 1555 om opptreningsinstitusjoner (rekonvalesenthjem og kurbad) gjøres følgende endringer:

Hjemmelsfeltet skal lyde:

Fastsatt av Sosial- og helsedepartementet 20. desember 2000 med hjemmel i lov av 2. juli 1999 nr. 61 om spesialisthelsetjenesten m.m. § 1–2 annet ledd, § 2– 1a fjerde ledd og § 4–1 annet ledd.

§ 3–1 første ledd første punktum skal lyde:

Opptreningsinstitusjoner skal godkjennes av Sosial- og helsedirektoratet.

§ 3–3 og § 3–4 skal lyde:

§ 3–3. *Dispensasjon*

Sosial- og helsedirektoratet kan i det enkelte tilfelle, når tungtveiende grunner taler for det, gi dispensasjon fra bestemmelsene i kap. 2.

§ 3–4. *Tilbakekall*

Sosial- og helsedirektoratet kan tilbakekalle godkjenningen dersom driften ikke tilfredsstillter kravene til faglig forsvarlig nivå.

§ 4–1 og § 4–2 skal lyde:

§ 4–1. *Klage*

Vedtak som er truffet av Sosial- og helsedirektoratet eller Statens helsetilsyn i medhold av denne forskrift kan klages inn for departementet.

§ 4–2. *Tilsyn*

Statens helsetilsyn skal føre tilsyn med at driften ved den enkelte institusjon er faglig forsvarlig og i samsvar med den godkjenning som er gitt.

XII

I forskrift av 15. desember 1995 nr. 1035 om merking av tobakksvarer og om tjære- og nikotininnholdet i sigaretter gjøres følgende endringer:

§ 15, § 16 og § 17 skal lyde:

§ 15. *Tilsyn*

Departementet har det overordnede ansvar for håndhevingen av disse forskrifter. Sosial- og helsedirektoratet fører tilsyn med at reglene i denne forskriften overholdes.

§ 16. *Dispensasjon*

Sosial- og helsedirektoratet kan i særskilte tilfeller dispensere fra denne forskriften. Slikt vedtak må ikke stride mot forpliktelser som følger av EØS-avtalen.

§ 17. *Klage*

Vedtak truffet av Sosial- og helsedirektoratet i medhold av disse forskrifter er enkeltvedtak og kan klages inn for departementet etter forvaltningslovens kapittel VI.

XIII

I forskrift av 13. oktober 1989 nr. 1044 om forbud mot nye tobakks- og nikotinprodukter gjøres følgende endringer:

§ 5, § 6, § 7, § 8, § 9 og § 10 skal lyde:

§ 5. Tilsynsmyndighet

Departementet har det overordnede ansvar for håndhevingen av disse forskrifter. Sosial- og helsedirektoratet fører tilsyn med at reglene gitt i disse forskrifter overholdes.

§ 6. Opplysningsplikt

Etter pålegg fra departementet eller Sosial- og helsedirektoratet plikter enhver å gi de opplysninger som er nødvendige for at departementet og direktoratet skal kunne utføre sine gjøremål etter disse forskrifter.

Departementet og Sosial- og helsedirektoratet kan kreve at produsenter, importøren eller forhandleren fremlegger representative prøver av produktet eller iverksetter de undersøkelser som er nødvendige for å vurdere et produkts egenskaper og virkninger. Produsent eller importør bærer kostnadene ved slike undersøkelser.

Departementet og Sosial- og helsedirektoratet kan selv iverksette slike undersøkelser. Når det finnes rimelig, kan kostnadene pålegges produsent eller importør. Kostnadene er tvangsgrunnlag for utlegg.

§ 7. Adgang til bygninger m.m.

Departementet og Sosial- og helsedirektoratet har fri adgang til bygning, transportmiddel, lager, innretning, område mv. hvor produkt som faller inn under disse forskrifter befinner seg.

Departementet og Sosial- og helsedirektoratet kan også foreta prøvetaking av og kontroll med slike produkter.

§ 8. Dispensasjon

Sosial- og helsedirektoratet kan dispensere fra forbudet i § 2 dersom produsent eller importør kan dokumentere at et nytt produkt eller dets bruksmåte er vesentlig mindre helseskadelig enn produkter som allerede er på markedet.

Rett til å søke dispensasjon har produsent og importør av et produkt. Dispensasjonssøknad sendes Sosial- og helsedirektoratet. Søknaden skal inneholde de opplysninger som er nødvendige for å vurdere produktets egenskaper og virkninger.

Vilkår for dispensasjon kan settes der dette finnes nødvendig for å forebygge og begrense mulige helseskader.

Sosial- og helsedirektoratet kan trekke tilbake en dispensasjon dersom

- a) nye opplysninger om, eller vurderinger av produktet, dets bruksmåte eller virkninger gjør dette ønskelig, eller
- b) den som har fått dispensasjon bryter vilkår satt for dispensasjon.

§ 9. Klage

Vedtak truffet av Sosial- og helsedirektoratet i medhold av disse forskrifter er enkeltvedtak og kan klages inn for departementet etter forvaltningslovens kapittel VI.

§ 10. Tvangsmulkt

Ved overtredelse av vilkår, påbud eller forbud gitt i eller i medhold av disse forskrifter, kan departementet ilegge tvangsmulkt. Tvangsmulkten er tvangsgrunnlag for utlegg.

§ 14 skal lyde:

Departementet kan utfylle og endre disse forskrifter.

XIV

I forskrift av 23. november 1983 nr. 1776 om helsetjenester i skoler gjøres følgende endringer:

§ 9 skal lyde:

Fylkeslegen skal føre det overordnede tilsyn med skolehelsetjenesten i fylket og påse at forskrifter og retningslinjer blir fulgt.

I § 10 og § 11 skal «Sosialdepartementet» endres til «Helsedepartementet».

XV

I forskrift av 23. november 1983 nr. 1778 om helsestasjonsvirksomhet gjøres følgende endringer:

§ 4 skal lyde:

Fylkeslegen skal føre det overordnede tilsyn med helsestasjonsvirksomheten i fylket og påse at forskrifter og retningslinjer blir fulgt.

I § 6 og § 7 skal «Sosialdepartementet» endres til «Helsedepartementet».

XVI

Endringene trer i kraft 1. januar 2002.

20. des. Nr. 1542 2001**Forskrift om endring i forskrift om tekniske krav og godkjenning av kjøretøy, deler og utstyr (kjøretøyforskriften).**

Fastsatt av Vegdirektoratet 20. desember 2001 med hjemmel i vegtrafikklov av 18. juni 1965 nr. 4 § 14, jf. delegeringsvedtak av 24. november 1980 nr. 1. Kunngjort 8. januar 2002.

I

I forskrift av 4. oktober 1994 nr. 918 om tekniske krav og godkjenning av kjøretøy, deler og utstyr (kjøretøyforskriften) gjøres følgende endringer:

§ 1–14 skal lyde:

§ 1–14. Betaling for godkjenning av kjøretøyer**1. Gebyrplikt**

1.1 For enkeltgodkjenning og nasjonal typegodkjenning av kjøretøyer, jf. kap. 6 og 7, herunder etterkontroll, skal det betales gebyr etter satsen som nevnt i nr. 3.

1.2 Gebyrplikten gjelder bare godkjenning av kjøretøy foretatt av Statens vegvesen.

2. Gebyrpliktens omfang, definisjoner mv.

2.1 Gebyrplikten omfatter følgende typer godkjenning:

- a) Godkjenning av bruktimporterte kjøretøy. (Unntatt EØF-typegodkjent kjøretøy)
- b) Enkeltgodkjenning av kjøretøy hvor det ikke foreligger typegodkjenning.
- c) Ny godkjenning av endret eller reparert/ombygd/oppbygd kjøretøy når dette kreves etter § 6–7 eller § 7–2 nr. 2.1, 3.1 eller 4.1.
- d) Nasjonal typegodkjenning av kjøretøyer.

2.2 Det er uten betydning om godkjenningen er betegnet som godkjenning, kontroll e.l. så lenge det gjelder vedtak som gjelder enkeltgodkjenning eller typegodkjenning i henhold til kap. 6 (unntatt § 6–15) eller 7.

2.3 Med etterkontroll menes kontroll av at tidligere påpekte tekniske mangler er rettet opp.

2.4 Det skal betales gebyr for hvert enkelt kjøretøy som fremstilles for godkjenning.

2.5 Det skal ikke betales gebyr for klagebehandling.

3. Gebyrets størrelse m.m.

3.1 Gebyret for enkeltgodkjenninger skal være:

a) Kjøretøy med tillatt totalvekt til og med 3.500 kg	Kr	400,–
b) Kjøretøy med tillatt totalvekt fra 3.501 kg til og med 7.500 kg	Kr	600,–
c) Kjøretøy med tillatt totalvekt fra 7.501 kg	Kr	900,–
d) Kjøretøy under a, etterkontroll	Kr	200,–
e) Kjøretøy under b, etterkontroll	Kr	300,–
f) Kjøretøy under c, etterkontroll	Kr	450,–

3.2 Gebyret for typegodkjenninger skal være:

a) Kjøretøy med tillatt totalvekt til og med 3.500 kg	Kr	1.200,–
b) Kjøretøy med tillatt totalvekt fra 3.501 kg til og med 7.500 kg	Kr	1.800,–
c) Kjøretøy under a, etterkontroll	Kr	600,–
d) Kjøretøy under b, etterkontroll	Kr	900,–

4. Betaling av gebyr

4.1 Gebyr skal være betalt før søknad om godkjenning behandles, og før etterkontroll foretas.

4.2 Ved omgjøring av vedtak skal gebyr tilbakebetales, i den grad det omgjorte vedtak har hatt betydning for gebyrplikten.

5. Ikrafttredelse

5.1 Bestemmelsene i denne paragraf trer i kraft 15. mai 2000 for enkeltgodkjenning og 1. januar 2002 for typegodkjenning.

5.2 Bestemmelsene i denne paragraf får ikke virkning for enkeltgodkjenning av kjøretøy som er påbegynt før 15. mai 2000, og typegodkjenning av kjøretøy som er påbegynt før 1. januar 2002. Dersom det ikke foreligger skriftlig søknad, eller det på annen måte er vanskelig å tidfeste søknad, skal denne regnes som innkommet den dag kjøretøyet fremstilles for godkjenning, gebyr betales, eventuelt bevis for betalt gebyr fremlegges, eller godkjenningen på annen måte påbegynnes.

II

Endringene trer i kraft 1. januar 2002.

20. des. Nr. 1543 2001**Forskrift om endring i forskrift om stønad til dekning av utgifter til undersøkelse og behandling hos lege og i private medisinske laboratorie- og røntgenvirksomheter.**

Fastsatt av Sosial- og helsedepartementet 20. desember 2001 med hjemmel i lov av 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) § 5–4, § 5–5 og § 22–2, lov av 5. august 1994 nr. 55 om vern mot smittsomme sykdommer § 6–2, lov av 2. juli 1999 nr. 63 om pasientrettigheter § 5–1 og lov av 2. juli 1999 nr. 61 om spesialisthelsetjenesten m.m. § 5–5. Kunngjort 8. januar 2002.

I

I forskrift av 22. mai 2001 nr. 651 om stønad til dekning av utgifter til undersøkelse og behandling hos lege og i private medisinske laboratorie- og røntgenvirksomheter gjøres følgende endring:

Kapittel II «Merknad A4» skal lyde:

Ved konsultasjon med pasient som ikke har henvisning fra lege utstedt etter 1. juni 2001, kan spesialisten ikke innkreve takster ut over 3a og 3c. Det gjelder også ved psykoterapi. Det kreves ikke henvisning ved øyeblikkelig hjelp og nødvendig oppfølging av denne tilstanden. Med øyeblikkelig hjelp menes arbeid innenfor spesialiteten som ikke kan utsettes til neste dag. En henvisning har gyldighet til behandling og oppfølging hos spesialisten av den aktuelle sykdomstilstanden er avsluttet. Henvisningen skal følge første regningskort for behandlingen.

Overgangsordninger:

For behandling påbegynt før 1. juni 2001 kreves fram til 30. juni 2002 ikke henvisning for å benytte takster ut over 3a, herunder takstene 4a2 og 4b2. Takst 3c skal ikke benyttes i slike tilfeller.

Det gjøres unntak fra henvisningskravet for kvinner med behov for fortsatt behandling hos spesialist i gynekologi, eller ved ønske om rutinekontroller, dersom det før 1. juni 2001 var etablert en lege-pasientrelasjon på spesialistnivå.

Kravene til henvisning gjelder ikke for leger som omfattes av overgangsordningen etter § 2 pkt. 1 i forskrift om rett til trygderefusjon (dvs. leger som hadde rett til trygderefusjon per 30. juni 1998 og var over 62 år på dette tidspunktet).

II

Endringen trer i kraft 1. januar 2002.

20. des. Nr. 1544 2001**Forskrift om arbeidsmarkedstiltak.**

Fastsatt av Arbeids- og administrasjonsdepartementet 20. desember 2001 med hjemmel i lov av 27. juni 1947 nr. 9 om tiltak for å fremme sysselsetting § 15, § 16 og § 17, lov av 4. februar 1977 nr. 4 om arbeidervern og arbeidsmiljø m.v. § 58A bokstav c og lov av 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) § 4–2 annet ledd, § 4–3 første ledd fjerde og femte punktum, § 4–4 annet ledd annet punktum, § 4–6 første ledd annet punktum, annet ledd og tredje ledd annet punktum, § 4–7 tredje ledd, § 4–12 annet ledd tredje punktum, § 4–18 første ledd annet punktum, § 4–26 tredje ledd, § 11–7, § 11–8, § 11–9, § 11–11, § 11–13, § 11–14, § 11–19 og § 22–10. Kunngjort 8. januar 2002.

*I**Kapittel 1. Fellesbestemmelser***§ 1–1. Formål**

Arbeidsmarkedstiltakene skal bidra til å

- styrke deltakernes kompetanse og arbeidsevne,
- øke deltakernes mulighet for ordinært arbeid,
- skaffe til veie kvalifisert arbeidskraft,
- forebygge og dempe skadevirkningene av arbeidsledighet,
- hindre utstøting av arbeidstakere som står i fare for å falle ut av arbeidslivet.

§ 1–2. Definisjoner

I denne forskriften menes med

- a) *tiltaksdeltakere* – personer som er tatt inn i arbeidsmarkedstiltak.
- b) *tiltaksarrangører* – virksomheter/organisasjoner som gjennomfører arbeidsmarkedstiltak i samarbeid med Aetat.
- c) *yrkeshemmede* – personer som har fått sin evne til å utføre inntektsgivende arbeid nedsatt, eller har fått sine muligheter til å velge yrke eller arbeidsplass vesentlig innskrenket. Årsaken til dette kan enten være sykdom, skade eller lyte, eller sosial mistilpasning. Gruppen omfatter således både personer med rett til folketrygdytelser under attføring og andre yrkeshemmede.
- d) *skjermet virksomhet* – virksomheter som er etablert med formål å tilby avklaring, arbeidstrening eller kvalifisering av yrkeshemmede.
- e) *arbeidstaker* – enhver som utfører arbeid i annens tjeneste jf. arbeidsmiljøloven § 3.

§ 1-3. Generelle vilkår for deltakelse i tiltak

Tiltaksdeltakere må være fylt 16 år. Det kan gjelde høyere aldersgrenser for enkelte tiltak.

Tiltaksdeltakere plikter å avslutte tiltak dersom vedkommende får tilbud om høvelig arbeid eller andre arbeidsmarkedstiltak.

§ 1-4. Godkjenning av tiltaksarrangører

Tiltaksarrangør godkjennes av Aetat, på det nivå Aetat Arbeidsdirektoratet bestemmer.

§ 1-5. Krav til tiltaksarrangører

Tiltaksplasser skal ikke fortrenge ordinær arbeidskraft i tiltaksarrangørs virksomhet, og skal ikke virke konkurransevridende.

Tiltaksarrangør kan ikke gis tilskudd til arbeidsmarkedstiltak for egne familiemedlemmer eller andre nærstående, med mindre særlige grunner gjør det rimelig.

§ 1-6. Omfang

Varighet og omfang på arbeidsmarkedstiltak skal tilpasses deltakerens individuelle behov ut i fra dennes muligheter på arbeidsmarkedet, innenfor maksimalgrensene som gjelder for det enkelte tiltaket.

§ 1-7. Forholdet til arbeidsmiljøloven

Arbeidsmiljøloven gjelder fullt ut for tiltaksdeltaker som er arbeidstaker hos tiltaksarrangør. Forbudet mot midlertidige ansettelser i arbeidsmiljøloven § 58A gjelder likevel ikke ansettelser i forbindelse med følgende tiltak:

- a. Midlertidige sysselsettingstiltak
- b. AMB fase 2.

Personer som uten å være arbeidstakere deltar i arbeidsmarkedstiltak anses som arbeidstakere etter arbeidsmiljøloven i forhold til følgende kapitler eller deler av disse: Kap. I, II, III, IV, V, VI, VII, VIII, IX, X, XIII, og kap. XIV med unntak av § 86, jf. forskrift av 10. november 1988 nr. 901 til arbeidsmiljøloven § 3 nr. 2 bokstav g.

§ 1-8. Forsikring

Tiltaksdeltakere som ikke er omfattet av tiltaksarrangørs/arbeidsgivers lovpålagte trygde- eller forsikringsordninger, skal dekkes av kollektiv ansvars- og ulykkesforsikring som Aetat tegner.

§ 1-9. Fastsetting av stønads- og tilskuddssatser

Departementet fastsetter satsene for stønader og tilskudd etter denne forskriften.

§ 1-10. Avgjørelsesmyndighet, anvisning mv.

Hvem som tas inn eller er aktuelle for deltakelse i arbeidsmarkedstiltak avgjøres av Aetat på det nivå Aetat Arbeidsdirektoratet bestemmer.

Aetat Arbeidsdirektoratet bestemmer også på hvilket nivå i Aetat anvisning og utbetaling av ytelser etter denne forskriften skal skje.

§ 1-11. Kontroll og sanksjoner

Aetat skal kontrollere at tiltakene blir gjennomført og tilskudd blir benyttet som forutsatt i denne forskriften.

Tiltaksdeltakere som ikke lenger fyller vilkårene for deltakelse i arbeidsmarkedstiltak som følger av denne forskriften, kan tas ut av tiltaket.

Aetat kan holde tilbake ytelser til tiltaksarrangør dersom arbeidsmarkedstiltakene ikke gjennomføres etter forutsetningene som følger av denne forskriften.

Ved brudd på regelverket kan godkjenning som støtteberettiget tiltaksarrangør trekkes tilbake.

§ 1-12. Rapportering

Tiltaksarrangørene skal rapportere til Aetat om alle forhold av betydning for gjennomføringen av tiltaket.

Kapittel 2. Lønnstilskudd**§ 2-1. Tiltakets innhold**

Lønnstilskudd skal bidra til at utsatte grupper arbeidssøkere ansettes på ordinære lønns- og arbeidsvilkår. Dette oppnås ved å gi tidsbegrenset lønnstilskudd til arbeidsgivere som ansetter personer i målgruppen på ordinære lønns- og arbeidsvilkår med sikte på et varig arbeidsforhold.

Tiltaksdeltakerne skal utføre ordinære oppgaver i en offentlig eller privat virksomhet.

§ 2-2. Målgruppe

Arbeidssøkere som har særlige problemer med å komme inn på arbeidsmarkedet, kan delta i tiltaket.

§ 2-3. Ytelse til deltaker

Deltakerne skal ha lønn fra arbeidsgiver i henhold til de avtaler som gjelder for virksomheten.

§ 2-4. Tilskudd til arbeidsgiver

Lønnstilskudd gis i form av en prosentvis lønnsrefusjon i en begrenset del av ansettelsestiden. Lønnstilskuddet skal kompensere for arbeidstakerens lavere produktivitet i denne perioden.

Refusjonsgrunnlaget består av lønn, feriepengene og arbeidsgiveravgift av lønnen og feriepengene.

Med lønn forstås timelønn eller månedslønn for arbeid utført i normalarbeidstiden, samt lønsmessige tillegg etter oppsatt tjenesteplass for stillingen. Arbeidsgivers pensjonsutgifter, overtidsbetaling og andre variable tillegg skal ikke med i refusjonsgrunnlaget.

§ 2–5. *Lønnstilskuddets størrelse og varighet*

Ved vurderingen av tilskuddssats og varighet skal det legges vekt på tiltaksdeltakers yteevne og behov for oppfølging og tilrettelegging.

Fullt lønnstilskudd svarer til 50 prosent av lønnen i 18 måneder. Periode og prosentsats skal tilpasses deltakerens individuelle behov ut i fra dennes muligheter på arbeidsmarkedet. Samlet kostnad skal likevel ikke overstige fullt lønnstilskudd.

Samlet tilskudd til arbeidsgiver er begrenset slik det er nedfelt i EFTAs retningslinjer for bagatellmessig støtte. Summen av tilskudd som anses som bagatellmessig støtte kan ikke overstige 100.000 EURO over en treårsperiode.

Kapittel 3. Arbeidspraksis

§ 3–1. *Tiltakets innhold*

Tiltaket skal gi tilrettelagt arbeidstrening med oppfølging. Tiltaket skal bidra til å prøve ut den enkeltes muligheter på arbeidsmarkedet og bidra til å styrke deltakerens muligheter til å komme i arbeid eller utdanning. Det skal utarbeides en plan for den enkelte deltaker.

Arbeidspraksis foregår enten i ordinær eller i skjermet virksomhet.

§ 3–2. *Målgruppe*

Arbeidspraksis i ordinær virksomhet kan tilbys yrkeshemmede og ordinære arbeidssøkere med behov for tilrettelagt arbeidstrening og oppfølging.

Arbeidspraksis i skjermet virksomhet kan bare tilbys yrkeshemmede med særlig usikre yrkesmessige forutsetninger og med behov for tett og bred oppfølging.

§ 3–3. *Varighet*

Varigheten på tiltaket skal tilpasses deltakerens individuelle behov ut i fra dennes muligheter på arbeidsmarkedet, innenfor følgende maksimalgrenser:

- a) arbeidspraksis i ordinær virksomhet kan vare i inntil ti måneder for ordinære arbeidssøkere og inntil tre år for yrkeshemmede.
- b) arbeidspraksis i skjermet virksomhet kan vare i inntil ti måneder, med mulighet for forlengelse i ytterligere ti måneder.

§ 3–4. *Vilkår for opprettelse av arbeidspraksis i ordinær virksomhet*

Ansattes representanter i virksomhetene skal godkjenne opprettelse av tiltaksplass. For å unngå at tiltaket fortrenger lærlingeordningen forutsettes at opprettelse av lærlingeplass vurderes før opprettelsen av tiltaksplass innen yrker som faller inn under fagopplæringsloven.

§ 3–5. *Vilkår for opprettelse av arbeidspraksis i skjermet virksomhet – krav til virksomheten*

Virksomheten hvor tiltaket gjennomføres skal være organisert som et aksjeselskap med kommunal/fylkeskommunal aksjemajoritet, eller som egen faglig og økonomisk enhet tilknyttet tiltaksarrangør som også organiserer andre arbeidsmarkedstiltak. Aetat kan godkjenne annen organisering dersom det anses hensiktsmessig ut i fra hensynet til gjennomføringen av tiltaket.

For å bli godkjent som tiltaksarrangør for tiltaket må virksomheten i tillegg oppfylle følgende krav:

- 1) Attføringsvirksomhet skal være virksomhetens primære virksomhet.
- 2) Overskudd skal forbli i virksomheten og komme attføringsarbeidet og deltakerne til gode.
- 3) Det skal ikke utbetales utbytte.
- 4) Virksomheten kan ikke eie eller kontrollere annen forretningsvirksomhet. Begrensningen gjelder ikke etablering og drift av salgsvirksomhet for å fremme omsetning av bedriftens produkter.
- 5) Virksomheten skal ha et rådgivende utvalg, jf. § 3–6.
- 6) Aetat kan kreve å få være observatør i bedriftens styre.

Tiltaksarrangør plikter å ta de deltakerne som henvises fra Aetat, inn på tiltak.

§ 3–6. *Rådgivende utvalg i skjermet virksomhet*

Det rådgivende utvalget skal bestå av tiltaksarrangør, eventuell tilsynslege, Aetat lokal og samarbeidende instanser etter behov.

Utvalget skal gi råd om innholdet i tiltaket, samt om oppfølging og avslutning for den enkelte deltaker.

Medlemmene har taushetsplikt når det gjelder de personopplysningene de blir kjent med gjennom arbeidet i utvalget.

§ 3–7. *Annen virksomhet*

Virksomheten kan være tiltaksarrangør for andre tiltak enn arbeidspraksis.

Dersom en virksomhet er arrangør av andre arbeidsmarkedstiltak skal økonomioppfølging, kvalitets- og resultatkrav spesifiseres for det enkelte tiltak eller den enkelte tilskuddsordning. Tiltakene skal organiseres slik at faglige og økonomiske krav oppfylles. Subsidiert skal ikke forekomme på tvers av de enkelte tiltakene eller fra

atføringsevne til annen virksomhet, eksempelvis forretningsdrift.

Arrangør av arbeidspraksis i skjermet virksomhet kan tilby atføringstjenester til andre enn Aetat, dersom dette ikke går ut over de tjenestene virksomheten er forpliktet til å levere til Aetat.

§ 3–8. Ansettelsesforhold

Tiltaksdeltakerne skal ikke være ansatt hos tiltaksarrangør i tiltaket, og anses dermed, med de unntak som fremgår av § 1–7 annet ledd, ikke som arbeidstakere.

§ 3–9. Ytelser til deltakere

Tiltaksdeltakere i arbeidspraksis mottar folketrygdytelser eller ytelser som nevnt i kapittel 10 i denne forskriften.

§ 3–10. Tilskudd til tiltaksarrangør

Det gis tilskudd til tilrettelegging (driftstilskudd) pr. godkjent tiltaksplass etter lav sats i arbeidspraksis i ordinær virksomhet og etter høy sats i arbeidspraksis i skjermet virksomhet.

Tilskudd etter denne bestemmelsen kan ikke gis til tiltaksarrangør for deltakere som har rett til atføringsstønning jf. forskrift av 11. september 2001 nr. 1079 om ytelser under yrkesrettet atføring § 2–3 og § 2–4, til dekning av samme type utgifter.

Det kan også gis tilskudd til opprettelse av nye plasser og til omstrukturering, etter bestemmelsene i § 12–3 og § 12–4.

Samlet tilskudd til tiltaksarrangør er begrenset slik det er nedfelt i EFTAs retningslinjer for bagatellmessig støtte. Summen av tilskudd som anses som bagatellmessig støtte kan ikke overstige 100.000 EURO over en treårsperiode.

Kapittel 4. Opplæring

§ 4–1. Tiltakets innhold

Opplæring skal bidra til at yrkeshemmede og ordinære arbeidssøkere kvalifiseres til ledige jobber og hindre utstøting av arbeidstakere som står i fare for å falle ut av arbeidslivet.

Opplæring gis som arbeidsmarkedskurs organisert i samarbeid med Aetat for Aetats brukergrupper.

Yrkeshemmede kan i tillegg tilbys ordinær utdanning som ledd i yrkesrettet atføring, dersom Aetat vurderer det som nødvendig og hensiktsmessig for at den yrkeshemmede skal bli i stand til å skaffe seg eller beholde høvelig arbeid.

§ 4–2. Målgruppe

Arbeidsmarkedskurs kan tilbys yrkeshemmede og ordinære arbeidssøkere med behov for kvalifisering. Arbeidstakere i en usikker sysselsettingssituasjon, som har behov for kvalifisering, kan også tilbys arbeidsmarkedskurs.

Deltakere i opplæringstiltak skal være over 19 år. Denne aldersgrensen gjelder likevel ikke yrkeshemmede som har rett til yrkesrettet atføring etter folketrygdløven.

§ 4–3. Varighet

Varigheten av tiltaket skal i hvert enkelt tilfelle tilpasses deltakerens individuelle behov ut i fra dennes muligheter på arbeidsmarkedet.

Arbeidsmarkedskurs har en varighet på inntil ti måneder.

Yrkeshemmede som tar ordinær utdanning som ledd i yrkesrettet atføring jf. § 4–1 tredje ledd, kan ta utdanning så lenge det anses nødvendig og hensiktsmessig ut i fra formålet.

§ 4–4. Ytelser til deltakere

Tiltaksdeltakere i opplæring mottar folketrygdytelser eller ytelser som nevnt i kapittel 10 i denne forskriften.

Kapittel 5. Midlertidige sysselsettingstiltak

§ 5–1. Tiltakets innhold

Midlertidige sysselsettingstiltak skal gi arbeidserfaring til personer som står i fare for å bli varig utestengt fra arbeidslivet eller som har problemer med å etablere seg på arbeidsmarkedet. Øvrige arbeidsmarkedstiltak må være vurdert for en person kan tas inn på sysselsettingstiltak.

Tiltaket kan gis som sysselsettingstiltak for langtidsledige, sysselsettingstiltak for yrkeshemmede eller vikarplass.

Sysselsettingstiltak for langtidsledige skal gi langtidsledige arbeidserfaring og opplæring. Arbeidsgiver har ansvar for at deltaker får tilrettelagt opplæring i løpet av tiltaksperioden. Opplæringens omfang skal svare til 15 prosent av tiltakets varighet. Aetat lokal skal godkjenne opplæringsplanen.

Sysselsettingstiltak for yrkeshemmede skal gi yrkeshemmede arbeidserfaring.

Vikarplass skal gi arbeidsledige arbeidserfaring, samtidig som ansatte får permisjon for å ta etter- og videreutdanning som bidrar til å heve kompetansen på arbeidsplassen.

§ 5–2. Målgruppe

Langtidsledige og yrkeshemmede som har behov for arbeidserfaring og opplæring kan delta i sysselsettingstiltak for langtidsledige.

Yrkeshemmede med behov for arbeidserfaring av lengre varighet kan delta i sysselsettingstiltak for yrkeshemmede.

Arbeidsledige som trenger arbeidserfaring for å kunne etablere seg på arbeidsmarkedet, herunder yrkeshemmede, kan gis vikarplass.

§ 5-3. *Varighet*

Varigheten av tiltaket skal i hvert enkelt tilfelle tilpasses deltakerens individuelle behov ut i fra dennes muligheter på arbeidsmarkedet.

Sysselsettingstiltak for langtidsledige kan ha en varighet på inntil ett år.

Sysselsettingstiltak for yrkeshemmede kan ha en varighet på inntil to år.

Vikarplass kan ha en varighet på inntil ett år.

§ 5-4. *Tiltaksarrangør*

Sysselsettingstiltakene for henholdsvis langtidsledige og yrkeshemmede kan nyttes i kommunal, fylkeskommunal og statlig virksomhet når det offentlige har en eierandel på mer enn 50 prosent, eller dekker mer enn 50 prosent av driftsutgiftene til virksomheten.

Tiltaket kan også gjennomføres i allmennyttige og ideelle organisasjoner.

Vikarplass kan nyttes i offentlig og privat virksomhet.

§ 5-5. *Ekstraordinært arbeid*

I sysselsettingstiltak for langtidsledige og sysselsettingstiltak for yrkeshemmede skal arbeidet som utføres, være ekstraordinært, i den forstand at det ikke fortrenger ordinær arbeidskraft i virksomheten.

§ 5-6. *Styringsgruppe*

Tiltaksarrangør har ansvar for at det opprettes styringsgruppe for tiltaket sysselsettingstiltak for langtidsledige. Arbeidstakerorganisasjonene inviteres til å delta i styringsgruppen sammen med tiltaksarrangør og Aetat.

Styringsgruppen behandler tiltaksarrangørs forslag til tiltak/tiltaksplan og skal sikre at bruken av tiltaket ikke fører til at ordinær arbeidskraft fortrenses.

Det må være enighet i styringsgruppen om de tiltakene som iverksettes.

Deltakerne i styringsgruppen godtgjøres for tapt arbeidsfortjeneste ved deltakelse i styringsgruppen og reiseutgifter til styringsgruppens møter.

Dersom det er enighet om det, kan det opprettes felles styringsgruppe for flere tiltaksarrangører.

§ 5-7. *Ansettelsesforhold*

Tiltaksdeltakeren er arbeidstaker hos tiltaksarrangør.

§ 5-8. *Ytelser til deltaker*

Deltakerne lønnes av arbeidsgiver i henhold til de avtaler som gjelder for virksomheten, for de arbeidsoppgaver som utføres.

Det gis ikke stønad eller lønn for tid i opplæring (15 prosent) i sysselsettingstiltak for langtidsledige. Lønnsutbetalingen gjennomsnittsberegnes for hele tiltaksperioden til 85 prosent av tariffønn.

§ 5-9. *Tilskudd til tiltaksarrangør*

Det gis et fast tilskudd pr. månedsverk til tiltaksarrangør. Tilskuddet skal helt eller delvis dekke lønns- og driftsutgifter i tiltaket, herunder godtgjørelse til medlemmene i styringsgruppen.

Samlet tilskudd til tiltaksarrangør er begrenset slik det er nedfelt i EFTAs retningslinjer for bagatellmessig støtte. Summen av tilskudd som anses som bagatellmessig støtte kan ikke overstige 100.000 EURO over en treårsperiode.

Kapittel 6. Arbeid med bistand

§ 6-1. *Tiltakets innhold*

Arbeid med bistand skal gi hensiktsmessig og nødvendig bistand med sikte på integrering av yrkeshemmede i ordinært arbeidsliv. Bistand kan gis i form av kompetansekartlegging og avklaring, bistand til å finne egnet arbeidsplass, tilrettelegging på arbeidsplassen, opplæring i arbeidsrelaterte og sosiale ferdigheter samt råd og veiledning til arbeidsgiver/tiltaksarrangør.

Arbeid med bistand brukes i forbindelse med yrkesrettet attføring i ordinære virksomheter, herunder i kombinasjon med andre arbeidsmarkedstiltak, når dette er hensiktsmessig. Arbeid med bistand kan ikke kombineres med opplæring jf. kapittel 4.

Arbeid med bistand kan også brukes i forbindelse med overgang fra skolegang eller soning i institusjon til arbeid eller til tiltak som nevnt i foregående ledd.

§ 6-2. *Målgruppe*

Arbeid med bistand kan tilbys yrkeshemmede med så omfattende yrkeshemminger at de har et særlig behov for tett og bred oppfølging for å få eller beholde arbeid.

§ 6-3. *Varighet*

Varigheten av tiltaket skal i hvert enkelt tilfelle tilpasses deltakerens individuelle behov ut i fra dennes muligheter på arbeidsmarkedet.

Maksimal varighet er tre år. Dersom tiltaket brukes ved overgang fra skole eller soning i institusjon kan varigheten forlenges med inntil seks måneder.

§ 6-4. *Krav til tiltaksarrangør*

Arrangør av tiltaket arbeid med bistand skal være organisert som en del av et arbeidssamvirke jf. § 7-4, en arbeidsmarkedsbedrift jf. § 9-4 eller en annen skjermet virksomhet jf. § 3-5.

Aetat kan godkjenne annen organisering dersom det anses hensiktsmessig ut i fra hensynet til gjennomføringen av tiltaket.

Det skal være egne ansatte tilretteleggere i tiltaket, og det skal være organisert som en egen faglig og økonomisk enhet i virksomheten.

§ 6-5. *Ytelser til deltaker*

Deltaker mottar lønn, folketrygdytelser eller stønad etter kapittel 10 i denne forskriften.

§ 6-6. *Tilskudd til tiltaksarrangør*

Tiltaksarrangør mottar tilskudd til dekning av tilretteleggernes lønnsutgifter og driftsutgifter knyttet til tjenesten. Tilskuddet gis etter fast sats.

Kapittel 7. Varig tilrettelagt arbeid i arbeidssamvirker

§ 7-1. *Tiltakets innhold*

Deltakerne i tiltaket er ansatt i et arbeidssamvirke, med produksjon og omsetning av varer og tjenester. Tiltaket skal tilby personer som ikke kan få arbeid på det ordinære arbeidsmarkedet, arbeidsoppgaver tilpasset den enkeltes yteevne.

Arbeidet i virksomheten skal bidra til å utvikle ressurser hos deltakerne gjennom kvalifisering og tilrettelagte arbeidsoppgaver.

§ 7-2. *Målgruppe*

Tiltaket er rettet mot personer som har eller i nær fremtid ventes å få innvilget uførepensjon, og som har behov for spesiell tilrettelegging og tett oppfølging. Andre arbeidsmarkedstiltak skal være vurdert og funnet å være uaktuelle.

§ 7-3. *Varighet*

Tiltaket er ikke tidsbegrenset. Det skal likevel jevnlig vurderes om det kan være aktuelt med overføring til andre arbeidsmarkedstiltak, utdanning eller formidling til ordinært arbeid.

§ 7-4. *Krav til virksomheten*

Tiltaksarrangør skal organiseres som aksjeselskap med kommunal/fylkeskommunal aksjemajoritet. Aetat kan godta annen organisering dersom det anses hensiktsmessig ut i fra hensynet til gjennomføringen av tiltaket i det enkelte tilfellet.

For å bli godkjent som tiltaksarrangør for varig tilrettelagt arbeid må virksomheten i tillegg oppfylle følgende krav:

- 1) Varig tilrettelagt arbeid skal være virksomhetens primære virksomhet.
- 2) Overskudd skal forbli i virksomheten og komme formålet og deltakerne til gode.
- 3) Det skal ikke utbetales utbytte.
- 4) Et arbeidssamvirke kan ikke eie eller kontrollere annen forretningsvirksomhet. Begrensningen gjelder ikke etablering og drift av salgsvirksomhet for å fremme omsetning av bedriftens produkter.
- 5) Et arbeidssamvirke skal ha rådgivende utvalg jf. § 7-5.
- 6) Aetat kan kreve å få være observatør i bedriftens styre.

§ 7-5. *Rådgivende utvalg*

Det rådgivende utvalget skal bestå av tiltaksarrangør, eventuell tilsynslege, Aetat lokal og samarbeidende instanser etter behov.

Utvalget skal gi råd om innholdet i tiltaket, samt om inntak, oppfølging og avslutning for den enkelte deltaker.

Representantene i utvalget har taushetsplikt når det gjelder de personopplysningene de blir kjent med gjennom arbeidet i utvalget.

§ 7-6. *Annen virksomhet*

Virksomheten kan være tiltaksarrangør for andre tiltak enn varig tilrettelagt arbeid.

Dersom en bedrift er arrangør av andre arbeidsmarkedstiltak skal økonomioppfølging, kvalitets- og resultatkrav spesifiseres for det enkelte tiltak eller den enkelte tilskuddsordning. Tiltakene skal organiseres slik at faglige og økonomiske krav oppfylles. Subsidiert skal ikke forekomme på tvers av de enkelte tiltakene eller fra atføringsvirksomheten til annen virksomhet, eksempelvis forretningsdrift.

Virksomheten kan tilby atføringsrelaterte tjenester til andre enn Aetat, dersom dette ikke går ut over de tjenestene bedriften er forpliktet til å levere til Aetat.

§ 7-7. *Ansettelsesforhold*

Tiltaksdeltaker er arbeidstaker i virksomheten.

§ 7–8. Ytelser til deltaker

Deltakerne mottar uførepensjon etter folketrygdloven. Deltakere som i nær fremtid ventes å få innvilget uførepensjon beholder den ytelsen de har inntil uførepensjon er innvilget.

Lønn samordnes med ytelser som nevnt i første ledd etter regler som gjelder for vedkommende ytelse.

§ 7–9. Tilskudd til tiltaksarrangør

Tiltaksarrangør mottar statlig driftstilskudd. Driftstilskuddet utgjør en fast, månedlig sats pr. godkjent tiltaksplass.

Tiltaksarrangør mottar i tillegg kommunalt/fylkeskommunalt tilskudd i henhold til avtale om medfinansiering.

Det kan også gis tilskudd etter bestemmelsene i § 11–2 – § 11–4.

§ 7–10. Særregler om tilskudd til produksjonsverksteder

I stedet for tilskudd som nevnt i § 7–9 mottar produksjonsverksteder driftstilskudd etter budsjett. Produksjonsverksteder kan i tillegg motta investeringstilskudd til vedlikehold av maskiner og utstyr.

Krav om kommunal/fylkeskommunal medfinansiering gjelder ikke produksjonsverksteder.

Kapittel 8. Bedriftsintern opplæring**§ 8–1. Tiltakets innhold**

Tilskudd til bedriftsintern opplæring skal bidra til å:

- motvirke utstøting fra arbeidslivet ved større omstillinger,
- opprettholde og styrke kompetansen til ansatte i bedrifter som har omstillings- eller strukturproblemer som er av særlig alvorlig karakter for arbeidsmarkedet, eller
- rekruttere til ledige stillinger som det er vanskelig å besette.

Bedriftsintern opplæring skal inneholde teori, eventuelt kombinert med praktisk trening.

§ 8–2. Målgruppe

Det kan gis tilskudd til bedrifter som:

- a) gjennomfører opplæring av egne ansatte,
- b) ansetter personer som er registrert ledige ved Aetat og som må gjennomgå et opplæringsprogram for å kunne gå inn i ledige jobber i bedriften som det har vært vanskelig å besette.

Det kan ikke gis tilskudd til bedrifter innenfor sensitive sektorer, jf. ESAs opplæringsregelverk kap. 18A.3.

Det kan ikke gis tilskudd til opplæring for ansatte hvor det er knyttet bindingstid til opplæringen, ev. med krav om økonomisk kompensasjon til arbeidsgiver om ikke bindingstiden overholdes.

§ 8–3. Varighet

Den samlede opplæringstiden skal som hovedregel ikke overstige 13 uker.

§ 8–4. Tilskudd

Tilskudd til bedriftsintern opplæring gis i form av opplæringstilskudd til bedriften for kostnader knyttet til opplæringen og tilskudd til lønnsutgifter til deltakerne.

Beregningsgrunnlaget for opplæringstilskudd baseres på faste satser varierende etter fagområde. Satsene fastsettes av departementet på grunnlag av faktiske kostnader ved kurs under opplæring, jf. kapittel 4.

Beregningsgrunnlaget for lønnstilskudd er lønnskostnader til deltakerne på opplæringen, begrenset oppad til et beløp tilsvarende beregningsgrunnlaget for opplæringstilskuddet.

Ved beregning av deltakernes lønnskostnader, skal bare tid brukt i faktisk opplæring medregnes. Tid brukt i produktivt arbeid skal trekkes fra.

Tilskuddet fastsettes som prosent av summen av beregningsgrunnlagene for opplæringstilskudd og lønnstilskudd.

Tilskuddsprosent varierer etter om opplæringen er generell eller bedriftsspesifikk og bedriftens størrelse på følgende måte:

- a) Til mindre bedrifter, jf. utfyllende retningslinjer med definisjon av små og mellomstore bedrifter etter ESAs retningslinjer pkt. 10.2 (1), kan det gis inntil 70 prosent tilskudd til generell opplæring og inntil 35 prosent tilskudd til bedriftsspesifikk opplæring.
- b) Til andre bedrifter kan det gis inntil 50 prosent tilskudd til generell opplæring og inntil 25 prosent til bedriftsspesifikk opplæring.
- c) Tilskuddssatsene kan økes med inntil 5 prosent til bedrifter innenfor virkeområdet for de distriktpolitiske virkemidlene, områdene A, B og C.

Bedriftsspesifikk opplæring består av teoretisk og praktisk undervisning direkte og grunnleggende knyttet til arbeidstakers nåværende og fremtidige stilling i bedriften. Den retter seg mot en bestemt arbeidsoperasjon i bedriften. Deler av opplæringen blir vanligvis gitt på arbeidstakerens arbeidssted. Kompetansen er lite overførbar til andre firmaer eller andre arbeidsområder.

Generell opplæring er undervisning som ikke bare er knyttet til eller direkte rettet mot arbeidstakerens nåværende eller fremtidige stilling i bedriften. Den retter seg generelt mot hele bedriftens arbeidsområde og gir kvalifikasjoner som i stor grad er overførbare til andre firmaer eller andre arbeidsområder.

§ 8-5. *Krav om insentiveffekt*

Det kan bare gis tilskudd til opplæring som kommer i tillegg til bedriftens ordinære opplæring.

Ved søknad om tilskudd til bedriftsspesifikk opplæring, må store bedrifter ved søknadsbehandlingen spesielt dokumentere at gjennomføring av opplæringen vil være avhengig av tilskudd. Innenfor det distriktpolitiske virkeområdet, områdene A, B og C, vil det være tilstrekkelig at slike bedrifter dokumenterer at opplæringen er et viktig ledd i en omstillingsprosess.

§ 8-6. *Organisering av tiltaket*

Bedriftsintern opplæring skal foregå etter opplæringsplan som både omfatter teori og eventuell praktisk trening. Planen skal godkjennes av Aetat.

Det skal opprettes opplæringsutvalg på bedrifter som mottar tilskudd til bedriftsintern opplæring. Utvalget skal bestå av minimum to personer, hvor den ene representerer arbeidstakerne. Opplæringsutvalget skal påse at opplæringen gjennomføres i henhold til godkjent opplæringsplan.

§ 8-7. *Rapportering*

Arbeidsgiver skal rapportere til Aetat om gjennomføringen av opplæringen. Krav til rapportering fastsettes av Aetat Arbeidsdirektoratet.

Kapittel 9. Tiltak i arbeidsmarkedsbedrift (AMB-tiltaket)**§ 9-1. *Tiltakets innhold***

Arbeidsmarkedsbedriftene er arrangør for AMB-tiltaket.

Tiltaket skal gi yrkeshemmede avklaring (fase 1), høyere reell og formell kompetanse gjennom tilrettelagt opplæring og arbeidstrening (fase 2), samt mulighet for varig tilrettelagt arbeid for deltakere som har liten mulighet for å få arbeid i det ordinære arbeidslivet (fase 3).

Tiltaket gjennomføres i reelle bedriftsmiljøer. Målet for tiltaket er formidling til ordinært arbeid eller egenfinansiert utdanning.

§ 9-2. *Målgruppe*

Målgruppe for tiltaket er yrkeshemmede.

§ 9-3. *Varighet*

Varigheten på tiltaket skal tilpasses deltakerens individuelle behov ut i fra dennes muligheter på arbeidsmarkedet, innenfor følgende maksimalgrenser:

Fase 1 kan vare i inntil åtte uker.

Fase 2 kan vare i inntil to år, med mulighet for forlengelse dersom det er nødvendig for å oppnå fagbrev. Varigheten skal samsvare med den enkelte deltakerens plan for attføring.

I fase 3 gjelder ingen tidsbegrensning. Formidling til arbeid i det ordinære arbeidslivet skal likevel vurderes jevnlig.

§ 9-4. *Krav til virksomheten*

Virksomheten hvor tiltaket gjennomføres skal være organisert som et aksjeselskap med kommunal/fylkeskommunal aksjemajoritet. Aetat kan godta annen organisering dersom det anses hensiktsmessig ut i fra hensynet til gjennomføringen av tiltaket i det enkelte tilfellet.

For å bli godkjent som tiltaksarrangør for AMB-tiltaket må virksomheten i tillegg oppfylle følgende krav:

- 1) Attføringsvirksomhet skal være tiltaksarrangørens primære virksomhet.
- 2) Overskudd skal forbli i virksomheten og komme attføringsarbeidet og deltakerne til gode.
- 3) Det skal ikke utbetales utbytte.
- 4) En arbeidsmarkedsbedrift kan ikke eie eller kontrollere annen forretningsvirksomhet. Begrensningen gjelder ikke etablering og drift av salgsvirksomhet for å fremme omsetning av bedriftens produkter.
- 5) Minst 50 prosent av de godkjente tiltaksplassene utenom fase 1 skal være plasser i fase 2. Aetat kan gi dispensasjon fra dette kravet dersom det i en avgrenset periode ikke er mulig å oppfylle det.
- 6) Arbeidsmarkedsbedriften skal ha et rådgivende utvalg, jf. § 9-5.
- 7) Arbeidsmarkedsbedriften skal ha tilsynslege.

Arbeidsmarkedsbedriften plikter å ta de deltakerne som henvises fra Aetat, inn på tiltak i fase 1.

§ 9-5. *Rådgivende utvalg*

Det rådgivende utvalget oppnevnes av arbeidsmarkedsbedriftens styre og skal minst bestå av bedriftens leder, den attføringsansvarlige, tilsynslege, en representant for Aetat og en representant for de yrkeshemmede arbeidstakerne i bedriften.

Utvalget gir råd om planlegging og gjennomføring av attføringsarbeidet i virksomheten og har det faglige oppfølgingsansvaret for den enkelte tiltaksdeltaker.

Utvalget gir råd i saker om inntak i fase 2 og 3, samt om oppfølging og formidling av yrkeshemmede i arbeidsmarkedsbedriften.

Representantene i utvalget har taushetsplikt når det gjelder de personopplysningene de blir kjent med gjennom arbeidet i utvalget.

§ 9-6. Annen virksomhet

En arbeidsmarkedsbedrift kan være tiltaksarrangør for andre tiltak enn AMB-tiltaket.

Dersom en bedrift er arrangør av andre arbeidsmarkedstiltak skal økonomioppfølging, kvalitets- og resultatkrav spesifiseres for det enkelte tiltak eller den enkelte tilskuddsordning. Tiltakene skal organiseres slik at faglige og økonomiske krav oppfylles. Subsidiert skal ikke forekomme på tvers av de enkelte tiltakene eller fra utførelsesvirksomheten til annen virksomhet, eksempelvis forretningsdrift.

Arbeidsmarkedsbedriftene kan tilby utførelsesrelaterte tjenester til andre enn Aetat, dersom dette ikke går ut over de tjenestene bedriften er forpliktet til å levere til Aetat.

§ 9-7. Ansettelsesforhold

Deltakere i fase 1 er ikke ansatt i arbeidsmarkedsbedriften, jf. § 1-7.

Deltakere i fase 2 er midlertidig ansatt i bedriften som arbeidstakere, med arbeidskontrakter som avspeiler tiltakets varighet.

Deltakere i fase 3 er fast ansatt i bedriften.

Ansatte i arbeidsmarkedsbedrifter har de samme rettigheter og plikter som arbeidstakere i det ordinære arbeidslivet.

§ 9-8. Ytelser til deltaker

Deltakere i fase 1 kan motta folketrygdytelser eller ytelser som nevnt i kapittel 10 i denne forskriften.

Deltakere i fase 2 og 3 er arbeidstakere og mottar lønn. Lønnen fastsettes etter forhandlinger, som i arbeidslivet for øvrig. Lønnsfastsettelsen skal fremme utførelsen.

§ 9-9. Tilskudd til tiltaksarrangør

Arbeidsmarkedsbedriftene mottar lønnstilskudd og utførelsestilskudd etter fast sats.

Lønnstilskuddet gis til delvis dekning av lønnsutgifter, og skal kompensere for arbeidstakerens reduserte arbeidsevne.

Utførelsestilskudd gis til dekning av utgifter i forbindelse med utførelsesvirksomheten.

I tillegg kan det gis tilskudd etter bestemmelsene i § 11-2 – § 11-4.

Kapittel 10. Stønad til livsopphold mv. til tiltaksdeltaker**§ 10-1. Formål**

Stønad etter dette kapittelet skal bidra til å dekke utgifter til livsopphold for tiltaksdeltakere. Stønden skal videre kompensere helt eller delvis for bestemte utgifter i forbindelse med kvalifisering og arbeidstrening.

§ 10-2. Målgruppe

Stønad kan gis til

1. deltakere i arbeidsmarkedstiltakene arbeidspraksis, opplæring og arbeid med bistand, jf. kapittel 3, 4 og 6, deltakere i avklaringsfasen i AMB, jf. kapittel 9, samt til deltakere fra Norge som deltar i godkjente, felles nordiske arbeidsmarkedstiltak i de øvrige nordiske land.
2. yrkeshemmede som tar utdanning som ledd i yrkesrettet utførelse, jf. § 4-1 annet ledd.
3. helt ledige som har avsluttet en dagpengeperiode på 156 uker, jf. folketrygdloven § 4-15 første ledd, og som står uten dagpengerettigheter. Det er et vilkår at vedkommende har vært i arbeid i minst 36 måneder av de siste fire årene før dagpengeperioden tok til, er reell arbeidssøker jf. folketrygdloven § 4-5, og står tilmeldt Aetat som arbeidssøker.

Likestilt med arbeid etter denne bestemmelsen, er avtjening av verneplikt og permisjon ved fødsel og adopsjon etter arbeidsmiljøloven § 31 og § 32 ut over tolv måneder. Dersom kravet om 36 måneders arbeid av rimelige grunner ikke kan dokumenteres, kan stønad likevel gis dersom søker i siste år har hatt arbeidsinntekt på minst tre ganger folketrygdens grunnbeløp.

Personer som nevnt i foregående ledd gis ikke stønad dersom de i løpet av den totale dagpengeperioden har hatt tre perioder med forlenget ventetid og/eller tidsbegrenset bortfall av retten til dagpenger, jf. folketrygdloven § 4-10 og § 4-20, eller som i løpet av de seks siste måneder forut for fremsetting av krav har sagt opp sin stilling uten rimelig grunn, sluttet uten rimelig grunn, eller er avskjediget eller oppsagt på grunn av forhold som kan bebreides vedkommende.

§ 10-3. Varighet

Stønad etter denne forskriften gis så lenge tiltaksdeltaker deltar i arbeidsmarkedstiltak som nevnt i § 10-2 første ledd nr. 1 eller tar utdanning, jf. § 10-2 første ledd nr. 2, og ellers fyller vilkårene for stønad etter denne forskriften.

Personer som omfattes av § 10-2 første ledd nr. 3 gis stønad inntil vedkommende ikke lenger kan anses som reell arbeidssøker jf. folketrygdloven § 4-5, eller forhold som nevnt i folketrygdloven § 4-20 inntreffer.

§ 10-4. Stønad til livsopphold

Basisytelse gis til personer som omfattes av § 10-2. Deltakere over 19 år gis basisytelse etter høy sats, og deltakere under 19 år gis basisytelse etter lav sats.

Det gis barnetillegg for hvert barn under 16 år som deltakeren forsørger. Tillegget gis til den ene av foreldrene dersom begge deltar på tiltak samtidig.

§ 10-5. Tillegg til dekning av utgifter i forbindelse med tiltak**a) Tilsynstillegg for barn og andre familiemedlemmer**

Tilsynstillegg gis dersom tiltaksdeltaker pga. tiltaket har utgifter til pleie/tilsyn med barn under ti år. Det gis tilsynstillegg etter høy sats for det første barnet, og lav sats for øvrige barn.

Tilsynstillegg gis til den ene av foreldrene dersom begge deltar på tiltak samtidig.

Det kan tilsvarende gis tilsynstillegg dersom tiltaksdeltaker har andre familiemedlemmer som trenger tilsyn og pleie. Slikt tillegg gis etter høy sats, og til ett familiemedlem, dersom flere deltar på tiltak samtidig.

b) Borteboertillegg

Deltaker som må bo borte fra hjemmet under tiltaket eller under avklaring, gis stønad etter fast sats til dekning av utgifter til bolig. Deltakere i fellesnordiske tiltak jf. § 10-2 første ledd nr. 1 kan få dekket utgifter til bolig fullt ut.

c) Reisetillegg

Det gis stønad til dekning av nødvendige utgifter til reiser i forbindelse med tiltak som nevnt i § 10-1.

Stønaden gis på grunnlag av billigste reisemåte med rutegående transportmiddel. For strekninger uten rutegående transportmidler gis stønad i form av bilgodtgjørelse etter fast sats.

d) Hjemreiser

Deltaker i tiltaket opplæring, som må bo borte fra hjemmet under tiltaket, gis stønad til én hjemreise i løpet av tiden på tiltak. Det er et vilkår at tiltaket varer i minst fire måneder og det i løpet av tiltakstiden avvikles godkjent ferie.

Stønaden gis på grunnlag av billigste reisemåte med rutegående transportmiddel. For strekninger uten rutegående transportmidler gis stønad i form av bilgodtgjørelse etter fast sats.

e) Tillegg til refusjon av legeutgifter i forbindelse med tiltaket

Nødvendige legeutgifter i forbindelse med tiltaket kan refunderes etter regning.

f) Tillegg til dekning av skolemateriell mv. under utdanning

Deltakere som tar utdanning jf. § 4-1 tredje ledd, gis stønad til dekning av utgifter til bøker og undervisningsmateriell, skolepenger, semesteravgift og eksamensgebyr.

Stønad til bøker og undervisningsmateriell gis med en fast sats, og utgjør samme satser som de Statens lånekasse for utdanning anvender ved beregning av tilsvarende utgifter.

Dersom deltaker på grunn av funksjonshemming har særlig store utgifter til bøker og undervisningsmateriell, kan de faktiske utgiftene dekkes.

Stønad til skolepenger, semesteravgift og eksamensgebyr gis på grunnlag av de faktiske utgiftene.

§ 10-6. Dagpengebasert tillegg

Personer som nevnt i § 10-2 første ledd nr. 3 gis et tillegg som er beregnet på grunnlag av den stønadsberettigedes dagsats siste dag i dagpengeperioden.

§ 10-7. Valg av stønadsformer – samordning

Tiltaksdeltakere kan ikke motta stønad etter § 10-4 – § 10-6 for samme periode som de mottar eller har mottatt ytelser fra offentlige eller private trygde- eller pensjonsordninger, dersom ytelsene helt eller delvis dekker samme formål. Tiltaksdeltakere kan likevel motta barnetillegg jf. § 10-4 annet ledd for samme periode som tilsvarende ytelser utenom folketrygden.

Tiltaksdeltakere som har opphold i institusjon med fri kost og losji under gjennomføringen av tiltaket, kan ikke samtidig motta basisytelse etter § 10-4.

Personer som nevnt i § 10-2 første ledd nr. 3, kan velge å motta basisytelse etter § 10-4 i kombinasjon med enten tillegg som nevnt i § 10-4 annet ledd og § 10-5, eller § 10-6.

Tiltaksdeltakere kan ha lønnet arbeid utenom tiltakstiden, dersom dette ikke er til hinder for deltakelse i tiltaket. Tiltaksdeltakere som mottar lønn fra arbeidsgiver for tid i tiltaket, kan ikke motta stønad som nevnt i § 10-4 for den tiden de mottar lønn.

§ 10-8. Utbetaling av stønaden

Deltakere på arbeidsmarkedstiltak mottar stønad for alle faktiske tiltaksdager, mens personer som nevnt i § 10-2 første ledd nr. 3 mottar stønad for fem dager pr. uke når de ikke deltar i tiltak.

Stønad kan utbetales i forbindelse med offentlige fridager, jule- og påskeferie, når disse faller på en dag som normalt ville ha vært en tiltaksdag.

Det kan gis stønad i sommerferien ved opplæring som varer mer enn ett skoleår. Vilkåret er at deltakeren av helsemessige årsaker ikke kan ta arbeid eller ikke har krav på feriepenger. Det kan også gis stønad dersom deltaker må ta opphold fra tiltaket/avbryte tiltaket midlertidig grunnet avvikling av bedriftens fellesferie.

§ 10-9. Stønad ved sykdom

Ved egen sykdom gis full stønad de tre første sykedagene.

Ved sykdom ut over tre dager gis tiltaksdeltakere 75 prosent av full stønad resten av arbeidsgiverperioden. Personer som nevnt i § 10-2 første ledd nr. 3 gis 75 prosent av full stønad i inntil 257 dager.

Tilsvarende som ved egen sykdom gis stønad ved barns eller barnepassers sykdom. Dette gjelder også deltakere som mottar dagpenger under tiltaksdeltakelse.

Yrkeshemmede tiltaksdeltakere gis full stønad ved egen sykdom, uten tidsbegrensning som nevnt i første og annet ledd. Vilkåret er at deltakelse i tiltaket fortsatt anses nødvendig og hensiktsmessig.

I sykeperioden skal personer nevnt i § 10–2 første ledd nr. 3 vurderes i forhold til medisinsk rehabilitering/yrkesrettet attføring, jf. folketrygdloven § 8–7.

For rett til stønad etter denne bestemmelsen må sykdommen dokumenteres.

§ 10–10. Reduksjon og bortfall av stønad

Fravær fra arbeidsmarkedstiltaket som ikke er unntatt etter andre ledd eller § 10–9, fører til reduksjon av stønaden. Stønaden reduseres i forhold til fraværet.

Dokumentert fravær som skyldes jobbintervju, avtalt time i det offentlige hjelpeapparatet eller sterke velferdsgrunner, medfører ikke reduksjon av stønaden. Personer som nevnt i § 10–2 første ledd nr. 3 som i perioder uten deltakelse i tiltak har inntekt fra sporadisk arbeid, har ikke rett til stønad for dager med arbeid.

Inntrer forhold som nevnt i folketrygdloven § 4–20 om tidsbegrenset bortfall av dagpenger, jf. § 4–10, faller stønaden helt bort for personer som omfattes av § 10–2 første ledd nr. 3. Bortfallet av stønad vil vare inntil nye rettigheter til dagpenger er opparbeidet.

§ 10–11. Gjenopptak av stønad etter avbrudd

Personer nevnt i § 10–2 nr. 3, som har tidsbegrenset arbeid uten å tjene opp nye dagpengerettigheter, kan gjenoppta stønaden etter at arbeidet er avsluttet. Gir slikt arbeid dagpengerettigheter for det påfølgende kalenderår, kan stønad mottas ut inneværende kalenderår. Stønaden kan likevel ikke gjenopptas dersom det tidsbegrensede arbeidsforholdet blir avsluttet pga. forhold som nevnt i folketrygdloven § 4–10 om forlenget ventetid eller § 4–20 om tidsbegrenset bortfall av dagpenger.

Stønaden kan gjenopptas tilsvarende etter avbrudd som skyldes avtjening av verneplikt eller fødsel eller adopsjon.

§ 10–12. Utbetaling

Anvisning og utbetaling skjer etterskuddsvis hvis ikke annet er bestemt i denne forskriften.

§ 10–13. Forskuddsanvisning og trekk

I forbindelse med jul/nyttår og påske, eller i tilfeller hvor deltaker er uten midler til å sørge for sitt livsopphold i påvente av tiltaksstart, kan stønad anvises på forskudd for en periode på inntil 14 dager.

Når stønad er anvist på forskudd, plikter deltakeren å melde fra til Aetat om endringer i de forhold som er lagt til grunn ved anvisningen.

For lite eller for mye utbetalt stønad skal korrigeres ved første mulige anvisning. Deltakere som ikke fortsetter stønadsforholdet, plikter å tilbakebetale for mye utbetalt stønad.

Kapittel 11. Tilskudd til tiltaksarrangør

§ 11–1. Formål/innhold

Tiltaksarrangør kan gis bistand i form av økonomisk tilskudd som nevnt i annet ledd.

Tilskudd skal bidra til å dekke nødvendige utgifter i forbindelse med gjennomføring av tiltak og kan gis som

- tilskudd til teknisk tilrettelegging, jf. § 11–2
- tilskudd til opprettelse av nye tiltaksplasser, jf. § 11–3
- tilskudd til omstrukturering, jf. § 11–4.

§ 11–2. Tilskudd til teknisk tilrettelegging

Det kan gis tilskudd til teknisk tilrettelegging for yrkeshemmede tiltaksdeltakere. Tilskuddet skal dekke utgifter til utstyr som er nødvendig for at tiltaksdeltaker skal kunne gjennomføre tiltaket, ut i fra dennes funksjonsevne. Tilskuddet gis i forbindelse med oppstart i tiltaket og inkluderer nødvendig opplæring i bruk av utstyret.

Tilskudd gis etter regning, inntil fastsatt maksimalsats.

Tilskudd til teknisk tilrettelegging kan ikke gis for deltakere som tar opplæring jf. kap. 4, er under utdanning eller er ansatte i produksjonsverksteder jf. § 7–10.

§ 11–3. Tilskudd ved opprettelse av nye tiltaksplasser

Det gis tilskudd ved opprettelse av nye tiltaksplasser til tiltaksarrangører som tilbyr arbeidspraksis i skjermet virksomhet, jf. kapittel 3, varig tilrettelagt arbeid i arbeidssamvirker, jf. kapittel 7 og AMB-tiltak, jf. kapittel 9.

Tilskuddet gis etter fast sats i en periode på inntil seks måneder før oppstart i tiltaksplassen.

Tilskuddet kan ikke gis for deltakere i produksjonsverksteder jf. § 7–10.

§ 11–4. Tilskudd til omstrukturering

Det kan gis tilskudd til omstrukturering til tiltaksarrangører som tilbyr arbeidspraksis i skjermet virksomhet, jf. kapittel 3, varig tilrettelagt arbeid i arbeidssamvirker, jf. kapittel 7 og AMB-tiltak, jf. kapittel 9.

Tilskuddet kan bare gis dersom

- a) det er nødvendig med en større omstrukturering av virksomheten ut i fra hensynet til gjennomføringen av den yrkesrettede attføringen og arbeidsmarkedsfaglige vurderinger ellers,
- b) det legges frem konkrete planer for omstruktureringen, og
- c) virksomheten sammen med eierne, selv bidrar til omstruktureringen i samarbeid med Aetat.

Tilskuddet kan ikke overstige 1/3 av den samlede tilførselen av ny egenkapital.
Tilskuddet kan ikke gis til produksjonsverksteder som mottar støtte etter § 7–10.

§ 11–5. Utbetaling

Tilskudd etter dette kapitlet utbetales direkte til tiltaksarrangør/arbeidsgiver.

§ 11–6. Samordning med folketrygdytelser

Tilskudd etter dette kapitlet kan ikke gis til tiltaksarrangør for deltakere som samtidig får attføringsstønad til dekning av samme type utgifter etter forskrift av 11. september 2001 nr. 1079 om ytelser under yrkesrettet attføring § 2–3 og § 2–4.

Tilskudd etter § 11–2 kan ikke gis dersom deltaker får dekket utgifter til tilsvarende tekniske hjelpemidler gjennom folketrygden.

Kapittel 12. Ikrafttredelse mv.

§ 12–1. Denne forskriften trer i kraft 1. januar 2002.

Fra samme tidspunkt oppheves følgende forskrifter:

- forskrift av 4. desember 1990 nr. 948 om opplæring med sikte på høvelig arbeide
- forskrift av 29. juni 1993 nr. 578 om vikar plass for arbeidsledige
- forskrift av 21. oktober 1993 nr. 948 om tiltaket kompetanse, arbeidstrening og jobbskaping for arbeidsledige (KAJA)
- forskrift av 23. oktober 1995 nr. 864 om arbeid med bistand
- forskrift av 20. desember 1995 nr. 1137 for tiltaket arbeidsforberedende trening
- forskrift av 20. desember 1996 nr. 1351 om støtte til spesielle attføringstiltak
- forskrift av 17. juni 1998 nr. 667 om tilskudd til praksisplass og arbeidstrening
- forskrift av 22. mars 1999 nr. 368 om integreringstilskudd
- forskrift av 22. mars 1999 nr. 369 om sysselsettingstiltak for yrkeshemmede i offentlig virksomhet
- forskrift av 9. mars 2000 nr. 265 om tilskudd til bedriftsintern opplæring
- forskrift av 18. september 1997 nr. 1010 om adgang til midlertidig tilsetting i arbeidsmarkedstiltak i regi av eller i samarbeid med arbeidsmarkedsetaten.

§ 12–2. Overgangsregler – Adgang til å fortsette tiltak ut vedtaks- og tilsagnsperiode

Deltakere som deltar i arbeidsmarkedstiltak når denne forskriften trer i kraft, kan fortsette i tiltaket på de vilkår som gjaldt da deltakeren ble tatt inn på tiltaket, ut vedtaksperioden.

Tiltaksarrangører som har igangsatt tiltak når denne forskriften trer i kraft, kan fortsette tiltakene på de vilkår som gjaldt da tilsagn ble gitt, ut tilsagnsperioden.

II

1. I forskrift av 5. desember 1990 nr. 950 om mobilitetsfremmende stønad gjennom arbeidsformidlingen gjøres følgende endringer:

Forskriftens tittel skal lyde:

Forskrift om mobilitetsfremmende stønad gjennom Aetat

I § 1, § 2, § 3, § 5, § 6, § 9, § 10, § 12 og § 13 erstattes uttrykkene «den offentlige arbeidsformidlingen», «arbeidsformidlingen» og «arbeidskontoret» med «Aetat». Uttrykket «Arbeidsdirektoratet» erstattes med «Aetat Arbeidsdirektoratet».

§ 2 nr. 2 bokstav a og b oppheves.

§ 2 nr. 2 nåværende bokstav c og d blir bokstav a og b.

§ 2 nr. 2 annet ledd skal lyde:

Aetat Arbeidsdirektoratet kan bestemme at personer som nevnt i foregående ledd skal kunne få reisehjelp uten hensyn til de begrensninger som ellers følger av denne forskrift.

§ 3 nr. 2 skal lyde:

2. EØS-borgere bosatt i Norge som er formidlet til arbeid i annet nordisk land eller som har skaffet seg slikt arbeid på egen hånd, kan bare få stønad til fremreise dersom Aetat ikke kan skaffe vedkommende høvelig arbeid her i landet.

§ 3 nr. 3 siste punktum oppheves.

§ 3 nr. 4 og nr. 5 oppheves, og nr. 6 blir nr. 4.

§ 4 nr. 1 oppheves, og nr. 2 blir nytt første ledd.

§ 5 nr. 3 oppheves.

§ 6 andre ledd andre punktum oppheves.

2. Endringene trer i kraft 1. januar 2002.

III

1. I forskrift av 16. september 1998 nr. 890 om dagpenger under arbeidsløshet gjøres følgende endringer:

§ 3–1 skal lyde:

Lønn fra arbeidsgiver til deltaker i følgende arbeidsmarkedstiltak skal ikke regnes med ved vurderingen av om kravet i folketrygdloven § 4–4 første ledd er oppfylt:

- Arbeidspraksis
- Midlertidige sysselsettingstiltak
- Kompetanse, arbeidstrening og jobbskaping for arbeidsledige (KAJA)
- Vikarplass for arbeidsledige
- Sysselsettingstiltak for yrkeshemmede i offentlig virksomhet
- Arbeidstreningssgrupper
- Integreringstilskudd
- Arbeid med bistand
- Arbeidsforberedende trening
- Hospitering.

§ 4–2 nr. 1 skal lyde:

1. *Deltakelse på arbeidsmarkedstiltak*

Medlem som begynner på tiltak i arbeidsmarkedsetatens regi, og som hever dagpenger eller på forhånd har søkt om dagpenger, kan velge dagpenger i stedet for stønad etter forskrift om arbeidsmarkedstiltak kapittel 10, under deltakelse i tiltaket. Det forutsettes at tiltaket ikke innebærer et ansettelsesforhold.

Ved fravær fra tiltaket på grunn av barns eller barnepassers sykdom gjelder forskrift om arbeidsmarkedstiltak § 10–9 annet ledd annet punktum.

2. Endringene trer i kraft 1. januar 2002.

IV

1. I forskrift av 23. juni 2000 nr. 682 om tilskudd av lengre varighet for personer med redusert arbeidsevne som følge av lidelser med variabelt forløp gjøres følgende endringer:

Forskriftens hjemmelfelt skal lyde:

Fastsatt av Arbeids- og administrasjonsdepartementet 23. juni 2000 med hjemmel i lov av 27. juni 1947 nr. 9 om tiltak til å fremme sysselsetting § 15, § 16 og § 17 og lov av 4. februar 1977 nr. 4 om arbeidervern og arbeidsmiljø m.v. § 58A bokstav c.

§ 3 og § 4 skal lyde:

§ 3. Innhold

Tiltaksdeltaker skal utføre ordinære oppgaver i en privat eller offentlig virksomhet. Dersom det er behov for å prøve ut tiltaksdeltakers funksjonsevne kan deltakeren tilsettes midlertidig i inntil ett år, jf. arbeidsmiljøloven § 58A bokstav c. Deretter må deltakeren gis fast stilling.

§ 4. Oppfølging

Aetat skal sørge for nødvendig oppfølging av tiltaksdeltakeren.

§ 6 annet ledd skal lyde:

Aetat skal i sin vurdering bl.a. legge vekt på tiltaksdeltakers yteevne som skal være dokumentert, og på arbeidsgivers kostnader til oppfølging og tilrettelegging.

2. Endringene trer i kraft 1. januar 2002.

V

1. I forskrift av 11. september 2001 nr. 1079 om ytelser under yrkesrettet attføring gjøres følgende endringer:

Forskriftens hjemmelfelt skal lyde:

Fastsatt av Arbeids- og administrasjonsdepartementet 11. september 2001 med hjemmel i lov av 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) § 11–7, § 11–8, § 11–9, § 11–11, § 11–13, § 11–14, § 11–19 og § 22–10.

§ 5–1 skal lyde:

Anvisning og utbetaling skjer som hovedregel etterskuddsvis.

Nytt kapittel 6 skal lyde:

Kapittel 6. Samordning

§ 6–1. Samordning med ytelser hjemlet i eller i medhold av sysselsettingsloven

Lovens § 11–19 første punktum kommer ikke til anvendelse når medlemmet mottar ytelser hjemlet i eller i medhold av sysselsettingsloven.

Nåværende kapittel 6 blir nytt kapittel 7.

Nåværende § 6–1 blir ny § 7–1.

2. Endringene trer i kraft 1. januar 2002.

20. des. Nr. 1545 2001

Forskrift om opphevelse av forskrift om statstilskudd til nedskrivning av transport- og kjørekostnader for bilbensin og autodiesel.

Fastsatt av Konkurransetilsynet 20. desember 2001 med hjemmel i stortingsvedtak. Kunngjort 8. januar 2002.

Forskrift av 28. juni 1995 nr. 620 om statstilskudd til nedskrivning av transport- og kjørekostnader for bilbensin og autodiesel oppheves med virkning fra 1. januar 2002.

20. des. Nr. 1546 2001

Forskrift om tilskudd til omstilling av arbeidssamvirker og produksjonsverksteder.

Fastsatt av Arbeids- og administrasjonsdepartementet 20. desember 2001 med hjemmel i lov av 27. juni 1947 nr. 9 om tiltak for å fremme sysselsetting § 15, § 16 og § 17. Kunngjort 8. januar 2002.

§ 1. Formål

Omstillingsstøtte etter denne forskriften skal sikre en forsvarlig omlegging av virksomheter som nevnt i § 2, til en tilskuddsordning med fast statlig sats per tiltaksplass og pliktig kommunal medfinansiering, jf. forskrift av 20. desember 2001 nr. 1544 om arbeidsmarkedstiltak kapittel 7.

§ 2. Målgruppe

Forskriften gjelder virksomheter som er organisert som arbeidssamvirker (ASV) og produksjonsverksteder (PV) per 31. desember 2001.

§ 3. Tilskudd til omstilling

Virksomheter som nevnt i § 2 kan få tilskudd til omstilling for å forbedre bedriftens produksjon og utføringstilbud, herunder å opprette flere tiltaksplasser og å innhente konsulentbistand i forbindelse med omleggingen.

Tilskuddet gis på grunnlag av budsjett.

§ 4. Vilkår for tilskudd til omstilling

Tilskudd til omstilling forutsetter at virksomheten har en plan for omstilling som nevnt i § 1.

Det er videre et vilkår for tilskudd at virksomheten har inngått avtale med eierkommunen om kommunal/fylkeskommunal medfinansiering som tilsvarer minst 25 prosent av det statlige driftstilskuddet.

Virksomheter som søker tilskudd må fremlegge skriftlig søknad vedlagt budsjett og plan for omstillingen.

§ 5. Varighet

Tilskudd til omstilling gis i en omstillingsperiode som varer t.o.m. 31. desember 2003. Aetat Arbeidsdirektoratet kan gi dispensasjon for forlengelse av omstillingsperioden.

§ 6. Forholdet til andre tilskuddsordninger

Virksomheter som mottar tilskudd etter denne forskriften kan ikke samtidig motta tilskudd som nevnt i forskrift av 20. desember 2001 nr. 1544 om arbeidsmarkedstiltak.

§ 7. Avgjørelsesmyndighet

Søknad om tilskudd til omstilling avgjøres av Aetat på det nivået Aetat Arbeidsdirektoratet bestemmer.

§ 8. Ikrafttredelse

Denne forskriften trer i kraft 1. januar 2002.

20. des. Nr. 1547 2001**Forskrift om regulering av fisket etter reker ved Øst-Grønland i 2002.**

Fastsatt av Fiskeridirektøren 20. desember 2001 med hjemmel i lov av 3. juni 1983 nr. 40 om saltvannsfiske m.v. § 4, § 5 og § 9 og lov av 26. mars 1999 nr. 15 om retten til å delta i fiske og fangst (deltakerloven) § 20 og § 21, jf. kgl.res. av 11. februar 2000 nr. 99, jf. delegeringsvedtak av 16. oktober 2000 nr. 1670. Kunngjort 8. januar 2002.

§ 1. Generelt forbud

Det er forbudt for norske fartøy å fiske og levere reker i Grønlands fiskerisone i 2002.

§ 2. Totalkvote

Uten hinder av forbudet i § 1 kan fartøy som fyller vilkårene i § 3, fiske inntil 2.500 tonn reker i Grønlands fiskerisoner i ICES-områdene XIV og Va.

§ 3. Vilkår for deltakelse

For å kunne delta i fisket må følgende vilkår være oppfylt:

- a) fartøyet må ha deltatt i rekefisket ved Grønland i minst ett av de fem siste år,
- b) fartøyet må være skriftlig påmeldt til Fiskeridirektoratet.

§ 4. Utskiftning

Fartøy som ikke fyller vilkårene for deltakelse etter § 3 bokstav a, kan likevel delta når dette er et erstatningsfartøy for konsesjonshaver som tidligere hadde et fartøy som ville fylt vilkåret etter § 3 bokstav a.

§ 5. Maksimalkvoter

Fartøy som har adgang til å delta, tildeles maksimalkvoter etter tradisjonell fordelingsnøkkel. Kvotetildelingen foretas av Fiskeridirektoratet.

§ 6. Rapporteringsplikt

Det skal sendes kopi til Fiskeridirektoratet av følgende av de meldinger som fartøyene etter grønlandske bestemmelser er pålagt å sende grønlandske myndigheter:

- a) aktivmelding,
- b) melding om fangst pr. uke,
- c) passivmelding.

§ 7. Siste startdato

Fartøy som ikke har startet fisket etter reker ved Øst-Grønland innen 15. september, har ikke adgang til å delta. Fiskeridirektoratet kan i særlige tilfeller dispensere fra siste startdato.

§ 8. Refordeling

For å sikre at totalkvoten blir tatt kan maksimalkvotene oppheves.

§ 9. Stopp i fisket

Fisket vil bli stoppet når totalkvoten er beregnet oppfisket.

Fisket vil bli stoppet selv om det enkelte fartøy ikke har fisket sin maksimalkvote.

§ 10. Straff

Den som forsettlig eller uaktsomt overtrer bestemmelser gitt i eller i medhold av denne forskrift straffes i henhold til lov av 3. juni 1983 nr. 40 om saltvannsfiske m.v. § 53 og lov av 26. mars 1999 nr. 15 om retten til å delta i fiske og fangst § 29. På samme måte straffes medvirkning og forsøk.

§ 11. Ikrafttredelse

Denne forskrift trer i kraft 1. januar 2002 og gjelder til og med 31. desember 2002.

20. des. Nr. 1548 2001**Forskrift om regulering av fisket etter reker i NAFO-området i 2002.**

Fastsatt av Fiskeridirektøren 20. desember 2001 med hjemmel i lov av 3. juni 1983 nr. 40 om saltvannsfiske m.v. § 4, § 5, § 9 og § 45 og lov av 26. mars 1999 nr. 15 om retten til å delta i fiske og fangst (deltakerloven) § 20 og § 21, jf. kgl.res. av 11. februar 2000 nr. 99. Kunngjort 8. januar 2002.

§ 1. Virkeområde

Denne forskrift gjelder for fiske i internasjonalt farvann i området nord for 35° N og vest for en linje trukket langs meridianen 42° V til posisjon 59° N 42° V og derfra langs meridianen 44° V til Grønlands kyst (NAFO-området).

Forskriftens § 6 gjelder også i området vest av 37° V.

Med underområder (divisions) menes de inndelinger av NAFO-området som hver er beskrevet med et tall fra 1–6 med tillegg av en eller flere bokstaver (eks. 3M eller 3NO).

§ 2. Generelt forbud

Det er forbudt for norske fartøy å fiske og levere reker i NAFO-området.

§ 3. Fiske i NAFO-underområde 3L

Uten hensyn til forbudet i § 2 kan ett norsk fartøy fiske 67 tonn reker i NAFO-underområde 3L.
Adgangen til å delta tilfaller det fartøy som først melder seg aktiv i 3L.

§ 4. Fiske i NAFO-underområde 3M

Uten hensyn til forbudet i § 2 kan 32 norske fartøy fiske reker i totalt 1.655 fiskedøgn i NAFO-underområde 3M.
Med antall fiskedøgn menes antall døgn i underområdet 3M inklusive dato for ankomst- og utgangsmelding.

§ 5. Påmelding

Fartøy som ønsker å delta må sende skriftlig melding til Fiskeridirektoratet.

Fiskeridirektoratet notifikiserer fartøyene fortløpende etter hvert som de ønsker å starte fisket inntil det er notifikisert 32 fartøy.

§ 6. Begrensning i deltakelsen

Maksimalt 15 fartøy kan delta i fisket i underområde 3M samtidig.

§ 7. Vilkår for deltakelse

Ingen fartøy kan delta uten tillatelse fra Fiskeridirektoratet.

Deltakende fartøy må ha om bord observatør godkjent av Fiskeridirektoratet.

Fartøy kan pålegges å gå til land for å hente observatør.

Fartøyene plikter å dekke alle kostnader ved å ha observatør om bord, herunder utgifter til lønn, transport for observatører og renter ved for sen betaling. Fiskeridirektoratet kan ved manglende betaling nekte fartøyet videre deltakelse i fisket. Før fisket kan starte i 2002 må fartøyet ha betalt alle kostnader ved å ha observatør om bord i 2001, herunder utgifter til lønn, transport for observatører og renter ved for sen betaling.

Deltakende fartøy er forpliktet til å ha montert om bord satellittsporingssystem etter avtale med Fiskeridirektoratet. Satellittsporingssystemet skal fortløpende sende ut sporingssignaler til Fiskeridirektoratet når fartøyene befinner seg i området vest av 30° V, dersom ikke annet er avtalt med Fiskeridirektoratet. Satellittsporingssystemet skal være testet i god tid før fisket påbegynnes.

§ 8. Stopp i fisket

Fiskeridirektoratet kan stoppe fisket når det totalt er fisket 67 tonn reker i underområde 3L.

Fiskeridirektoratet kan stoppe fisket når det totalt er fisket i 1.655 fiskedøgn i underområde 3M.

§ 9. NAFO-reguleringer

Deltakende fartøy skal følge regler fastsatt i eller i medhold av Konvensjonen om fiske i NAFO-området.

§ 10. Straff

Den som forsettlig eller uaktsomt overtrer bestemmelser gitt i eller i medhold av denne forskrift, straffes i henhold til lov av 3. juni 1983 nr. 40 om saltvannsfiske m.v. § 53 eller lov av 26. mars 1999 nr. 15 om retten til å delta i fiske og fangst § 29. På samme måte straffes medvirkning og forsøk.

§ 11. Ikrafttredelse

Denne forskrift trer i kraft 1. januar 2002 og gjelder til og med 31. desember 2002.

20. des. Nr. 1549 2001**Forskrift om praktisk tjeneste (turnustjeneste) for å få autorisasjon som lege.**

Fastsatt av Sosial- og helsedepartementet 20. desember 2001 med hjemmel i lov av 2. juli 1999 nr. 64 om helsepersonell m.v. (helsepersonelloven) § 48 andre ledd bokstav b, lov av 19. november 1982 nr. 66 om helsetjenesten i kommunene § 6-1, lov av 2. juli 1999 nr. 61 om spesialisthelsetjenesten m.m. § 3-5. Kunngjort 8. januar 2002.

Kapittel I. Generelle bestemmelser**§ 1. Formål og målbeskrivelse**

Formålet med den praktiske tjenesten (turnustjenesten) er at turnuslegen gjennom arbeid som lege under særskilt veiledning, opplæring og supervisjon skal få nødvendig erfaring, herunder erfaring med akutte tilstander, samt tilegne seg praktisk rutine for selvstendig å kunne utføre vanlig legevirksomhet på forsvarlig måte.

Den praktiske tjenesten skal tilrettelegges på forsvarlig måte og utføres i tråd med gjeldende regelverk og i samsvar med målbeskrivelse fastsatt av Sosial- og helsedirektoratet.

§ 2. Forskriftens virkeområde

Forskriften gjelder for medisinske kandidater og turnusleger som må gjennomføre praktisk tjeneste som vilkår for autorisasjon som lege i Norge.

Forskriften gjelder også for de som har utenlandsk autorisasjon som lege, og som må gjennomføre praktisk tjeneste i Norge helt eller delvis for å få norsk autorisasjon.

Forskriften gjelder dessuten for turnusstedet hvor den praktiske tjenesten utføres, herunder veileder og den lege som er ansvarlig for tjenesten.

§ 3. Definisjoner og forklaringer

I denne forskriften menes med:

- a) *Student*: person som studerer medisin
- b) *Medisinsk kandidat/kandidat*: person som har norsk cand.med.-grad eller tilsvarende utenlandsk eksamen godkjent som jevngrad med norsk cand.med.-grad
- c) *Turnuslege*: medisinsk kandidat som har påbegynt praktisk tjeneste (turnustjeneste) og som har lisens til å utføre slik tjeneste
- d) *Turnussted*: sykehus eller kommune hvor den praktiske tjenesten utføres
- e) *Turnuslisens*: lisens utstedt av Sosial- og helsedirektoratet, jf. kapittel 1a i forskrift om lisens til helsepersonell av 21. desember 2000 nr. 1379
- f) *Turnuslegestilling*: stilling som inngår i Sosial- og helsedirektoratets fastsatte antall turnusplasser og som innehas av turnuslege
- g) *Turnustilskudd*: økonomisk tilskudd som tildeles turnusstedet for å medvirke til gjennomføringen av den praktiske tjenesten for turnusleger.

§ 4. Gjennomføring av og innholdet i den praktiske tjenesten

Den praktiske tjenesten skal som hovedregel utføres i direkte tilknytning til bestått medisinsk embetseksamen (cand.med.-grad), og samlet over 18 måneder.

Den praktiske tjenesten består av 12 måneders tjeneste i sykehus etterfulgt av 6 måneders tjeneste i kommunehelsetjenesten.

Tjenesten i sykehus skal utføres ved avdelinger med akuttfunksjon, og kan omfatte enten:

- a) 4 måneders tjeneste ved generell kirurgisk avdeling, 4 måneders tjeneste ved generell indremedisinsk avdeling og 4 måneders tjeneste ved én av enten psykiatrisk avdeling, barneavdeling, anesthesiavdeling eller avdeling for kvinnesykdommer og fødselshjelp, eller
- b) 6 måneders tjeneste ved generell kirurgisk avdeling og 6 måneders tjeneste ved generell indremedisinsk avdeling.

Tjenesten i kommunehelsetjenesten skal i hovedsak utføres i klinisk allmenntjeneste som innbefatter allmenntjenestens offentlige legeoppgaver.

§ 5. Tjeneste på anvist sted

Den praktiske tjenesten skal utføres i turnuslegestilling som er opprettet i henhold til § 10. Annen type tjeneste eller virksomhet utført i vente- eller utsettelsestiden godkjennes verken helt eller delvis som praktisk tjeneste etter denne forskriften.

Kapittel II. Påmelding til praktisk tjeneste**§ 6. Påmelding til praktisk tjeneste**

Påmelding til praktisk tjeneste sendes på fastsatt skjema til Sosial- og helsedirektoratet innen frister fastsatt av direktoratet. Påmeldingen er bindende for studenten/kandidaten.

§ 7. Utsettelse av påmelding til praktisk tjeneste

Studenten/kandidaten kan utsette påmelding til praktisk tjeneste slik at turnusstart kan forskyves med inntil 6 måneder etter forventet turnusstart.

Når særlige grunner tilsier det kan Sosial- og helsedirektoratet etter søknad samtykke til ytterligere utsettelse av påmelding til turnusstart. Dersom utsettelse av påmelding innvilges, må studenten/kandidaten selv melde seg på til ny praktisk tjeneste, jf. § 6.

§ 8. Utsettelse av praktisk tjeneste etter påmelding

Utsettelse av praktisk tjeneste etter at påmelding har funnet sted krever at det foreligger særlige grunner.

Søknad om utsettelse må sendes til Sosial- og helsedirektoratet så snart utsettelsesgrunnen foreligger. Dersom utsettelse innvilges, må studenten/kandidaten selv melde seg på til ny praktisk tjeneste i henhold til § 6. Studenten/kandidaten vil etter ny påmelding og trekning være sikret å velge turnusplass, jf. § 12 fjerde ledd.

§ 9. Særplass

Student/kandidat kan søke Sosial- og helsedirektoratet om å få utføre praktisk tjeneste på et bestemt sted (særplass). Søknad om særplass skal som hovedregel fremsettes samtidig med påmelding til praktisk tjeneste.

Særplass kan tildeles dersom vedkommende:

- a) er enslig forsørger til barn under 12 år,
- b) har barn under 12 år og ønsker å utføre praktisk tjeneste på samme sted eller i rimelig nærhet av ektefelle/samboer som avtjener militær førstegangstjeneste eller siviltjeneste,
- c) er samisktalende og ønsker å utføre den praktiske tjenesten i områder med samisktalende befolkning,
- d) oppgir andre særlige grunner som etter en helhetsvurdering tilsier at vedkommende bør få utføre turnustjenesten på et bestemt sted.

Kapittel III. Opprettelse og fordeling av turnusplasser

§ 10. Opprettelse og fordeling av turnusplasser

Sosial- og helsedirektoratet fastsetter hvor mange turnusplasser som skal opprettes i sykehus og i kommunene.

Sosial- og helsedirektoratet fordeler antall turnusplasser i sykehus til hver av de regionale helseforetak. De regionale helseforetakene oppretter det tildelte antall plasser i sykehus innen helseregionen.

Turnusplasser i kommunehelsetjenesten fastsettes fylkesvis av Sosial- og helsedirektoratet, og fordeles av fylkeslegen til de enkelte kommuner.

Sosial- og helsedirektoratet kan fastsette nærmere retningslinjer for opprettelse av turnusplasser og for hvordan turnusplassene skal fordeles på landsbasis, både til sykehus innenfor den enkelte helseregion og til kommunene innen det enkelte fylke.

§ 11. Pålegg om mottak av turnusleger

Sosial- og helsedirektoratet kan om nødvendig pålegge det enkelte regionale helseforetak og den enkelte kommune å motta turnusleger til praktisk tjeneste, jf. spesialisthelsetjenesteloven § 3–5 og kommunehelsetjenesteloven § 6–1.

Pålegg om å motta turnuslege skal så langt som mulig gis i god tid før turnuslegen(e) skal mottas. Turnusstedet skal få anledning til å uttale seg før slikt pålegg gis.

Vedtak om pålegg kan påklages etter bestemmelsene i forvaltningsloven.

§ 12. Valg av turnusplasser og overføring til venteliste

Sosial- og helsedirektoratet sørger for trekning som angir rekkefølgen for valg av turnusplasser.

Når alle turnusplassene er valgt, blir de av studentene/kandidatene som eventuelt ikke har fått turnusplass, overført til en venteliste. Disse studentene/kandidatene får utsatt turnusstart med inntil 6 måneder.

Ved frafall av studenter/kandidater som har fått turnusplass, gis studentene/kandidatene på ventelisten tilbud om plass. Trekningsnummeret angir i hvilken rekkefølge de får tilbud om plass.

Ved påfølgende trekning tas studentene/kandidatene på ventelisten inn i trekningen sammen med de andre påmeldte, men slik at de er sikret å velge turnusplass.

Sosial- og helsedirektoratet kan gi nærmere retningslinjer vedrørende valg av turnusplass og for hvordan ordningen med venteliste skal gjennomføres.

Kapittel IV. Nærmere om turnusstedets og turnuslegens plikter og rettigheter

§ 13. Turnusstedets plikter

Turnusstedet skal legge forholdene til rette slik at den praktiske tjenesten kan gjennomføres på anvist turnusplass. Turnusstedet skal sørge for at turnuslegen kan utføre tjenesten i tråd med gjeldende regelverk og målbeskrivelse, herunder:

- a) gi nødvendig opplæring, veiledning og supervisjon,
- b) oppnevne personlig veileder for turnuslegen og
- c) påse at turnuslegen gis evaluering underveis og ved slutten av hver turnusperiode som en del av grunnlaget for attestasjon i forbindelse med godkjenning av den praktiske tjenesten.

Turnusstedet skal etter endt praktisk tjeneste sørge for at det gis en attest fra veileder og den legen som er ansvarlig for tjenesten. Av attesten skal det fremgå om den praktiske tjenesten er fullført tilfredsstillende og i tråd med målbeskrivelsen. Attesten skal inneholde en anbefaling av om den praktiske tjenesten bør godkjennes.

§ 14. Turnuslegens status

Turnuslegen er arbeidstaker og arbeidsgiveransvaret påhviler turnusstedet.

Turnusstedet har plikt til å motta den turnuslegen som blir tildelt.

§ 15. Plikt til å ta imot anvist turnusplass

Turnuslegen plikter å møte opp til turnusstart ved anvist turnusplass. Turnuslege som ikke tar imot anvist turnusplass, mister turnusplassen og må melde seg til ny praktisk tjeneste, jf. § 6.

Dersom kandidat som er anvist turnusplass ikke møter til praktisk tjeneste, skal turnusstedet uten opphold varsle Sosial- og helsedirektoratet.

§ 16. Manglende evne til gjennomføring

Hvis det avdekkes at turnuslegen ikke evner å gjennomføre den praktiske tjenesten i tråd med gjeldende regelverk og målbeskrivelse, skal turnusstedet ut fra situasjonen i det enkelte tilfellet forsøke å hjelpe turnuslegen til rette. Hvis dette ikke fører frem skal turnusstedet, etter å ha varslet turnuslegen, gi en begrunnet melding til Sosial- og helsedirektoratet.

Sosial- og helsedirektoratet skal sørge for at turnuslegen tilbys samtale og nærmere oppfølging, og kan hvis nødvendig ta turnuslegen ut av tjenesten.

§ 17. Turnustilskudd til kommunen

Kommunene mottar et økonomisk tilskudd for å medvirke til gjennomføringen av den praktisk tjenesten for turnusleger.

Dersom kommunen i perioder ikke mottar turnusleger, jf. § 12, vil kommunen likevel få tildelt turnustilskuddet.

Misligholder kommunen sine forpliktelser i henhold til forskriften, kan Sosial- og helsedirektoratet bestemme at turnustilskuddet bortfaller, eller at kommunen i en nærmere fastsatt periode fratras turnuslegestillinger.

§ 18. *Lønns- og driftsutgifter*

Lønns- og driftsutgifter i forbindelse med gjennomføringen av turnustjenesten skal dekkes av turnusstedet.

§ 19. *Bolig*

Turnusstedet skal skaffe turnuslegen bolig.

Kapittel V. Godkjenning av den praktiske tjenesten

§ 20. *Godkjenning av den praktiske tjenesten*

For å få godkjent den praktiske tjenesten må turnuslegen godtgjøre ved attester at tjenesten er fullført i tråd med gjeldende regelverk og fastsatt målbeskrivelse. Sosial- og helsedirektoratet avgjør om den praktiske tjenesten kan godkjennes som vilkår for å få autorisasjon som lege.

Det kan stilles krav om at hele eller deler av den praktiske tjenesten i sykehus og/eller i kommunehelsetjenesten må utføres på nytt.

I særlige tilfeller kan det stilles krav om at turnuslegen må skaffe seg kompetanse på nærmere fastsatte områder før vedkommende kan fullføre den praktiske tjenesten.

Kapittel V. Øvrige bestemmelser

§ 21. *Adgang til å gi retningslinjer og gjøre unntak*

Sosial- og helsedirektoratet kan gi nærmere retningslinjer for utfylling og gjennomføring av denne forskriften.

Dersom særlige grunner foreligger kan Sosial- og helsedirektoratet gjøre unntak fra bestemmelsene i denne forskriften.

§ 22. *Klageadgang*

Vedtak truffet i henhold til forskriften her kan påklages i samsvar med forvaltningslovens bestemmelser.

§ 23. *Ikrafttredelse*

Denne forskriften trer i kraft 1. januar 2002.

§ 24. *Overgangsregler*

Forskriften gjelder fra 1. januar 2002, men slik at:

- a) Turnusleger som påbegynte den praktiske tjenesten i sykehus vinter 2001 starter praktisk tjeneste i kommunehelsetjenesten 15. januar 2002.
- b) Turnusleger med oppstart av den praktiske tjenesten i kommunehelsetjenesten vinteren 2002, starter 15. januar 2002.

De retningslinjer og den målbeskrivelse som etter det tidligere regelverket gjaldt ved forskriftens ikrafttredelse, gjelder så langt de passer inntil nye retningslinjer og målbeskrivelse er fastsatt.

§ 25. *Endringer i andre forskrifter*

I. Fra 1. januar 2002 gjøres følgende endringer i forskrift av 24. juni 1983 nr. 1229 om turnusordningen for medisinske kandidater og fysioterapikandidater i kommunehelsetjenesten:

Forskriftens tittel skal lyde:

Forskrift om turnusordningen for fysioterapikandidater i kommunehelsetjenesten

§ 1 første ledd skal lyde:

Kommunene skal medvirke til gjennomføring av fysioterapikandidaters turnustjeneste i kommunehelsetjenesten.

§ 1 andre ledd første punktum skal lyde:

I den anledning kan Sosial- og helsedirektoratet om nødvendig pålegge den enkelte kommune å motta slike kandidater.

§ 2 skal lyde:

De kommuner som mottar turnuskandidater som nevnt i § 1, skal sørge for å gi disse en tjeneste som fyller kravene i forskrift av 21. desember 2000 nr. 1382 om praktisk tjeneste (turnustjeneste) for helsepersonell kapittel 1 og 3, samt de til enhver tid gjeldende retningslinjer for tjenesten.

§ 7 skal lyde:

Sosial- og helsedirektoratet kan gi nærmere retningslinjer til gjennomføring og utfylling av denne forskrift.

Dersom særlige grunner foreligger, kan Sosial- og helsedirektoratet gjøre unntak fra bestemmelsene i forskriften.

II. Fra 1. januar 2002 gjøres følgende endringer i forskrift av 21. desember 2000 nr. 1382 om praktisk tjeneste (turnustjeneste) for helsepersonell:

I § 1-1, § 3-1, § 3-2, § 3-4 første ledd, § 3-5 første ledd og andre ledd, § 3-6, § 4-1 tredje ledd, § 4-4, § 4-5, § 4-6, § 5-2 tredje ledd, § 5-6 og § 6-1 endres «Statens helsetilsyn» til «Sosial- og helsedirektoratet».

§ 5-2 andre ledd skal lyde:

I forbindelse med godkjenning av tjenestested kan Sosial- og helsedirektoratet fastsette det antall turnuskandidater som tjenestestedet maksimalt kan ha til enhver tid.

Overskriften i kapittel 7 skal lyde:

Kapittel 7. Ikrafttredelse mv.

§ 7-1 nytt andre ledd skal lyde:

Kap. 2 gjelder i de tilfeller som i henhold til overgangsreglene i forskrift om praktisk tjeneste (turnustjeneste) for leger § 24 følger det tidligere regelverk. Det samme gjelder de retningslinjer og målbeskrivelser som gjaldt ved forskriftens ikrafttredelse.

Merknader til bestemmelsene i forskrift om praktisk tjeneste (turnustjeneste) for å få autorisasjon som lege

Til § 3:

Bokstav d: «Sykehus» omfatter også private sykehus som mottar driftstilskudd fra regionalt helseforetak.

Bokstav g: Turnustilskuddet fastsettes hvert år i forbindelse med budsjettvedtak. Ved ikrafttredelsen av forskriften er turnustilskuddet i sykehus på kroner 25.000,-. I kommunene er turnustilskuddet fastsatt til kroner 100.000,- per turnuslege per halvår (tilskuddsordningen i kommunene ble vedtatt i endret statsbudsjett for 2001 og gjelder fra 1. juli 2001).

Til § 4:

Det er kommunens ansvar å sørge for at turnuslegen får nødvendig erfaring og kjennskap til offentlig legearbeid. Med allmenmedisinske offentlige legeoppgaver menes blant annet legetjenester i helsestasjon, skolehelsetjenesten, sykehjem og ved fengselsanstalter.

Til § 6:

Ved forskriftens ikrafttredelse er fristene for påmelding 15. august for å telle som påmelding til turnusstart 15. februar året etter, og 15. februar for å telle som påmelding til turnusstart 15. august samme år.

Påmelding til praktisk tjeneste vil som regel skje før avsluttende eksamen er bestått. I de tilfeller påmelding er sendt og avsluttende eksamen ikke er bestått, må studenten umiddelbart underrette Sosial- og helsedirektoratet.

Til § 7:

Med «forventet turnusstart» menes første mulige turnusstart etter bestått eksamen. Eksempelvis vil en student som avlegger eksamen i juni ha forventet turnusstart sommer/høst samme år. Student/kandidat som selv velger å utsette påmeldingen, slik at turnusstart forskyves med inntil 6 måneder etter forventet turnusstart, kan som øvrige studenter/kandidater risikere å komme på venteliste. Turnusstart vil da bli (inntil) 12 måneder etter forventet turnusstart.

Videre må også «forventet turnusstart» sees i forhold til hvor studenten/kandidaten har tatt utdanningen, da tidspunktet for eksamen i andre land kan avvike fra de tidspunkter som gjelder i Norge. Tilsvarende kan være tilfellet for kandidater med utenlandsk utdanning som har avlagt tilleggskurs i Norge for å få sin utenlandske eksamen anerkjent som jevngrad med norsk cand.med.-grad.

Til § 8:

Både etter § 7 andre ledd og § 8 kan det gis utsettelse av praktisk tjeneste når det foreligger «særlige grunner». Dersom det gis samtykke til utsettelse av påmelding til praktisk tjeneste, jf. § 7 andre ledd, vil det sannsynligvis være begrunnet i et kjent og muligens planlagt forhold (for eksempel ønske om å drive forskning eller forventet fødselspermisjon). Ved vurderingen av om det foreligger særlige grunner til å utsette praktisk tjeneste etter påmelding, jf. § 8, må det antas at situasjonen har oppstått etter at studenten/kandidaten meldte seg på praktisk tjeneste og at det var vanskelig for studenten/kandidaten å forutse dette. Bestemmelsen kan for eksempel være aktuell dersom studenten/kandidaten etter påmelding blir enslig forsørger for barn under 12 år. På denne bakgrunn er studenter/kandidater som etter § 8 har blitt innvilget utsettelse etter påmelding sikret å velge turnusplass ved påfølgende trekning.

Til § 9:

Dersom Sosial- og helsedirektoratet innvilger særplass til søker, vil det innebære at studenten/kandidaten får anvist turnusplass utenom den obligatoriske trekningen. Turnusstart vil imidlertid være i samsvar med de

obligatoriske tidspunktene. «Særlig grunn» i bokstav d, kan for eksempel foreligge dersom ektefelle/registrert parter, samboer eller barn av studenten/kandidaten har en alvorlig sykdom som tilsier at vedkommende vanskelig kan flytte eller klare seg alene.

Til § 11:

Praktisk tjeneste for leger utføres i sykehus og kommune. I utgangspunktet er det turnussteder som ønsker det og hvor forholdene ligger til rette for det, som skal opprette turnusplass. I de tilfeller hvor frivillighet ikke gir tilstrekkelig antall plasser, kan Sosial- og helsedirektoratet pålegge hhv. de regionale helseforetakene og kommunene å motta turnusleger.

Pålegg skal gis i så god tid som praktisk mulig. Dersom det fattes vedtak om pålegg skal bestemmelsene i forvaltningsloven gjelde. Dette innebærer blant annet at det regionale helseforetak/kommunen skal ha fått anledning til å uttale seg før vedtak fattes. Pålegg kan gjelde for et halvt år eller på lengre sikt. I forbindelse med eventuelle pålegg til de enkelte kommune vil Sosial- og helsedirektoratet innhente råd fra fylkeslegen i det aktuelle fylket.

Til § 12

Bestemmelsen angir hovedprinsippene for valg av turnusplass og overføring til venteliste. De praktiske sidene ved trekning og tildeling av turnusplasser følger av retningslinjer fastsatt av Sosial- og helsedirektoratet.

Til § 13:

Turnusstedets plikter er nærmere beskrevet i kapittel 4 (Målbeskrivelse for turnustjenesten for leger) og kapittel 5 (Gjennomføring av turnustjenesten for leger) i IK-17/98. Dette gjelder så langt det passer inntil ny målbeskrivelse fastsettes, jf. § 24.

Til § 14:

Turnuslegen er å anse som midlertidig ansatt i henhold til arbeidsmiljøloven. Dette innebærer at turnuslegen og turnusstedet omfattes av gjeldende trygdlovgivning, arbeidslovgivning m.m.

Til § 16:

I henhold til siste ledd skal Sosial- og helsedirektoratet sørge for at turnuslegen tilbys samtale og nærmere oppfølging. I dette ligger at direktoratet kan hente bistand fra fylkeslegen.

Til § 18:

Lønns- og driftsutgifter til turnuslegen i kommunen, er regulert i avtaleverket, jf. ASA 4310 punkt 11 (Rammeavtale (sentral kommuneavtale) mellom Kommunenes Sentralforbund og Den norske lægeförening om allmennelegepraksis i fastlegeordningen i kommunen).

Til § 19:

Det skal stilles bolig til disposisjon for turnuslegen både mens vedkommende utfører tjeneste i sykehus og i kommunen. Eventuelt krav til boligen mv. fastsettes ved forhandlinger mellom berørte parter organisasjoner.

For den praktiske tjenesten i kommunen er dette avtalt nærmere i § 11 i SFS 2305 (Sentral forbundsvis særavtale mellom Kommunenes Sentralforbund og Den norske lægeförening om vilkår for leger og turnusleger i kommunehelsetjenesten med arbeidsavtale, herunder leger i fastlegeordningen).

Til § 20:

I praksis vil godkjenning av praktisk tjeneste skje i forbindelse med søknad om autorisasjon som lege. Det kan imidlertid tenkes situasjoner hvor man ikke har til hensikt å søke om slik autorisasjon umiddelbart etter avsluttet praktisk tjeneste (for eksempel dersom man skal drive forskning). Også i slike tilfeller skal det tas stilling til om den praktiske tjenesten er godkjent ved avsluttet tjeneste.

Sosial- og helsedirektoratet foretar en totalvurdering, og kan komme til at den praktiske tjenesten ikke godkjennes. Hvis for eksempel turnuslegen har hatt stort fravær, kan det være aktuelt å stille krav om delvis ny utførelse av tjenesten.

Til § 22:

Statens autorisasjonskontor for helsepersonell er fra 1. januar 2002 delegert myndighet til å fatte vedtak i henhold til forskriftens bestemmelser. Sosial- og helsedirektoratet er klageinstans.

20. des. Nr. 1550 2001

Delegering av myndighet til Longyearbyen lokalstyre etter forskrift om læge- og sundhetsforholdene på Svalbard § 3 – § 12.

Fastsatt av Sosial- og helsedepartementet 20. desember 2001 med hjemmel i forskrift av 15. juni 1928 nr. 3357 om læge- og sundhetsforholdene på Svalbard § 3. Kunngjort 8. januar 2002.

Med virkning fra 1. januar 2002 delegeres Sysselmannens myndighet etter forskrift av 15. juni 1928 nr. 3357 om

læge- og sundhetsforholdene på Svalbard § 3 – § 12 til Longyearbyen lokalstyre for så vidt gjelder Longyearbyen arealplanområde.

21. des. Nr. 1551 2001

Forskrift om regulering av fisket etter brisling i norsk sone, i EU-sonen i Nordsjøen og i Skagerrak i 2002.

Fastsatt av Fiskeridepartementet 21. desember 2001 med hjemmel i lov av 3. juni 1983 nr. 40 om saltvannsfiske m.v. § 4, § 5, § 9 og § 13 og lov av 26. mars 1999 nr. 15 om retten til å delta i fiske og fangst (deltakerloven) § 12 og § 21, jf. kgl.res. av 11. februar 2000 nr. 99. Kunngjort 8. januar 2002.

Kapittel 1. Havbrisling i Nordsjøen

§ 1. Forbud

Det er forbudt for norske fartøy å fiske og levere havbrisling i ICES statistikkområde IV i Norges økonomiske sone og i EU-sonen. Med statistikkområde i første punktum forstås i denne forskrift statistikkområde IV vest for en rett linje mellom Lindesnes fyr og Hanstholm fyr.

§ 2. Vilkår for deltakelse

Uten hensyn til forbudet i § 1 kan norske fartøy med ringnottillatelse, jf. forskrift av 2. mars 1979 nr. 1 om adgang til å delta i fiske med ringnot, eller nordsjøtrål-/industrietråltillatelse, jf. forskrift av 12. desember 1986 nr. 2185 om tildeling av tillatelse til å drive fiske med trål § 5–1, delta.

§ 3. Totalkvote

Uten hinder av forbudet i § 1 kan fartøy som nevnt i § 2 fiske og levere inntil 35.000 tonn brisling i ICES statistikkområde IV i EU-sonen.

Uten hinder av forbudet i § 1 kan Fiskeridirektoratet når kvantumet i første ledd er beregnet oppfisket, åpne for fiske etter brisling i Norges økonomiske sone.

§ 4. Periode med forbud mot å fiske brisling

Det er forbudt å fiske havbrisling fra og med 1. april til og med 30. september.

§ 5. Maksimalkvote

Deltakende fartøy kan maksimalt fiske 900 tonn.

Fiskeridirektoratet kan endre maksimalkvoten.

§ 6. Bifangst

Havbrislingfangster kan inneholde inntil 10% sild i vekt ved landing.

§ 7. Rapporteringsplikt

Fartøy som skal delta må melde fra til Norges Sildesalgslag før utseiling til feltet.

Kapittel 2. Brisling i Skagerrak

§ 8. Forbud

Det er forbudt for norske fartøy å fiske og levere brisling i et område avgrenset i vest av en rett linje gjennom Hanstholm fyr og Lindesnes fyr og i sør av en rett linje fra Hansenøre til Grubens Spids, fra Korshage til Spodsbjerg og fra Gilbjerg Hoved til Kullen.

§ 9. Vilkår for deltakelse

Uten hinder av forbudet i § 8, kan fartøy som fyller vilkårene i forskrift av 1. juni 1990 nr. 388 om regulering av deltakelsen i fisket med not etter brisling, delta.

§ 10. Totalkvote mv.

Uten hinder av forbudet i § 8, kan fartøy som nevnt i § 9 fiske og levere inntil 3.750 tonn brisling.

Fisket må utøves i en avstand av 4 nautiske mil fra de svenske og de danske grunnlinjene.

§ 11. Helligdagsfredning

Det er forbudt å fiske med not i Skagerrak fra og med lørdag klokken 24.00 til og med søndag klokken 24.00.

Kapittel 3. Fellesbestemmelser

§ 12. Stopp i fisket

Fiskeridirektoratet kan stoppe fisket i EU-sonen når kvoten som nevnt i § 3 er beregnet oppfisket.

Fiskeridirektoratet kan stoppe fisket i Skagerrak når kvoten som nevnt i § 10 er beregnet oppfisket.

§ 13. Bemyndigelse

Fiskeridirektoratet kan endre denne forskrift og fastsette nærmere bestemmelser som er nødvendige for å oppnå en rasjonell og hensiktsmessig utøvelse eller gjennomføring av fisket.

*Kapittel 4. Straff og ikrafttredelse***§ 14. Straff**

Den som forsettlig eller uaktsomt overtrer bestemmelser gitt i eller i medhold av denne forskrift straffes i henhold til lov av 3. juni 1983 nr. 40 om saltvannsfiske m.v. § 53 og lov av 26. mars 1999 nr. 15 om retten til å delta i fiske og fangst (deltakerloven) § 29. På samme måte straffes medvirkning og forsøk.

§ 15. Ikrafttredelse

Denne forskrift trer i kraft 1. januar 2002 og gjelder til og med 31. desember 2002.

21. des. Nr. 1552 2001**Delegering av myndighet til Longyearbyen lokalstyre etter forskrift om lov om barneverntjenesters anvendelse på Svalbard § 3 første ledd.**

Fastsatt av Barne- og familiedepartementet 21. desember 2001 med hjemmel i forskrift av 1. september 1995 nr. 772 om lov om barneverntjenesters anvendelse på Svalbard § 3 første ledd. Kunngjort 8. januar 2002.

Barne- og familiedepartementet delegerer fra 1. januar 2002 myndighet og ansvar til å utføre barneverntjenestens oppgaver etter barnevernloven fra Sysselmannen til Longyearbyen lokalstyre for Longyearbyen arealplanområde.

21. des. Nr. 1553 2001**Forskrift om endring i forskrift om grossistvirksomhet med legemidler.**

Fastsatt av Sosial- og helsedepartementet 21. desember 2001 med hjemmel i lov av 4. desember 1992 nr. 132 om legemidler m.v. (legemiddeloven) § 14 femte ledd og § 18. Kunngjort 8. januar 2002.

I

I forskrift av 21. desember 1993 nr. 1219 om grossistvirksomhet med legemidler gjøres følgende endringer:

Kapitlene V, VI, VII og VIII skal lyde:

*Kap. V. Legemiddelstatistikk basert på grossisters omsetning av legemidler***§ 18. Virkeområde og formål**

Forskriftene i dette kapittel gjelder innlevering og behandling av opplysninger om omsetning av legemidler, inkludert vaksiner og medisinfør, fra virksomheter som utøver engrosomsetning med legemidler. Formålet med bestemmelsene er å kartlegge legemiddelomsetningen i landet over tid slik at man får en oversikt over det totale legemiddelsalget til bruk for forskning på legemiddelområdet og for helsemyndighetenes overordnede planlegging og styring av legemiddelforsyningen.

§ 19. Meldepliktig omsetning

Virksomhet som nevnt i § 18 skal levere opplysninger om meldepliktig omsetning til Nasjonalt Folkehelseinstitutt.

Med meldepliktig omsetning menes alt salg av legemidler, med unntak av:

- a) Naturlegemidler
- b) Radiofarmaka
- c) Homeopatiske og antroposofiske legemidler
- d) Medisinske gasser
- e) Råvarer (farmasøytisk aktive substanser).

Råvarer som benyttes i fiskeoppdrett er likevel meldepliktig omsetning.

§ 20. Opplysninger om meldepliktig omsetning

Opplysninger om meldepliktig omsetning fra virksomhet som nevnt i § 18 skal samles i den orden og med den verdiangivelse som angis i følgende tabell:

<i>Felt nr.</i>	<i>Beskrivelse</i>	<i>Posisjon i tallrekken</i>	<i>Verdiangivelse</i>
01	Rapporteringsperiode, måned	1–2	01–12
02	Rapporteringsperiode, år	3–6	2001–9999
03	Grossistkonsesjonsnummer	7–10	7001–7999
04	Kundenummer (grossistens nummer)	11–14	Numerisk/alfanumerisk
05	Kundekategori kode (grossistens kode)	15–16	01–99 eller 00
06	Apotekonsesjonsnummer	17–20	1001–6999 eller 0000

<i>Felt nr.</i>	<i>Beskrivelse</i>	<i>Posisjon i tallrekken</i>	<i>Verdiangivelse</i>
07	Kommunenummer tilhørende kundenummer/apotekksesjonsnummer	21–24	0101–2099
08	Varenummer	25–30	000001–999999
09	Antall pakninger omsatt, med fratrekk av varer i retur	31–37	0000001–9999999
10	Fakturert beløp, med fratrekk av varer i retur	38–47	0000001,00–9999999,99
11	Beregnet netto AIP pr. pakning	48–55	00001,00–99999,99
12	Beregnet netto GIP pr. pakning	56–63	00001,00–99999,99

Opplysninger om legemidler benyttet til oppdrettsfisk, inklusive medisineret fiskefôr og råvarer, skal samles i den orden og med den verdiangivelse som angis i følgende tabell:

<i>Felt nr.</i>	<i>Beskrivelse</i>	<i>Posisjon i tallrekken</i>	<i>Verdiangivelse</i>
01	Rapporteringsperiode, år	1–4	2002–9999
02	Grossist sesjonsnummer	5–8	7001–7999
03	Kundenummer (grossistens nummer)	9–12	Numerisk/alfanumerisk
05	Apotek sesjonsnummer	13–16	1001–6999
04	Kommunenummer tilhørende kundenummer/apotekksesjonsnummer	17–20	0101–2099
06	Produktnavn/varenavn	21–52	Alfanumerisk
07	Pakningsstørrelse	53–72	Alfanumerisk
08	Navn på virkestoff	73–92	Alfanumerisk
09	Mengde virkestoff pr. pakningsstørrelse	93–98	000001–999999
10	Enhet mengdeangivelse virkestoff	99–100	Mg, gr, kg
11	Antall pakninger omsatt, med fratrekk av varer i retur	101–107	0000001–9999999
12	Fakturert beløp, med fratrekk av varer i retur	108–118	0000000,00–99999999,99

§ 21. Opplysninger om kunder

Samtidig med innlevering av opplysningene i § 20 skal virksomheten levere et kunderegister med oversikt over alle kundenummer.

Opplysninger om kunder skal samles i den orden og med den verdiangivelse som angis i følgende tabell:

<i>Felt nr.</i>	<i>Beskrivelse</i>	<i>Posisjon i tallrekken</i>	<i>Verdiangivelse</i>
01	Rapporteringsperiode, måned	1–2	01–12
02	Rapporteringsperiode, år	3–6	2002–9999
03	Grossist sesjonsnummer	7–10	7001–7999
04	Kundenummer (grossistens nummer)	11–14	Numerisk/alfanumerisk
05	Apotek sesjonsnummer	15–18	1001–6999
06	Kommunenummer tilhørende kundenummer/apotekksesjonsnummer	19–22	0101–2099
07	Kundenavn (grossistens tekst)	23–52	Alfanumerisk
08	Poststed	53–72	Alfanumerisk
09	Postnummer	73–77	Numerisk
10	Kundekategori kode (grossistens kode)	78–79	Numerisk
11	Kundekategori type (grossistens tekst)	80–99	Alfanumerisk

§ 22. Innlevering av opplysninger

Opplysningene som nevnt i § 20 og § 21 skal leveres i en elektronisk fil.

Elektronisk fil med opplysninger om meldepliktig omsetning skal inneholde opplysninger om filens totalt antall registrerte linjer og akkumulert fakturert beløp for alle linjer.

Nasjonalt Folkehelseinstitutt kan gi nærmere bestemmelser om filens format og andre forhold av betydning for registrering av opplysningene.

§ 23. Rapporteringsperiode

Grossister som har leveringsplikt for de legemidler som etterspørres i landet (fullsortiment grossister), skal gi opplysninger som nevnt i § 20 første ledd og § 21 for hver måned. Opplysningene skal sendes innen femte arbeidsdag etter utløpet av måneden. Opplysninger som nevnt i § 20 annet ledd skal likevel bare gis for hvert år. Opplysningene skal sendes innen 15. januar året etter rapporteringsperiodens utløp.

Andre virksomheter som driver engrosvirksomhet med legemidler, skal gi opplysninger som nevnt i § 20 og § 21 for hvert år. Opplysningene skal sendes innen 15. januar året etter rapporteringsperiodens utløp.

§ 24. *Bruk av registrerte opplysninger*

Opplysninger om omsetning av legemidler kan benyttes til forskning, statlig styring og planlegging, samt til fremstilling av offentlig statistikk over legemiddelforbruket i Norge.

§ 25. *Tvangsgebyr*

Dersom en virksomhet etter å ha mottatt advarsel ikke overholder bestemmelsene i dette kapittel, kan Nasjonalt Folkehelseinstitutt ilegge virksomheten tvangsgebyr i form av engangsgebyr eller løpende dagsgebyr.

Kap. VI. Legemiddelavgift

§ 26. *Virkeområde*

Forskriften i dette kapittel gjelder beregning og innkreving av legemiddelavgift forutsatt at det ikke i Stortingets budsjettvedtak for det enkelte år er truffet annen bestemmelse.

Det kalenderåret Stortingets vedtak gjelder kalles avgiftsåret.

§ 27. *Avgiftsplikt*

Avgiftspliktig er:

- a) grossister og andre som driver engrosomsetning av legemidler i Norge etter tillatelse fra Statens legemiddelverk eller annen legemiddelmyndighet innen EØS-området, og
- b) apotek som kjøper legemidler fra utenlandsk grossist.

§ 28. *Avgiftspliktig omsetning*

Avgiftspliktig omsetning er:

- a) grossistens netto legemiddelsalg til apotek og sluttbrukere av legemidler i avgiftsåret, avrundet nedover til nærmeste 100 kr, og
- b) apotekets netto legemiddelkjøp fra utenlandsk grossist, med fradrag for kjøp av varer som nevnt i annet ledd bokstavene c og d.

Med netto legemiddelsalg menes alt kontant- og kredittsalg av legemidler til kjøpere som nevnt i første ledd med fradrag av:

- a) merverdiavgift,
- b) rabatt som gis til kjøper, likevel slik at det ved salg til apotek bare kan kreves fradrag for rabatt som går direkte til apoteket,
- c) salg av legemidler produsert av apotek eller i virksomhet på oppdrag fra apotek, og
- d) salg av råvarer til bruk i produksjon av legemidler beregnet for videresalg.

§ 29. *Skjønsmessig fastsettelse*

Den avgiftspliktige omsetning kan fastsettes ved skjønn når:

- a) innberetning som nevnt i § 33 ikke er innkommet i rett tid og i foreskrevet form, eller
- b) mottatt innberetning er uriktig, ufullstendig eller bygger på regnskap som ikke er ført i samsvar med gjeldende lov og forskrift.

Ny beregning av avgift kan foretas inntil tre år etter utløpet av vedkommende avgiftsår.

§ 30. *Beregning av legemiddelavgift*

Legemiddelavgiften for hvert avgiftsår beregnes av den avgiftspliktige omsetningen etter avgiftssatser vedtatt av Stortinget.

§ 31. *Innkreving av avgift*

Den avgiftspliktige skal kreve legemiddelavgiften dekket fra apotek og andre sluttbrukere av legemidler.

Grunnlaget for krav etter første ledd skal være netto legemiddelomsetning til den enkelte kunde og den av Stortinget fastsatte avgiftssats for avgiftsåret.

Den avgiftspliktige skal føre legemiddelavgiften på særskilt konto.

§ 32. *Beregning av apotekenes utsalgspris*

Apotek kan bare legge avgiften inn i sitt grunnlag for beregning av legemidlets utsalgspris i den grad den totale utsalgsprisen ikke overstiger maksimal utsalgspris som fastlagt i prisforskriften.

§ 33. *Innberetning og innbetaling til Statens legemiddelverk mv.*

Legemiddelavgiften skal innberettes og innbetales av den avgiftspliktige etterskuddsvis med de samme terminer og frister som gjelder for innberetning og innbetaling av merverdiavgift. Den avgiftspliktige kan likevel velge å innberette og innbetale avgiften senest den 20. i samme måned som merverdiavgiften innberettes.

Statens legemiddelverk kan etter søknad gi tillatelse til at avgiftspliktige med liten omsetning kan innberette og innbetale legemiddelavgift én eller flere ganger i året.

Den avgiftspliktige skal benytte særskilt skjema til innberetningen. Statens legemiddelverk utsender det

nødvendige antall skjema til den avgiftspliktige ved begynnelsen av hvert avgiftsår. Til avgiftspliktige som starter opp sin virksomhet i løpet av avgiftsåret, skal Statens legemiddelverk sende det nødvendige antall skjema for gjenværende del av avgiftsåret.

Den avgiftspliktige skal dokumentere innberetningen etter nærmere anvisninger fra Statens legemiddelverk. Legemiddelverket kan kreve utlevert spesifikasjoner, underlagsmateriale og attestasjoner som anses nødvendig for kontroll av oppgavene. Legemiddelverket kan også gjennomføre kontroll av underlagsmaterialet hos den avgiftspliktige. Den avgiftspliktige skal medvirke til at Legemiddelverket kan gjennomføre nødvendig kontroll.

Kap. VII. Forskjellige bestemmelser

§ 34. Tilsyn

Statens legemiddelverk fører tilsyn med grossister og kan i denne forbindelse kreve framlagt de oppgaver og opplysninger som anses nødvendig for tilsynet. Statens legemiddelverk kan gi nærmere retningslinjer for tilsynet og for de opplysninger som kan kreves framlagt.

§ 35. Saksbehandling og klage

Enkeltvedtak etter forskriften skal utførlig begrunnes og meddeles søkeren, samtidig som det opplyses om klageadgang, slik bestemmelsene i forvaltningsloven kap. V fastsetter.

Kap. VIII. Ikrafttredelse

§ 36. Denne forskrift, unntatt § 3, kapittel V og kapittel VI, trådte i kraft samtidig med at Avtale om Det europeiske økonomiske samarbeidsområde trådte i kraft i Norge. § 3 trådte i kraft fra 1. januar 1995. Kapittel V og kapittel VI trer i kraft 1. januar 2002.

II

Endringene trer i kraft 1. januar 2002.

Fra samme tidspunkt oppheves forskrift om beregning og oppkreving av apotekavgift av 1. desember 1981 nr. 981.

21. des. Nr. 1554 2001

Forskrift om endring i forskrift om forholdet til andre kredittinstitusjoner og bedrifter for medlemmer og vararepresentanter av Norges Banks hovedstyre.

Fastsatt av Finansdepartementet 21. desember 2001 med hjemmel i lov av 23. mai 1985 nr. 28 om Norges Bank og pengevesenet (sentralbankloven) § 6 sjette ledd, jf. kgl.res. av 21. juni 1985 nr. 1180. Kunngjort 8. januar 2002.

I

I forskrift av 7. august 2000 nr. 809 om forholdet til andre kredittinstitusjoner og bedrifter for medlemmer og vararepresentanter av Norges Banks hovedstyre gjøres følgende endring:

§ 9 skal lyde:

Reglene i § 6 til § 8 gjelder tilsvarende for vararepresentanter til hovedstyret.

II

Endringen trer i kraft straks.

21. des. Nr. 1555 2001

Forskrift om endring i forskrift om beregning av uførepensjon, rehabiliteringspenger og attføringspenger, og godskriving av pensjonspoeng ved yrkesskade.

Fastsatt av Sosial- og helsedepartementet 21. desember 2001 med hjemmel i lov av 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) § 3–30 femte ledd. Kunngjort 8. januar 2002.

I

I forskrift av 11. mars 1997 nr. 208 om beregning av uførepensjon, rehabiliteringspenger og attføringspenger, og godskriving av pensjonspoeng ved yrkesskade gjøres følgende endringer:

Forskriftens tittel skal lyde:

Forskrift om beregning av uførepensjon og godskriving av pensjonspoeng ved yrkesskade

§ 1 første ledd bokstav a skal lyde:

a) beregning av uførepensjon når uførheten på grunn av en yrkesskade er gradert, og

§ 2 første ledd første punktum skal lyde:

Når en person har rett til uførepensjon og uførheten bare delvis skyldes en yrkesskade, skal den delen som skyldes yrkesskaden og den delen som skyldes andre forhold, beregnes hver for seg.

§ 3 første ledd første punktum skal lyde:

Når et medlem som har rett til uførepensjon får sin inntektsevne ytterligere nedsatt på grunn av en yrkesskade, oppjusteres antatt årlig arbeidsinntekt på skadetidspunktet.

II

Endringene trer i kraft 1. januar 2002.

21. des. Nr. 1556 2001

Forskrift om endring i forskrift om frivillig yrkesskadetrygd for selvstendig næringsdrivende og frilansere.

Fastsatt av Sosial- og helsedepartementet 21. desember 2001 med hjemmel i lov av 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) § 3–30 femte ledd, § 13–13 tredje ledd og § 23–6 bokstav e. Kunngjort 8. januar 2002.

I

I forskrift av 11. mars 1997 nr. 210 om frivillig yrkesskadetrygd for selvstendig næringsdrivende og frilansere gjøres følgende endring:

§ 4 første ledd første punktum skal lyde:

Når det skal fastsettes antatt årlig arbeidsinntekt på skadetidspunktet etter folketrygdloven § 3–30 og § 10–18, medregnes ikke høyere inntekt utenfor tjeneste enn forventet årsinntekt etter § 3 i denne forskriften.

II

Endringen trer i kraft 1. januar 2002.

21. des. Nr. 1557 2001

Forskrift om endring i forskrift om beregning av uførepensjon, rehabiliteringspenger og attføringspenger under opphold i institusjon som nevnt i folketrygdloven § 3–27.

Fastsatt av Sosial- og helsedepartementet 21. desember 2001 med hjemmel i lov av 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) § 3–28 sjette ledd. Kunngjort 8. januar 2002.

I

I forskrift av 11. mars 1997 nr. 207 om beregning av uførepensjon, rehabiliteringspenger og attføringspenger under opphold i institusjon som nevnt i folketrygdloven § 3–27 gjøres følgende endringer:

Forskriftens tittel skal lyde:

Forskrift om beregning av uførepensjon under opphold i institusjon som nevnt i folketrygdloven § 3–27

§ 1 første ledd første punktum skal lyde:

Når uførepensjonen etter folketrygdloven § 3–27 skal reduseres, skal tilleggspensjonen og/eller særtillegget utgjøre 10 prosent av full ytelse også når ytelsen er gradert.

II

Endringene trer i kraft 1. januar 2002.

21. des. Nr. 1558 2001

Forskrift om endring i forskrift om godskriving av pensjonspoeng (omsorgspoeng) for omsorgsarbeid for en syk, en funksjonshemmet eller en eldre person.

Fastsatt av Sosial- og helsedepartementet 21. desember 2001 med hjemmel i lov av 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) § 3–16 fjerde ledd. Kunngjort 8. januar 2002.

I

I forskrift av 11. mars 1997 nr. 204 om godskriving av pensjonspoeng (omsorgspoeng) for omsorgsarbeid for en syk, en funksjonshemmet eller en eldre person gjøres følgende endring:

§ 4 første ledd andre punktum skal lyde:

Med institusjon menes boformer som er omfattet av folketrygdloven § 3–27 og § 10–14 og boformer der den omsorgstrengende må betale vederlag til det offentlige for opphold og pleie.

II

Endringen trer i kraft 1. januar 2002.

21. des. Nr. 1559 2001

Forskrift om forvaltning av Fond for utøvende kunstnere og om fastsetting av avgift for kringkasting av lydopptak som ikke er vernet etter åndsverkloven.

Fastsatt av Kulturdepartementet 21. desember 2001 med hjemmel i lov av 14. desember 1956 nr. 4 om avgift på offentlig framføring av utøvende kunstneres prestasjoner m.v. § 2 og § 5 første ledd. Kunngjort 8. januar 2002.

Styret for Fond for utøvende kunstnere

§ 1. Styrets sammensetning og funksjonstid

Fondets styre består av fem medlemmer med personlige varamedlemmer oppnevnt av departementet, herunder styreleder og nestleder. Styrets leder oppnevnes på fritt grunnlag. Som øvrige styremedlemmer oppnevnes tre medlemmer som representerer de utøvende kunstnere og ett medlem som representerer produsentsiden.

Styremedlemmenes funksjonstid er fire år. Ved første gangs oppnevning etter at forskriften er trådt i kraft, kan inntil to styremedlemmer oppnevnes for to år.

§ 2. Regler for styrets saksbehandling

Styret kan treffe en beslutning når minst tre av styremedlemmene er til stede eller deltar i styrebehandlingen, herunder skal minst en av de tre være styrets leder eller nestleder.

En beslutning av styret krever at flertallet av de styremedlemmene som deltar i behandlingen av en sak, har stemt for. Ved stemmelikhet har styrets leder dobbeltstemme.

§ 3. Styrets arbeidsoppgaver

Styret skal innkreve avgift for kringkasting av lydopptak som er avgiftspliktig etter § 3 i lov av 14. desember 1956 nr. 4 om avgift på offentlig framføring av utøvende kunstneres prestasjoner m.v. (fondsloven).

Styret disponerer fondets midler og har ansvar for fondets drift. Styret gjør vedtak om fordeling av midlene til de tiltak som er nevnt i § 1 i fondsloven.

Styret skal utarbeide en årsrapport om fondets virksomhet. Årsrapporten og revidert regnskap skal oversendes departementet innen 1. mai det påfølgende år.

Styret kan fastsette vedtekter for fondet. Vedtektene skal godkjennes av departementet.

Avgift for kringkasting av lydopptak som ikke er vernet etter åndsverkloven (ikke-vernede lydopptak)

§ 4. Avgift for kringkasting av ikke-vernede lydopptak

Avgift for kringkasting av ikke-vernede lydopptak skal beregnes slik:

Vederlaget til Gramo etter åndsverkloven § 45b for det enkelte beregningsområde for kringkasting av vernede lydopptak deles på den prosentvise andelen vernede lydopptak. Deretter multipliseres dette beløpet med den prosentvise andelen ikke-vernede lydopptak.

Før endelig beregning av avgiften foreligger kan styret i avgiftsåret forlodds innkreve inntil 75% av antatt avgift. Antatt avgift beregnes på grunnlag av opplysninger om framføring av lydopptak i en viss periode for beregningsområdet, eller ved beregning av avgiften etter første ledd på grunnlag av siste års beregnede vederlag for beregningsområdet.

Fastsetting av avgiftens størrelse i særlige tilfelle

§ 5. Ved mislighold av den avgiftspliktiges opplysningsplikt etter fondsloven § 5, kan styret fastsette avgiften skjønnsmessig.

§ 6. Styret kan sette ned eller ettergi en pålagt avgift når særlige grunner tilsier det.

Forholdet til andre lover

§ 7. Forvaltningslovens bestemmelser gjelder for fondets virksomhet, herunder styret, så langt de passer.

Det er ikke adgang til å klage over vedtak i saker om fordeling av midler i medhold av fondsloven for så vidt gjelder skjønnsutøvelsen.

*Ikrafttredelse m.m.***§ 8. Ikrafttredelse m.m.**

Denne forskrift trer i kraft 1. januar 2002. Fra samme dag oppheves forskrift av 9. november 1993 nr. 1040 om avgift på offentlig framføring av utøvende kunstneres prestasjoner m.v.

21. nov. Nr. 1560 2001**Forskrift om endring i forskrift om bruk av kjøretøy.**

Fastsatt av Vegdirektoratet 21. november 2001 med hjemmel i vegtrafikklov av 18. juni 1965 nr. 4 § 4, § 13, § 15 og § 16, jf. kgl.res. av 21. mars 1986 nr. 750 og delegeringsvedtak av 24. november 1980 nr. 1. Kunngjort 8. januar 2002.

I

I forskrift av 25. januar 1990 nr. 92 om bruk av kjøretøy gjøres følgende endring:

§ 2–10 annet ledd skal lyde:

Også ellers der det ved inndragning av kjennemerker og vognkort på forhånd foreligger begjæring om slik inndragning, skal slikt gebyr betales.

II

Endringen trer i kraft straks.

21. des. Nr. 1561 2001**Ikraftsettning av lov av 21. desember 2001 nr. 115 om endringer i lov 10. juli 1936 nr. 6 til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror.**

Fastsett ved kgl.res. 21. desember 2001 med heimel i lov av 21. desember 2001 nr. 115 om endringer i lov 10. juli 1936 nr. 6 til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror del II. Fremja av Landbruksdepartementet. Kunngjort 8. januar 2002.

Lov av 21. desember 2001 nr. 115 om endringer i lov 10. juli 1936 nr. 6 til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror tek til å gjelde frå 1. januar 2002.

21. des. Nr. 1562 2001**Ikrafttredelse av lov av 21. desember 2001 nr. 116 om oppheving av lov 3. juni 1938 nr. 4 om utførselsforbud for levende rev, skogmår m.v.**

Fastsatt ved kgl.res. 21. desember 2001 med hjemmel i lov av 21. desember 2001 nr. 116 om oppheving av lov 3. juni 1938 nr. 4 om utførselsforbud for levende rev, skogmår m.v. del II. Fremmet av Landbruksdepartementet. Kunngjort 8. januar 2002.

Lov av 21. desember 2001 nr. 116 om oppheving av lov 3. juni 1938 nr. 4 om utførselsforbud for levende rev, skogmår m.v. trer i kraft 1. januar 2002.

21. des. Nr. 1563 2001**Forskrift til åndsverkloven (lov av 12. mai 1961 nr. 2 om opphavsrett til åndsverk m.v.).**

Fastsatt ved kgl.res. 21. desember 2001 med hjemmel i lov av 12. mai 1961 nr. 2 om opphavsrett til åndsverk m.v. (åndsverksloven) § 13 fjerde ledd, § 15 andre ledd, § 16, § 17 tredje ledd, § 31 første ledd, § 35 første og andre ledd, § 37 andre ledd, § 38, § 38a andre ledd, § 45a tredje ledd, § 45b andre ledd, § 53 fjerde ledd, § 54 første ledd bokstav e og § 59. Fremmet av Kulturdepartementet. Kunngjort 8. januar 2002.

*Kapittel I – Eksemplarframstilling i arkiv, bibliotek, museer og til bruk for funksjonshemmede**Bestemmelser om eksemplarframstilling i arkiv, bibliotek o.l., jf. åndsverkloven § 16*

§ 1–1. Arkiv under arkivverket, bibliotek under universiteter og høyskoler og andre vitenskapelige og faglige bibliotek som drives av det offentlige, fylkesbibliotekene og folkebibliotekene kan til bruk i sin virksomhet fremstille eksemplarer av åndsverk, når det skjer i samsvar med formål som angitt i bestemmelsene i § 1–2 til § 1–9. Kulturdepartementet kan bestemme at også andre nærmere angitte arkiv, bibliotek og museer skal være omfattet av kapitlet her.

§ 1–2. Når ikke annet er særskilt angitt, gir bestemmelsene i dette kapittel adgang til å fremstille eksemplarer i samme format som originaleksemplaret. Reglene gir likevel adgang til å fremstille papirutskrift fra maskinlesbare eksemplarer, overføre åndsverk til mikroformer der dette av plass- eller konserveringshensyn er nødvendig og overføre eksemplarer av åndsverk til nye lagringssystemer dersom dette på grunn av ukurant utstyr er nødvendig for å benytte verket.

Kulturdepartementet kan gi tillatelse til at institusjon som nevnt i § 1–1 for konserverings-, sikrings- og forskningsformål overfører eksemplarer av offentliggjort åndsverk som de har i sine samlinger til maskinlesbare eksemplarer.

§ 1–3. Eksemplarer fremstilt i samsvar med § 1–1 til § 1–9 må, med unntak for eksemplarer fremstilt på papir, kun brukes i vedkommende institusjons egne lokaler. På særskilt bestilling kan likevel slike eksemplarer gjennom fjernlån, herunder ved overføring til dataterminal, stilles til rådighet for en bestemt låner i lokaler til andre institusjoner omfattet av § 1–1. Slike eksemplarer må tilbakeføres, slettes eller tillintetgjøres når bestillerens bruk er opphørt. Departementet kan gi forskrifter om kontroll med institusjoners praksis etter bestemmelsen her.

§ 1–4. Bestemmelsene i dette kapittel gir ikke adgang til uten samtykke fra rettighetshaver å fremstille maskinlesbare eksemplarer av datamaskinprogrammer.

Med mindre annet er særskilt bestemt, gjelder adgangen til eksemplarframstilling etter dette kapittel kun for offentliggjorte verk.

Det som i dette kapittel sies om åndsverk, gjelder tilsvarende for arbeider som nevnt i åndsverkloven kapittel 5 (nærstående rettigheter).

§ 1–5. For konserverings- eller sikringsformål, kan institusjon som nevnt i § 1–1 fremstille eksemplarer av åndsverk som den har eksemplarer av i sine samlinger. Adgangen til eksemplarframstilling for konserveringsformål gjelder også for åndsverk som ikke er offentliggjort.

§ 1–6. For utlån kan institusjon som nevnt i § 1–1 fremstille eksemplarer av åndsverk som den har eksemplarer av i sine samlinger, dersom eksemplaret er særlig utsatt for skade ved utlån eller vanskelig kan erstattes hvis det går tapt. Det kan ikke fremstilles flere eksemplarer enn det som er nødvendig for at institusjonen skal ha et begrenset antall eksemplarer til rådighet for utlån.

§ 1–7. For kompletteringsformål kan institusjon som nevnt i § 1–1 fremstille eksemplarer av manglende partier av et åndsverk den har et ufullstendig eksemplarer av i sine samlinger når de manglende partier utgjør en mindre del i forhold til hele verket, og komplettering ikke er mulig gjennom anskaffelse av verket eller delen av verket på utsalgssted eller fra utgiver, importør eller produsent.

§ 1–8. For formål som angitt i lov av 9. juni 1989 nr. 32 om avleveringsplikt for allment tilgjengelige dokument, kan mottaksinstitusjon som der angitt fremstille eksemplarer av åndsverk som er avleveringspliktig og som de ikke har i sine samlinger, når slikt eksemplarer ikke kan skaffes på utsalgssted eller fra utgiver, importør eller produsent.

§ 1–9. For særskilt forsknings- eller studieformål kan institusjon som nevnt i § 1–1, ved fotokopiering eller lignende fremgangsmåte, fremstille eksemplarer av enkelte artikler i samleverk, avis eller tidsskrift, eller korte avsnitt i andre verk for utlevering til eie. Det kan ikke utleveres mer enn ett eksemplarer til hver bruker. Bestemmelsen gir ikke adgang til å ta utskrift fra maskinlesbart eksemplarer.

Bestemmelser om eksemplarframstilling til bruk for funksjonshemmede, jf. åndsverkloven § 17

§ 1–10. For vederlagsfritt utlån til syns- og lesehemmede, hørsels- og talehemmede og personer med nedsatt førighet, kan institusjon som nevnt i § 1–1 og nærmere angitt organisasjon som Kulturdepartementet bestemmer, fremstille eksemplarer av utgitt litterært eller vitenskapelig verk gjennom opptak på innretning som kan gjengi det. I tilslutning til teksten kan offentliggjort kunstverk og fotografisk verk gjengis på opptaket.

Adgangen til opptak etter første ledd gjelder ikke for verk hvor opptak av tilsvarende egnethet kan skaffes fra vanlig utsalgssted. Opptak kan bare danne grunnlag for ytterligere eksemplarframstilling for disse formål. Bestemmelsen i § 1–2 gjelder ikke.

Opphavs mannen har krav på vederlag som utredes av staten.

§ 1–11. Bibliotek og organisasjon som gjør opptak i medhold av § 1–10, skal føre register over fremstilte opptak.

Bestemmelsene i åndsverkloven om plikt til å navngi opphavsmann og utøvende kunstner, og bestemmelsene om forbud mot endring av verk, gjelder på vanlig måte.

§ 1–12. Kulturdepartementet kan gi utfyllende forskrifter, herunder sette vilkår for adgang til eksemplarframstilling etter dette kapitlet.

Kapittel II – Opptak av kringkastingprogram mv.

Opptak for tidsforskutt bruk i visse døgninstitusjoner, jf. åndsverkloven § 15, og bruk av opptak etter åndsverkloven § 13

§ 2–1. For bruk i egen institusjon innen én uke, kan sykehus, alders- og pleiehjem, fengsler og andre døgninstitusjoner innen helse-, sosial- eller kriminalomsorg vederlagsfritt gjøre opptak av verk og arbeider som inngår i kringkastingssending. Opptak etter denne bestemmelse kan bare gjøres når institusjonens beboere vanskelig kan følge kringkastingprogram på det tidspunkt det sendes.

Opptak gjort med hjemmel i denne bestemmelse må ikke oppbevares ut over én uke etter at de ble gjort.

Kulturdepartementet kan gi bestemmelser om kontroll med institusjoners praksis etter denne bestemmelse.

§ 2–2. Adgangen til å gjøre opptak med hjemmel i åndsverkloven § 13, gjelder ikke for bruk som musikkakompagnement ved undervisning i dans, musikk, gymnastikk og lignende.

Opptak gjort med hjemmel i åndsverkloven § 13, første og andre ledd og § 15, jf. § 2–1 ovenfor, kan ikke utleveres eller utlånes til studenter eller elever til selvstudium. Heller ikke kan slike opptak brukes utenfor undervisningsvirksomhetens eget område med mindre det skjer som ledd i undervisning som normalt drives på annet sted.

§ 2–3. Kulturdepartementet kan gi bestemmelser om adgangen til å oppbevare og fremstille eksemplarer av opptak gjort i medhold av åndsverkloven § 13, jf. § 36.

Efemære opptak til bruk i kringkastingssendinger, jf. åndsverkloven § 31

§ 2–4. Med opptak forstås i § 2–5 til § 2–8 framstilling av eksemplarer med hjemmel i åndsverkloven § 31, ved overføring av åndsverk til innretning som kan gjengi verket for kringkasting.

§ 2–5. Norsk rikskringkasting og andre som har bevilling til å drive kringkastingsvirksomhet kan gjøre opptak av åndsverk uten særskilt samtykke når

- a) opptaket gjøres ved kringkastingforetakets egne hjelpemidler, og
- b) opptaket gjøres til bruk ved kringkastingforetakets egne sendinger, og
- c) kringkastingforetaket for øvrig har rett til å ta verket med i sine programmer, det vil si at kringkastingforetaket i henhold til lov eller avtale har rett til å kringkaste verket.

§ 2–6. Opptak som er gjort med hjemmel i åndsverkloven § 31 første ledd (jf. § 2–5 ovenfor) kan kringkastingforetaket bruke under egne sendinger i programmer for kringkasting. Under bruk for egne sendinger går også programmer som samtidig sendes over utenlandske stasjoner. Når kringkastingforetaket bruker et opptak etter § 2–5, er det forutsetningen at betingelsen etter § 2–5 bokstav c hver gang er til stede, og at det ytes vederlag for framføringen til opphavsmannen i samsvar med lov eller avtale.

Opptak kan likevel ikke brukes til sending etter utløpet av ett år etter at opptaket er gjort, og heller ikke kan opptaket i løpet av året brukes i mer enn fire sendinger. Disse begrensninger kommer ikke til anvendelse på åndsverk skapt av norsk statsborger.

§ 2–7. Opptak som er gjort med hjemmel i åndsverkloven § 31 første ledd (jf. § 2–5 ovenfor) kan oppbevares i ett år etter at opptak er gjort. Med mindre opptaket gjelder verk av norsk statsborger eller annet blir avtalt med opphavsmannen, skal opptaket ved utløpet av denne tid ødelegges eller slettes. Opptak som har dokumentarisk karakter, kan likevel oppbevares i kringkastingforetakets arkiv ut over ett år i nødvendig antall eksemplarer.

§ 2–8. Bestemmelsene i § 2–4 til § 2–7 gjelder bare for opptak som er gjort etter 1. juli 1961, og for verk som er gjenstand for opphavsrett etter åndsverkloven.

Bestemmelsene har tilsvarende anvendelse for utøvende kunstnere eller andre i samsvar med vedkommendes rettigheter etter åndsverkloven kapittel 5.

Overføring av kringkastingssending i kafeer etc., jf. åndsverkloven § 45a

§ 2–9. En kringkastingssending kan uten særskilt samtykke fra kringkastingsforetaket overføres direkte gjennom mottaker i pensjonater, hoteller, restauranter, kafeer og liknende, i forretningsrom, møterom og forsamlingslokaler som det er gratis adgang til, og gjennom mottaker som brukes til å distribuere kringkastingsprogrammer til ansatte i arbeidstiden.

§ 2–10. Den adgang til overføring av kringkastingssending som er gitt i § 2–9 berører ikke de rettigheter opphavsmenn, utøvende kunstnere, fotografer eller andre måtte ha i et kringkastingsprogram i henhold til åndsverklovens bestemmelser for øvrig. Heller ikke berører den avgiftsplikten etter lov av 14. desember 1956 nr. 4 om avgift på offentlig fremføring av utøvende kunstners prestasjoner m.v. (fondsloven).

*Kapittel III – Bestemmelser om organisasjoner godkjent etter åndsverkloven § 38a og § 45b**Organisasjoner godkjent etter åndsverkloven § 38a*

§ 3–1. Kulturdepartementet kan bestemme at organisasjoner godkjent etter åndsverkloven § 38a og fond som mottar avtalelisensmidler til videre fordeling, skal gi slikt innsyn som er nødvendig for å kontrollere at vederlagsmidler forvaltes på tilfredsstillende måte. For samme formål kan departementet fastsette eller endre vilkår for godkjenning som nevnt.

Organisasjon godkjent etter åndsverkloven § 45b

§ 3–2. Organisasjon som representerer en vesentlig del av de vederlagsberettigede, kan godkjennes av Kulturdepartementet som oppkreivings- og fordelingsorganisasjon etter åndsverkloven § 45b. Departementet skal godkjenne organisasjonens vedtekter og eventuelle endringer i disse. Årsrapport og revidert regnskap skal oversendes departementet innen 1. mai det påfølgende år.

§ 3–3. Vederlagsberettigede norske fonogramprodusenter og utøvende kunstnere som er medlem av norsk rettighetshaverorganisasjon på området, kan opptas som ordinære medlemmer av oppkreivings- og fordelingsorganisasjonen.

Ikke-organiserte og utenlandske produsenter og utøvere samt personer og juridiske personer som har fått overdratt rettigheter ved livsdisposisjon eller arv, kan opptas som tilsluttede medlemmer av organisasjonen.

§ 3–4. Organisasjonen skal også oppkreve vederlag for utenlandske og norske ikke-organiserte rettighetshavere, som ikke er tilsluttede medlemmer av organisasjonen.

Organisasjonen overtar de vederlagspliktiges forpliktelser overfor disse rettighetshavere.

§ 3–5. Organisasjonen kan kreve de opplysninger som er nødvendige for å avgjøre om vederlagsplikt foreligger og for beregning av vederlagets størrelse.

Vederlagspliktige kringkastingsforetak skal rapportere til organisasjonen om hvilke opptak og fonogrammer som kringkastes og om hvilke utøvere som deltar.

Twist om opplysningsplikt og rapportering kan bringes inn for departementet for endelig avgjørelse.

§ 3–6. Brutto oppkreivd vederlag fordeles likt mellom de to rettighetshavergruppene.

Individuelt årlig beløp som utgjør mindre enn 0,5 pst. av folketrygdens grunnbeløp avrundet oppad til nærmeste hele tikrone, utbetales ikke. Beløp under denne grensen disponeres av organisasjonen til formål som organisasjonen fastsetter.

Ikke-medlemmer må selv fremsette krav på vederlag overfor organisasjonen. Krav på vederlag foreldes etter tre år fra det tidspunkt rettighetshavere tidligst kan kreve vederlag utbetalt. Foreldede vederlag disponeres på samme måte som nevnt i andre ledd.

Organisasjonen kan beregne seg et administrasjonsgebyr av de beløp som utbetales til andre enn ordinære medlemmer.

§ 3–7. Avregnede vederlag til rettighetshavere fra andre land som er tilsluttet Romakonvensjonen, skal overføres til lignende oppkreivings- og fordelingsorganisasjoner i samsvar med inngåtte gjensidighetsavtaler. Det kan også avtales at overføring ikke skal skje og at midlene skal forbli i inntjeningslandet og disponeres av organisasjonen.

Rettighetshavere fra land som ikke har tilsvarende oppkreivings- og fordelingsorganisasjon, må selv kreve vederlag for å få utbetalt avregnede beløp.

*Kapittel IV – Tvisteløsning mv. for avtale- eller tvangslisenssituasjoner**Behandling av tvist om vederlag etter åndsverkloven § 17 tredje ledd, § 18, § 23, § 30, § 37 og § 45b, jf. § 35 første ledd*

§ 4–1. Tvist om vederlag etter åndsverkloven § 17 tredje ledd, § 18, § 23, § 30, § 37 og § 45b kan enhver av partene bringe inn for Kulturdepartementet. Tvist om vederlag for videresending av kringkastingssending etter lovens § 45b behandles likevel av nemnda etter § 4 – § 5 flg., jf. lovens § 35, andre ledd.

Vederlaget fastsettes av Kulturdepartementet hvis ikke saken behandles av den nemnd som opprettes i henhold til § 4–3.

§ 4–2. Dersom vederlagspliktig unnlater å betale avtalt vederlag eller vederlag fastsatt med hjemmel i bestemmelsene her, kan Kulturdepartementet på begjæring av vederlagsberettiget i henhold til åndsverklovens bestemmelser som nevnt i § 4–1, nedlegge forbud mot fortsatt bruk. Bestemmelsene i § 4–3 og § 4–4 nedenfor får tilsvarende anvendelse.

Berettiget til å fremme begjæring etter denne bestemmelse er den enkelte rettighetshaver hvis verk eller arbeider er gjenstand for bruk etter nevnte bestemmelser i åndsverkloven eller organisasjon som etter avtale med rettighetshaver forvalter vederlagsrett for bruk som nevnt. Forbud mot bruk som nevnt i åndsverkloven § 45b kan likevel bare begjæres av organisasjon som er godkjent for innkreving av vederlag etter nevnte bestemmelse.

Med mindre annet er avtalt, er et forbudsvedtak ikke til hinder for at rettighetshaver samtykker til fortsatt bruk av sine verk eller arbeider. Dette gjelder likevel ikke for bruk etter åndsverkloven § 45b.

§ 4–3. Når et statlig organ er part i saken, skal den behandles av en nemnd.

Departementet kan også overføre saken til denne nemnd i andre tilfeller hvor departementet finner det ønskelig. En part kan også selv velge å reise saken for nemnda, eller kreve at departementet overfører saken til nemnda. Kravet om dette må fremsettes samtidig med at han bringer saken inn for departementet. Den annen part kan innen en frist som departementet fastsetter, kreve at saken overføres til nemnda. I de tilfeller der nemnda skal avgjøre saken, forestår nemnda selv forberedelse av saken.

Nemnda består av en leder og to andre medlemmer, oppnevnt av justitiarius i Oslo byrett for 5 år om gangen. Lederen skal være jurist. For hvert av medlemmene oppnevnes personlige vararepresentanter. Utgiftene til nemndas virksomhet bæres for hver enkelt saks vedkommende av partene etter nærmere bestemmelse av nemnda. Når særlige grunner taler for det, kan nemnda bestemme at utgiftene skal bæres av staten.

Forhandlingene i nemnda opprettet etter første ledd, administreres av nemndas leder. Alle medlemmene skal delta i avgjørelsen. I tilfelle av uenighet, treffes avgjørelsen med stemmeflerhet.

§ 4–4. For saksbehandlingen gjelder reglene i forvaltningsloven tilsvarende. Bestemmelsene i forvaltningsloven kapittel VI om klage, gjelder likevel ikke.

I sak om nedleggelse av forbud etter § 4–2 skal saksbehandlingen være skriftlig, med mindre særlige grunner tilsier noe annet.

Vedtaket om forbud etter § 4–2 skal inneholde angivelse av forbudets omfang med hensyn til verk, arbeider og rettighetshavere samt om nødvendig inneholde vilkår for bortfall av det forbud som er nedlagt.

Nemndas vedtak føres inn i protokoll. Departementet eller nemnda kan forsøke mekling mellom partene. Kommer forlik i stand, skal også forliket føres inn i protokollen.

Nemndsbehandling av tvister vedrørende videresending av kringkastingssending, jf. åndsverkloven § 34, § 36, § 45a fjerde ledd og § 45b

§ 4–5. Kulturdepartementet oppnevner en nemnd til å behandle saker som nevnt i åndsverkloven § 36 andre ledd, jf. § 34 og § 45a fjerde ledd, samt tvist om vederlag for videresending av kringkastingssending etter åndsverkloven § 45b. Nemnda skal bestå av en leder og to andre medlemmer oppnevnt for fire år av gangen. Det oppnevnes personlige vararepresentanter for hvert av medlemmene. Nemndas leder og dennes vararepresentant skal fylle de alminnelige vilkår for å være dommer.

§ 4–6. Nemnda skal etter begjæring fra en organisasjon av norske rettighetshavere godkjent etter åndsverkloven § 38a, jf. § 36 og § 34, eller fra kringkastingforetak som nevnt i åndsverkloven § 45a, eller fra den som forestår videresending av kringkastingssendinger i kabelnett eller trådløst, fastsette tillatelse til og vilkår for videresending. Flere kabelnett som er knyttet sammen slik at videresending til disse skjer fra en felles mottakerantenne, betraktes som ett kabelnett.

Nemndas kompetanse omfatter ikke tvist mellom kringkastingforetak og den som forestår trådløs videresending.

For videresending etter lovens § 45b er nemndas kompetanse begrenset til fastsettelse av vederlagets størrelse.

§ 4–7. Sak kan bringes inn for nemnda dersom avtaleforhandlinger nektes eller avtale ikke er inngått innen 6 måneder etter at forhandlinger ble innledet. En part som nekter avtaleforhandlinger, plikter å informere den annen part om adgangen til nemndsbehandling.

Påstand om at videresendingen ikke omfattes av enerettsbestemmelsene i åndsverkloven, kan begge parter straks bringe inn for nemnda.

Nemnda skal avvise saken hvis vilkårene for nemndsbehandling ikke er til stede, herunder at videresendingen ikke omfattes av enerettsbestemmelsene i åndsverkloven.

§ 4–8. Etter at det er bedt om forhandlinger eller etter at saken er bragt inn for nemnda etter § 4–7, har nemnda når en part krever det, kompetanse til å treffe avgjørelse om videresending skal tillates inntil avtale er inngått eller vedtak etter § 4–6 er fattet, og fastsette vilkår for en slik tillatelse.

§ 4–9. Forhandlingene i nemnda administreres av nemndas leder. Alle medlemmene skal delta i avgjørelsen. I tilfelle av uenighet, treffes avgjørelsen ved vanlig flertall.

Utgiftene til nemndas virksomhet bæres for hver enkelt saks vedkommende av partene etter nærmere bestemmelse av nemnda.

Når særlige grunner taler for det, kan nemnda bestemme at utgiftene skal bæres av staten.

§ 4–10. Nemnda er bundet av partenes påstander og avgjør saken på grunnlag av muntlig forhandling for nemnda, med mindre en av partene begjærer skriftlig behandling, og nemnda, etter at spørsmålet er forelagt for den annen part, finner det ubetenkelig. Denne bestemmelse omfatter også behandling av spørsmålet om avvising.

For saksbehandlingen gjelder for øvrig forvaltningslovens regler, likevel slik at tvistemålsloven § 155 – § 158, § 160, § 461 og § 462 gjelder så langt de passer.

Nemndas vedtak er et enkeltvedtak etter forvaltningsloven, men bestemmelsene i kapittel VI om klage og omgjøring gjelder ikke. Nemndas vedtak skal føres inn i protokoll, og kopi av vedtaket sendes departementet.

Nemnda kan samlet eller ved ett av medlemmene forsøke mekling mellom partene. Kommer forlik i stand, skal også forliket føres inn i protokollen.

§ 4–11. Nemnda kan forene tvist som bringes inn etter åndsverkloven § 36 andre ledd med tvist som bringes inn etter § 45a og som gjelder sendinger fra samme kringkastingsforetak. Nemnda kan i slike tilfelle også utsette behandlingen av tvist etter § 36 andre ledd i påvente av at avtale blir inngått eller sak innbragt etter § 45a eller omvendt. I disse tilfellene skal nemnda fastsette vederlaget særskilt for den del som gjelder vederlag for rettigheter etter åndsverkloven § 34 henholdsvis etter åndsverkloven § 45a.

Dersom nemnda finner det hensiktsmessig, kan den behandle spørsmål om tillatelse til og vilkår for videresending i flere kabelnett samlet. På tilsvarende måte kan nemnda forene saker som gjelder sendinger fra ulike kringkastingselskaper. Det må fastsettes særskilt vederlag for hvert kabelnett som er part i saken eller som omfattes av den. Bestemmelsen gjelder også for tvist om vederlag for videresending etter § 45b.

§ 4–12. Nemnda kan treffe avgjørelse i saker som gjelder fordeling av vederlag mellom rettighetshaverkategorier representert ved den felles organisasjon, og i saker som gjelder fordeling mellom denne organisasjon og kringkastingsforetak når dette begjæres av samtlige parter i saken og nemnda finner å kunne påta seg oppgaven.

For saker som nemnda behandler i medhold av denne bestemmelse gjelder ikke § 4–9 siste ledd.

Megling i avtaleforhandlinger om eksemplarframstilling av åndsverk mv. i henhold til avtalelisens, jf. åndsverkloven § 13 og § 14

§ 4–13. Ved forhandlinger om avtale i medhold av åndsverkloven § 13 og § 14, jf. § 36, § 38 og § 38a, har hver av partene rett til å kreve megling dersom den ene part ikke etterkommer krav fra den annen part om å oppta forhandlinger om avtale som nevnt, eller dersom slike forhandlinger ikke fører til enighet.

§ 4–14. Meglingen skal begynne innen 14 dager etter at krav er kommet inn til Riksmeglingsmannen. Meglingen ledes av Riksmeglingsmannen eller av en særskilt meglingsmann som oppnevnes av Kongen, og som skal være knyttet til Riksmeglingsmannens kontor.

Om ugildhet og meglertiløfte gjelder tilsvarende bestemmelse i lov av 5. mai 1927 nr. 1 om arbeidstvister § 30 første ledd og § 32.

Under meglingen får bestemmelsene i lov av 18. juli 1958 nr. 2 om offentlige tjenestetvister § 17 og § 18, første ledd og andre ledd, første punktum tilsvarende anvendelse. Det samme gjelder bestemmelsene i arbeidstvistlovens § 31, nr. 3 første ledd, første punktum og andre ledd og § 35 nr. 1, første, andre og tredje ledd og nr. 2. Kommer forlik i stand, skal avtale i samsvar med det opprettes under medvirkning av meglingsmannen og undertegnes av partene eller deres representanter.

Kapittel V – Det sakkyndige råd for åndsverker, jf. åndsverkloven § 53

§ 5–1. Det sakkyndige råd for åndsverker oppnevnes av Kulturdepartementet for fire år om gangen. Rådet er sammensatt av det antall representanter for den åndelige produksjon, de til denne knyttede ervervsgrener og sentrale brukergrupper, som departementet bestemmer, samt to jurister som skal være rådets leder og nestleder.

Dersom det i særlige tilfelle anses påkrevd, kan rådet med departementets samtykke supplere seg med særlig sakkyndige, tilkalt for den enkelte sak.

§ 5–2. Rådet arbeider dels samlet, dels i følgende tre avdelinger:

Avdelingen for litterære, mimiske, koreografiske og kinematografiske verker mv.

Avdelingen for musikkverker mv.

Avdelingen for bildende kunst, arkitektur, brukskunst mv.

Rådets leder og nestleder deltar i behandlingen og avgjørelsen i alle avdelinger. For øvrig bestemmer rådet selv hvordan medlemmene skal fordeles i de forskjellige avdelinger.

§ 5-3. Et utvalg, sammensatt av lederen, nestlederen og tre rådsmedlemmer, utpekt av departementet, forbereder innkomne saker for råds- eller avdelingsbehandling.

Utvalget kan avvise saker som ikke hører inn under åndsverkloven eller som på annen måte klart faller utenom rådets kompetanse. Utvalget kan også avvise sak om forbud etter åndsverkloven § 48, såfremt det ikke er rettslig adgang til å nedlegge forbud.

Utvalget kan videre avvise sak som nevnt i § 5-7 såfremt saken ikke er reist av departementet, og den anses lite egnet til behandling i rådet. Er vedtak om avvisning ikke enstemmig, kan mindretallet kreve avvisningsspørsmålet forelagt for rådet eller vedkommende avdeling.

Utvalget avgjør om en sak skal fremmes for avdelingene eller for det samlede råd. Forbudssak etter åndsverkloven § 48 og sak om saksanlegg etter åndsverkloven § 49 skal alltid behandles av det samlede råd.

§ 5-4. Rådet, avdelingene og utvalget er vedtaksført når minst halvparten av medlemmene, herunder lederen eller nestlederen, er til stede. I voldgiftssaker (jf. § 5-6) gjelder denne regel ikke.

Forvaltningslovens regler om inhabilitet gjelder for saksbehandlingen i rådet, avdelingene og utvalget (jf. § 5-3).

I saker som hovedsakelig gjelder interesseavveiningsspørsmål der medlemmer av rådet er representanter for berørte interessegrupper, skal inhabilitetsreglene forsåvidt ikke gjelde. Dette skal i så fall gå frem av rådets uttalelse.

§ 5-5. Når rådet etter anmodning av en domstol skal avgi uttalelse i rettsspørsmål vedkommende åndsverkloven, bestemmer utvalget (jf. § 5-3) om saken skal behandles i fellesmøte, avdeling eller i et særskilt utpekt utvalg.

Godtgjørelse for uttalelser av denne art fastsettes av vedkommende domstol på grunnlag av arbeidsoppgaver som inngis av rådets leder. Bestemmelsene om godtgjørelse til sakkyndige kommer til anvendelse.

§ 5-6. I voldgiftssaker skal det, såfremt ikke annet er avtalt mellom partene, nedsettes en voldgiftsdomstol innen rådet. Voldgiftsdomstolen består av lederen, nestlederen og tre av fem rådsmedlemmer som utvalget (jf. § 5-3) har pekt ut for den aktuelle sak. Partene skyter hver ut en av de fem.

Rådsmedlem plikter å la seg oppnevne som voldgiftsdommer.

Dersom lederen eller nestlederen er inhabil, oppnevner departementet en annen jurist, fortrinnsvis et rådsmedlem.

Ellers gjelder reglene i tvistemålsloven kapittel 32.

Voldgiftsdomstolen fastsetter selv sin godtgjørelse.

§ 5-7. Etter anmodning av departementet eller av en annen institusjon eller organisasjon kan rådet også utenom de lovbestemte tilfelle avgi uttalelse om forhold som hører inn under åndsverklovgivningen.

§ 5-8. Departementet oppnevner sekretær for rådet. Sekretæren skal være jurist.

Kapittel VI – Bestemmelser om åndsverklovens anvendelse i forhold til verk og arbeider med tilknytning til andre land mv.

Avtale om Det europeiske økonomiske samarbeidsområde (EØS-avtalen)

§ 6-1. Bestemmelsene i åndsverkloven skal, i samme utstrekning som de gjelder for norske statsborgere og selskaper med tilknytning til Norge, gjelde tilsvarende for verk og for arbeider omhandlet i lovens femte kapittel av

a) en person som er statsborger av eller bosatt i et land innenfor Det europeiske økonomiske samarbeidsområde (EØS), eller

b) et selskap som har sitt sete i et land innenfor EØS.

Bestemmelsene i åndsverkloven § 42 og § 45 om spredningsrett skal også gjelde for lyd- og filmopptak som er gjort i et land innenfor EØS.

Bestemmelsene i denne paragraf utvider ikke vernet for eget bilde etter åndsverkloven § 45c, jf. § 58 tredje ledd.

Bernkonvensjonen (Bernunionen), WTO/TRIPS

§ 6-2. Bestemmelsene i åndsverkloven skal, med unntak av § 41a, femte kapittel og § 45c, gjelde verk som ikke har den tilknytning til Norge som er fastsatt i lovens § 57, såfremt verket har tilsvarende tilknytning til et land som er medlem av Den internasjonale union til vern av litterære og kunstneriske verk (Bernunionen) eller til et land som har tiltrådt Avtale om opprettelse av Verdens Handelsorganisasjon (WTO), herunder Avtalen om handelsrelaterede sider ved immaterielle rettigheter (TRIPS).

§ 6-3. Vernet etter § 6-2 varer ikke ut over den vernetid som gjelder for vedkommende kategori verk i verkets hjemland.

Som hjemland etter denne paragraf anses det land hvor verket første gang ble utgitt, dersom dette land er medlem av Bernunionen eller WTO. For verk som utgis samtidig i flere medlemsland, er hjemlandet det land som har den korteste vernetiden. Er verket utgitt samtidig i et medlemsland og i et land som ikke er medlem, er bare

medlemslandet hjemland. Likestilt med samtidig utgivelse er utgivelse innen 30 dager etter at verket første gang ble utgitt i et annet land.

For ikke-utgitte verk og for verk som første gang er utgitt i et land som ikke er medlem av Bernunionen eller WTO, anses det medlemsland hvor opphavsmannen er hjemmehørende som hjemland, med mindre annet fremgår av fjerde eller femte ledd.

For kinematografiske verk hvis produsent har sitt hovedsete eller er bosatt i et medlemsland, anses dette som verkets hjemland.

For byggverk som er oppført i et medlemsland, og for kunstverk og fotografiske verk som er innføyd i en bygning i et medlemsland, skal dette land anses som verkets hjemland.

§ 6-4. Bestemmelsene i åndsverkloven § 39f andre og tredje ledd om overdragelse av rett til innspilling av et verk for film, får anvendelse på filmverk som vernes etter § 6-2 ovenfor. Dersom lovgivningen i det land hvor filmprodusenten har sitt hovedsete eller er bosatt bestemmer at avtale om slik overdragelse skal være skriftlig for å ha den virkning som åndsverkloven § 39 f andre ledd fastsetter, skal dette legges til grunn. Bestemmelsen i åndsverkloven § 57 tredje ledd gjelder tilsvarende.

Verdenskonvensjonen

§ 6-5. Bestemmelsene i åndsverkloven skal, med unntak av § 41a, femte kapittel og § 45c, gjelde

- a) verk som er utgitt første gang i et land som er tilsluttet Verdenskonvensjonen om opphavsrett (Verdenskonvensjonen),
- b) verk av opphavsmann som er statsborger av et land tilsluttet Verdenskonvensjonen,
- c) verk av opphavsmann som har bopel i et land tilsluttet Verdenskonvensjonen, dersom bopel etter vedkommende lands egen lovgivning er likestilt med statsborgerskap ved gjennomføring av Verdenskonvensjonen, og
- d) verk av statsløs eller flyktning som har sitt vanlige oppholdssted i et land tilsluttet tilleggsprotokoll 1 til Verdenskonvensjonen.

§ 6-6. Vernet etter § 6-5 varer ikke ut over den vernetid som gjelder for vedkommende kategori verk i verkets hjemland.

Som hjemland etter denne paragraf anses det land hvor verket første gang er utgitt, dersom dette land er tilsluttet Verdenskonvensjonen. Utgis verket samtidig eller innen 30 dager i to eller flere slike land som har ulik vernetid, er hjemlandet det land som har den korteste vernetiden. For verk som første gang er utgitt bare i et land som ikke er tilsluttet Verdenskonvensjonen, og for verk som ikke er utgitt, er hjemlandet det land hvor opphavsmannen er hjemmehørende.

Vernet etter § 6-5 gjelder ikke verk som er frembrakt før konvensjonen trådte i kraft for vedkommende fremmede land, med mindre dette land verner norske verk som er frembrakt før dette tidspunkt.

§ 6-7. Bestemmelsene i § 6-5 og § 6-6 gjelder ikke for verk som er omfattet av bestemmelsene i § 6-2 eller verk fra et land som er trådt ut av Bernunionen etter 1. januar 1951 med mindre dette land har rettigheter som utviklingsland etter Verdenskonvensjonens bestemmelser.

§ 6-8. Bestemmelsene i åndsverkloven skal, med unntak av § 41a, femte kapittel og § 45c gjelde verk som første gang er utgitt av De Forente Nasjoner (FN), FNs særorganisasjoner eller av Organisasjonen av amerikanske stater, samt ikke-utgitte verk av noen av disse organisasjoner.

Romakonvensjonen, jf. WTO/TRIPS

§ 6-9. Åndsverkloven § 42 skal, med unntak av den der nevnte spredningsrett, gjelde uten hensyn til den utøvende kunstners nasjonalitet for fremføring som finner sted i et land som er tilsluttet Konvensjonen av 21. oktober 1961 om vern for utøvende kunstnere, fonogramprodusenter og kringkastingsvirksomheter (Romakonvensjonen) eller til et land som har tiltrådt Avtale om opprettelse av Verdens Handelsorganisasjon (WTO), herunder Avtalen om handelsrelaterte sider ved immaterielle rettigheter (TRIPS).

Det samme gjelder når det er gjort lydopptak av fremføringen og lydopptakets tilvirker er hjemmehørende i et annet Romakonvensjonsland eller WTO-land, eller når det første opptak av lyden ble gjort i et annet slikt land, eller når den første utgivelse av lydopptaket ble gjort i et annet slikt land.

Det samme gjelder også når fremføringen, uten at det er gjort lydopptak av den, er tatt med i en kringkastingssending som er vernet i henhold til Romakonvensjonen art. 6, forutsatt, i henhold til det norske forbehold til artikkelen, at kringkastingsinstitusjonen både har sitt sete i et annet konvensjonsland og kringkastingssendingen ble foretatt fra sender i det samme konvensjonsland.

Bestemmelsen i paragrafen her gjelder tilsvarende for utøvende kunstner, når det foreligger tilknytning som her nevnt i et land som har tiltrådt WTO-avtalen.

§ 6–10. Bestemmelsene i åndsverkloven § 42 om utleie av lydopptak kommer til anvendelse når lydopptaket gjengir en fremføring av en utøvende kunstner, som har slik tilknytning som angitt i § 6–9 til et land som har tiltrådt WTO-avtalen.

Bestemmelsene i åndsverkloven § 45 om utleie av lydopptak, kommer til anvendelse når tilvirkeren av lydopptaket er hjemmehørende i et land som har tiltrådt WTO-avtalen.

§ 6–11. Åndsverkloven § 45a skal omfatte kringkastingssending fra kringkastingsinstitusjon som har sitt sete i et land som er tilsluttet Romakonvensjonen eller WTO-avtalen når sending skjer fra sender i samme land. Denne bestemmelsen omfatter ikke videresending ved tråd.

§ 6–12. Bestemmelsene i åndsverkloven § 45b skal gjelde for alle lydopptak som er tilvirket av noen som er hjemmehørende i et land som er tilsluttet Romakonvensjonen såfremt dette land tilstår utøvende kunstnere eller tilvirkere av lydopptak vederlagsrett etter bestemmelsene i Romakonvensjonens art. 12. Retten til vederlag for videresending av kringkastingssending omfattes ikke av denne bestemmelse.

Retten til vederlag etter første ledd varer ikke ut over den tid norske lydopptak gis tilsvarende vederlagsrett i det land der tilvirkeren er hjemmehørende.

Den europeiske overenskomst om vern av fjernsynsprogrammer

§ 6–13. Åndsverkloven § 45a skal omfatte

- a) fjernsynssending fra kringkastingsinstitusjon som har sitt sete i et land som er tilsluttet Den europeiske overenskomst av 22. juni 1960 om vern av fjernsynssendinger, og
- b) fjernsynssending som sendes fra territoriet til et land som er tilsluttet Den europeiske overenskomst av 22. juni 1960 om vern av fjernsynssendinger.

Import av lyd- og filmopptak, jf. åndsverkloven § 54 bokstav e

§ 6–14. Bestemmelsen i åndsverkloven § 54 første ledd bokstav e gjelder ikke innførsel av eksemplarer av opptak som lovlig er brakt i handelen i og innføres fra en stat tilsluttet Avtalen om det europeiske økonomiske samarbeidsområde (EØS-avtalen).

Kapittel VII – Ikrafttredelse m.m.

§ 7–1. Forskriften trer i kraft 1. januar 2002. Fra samme tid oppheves følgende forskrifter:

- Forskrift av 27. november 1964 nr. 1 om opphavsrett til åndsverk og fotografi
- Forskrift av 2. april 1965 nr. 4 om opptak av åndsverk
- Forskrift av 29. august 1969 nr. 1 om sentralbibliotekenes adgang til fotokopiering
- Forskrift av 28. januar 1972 nr. 4 om opphavsrett til åndsverk m.v.
- Forskrift av 10. april 1978 nr. 3789 for Det sakkyndige råd for åndsverker
- Forskrift av 2. mai 1980 nr. 4 om mekling i avtaleforhandlinger om fotokopiering o.l. av vernete verk til bruk i undervisningsvirksomhet
- Forskrift av 18. september 1981 nr. 8951 om adgang til opptak av undervisningsprogram
- Forskrift av 2. mai 1986 nr. 1010 om nemndsbehandling av tvister vedrørende videresending av kringkastingsprogram
- Forskrift av 6. mai 1988 nr. 346 om direkte overføring av kringkastingssendinger i kafeer, bedrifter m.v.
- Forskrift av 22. desember 1989 nr. 1286 om oppkreving og fordeling av vederlag til utøvende kunstnere og produsenter for bruk av grammofonplater eller andre lydopptak i kringkastingssending
- Forskrift av 3. januar 1994 nr. 2 om import av fonogrammer m.v.
- Forskrift av 25. april 1997 nr. 383 om åndsverklovens anvendelse i forhold til verk og arbeider med tilknytning til andre land m.v.

12. des. Nr. 1573 2001

Forskrift om endring i forskrift for eksamener ved Universitetet i Tromsø.

Fastsatt av styret ved Universitetet i Tromsø 12. desember 2001 med hjemmel i lov av 12. mai 1995 nr. 22 om universiteter og høyskoler § 50 nr. 6. Kunngjort 10. januar 2002.

I

I forskrift av 25. januar 2001 nr. 322 for eksamener ved Universitetet i Tromsø gjøres følgende endring:

§ 24 skal lyde:

Kandidater som har norsk som fremmedspråk, gis 1/2 time utvidet eksamenstid ved eksamener som varer inntil 5 timer og 1 time på eksamener som varer 5 timer eller mer. Ordningen gjelder de tre første årene som registrert student ved Universitetet i Tromsø. For studenter med svensk eller dansk morsmål gjelder ordningen kun første år

som registrert student. Ordningen gjelder ikke studenter på engelskspråklige program, eller studenter med samisk som 1. språk og norsk som 2. språk fra videregående skole.

II

Endringen trer i kraft 1. januar 2002.

13. des. Nr. 1574 2001

Forskrift om endring i forskrift om godkjenning/underkjenning av praksis i helse- og sosialarbeiderutdanningene og prosedyreregler ved godkjenning/tvil om godkjenning/underkjenning av praksis ved Høgskolen i Lillehammer.

Fastsatt av styret for Høgskolen i Lillehammer 13. desember 2001 med hjemmel i lov av 12. mai 1995 nr. 22 om universiteter og høyskoler § 46 nr. 3 og § 50 nr. 6. Kunngjort 10. januar 2002.

I

I forskrift av 3. desember 1996 nr. 1433 om godkjenning/underkjenning av praksis i helse- og sosialarbeiderutdanningene og prosedyreregler ved godkjenning/tvil om godkjenning/underkjenning av praksis ved Høgskolen i Lillehammer gjøres følgende endringer:

§ 1 nytt punkt 3 skal lyde:

3. Med praksisperiode menes forpraksisseminar, etterpraksisseminar og praksisutplassering.

§ 4 punkt 1 skal lyde:

1. I særlige tilfeller kan studenten fortsette studiet hvis minst halvparten av praksisperioden er gjennomført. Med særlige tilfeller menes svangerskap, egen sykdom eller barns sykdom, og/eller andre grunner som blir godkjent av høgskolen. Hvis en utplassering i praksis varer 4 uker eller mindre, må studenten gjennom en ny praksisperiode hvis fraværet på praksisplassen overstiger 20%.

§ 5 punkt 1 skal lyde:

1. *Evaluering*

- a) I praksisperioden foregår det en fortløpende evaluering. Det skal dessuten gjennomføres midt- og sluttevaluering. Etter at praksisutplasseringen er avsluttet skal det foreligge en skriftlig evaluering fra praksisveileder. Dette gjelder også ved avbrudd av praksis.
- b) Ved midtevaluering deltar så langt mulig student, praksisveileder, skolekontakt og eventuelt andre som kan ha betydning for evalueringen. Midtevalueringen skal avholdes senest 4 – fire – uker før praksisperioden avsluttes. Ved utplassering i 10 uker eller mindre, kan fristen reduseres til 3 uker. Det vil ikke bli avholdt midtevaluering for praksisperioder som varer 4 uker eller mindre. Avdeling for helse- og sosialfag har ansvar for å arrangere og gjennomføre midtevalueringen.
- c) Høgskolen kan velge andre former for evaluering. Dette kan f.eks. bli aktuelt dersom andre former for praksis som prosjektpraksis eller parallell praksis anvendes. Dersom andre former for evaluering blir aktuelle, skal det utarbeides utfyllende regler.

§ 5 punkt 3 skal lyde:

3. *Prosedyre ved tvil om godkjenning, eventuelt underkjenning av praksisperioden*

- a) Praksisveilederen og/eller høgskolen kan reise tvil eller foreslå underkjenning av praksisen.
- b) Når det oppstår tvil om praksisperioden skal godkjennes, skal dette varsles studenten snarest og senest ved midtevalueringen eller innen 4-ukers-/3-ukersfristen, jf. § 5 nr. 1. Dersom tvil om godkjenning skal kunne reises etter 4-ukers-/3-ukersfristens utløp, må det ha oppstått spesielle forhold som man ikke kunne forutsett ved fristens utløp. For praksisperioder med utplassering i 4 uker eller mindre er hovedregelen at varsling må skje innen 1 uke før avslutning.
- c) Dersom det oppstår tvil om praksisperioden kan godkjennes utenom avtalt midtevaluering har høgskolen ansvaret for at student og praksisveileder innkalles til et møte. Avdeling for helse- og sosialfag har ansvaret for gjennomføringen av møtet og at det skrives referat. Kopi av referatet skal sendes partene til godkjenning umiddelbart og med en svarfrist på 1 – en – uke.
- d) Hvis praksisstudiene innstilles til underkjenning, skal det hvis mulig arrangeres en sluttevaluering. På et slikt møte deltar student, praksisveileder, skolekontakt og eventuelt andre som kan ha betydning for saken eller som studenten ønsker å ha med seg.
- e) Avdeling for helse- og sosialfag har ansvaret for innkalling og gjennomføring av eventuell sluttevalueringen. Det skrives referat. Partene gis anledning til å kommentere referatet. Eventuelle kommentarer skal være skriftlig og sendes skolen senest 1 – en – uke etter at protokollen foreligger.
- f) Studieleder avgjør om saken er tilstrekkelig belyst, eventuelt sørger for å innhente tilleggsopplysninger. Studieleder har også ansvar for at det legges fram forslag til vedtak med begrunnelse om underkjenning

for avdelingsstyret. Forslag til vedtak med begrunnelse sendes studenten, praksisveileder og skolekontakt.

- g) Avdelingsstyret fatter beslutning om underkjenning. Endelig vedtak med begrunnelse sendes studenten og praksisveileder. Skolekontakten orienteres om vedtaket.

II

Endringene trer i kraft straks.

15. des. Nr. 1575 2001

Forskrift om endring i forskrift om tilskudd til frivillige barne- og ungdomsorganisasjoner.

Fastsatt av Barne- og familiedepartementet 15. desember 2001 med hjemmel i Stortingets budsjettvedtak. Kunngjort 10. januar 2002.

I

I forskrift av 1. juli 1997 nr. 895 om tilskudd til frivillige barne- og ungdomsorganisasjoner gjøres følgende endringer:

§ 16 skal lyde:

Det gis poeng for sentralt organiserte kurs. Kursene må ha et pedagogisk innhold som er i samsvar med forskriftens formål. Det gis ikke poeng for sommerleire, festivaler og andre rene fritidsaktiviteter.

Styremøter, årsmøter og alle andre vedtektsfestede møter regnes ikke som kurs.

Kurs kan arrangeres i fellesskap med andre organisasjoner, dersom tiltaket ellers fyller kravene til et kurs. Bare én organisasjon kan oppgi kurset i sin søknad.

Kurs skal planlegges, gjennomføres og følges opp av sentralledet i organisasjonen, eventuelt barne- og ungdomsstrukturen, som også skal være faglig og økonomisk ansvarlig for kurset. Den tekniske side av arrangementet kan likevel delvis overlates til regionalt eller lokalt ledd.

Kurs skal gå over minimum 2 sammenhengende kursdager og maksimum 7 kursdager. I kurs med mer enn 3 dagers varighet er det adgang til å ha én fridag. Denne dagen inngår da verken i det totale antallet kursdager eller ved beregning av gjennomsnittstid for organisert kursprogram pr. dag. Det skal være organisert kursprogram i emner etter første ledd i minst 5 klokke timer i gjennomsnitt pr. kursdag. For kurs med mer enn 2 kursdagers varighet kan én av reisedagene (ankomst eller avreise) sløyfes ved beregning av dette gjennomsnittet. Kursdeltaker må ha gjennomført minst 75% av kurstiden for å medregnes.

Det enkelte kurs må ha minst 10 deltakere. Det må være deltakere med bostedsadresse i minst 3 fylker. Dersom kurs holdes i Finnmark, Troms eller Nordland, er det tilstrekkelig med deltakere fra 2 av disse fylker.

Foredragsholder, innleder, instruktør e.l. i teoretiske eller praktiske disipliner, som deltar på kurset, skal ikke regnes som kursdeltaker dersom vedkommende leder mer enn 4 klokke timer av et kursprogram. På ethvert kurs må det likevel være minst én kursleder som ikke regnes som kursdeltaker.

Dersom et kurs går over et årsskifte, skal alle deltakerdøgnene for dette kurset telle med i grunnlagsåret for kursets sluttdato.

Når det gis tilskudd til et kurs av prosjektmidler etter denne forskrift, skal ikke kurset tas med i søknad om grunnstøtte etter kapittel 3.

Fordelingsutvalget kan i særlige tilfeller, når resultatet ellers ville synes urimelig, dispensere fra kravene i denne bestemmelse.

§ 47 skal lyde:

For nasjonal grunnstøtte kan organisasjonene for tilskuddsårene 1998, 1999, 2000 og 2001, etter søknad til Fordelingsutvalget, gis dispensasjon fra ett eller flere av inngangskravene i § 6 – § 9a, jf. § 11 – § 15, og kravene til dokumentasjon og revisjon i § 35 og § 36. Fordelingsutvalget kan i særlige tilfeller, der vedtektsendringer er påkrevet for at organisasjonen skal kunne tilpasse seg forskriften, gi dispensasjon fra inngangskravene i § 6 – § 9a til og med tilskuddsåret 2004. Den enkelte organisasjon skal for tilskuddsåret 1998 ikke tildeles nasjonal grunnstøtte som avviker mer enn $\pm 10\%$ i forhold til tilskuddsåret 1997. For tilskuddsåret 1999 skal den enkelte organisasjon ikke tildeles nasjonal grunnstøtte som avviker mer enn $\pm 10\%$ i forhold til tilskuddsåret 1998.

For tilskuddsåret 2000 skal den enkelte organisasjon som oppfyller de generelle inngangskravene i gruppe A – D, ikke tildeles nasjonal grunnstøtte som avviker mer enn -10% i forhold til tilskuddsåret 1999. For tilskuddsåret 2001 skal den enkelte organisasjon som oppfyller de generelle inngangskravene i gruppe A – E, ikke tildeles nasjonal grunnstøtte som avviker mer enn -10% i forhold til tilskuddsåret 2000.

For internasjonal grunnstøtte gjelder forskriften fullt ut fra 1. januar 1998. For tilskuddsårene 1998 og 1999 gjøres unntak fra forskriften § 23 om at internasjonal grunnstøtte bare kan gis til organisasjoner som oppfyller de generelle inngangskravene i gruppe A – D.

For prosjektstøtten gjelder forskriften fullt ut fra 1. januar 1998.

Bestemmelsen om at alle organisasjoner skal ha sentralt medlemsregister, jf. § 35, gjelder fra og med grunnlagsåret 2000.

Med unntak av dispensasjonsadgangen gitt i første ledd annen setning, gjelder forskriften fullt ut for alle typer tilskudd fra og med tilskuddsåret 2002.

II

Endringene trer i kraft straks.

18. des. Nr. 1576 2001

Forskrift om legemiddelforsyningen mv. ved sykehus og andre helseinstitusjoner.

Fastsatt av Sosial- og helsedepartementet 18. desember 2001 med hjemmel i lov av 2. juli 1999 nr. 61 om spesialisthelsetjenesten m.m. § 2–1a fjerde ledd. Kunngjort 10. januar 2002.

§ 1. Virkeområde

Forskriften gjelder sykehus og andre helseinstitusjoner som omfattes av spesialisthelsetjenesteloven. I forskriften benevnes disse institusjonene som sykehus.

§ 2. Ansvarsforhold mv.

Sykehusets administrative leder skal sørge for at legemiddelforsyningen ved sykehuset blir organisert i samsvar med forskriftene. Lederen ved den enkelte sykeavdeling har ansvaret for avdelingens legemiddelforsyning og legemiddellager.

§ 3. Innkjøp

1) Legemidler skal med de unntak som er nevnt i punkt 2, 3 og 4 kjøpes fra apotek. Dette gjelder også vanlige handelsvarer når de skal anvendes som legemidler ved sykehuset.

2) Sera, vaksiner og visse andre varer kan kjøpes fra Nasjonalt folkehelseinstitutt og andre godkjente laboratorier og institutter som har lovlig adgang til å levere slike varer til sykehus.

3) Gasser til medisinsk bruk kan kjøpes fra kjøpmenn eller tilvirkere som har tillatelse til slikt salg. Det samme gjelder radioaktive isotoper til medisinsk bruk.

4) Departementet kan i medhold av § 17 i lov av 4. desember 1992 nr. 132 om legemidler m.v. bestemme at visse legemidler skal kunne kjøpes direkte fra godkjente grossister.

5) Med de unntak som følger av § 4 skal legemidler kjøpes ferdig tilberedt og avdelt i porsjoner som passer for de enkelte avdelinger og poster.

§ 4. Tilvirkning mv.

Tilvirkning av legemidler skal ikke foregå ved sykehus. Unntatt fra bestemmelsene er:

1) Preparater som på grunn av begrenset (kort) holdbarhet skal tilberedes umiddelbart før bruk eller for meget kort tids bruk (tørrampuller og lignende).

2) Tilsetning av sterilt legemiddel til infusjonsvæsker umiddelbart før bruk.

Ved tilberedning som nevnt i første ledd skal emballasjen tydelig merkes med preparatets navn, styrke, fremstillingsdato, holdbarhetsfrist og navnet på den som har fremstilt preparatet. Infusjonsvæsker, øyedråper, øredråper mv. hvor det foreligger fare for mikrobiell eller annen forurensning etter at de er tatt i bruk, skal påføres dato for første gangs anvendelse. Eventuelle rester av infusjons- og skyllevæsker må ikke anvendes, men straks kasseres.

§ 5. Lagerhold

Sykehus kan ha farmasøytisk avdeling og/eller mindre lager som passer for den enkelte avdeling eller post.

Ved helseinstitusjoner hvor det ikke er fast lege eller offentlig godkjent sykepleier, bør legemiddelforsyningen skje ved forskrivning til den enkelte pasient.

§ 6. Farmasøytisk avdeling

1) Det daglige innkjøps- og ekspedisjonsarbeid skal forestås av en person med farmasøytisk utdanning.

2) Legemidler, inklusive varer som er nevnt i § 3, skal kjøpes inn gjennom farmasøytisk avdeling. Rekvirering skal foretas av lege eller en person med farmasøytisk utdanning.

3) For oppbevaring og kontroll av legemidler skal, i den utstrekning de kommer til anvendelse, gjelde de samme bestemmelser som for apotek.

Farmasøytisk avdeling bør sikres mot innbrudd mv. på samme måte som apotek.

4) Utlevering av legemidler skal bare skje etter resept eller rekvisisjon som nevnt i § 7, punkt 1. For rekvirering pr. telefon gjelder de samme regler som for telefonresepter på apotek.

5) Alle pakninger av infusjonsvæsker skal, om mulig, underkastes en nøyaktig undersøkelse for å oppdage synlige feil eller brist i beholderen eller tegn på mikrobiell forurensning før utlevering til de enkelte avdelinger eller poster.

§ 7. Avdelings- eller postlagre

1) Anskaffelse av legemidler fra apotek eller farmasøytisk avdeling skal skje etter resept eller datert, skriftlig rekvisisjon som er underskrevet av lege. Unntaksvis kan rekvirering skje pr. telefon.

2) Den som forestår lageret skal påse at alle varer som mottas fra apotek, farmasøytisk avdeling eller andre

leverandører, er i samsvar med rekvisisjonen før varene bringes på plass i lageret eller tas i bruk.

3) Legemidler skal oppbevares i særskilte låsbare skap eller rom. Foruten avdelingssykepleier/vernepleier i tilsvarende funksjon skal i alminnelighet bare vakthavende sykepleiere ha nøkler til lagrene.

Alle medisinerom eller -skap innenfor det enkelte sykehus skal, om mulig, ha forskjellige låser.

4) Medisinskapene eller rommene skal være tilstrekkelig store slik at legemidlene kan oppbevares oversiktlig. Avdelingen eller posten skal være forsynt med eget kjøleskap for legemidler som ikke tåler lagring ved værelsestemperatur.

5) Legemidler som apoteket har påført «I giftskap» skal oppbevares i eget skap med egen nøkkel.

6) I medisinskapene skal bare oppbevares legemidler, andre varer som brukes som legemidler samt medisinglass, pipetter o.l. som brukes i forbindelse med legemidlene.

Reseptfrie legemidler til utvortes bruk kan også oppbevares utenom medisinskapene.

7) Legemidlene skal oppbevares i samme beholder som de blir utlevert i fra apotek eller farmasøytisk avdeling. Overfylling til andre beholdere skal ikke finne sted.

8) Desinfeksjonsmidler og reagenser mv. skal ikke oppbevares i medisinskapene. Disse stoffer skal, når de oppbevares utenfor sykehusenes laboratorier, samles i låsbare skap merket henholdsvis «Desinfeksjonsmidler» og «Reagenser».

9) Den som forestår lageret skal sørge for at orden og renhold til enhver tid er fullt tilfredstillende.

§ 8. Utdeling av legemidler til pasient

1) Utdeling av legemidler til pasient bør bare skje etter skriftlig ordinasjon fra lege eller etter generelle skriftlige direktiv. Utdelingen skal foretas av de personer som har fått myndighet til det. Ved somatiske sykehus og psykiatriske akuttavdelinger skal slik myndighet bare unntaksvis gis til andre enn offentlig godkjente sykepleiere. Ved andre institusjoner som reguleres av denne forskrift skal nevnte myndighet bare unntaksvis gis til andre enn offentlig godkjente sykepleiere/vernepleiere.

2) Utdeling av legemidler skal skje på en måte som sikrer at legemidler blir gitt til den pasient det er forskrevet for. Som regel skal det ikke utdeles større mengder av et legemiddel enn det som er bestemt for umiddelbart forbruk.

3) Legemidler som skal injiseres eller infunderes skal umiddelbart før bruken kontrolleres visuelt, og det skal påses at legemiddel og dose er i overensstemmelse med det som er ordinert. Kontrollen skal såvidt mulig foretas av 2 personer.

4) I tilfelle sykehuset forsyner pasienter som i kortere tid er borte fra sykehuset, med legemidler, skal disse utleveres i hensiktsmessig emballasje og påføres pasientens navn, midlets navn og mengde, tydelig bruksrettleiing, dato og legeekspeditørens underskrift.

5) Det skal føres fortegnelse over all utdeling av legemidler til innvortes bruk.

§ 9. Diverse bestemmelser

1) Det skal vises aktsomhet ved all transport av legemidler så disse ikke kommer uvedkommende i hende, eller volder skade på annen måte. Under transporten skal den ytre emballasje (kassene, kurvene) såvidt mulig være låst.

2) Sykehuset skal føre bøker eller fortegnelser som viser de mengder legemidler i gruppe A (narkotika) som er rekvirert og utlevert ved sykehusets farmasøytiske avdeling og rekvirert og brukt ved de forskjellige avdelinger eller poster. Utdrag av bøkene eller fortegnelsene skal på forlangende gis departementet.

§ 10. Tilsyn og kontroll

1) Alle lagre skal minst en gang hvert kvartal tilses av en farmasøytisk kandidat.

2) Ved tilsynet skal legemidlene kontrolleres med hensyn på holdbarhet, oppbevaring mv. Det skal påses at bestemmelsene i disse forskrifter blir fulgt, herunder at virksomheten ved avdelings- eller postlagrene er organisert på tilfredsstillende måte.

3) Rapport fra alle tilsyn skal føres inn i egen bok som skal forevises avdelingens leder og oppbevares på avdelingen eller posten.

4) Unntatt fra disse bestemmelser om kontroll er helseinstitusjoner hvor medisinforordningen utelukkende skjer til den enkelte pasient. Kontrollen påhviler i dette tilfelle tilsynslegen, som skal påse at legemiddelforsyningen skjer på tilfredsstillende måte.

5) Legemiddelinspektør eller andre som er oppnevnt av Statens helsetilsyn har adgang til å foreta tilsyn av sykehusets beholdning av legemidler mv.

§ 11. Unntak

Sosial- og helsedirektoratet kan når særlige grunner taler for det, gjøre unntak fra disse forskrifter.

§ 12. Forskriftens ikrafttreden

Forskriften trer i kraft 1. januar 2002.

18. des. Nr. 1577 2001**Forskrift om endring i forskrifter fastsatt i medhold av spesialisthelsetjenesteloven, kommunehelsetjenesteloven, folketrygdloven, smittevernloven, pasientrettighetsloven og abortloven som følge av omorganiseringen av den sentrale helseforvaltning og og spesialisthelsetjenestereformen mv.**

Fastsatt av Sosial- og helsedepartementet 18. desember 2001 med hjemmel i lov av 2. juli 1999 nr. 61 om spesialisthelsetjenesten m.m. § 1–2 annet ledd, § 2–1a fjerde ledd, § 2–4, § 4–1, § 5–2 tredje og fjerde ledd og § 5–5 nr. 3, jf. lov av 15. juni 2001 nr. 93 om helseforetak m.m. (helseforetaksloven) § 5 og § 53 nr. 12, lov av 19. november 1982 nr. 66 om helsetjenesten i kommunene § 6–9 jf. § 1–3 annet ledd nr. 7 og § 1–4, lov av 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) § 5–16 sjettede ledd, § 5–19 tredje ledd, § 5–22, § 20–9, § 21–17, § 22–4, § 22–5 og § 25–15, lov av 5. august 1994 nr. 55 om vern mot smittsomme sykdommer § 8–5, lov av 13. juni 1975 nr. 50 om svangerskapsavbrudd § 12, forskrift av 15. juni 2001 nr. 635 om svangerskapsavbrudd (abortforskriften) § 23, lov av 2. juli 1999 nr. 63 om pasientrettigheter (pasientrettighetsloven) § 1–2 første ledd og § 2–1 femte ledd, forskrift av 1. desember 2000 nr. 1208 om prioritering av helsetjenester og rett til helsehjelp § 4, lov av 23. juni 2000 nr. 56 om helsemessig og sosial beredskap § 2–2 fjerde ledd og § 6–2 første ledd og forskrift av 1. desember 2000 nr. 1206 om medisinsk nødmeldetjeneste (kommunikasjonsberedskap i helsetjenesten) § 9–4. Kunngjort 10. januar 2002.

I

I forskrift av 1. desember 2000 nr. 1206 om medisinsk nødmeldetjeneste (kommunikasjonsberedskap i helsetjenesten) gjøres følgende endringer:

Hjemmelsfeltet skal lyde:

Fastsatt ved kgl.res. 1. desember 2000 med hjemmel i lov av 2. juli 1999 nr. 61 om spesialisthelsetjenesten m.m. § 2–1a fjerde ledd, jf. lov av 15. juni 2001 nr. 93 om helseforetak m.m. (helseforetaksloven) § 53 nr. 12, lov av 19. november 1982 nr. 66 om helsetjenesten i kommunene § 6–9 jf. § 1–3 annet ledd nr. 7 og lov av 23. juni 2000 nr. 56 om helsemessig og sosial beredskap § 2–2 fjerde ledd og § 6–2 første ledd. Fremmet av Sosial- og helsedepartementet.

§ 2–2 siste punktum skal lyde:

Videre skal helsetjenestens kommunikasjonsberedskap være et redskap når en situasjon krever koordinering mellom ulike helseregioner.

§ 2–3 skal lyde:

§ 2–3. Systemet for kommunikasjonsberedskap skal bidra til rasjonell og koordinert innsats av de ulike deler av helsetjenestens ressurser samordnet med de øvrige nødetater og andre myndigheter, uten at dette endrer etatens lovfestede ansvar for de enkelte tjenester.

§ 3–2 tredje ledd skal lyde:

AMK- og LV-sentral skal ved mottak av slike henvendelser foreta varsling og oppfølging av aksjon i samsvar med behov. AMK-sentral skal, eventuelt i samarbeid med andre sentraler, ivareta nødvendig varsling internt i sykehus, av luftambulansetjeneste og av samarbeidende etater, samt følge opp ambulansetransport inntil mottak i sykehus. AMK-sentraler som er eller kan bli berørt skal varsles. Det regionale helseforetaket skal bestemme hvilken AMK-sentral som skal ha ledelsen når situasjonen involverer flere sentraler. Det regionale helseforetaket eller den instans som er utpekt av det regionale helseforetaket til å koordinere foretakets ressurser ved en krise eller katastrofe skal varsles ved behov, jf. forskrift av 23. juli 2001 nr. 881 om krav til beredskapsplanlegging og beredskapsarbeid mv. etter lov om helsemessig og sosial beredskap.

§ 4–1, § 4–2 og § 4–3 skal lyde:

§ 4–1. Ansvaret for planlegging, etablering og drift fordeles slik:

Sosial- og helsedirektoratet skal fastsette systemkrav for de tjenester som skal fungere enhetlig på landsbasis. Disse krav skal sikre funksjonsdyktighet, kvalitet og samordning med samarbeidende offentlige etater.

Sosial- og helsedirektoratet gir veiledning til regionale helseforetak og kommunale instanser.

Fylkeslegen fører tilsyn med helsetjenestens kommunikasjonsberedskap.

De regionale helseforetakene skal sørge for at følgende oppgaver blir ivaretatt i helseregionen

- a. etablering og drift av medisinsk alarmentelefonnummer 113
- b. etablering og drift av AMK-sentraler, kommunikasjonsberedskap og -utstyr for ambulansetjenesten, herunder luftambulansetjenesten og
- c. nødvendig samordning med politi, fylkesmann, forsvaret og andre samarbeidspartnere.

Kommunene har ansvar for:

- a. etablering og drift av LV-sentraler, eventuelt i interkommunalt samarbeid,
- b. kommunikasjonsberedskap og -utstyr for lege, hjemmesykepleier og jordmor og
- c. praktisk samordning med brannetjenesten.

De regionale helseforetakene og kommunene skal i fellesskap utarbeide rammeplaner for utbygging av systemet i helseregionen, jf. også lov om helsetjenesten i kommunene § 1–4 og § 1–5. Rammeplanen skal ta utgangspunkt i

bruk av eksisterende ressurser. De regionale helseforetakene har ansvar for organisering av og framdrift i planarbeidet.

De regionale helseforetakene skal utpeke et helseforetak i den enkelte helseregion som skal ha et særlig ansvar for samordning av brukerkrav og systemutvikling innen helseregionen.

§ 4–2. Det skal etableres samarbeid mellom de regionale helseforetakene og mellom de regionale helseforetakene og kommunene om å sørge for planlegging, etablering og drift av følgende felles kommunikasjons tjenester:

- a. Alarmtelefon,
- b. direkte linjeforbindelser mellom viktige samarbeidende ledd,
- c. fjernsamband mellom AMK-sentraler,
- d. datatrafikk mellom AMK-sentraler og LV-sentraler og
- e. lukket helseradionett.

Departementet kan gi nærmere forskrifter om fordelingen av ansvar for dette arbeidet.

§ 4–3. Landets regionale helseforetak og kommuner skal i fellesskap sørge for at det etableres en nasjonal driftsorganisasjon som skal ivareta brukerkrav, samt teknisk drift og utvikling.

§ 5–2 og § 5–3 skal lyde:

§ 5–2. AMK-sentraler skal plasseres i utvalgte somatiske sykehus med ansvar for mottak av akutt-pasienter fra et fastsatt geografisk område. AMK-sentralen skal integreres i avdeling som arbeider med akuttmedisin.

AMK-sentraler skal normalt ivareta følgende oppgaver:

- a. Mottak av medisinsk nødmelding over medisinsk alarmtelefonnummer (113) fra eget ansvarsområde,
- b. mottak av melding om øyeblikkelig hjelp innleggelse,
- c. iverksetting og oppfølging av akutte ambulanseoppdrag, herunder luftambulanseoppdrag og
- d. fungere som LV-sentraler for vertskommunen, jf. § 4–3.

AMK-sentralen skal bemannes av helsepersonell, fortrinnsvis sykepleiere.

AMK-sentralen skal ha minimum to betjeningsplasser med utstyr for betjening av telefon-, radio- og datasystemer, karttjenester, samt utstyr for logging av viktig trafikk.

§ 5–3. Hvert legevakt-distrikt skal være tilknyttet LV-sentral.

LV-sentralens oppgaver bør, i kommune med AMK-sentral ivaretas av AMK-sentralen. LV-sentralens virksomhet skal integreres i det øvrige medisinske arbeid.

LV-sentralen skal normalt ivareta disse oppgaver:

- a. Kommunal legevaktformidling,
- b. formidling av oppdrag til hjemmesykepleier og jordmor og
- c. varsling av lokalt stasjonert ambulanse.

LV-sentraler bør betjene trygghetsalarm tildelt av offentlig myndighet. LV-sentral skal ha utstyr for betjening av telefon-, radio- og datasystemer, karttjenester samt utstyr for logging av viktig trafikk.

LV-sentraler bør fortrinnsvis bemannes av sykepleier. Der dette ikke er mulig kan annet helsepersonell delta i betjeningen.

I sentraler som ikke er fast bemannet hele døgnet, må all trafikk som krever betjening varsles særskilt (personsøker).

§ 5–5 og § 5–6 skal lyde:

§ 5–5. Helsepersonell i ekstern vaktberedskap skal knyttes til dette kommunikasjons systemet.

Personalet skal være tilgjengelig i det lukkede helseradionett. Offentlig tilgjengelige radiotjenester kan bare benyttes som supplement.

§ 5–6. Sosial- og helsedirektoratet kan gi særlige forskrifter om tekniske funksjonskrav til kommunikasjonteknisk utstyr som inngår i det landsdekkende nett.

§ 6–3 skal lyde:

§ 6–3. Den del av kommunikasjons systemet som kan være avlyttbart, brukes med diskresjon. Dette gjelder også for de offentlig tilgjengelige radiotjenester.

§ 7–1 og § 7–2 skal lyde:

§ 7–1. De regionale helseforetakene og kommunene skal sørge for at det utarbeides en systembeskrivelse som omfatter organisasjons-, ansvars- og myndighetsforhold, og de prosedyrer, ressurser og kvalifikasjoner som til sammen skal sikre at resultatet tilfredsstillende de til enhver tid gitte krav.

De regionale helseforetakene skal utpeke et helseforetak i den enkelte helseregion som skal medvirke til å opprettholde en enhetlig systemutvikling i helseregionen.

§ 7–2. Driftsorganisasjonen i helseregioner og kommuner skal bestå av Utvalg for akuttmedisinsk beredskap (regionalt helseforetak), ledelse av AMK- og LV-sentraler (helseforetak/kommune) og teknisk drifts- og vedlikeholdsorganisasjon i hovedsak basert på bruk av teknisk kompetanse i helseforetak og kommuner.

§ 7–3 oppheves.

§ 8–1 skal lyde:

§ 8–1. Den instans som har ansvar for det aktuelle element i kommunikasjonssystemet, er også ansvarlig for dekning av etablerings- og driftskostnader.

§ 9–1 skal lyde:

§ 9–1. Medisinsk alarmtelefonnummer (113) skal være etablert for hele landet.

§ 9–3 skal lyde:

§ 9–3. Sosial- og helsedirektoratet kan, i særlige tilfeller, godkjenne andre ordninger enn de som følger av disse forskrifter, såfremt de ikke bryter med utformingen av de landsdekkende tjenester.

II

I forskrift av 20. mars 1973 nr. 9769 om disponering av kontantytelser fra folketrygden til trygdede i privat forpleiningssted hvor forpleiningsutgiftene dekkes på kontraktbasis etter lov om psykisk helsevern eller lov om sykehus gjøres følgende endringer:

Forskriftens tittel skal lyde:

Forskrift om disponering av kontantytelser fra folketrygden til trygdede i privat forpleining etter spesialisthelsetjenesteloven § 8–3

Hjemmelfeltet skal lyde:

Fastsatt av Sosialdepartementet 20. mars 1973 med hjemmel i lov av 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) § 22–4, § 22–5 og § 25– 15 og lov av 15. juni 2001 nr. 93 om helseforetak m.m. (helseforetaksloven) § 5.

§ 1 første ledd skal lyde:

Forskriften gjelder for privat forpleiningssted hvor forpleiningsutgiftene dekkes på kontraktbasis etter spesialisthelsetjenesteloven § 8–3. Forskriften kommer ikke til anvendelse på tilfelle hvor en pasient forpleies av sine foreldre eller barn eller verge. Det regionale helseforetaket kan i særlige tilfeller bestemme at forskriften heller ikke skal gjelde når pasienten forpleies av annen nærstående slektning.

§ 2 første ledd skal lyde:

Kontantytelser fra folketrygden til trygdet i privat forpleining som omfattes av forskriften her, skal av vedkommende trygdekontor innbetales til bank på egen rentebærende konto for pasienten. Kontoen skal stilles til pasientens disposisjon, med mindre det i henhold til bestemmelsene i § 3 nr. 1 er truffet vedtak om at forpleieren skal disponere midlene på vegne av pasienten. Det regionale helseforetaket skal i samråd med trygdekontoret sørge for at det blir opprettet slik bankkonto for pasienten.

§ 2 annet ledd annet og tredje punktum skal lyde:

Såfremt pasienten kan og bør disponere egendelen av ytelsen selv, men ikke ansees i stand til å disponere forsørgingstillegg til ytelsen, skal det regionale helseforetaket avgjøre hvordan denne del av ytelsen skal utbetales. Hvis behovstiltak som her nevnt melder seg skal forpleieren snarest mulig underrette det regionale helseforetaket.

§ 3 nr. 1 skal lyde:

1) Den institusjon som har ansvaret for den faglige oppfølgingen av pasienten, jf. forskrift av 21. desember 2000 nr. 1407 § 8, treffer vedtak om hvilke pasienter dette skal gjelde. Vedtaket skal treffes i samråd med forpleieren.

Vedtaket skal være skriftlig og skal innføres i pasientens journal.

Underretning om vedtaket skal gis til pasienten og pasientens eventuelle verge. Underretning skal også gis til pasientens nærmeste, såfremt vedkommende har god personlig kontakt med pasienten.

§ 3 nr. 3 første punktum skal lyde:

3) Forpleierens fullmakt etter bestemmelsene i nr. 1 og 2 til å disponere midler på pasientens bankkonto gjelder ikke eventuelle oppsparte midler som overstiger 3/4 av folketrygdens grunnbeløp, jf. folketrygdloven § 22–4.

§ 4 første punktum skal lyde:

Sosial- og helsedirektoratet kan samtykke i at det for to eller flere forpleiningssteder opprettes en felles trivselsordning.

§ 5 skal lyde:

Vedtak som treffes i medhold av § 3 nr. 1 kan påklages til Sosial- og helsedirektoratet.

III

I forskrift av 20. desember 2000 nr. 1554 om internatpasienters betaling for opphold i spesialsykehjem, i psykiatriske sykehjem og i helsevernet for epileptikere gjøres følgende endringer:

Forskriftens tittel skal lyde:

Forskrift om internatpasienters betaling for opphold i spesialsykehjem

Hjemmelsfeltet skal lyde:

Fastsatt av Sosial- og helsedepartementet 20. desember 2000 med hjemmel i lov av 2. juli 1999 nr. 61 om spesialisthelsetjenesten m.m. § 5–5 nr. 3 jf. lov av 15. juni 2001 nr. 93 om helseforetak m.m. (helseforetaksloven) § 5 og § 53 nr. 12.

§ 1 og § 2 skal lyde:

§ 1. Det regionale helseforetaket i pasientens bostedsregion kan bestemme at en pasient helt eller delvis skal betale inntil 25% av normert pris for behandling av gjestepasienter i spesialsykehjem. Med spesialsykehjem menes medisinske institusjoner som gir pasienter opphold og i denne forbindelse medisinsk behandling, omsorg og pleie som ikke gjør opphold i sykehus eller sykestue nødvendig.

Pasienten, eventuelt pårørende eller verge, skal underrettes om at det kan treffes vedtak om betaling i samsvar med disse forskrifter samtidig som det gjøres avtale om flytting til sykehjem.

Vedtak om betaling kan bare gjøres gjeldende for tiden etter at slik underretning er gitt.

Senere oppjustering av egenbetalingen som følge av forhøyelse av den normerte prisen kan skje med tilbakevirkende kraft fra 1. januar det aktuelle året, hvis det tas uttrykkelig forbehold om dette overfor den person (pasienten, pårørende eller verge) som gis underretning om førstegangsfastssettelsen.

§ 2. Ved fastsettelsen av betalingsplikt for pasienter innlagt etter 1. mars 1982 skal det bare tas hensyn til pasientens egen inntekt. Ved fastsettelse av betalingsplikt for pasienter innlagt før 1. mars 1982 skal det bare tas hensyn til pasientens egen inntekt og formue. Krav om refusjon kan først gjøres gjeldende fra og med den 2. kalendermåned etter innflytting i sykehjemmet, heri medregnet hel kalendermåned som pasienten har oppholdt seg i aldershjem og sykehjem og boform for heldøgns pleie og omsorg.

Ifølge spesialisthelsetjenesteloven § 5–5 nr. 3, skal det ses bort fra:

- a) kontantytelser som pasienten oppbærer etter folketrygdloven
- b) oppsparte midler som skriver seg fra slike ytelser.

Refusjon på mindre enn kr 100 pr. måned innkreves ikke.

§ 6 skal lyde:

§ 6. Pasienten, eventuelt pårørende eller verge, kan påklage det regionale helseforetakets vedtak til fylkesmannen.

Merknader til forskrift om internatpasienters betaling for opphold i spesialsykehjem, i psykiatriske sykehjem og i helsevernet for epileptikere oppheves.

IV

I forskrift av 1. desember 2000 nr. 1276 om medisinsk laboratorie- og røntgenvirksomhet gjøres følgende endringer:

Hjemmelsfeltet skal lyde:

Fastsatt av Sosial- og helsedepartementet 1. desember 2000 med hjemmel i lov av 2. juli 1999 nr. 61 om spesialisthelsetjenesten m.m. § 2–1a fjerde ledd, § 4–1 annet ledd og § 5–2 fjerde ledd jf. lov av 15. juni 2001 nr. 93 om helseforetak m.m. (helseforetaksloven) § 53 nr. 12.

§ 2 annet ledd skal lyde:

Forskriften kapittel 3 gjelder privat frittstående virksomhet og privat sykehus som driver medisinsk laboratorie- eller røntgenvirksomhet.

§ 3 skal lyde:

Med medisinsk laboratorievirksomhet menes medisinsk virksomhet som analyserer og diagnostiserer prøver og som gir pasienter undersøkelse og behandling som krever spesialistkompetanse innen det relevante medisinske laboratoriefag.

Med medisinsk røntgenvirksomhet menes medisinsk virksomhet som gir pasienter undersøkelse, diagnostikk og behandling som krever spesialistkompetanse i medisinsk radiologi.

Med frittstående virksomhet menes virksomhet som ikke er en organisatorisk del av et sykehus.

Med offentlig virksomhet menes offentlig eid virksomhet.

Nåværende § 5 oppheves.

Nåværende § 6 blir ny § 5.

Nåværende § 7, § 8, § 9 og § 10 blir § 6, § 7, § 8 og § 9 og skal lyde:

§ 6. Krav til godkjenning

Etablering av medisinsk laboratorium eller røntgeninstitutt og endringer i virksomheten som nevnt i annet og tredje ledd må godkjennes av Sosial- og helsedirektoratet etter reglene i denne forskriften.

Godkjent privat medisinsk laboratorium eller røntgeninstitutt som er omfattet av bestemmelsen om legefordeling i spesialisthelsetjenesteloven § 4–2 skal søke om ny godkjenning ved endringer i virksomheten som innebærer utvidelse av tjenestetilbudet til å omfatte nye medisinske fagområder.

Godkjent privat medisinsk laboratorium eller røntgeninstitutt som ikke omfattes av annet ledd skal søke om ny godkjenning ved endringer i virksomheten som innebærer utvidelse av tjenestetilbudet til å omfatte nye medisinske fagområder. Opprettelse av mer enn tre nye stillinger i løpet av to år samlet for radiografer eller legespesialister innen medisinske laboratoriefag eller radiologi skal forelegges departementet for vurdering av om opprettelsen innebærer en vesentlig endring som krever ny godkjenning.

Medisinsk laboratorium eller røntgeninstitutt kan ikke yte helsetjenester før etableringen av virksomheten er godkjent av Sosial- og helsedirektoratet. Endringer i virksomheten etter bestemmelsene i annet og tredje ledd kan ikke gjennomføres før godkjenning foreligger.

Sosial- og helsedirektoratet kan i hvert enkelt tilfelle knytte slike vilkår til godkjenningen som er påkrevet for å sikre oppfyllelse av spesialisthelsetjenesteloven og bestemmelser gitt i medhold av loven.

Godkjenningen kan trekkes tilbake dersom virksomheten ikke drives forsvarlig. Ved brudd på vilkår knyttet til godkjenningen, kan godkjenningen trekkes tilbake dersom dette er i samsvar med de alminnelige forvaltningsrettslige regler om omgjøring.

Medisinsk laboratorium og røntgeninstitutt som var i drift før 1. april 1984, er å anse som godkjent virksomhet. Medisinsk laboratorium og røntgeninstitutt som er blitt godkjent før denne forskriftens ikrafttrede, skal fremdeles anses som godkjent.

§ 7. Krav til søknaden

Søknaden skal inneholde alle nødvendige opplysninger for at Sosial- og helsedirektoratet skal kunne vurdere om godkjenning bør gis, jf. § 1 og § 8.

§ 8. Retningslinjer

Ved vurderingen om godkjenning skal gis kan det blant annet legges vekt på:

- a) om den virksomhet som søkes etablert er faglig forsvarlig,
- b) om laboratoriet eller røntgeninstituttet har inngått avtale med ett eller flere regionale helseforetak,
- c) om det foreligger et behov for tjenesten,
- d) om etableringen eller endringen vil bidra til en rimelig geografisk fordeling av og tilgjengelighet til helsetjenester og
- e) om etableringen eller endringen vil bidra til en forsvarlig, effektiv og hensiktsmessig utnyttelse av tilgjengelige ressurser som for eksempel helsepersonell.

§ 9. Regionale helseforetaks opplysningsplikt

Regionale helseforetak skal gjøre offentlig kjent hvilke medisinske laboratorie- og røntgenvirksomheter det regionale helseforetaket har avtale med.

§ 11 og § 12 blir § 10 og § 11.

Merknader til bestemmelser i forskrift av 1. desember 2000 om medisinsk laboratorie- og røntgenvirksomhet oppheves.

V

I forskrift av 7. desember 2000 nr. 1233 om ventelisteregistrering gjøres følgende endringer:

Hjemmelsfeltet skal lyde:

Fastsatt av Sosial- og helsedepartementet 7. desember 2000 med hjemmel i lov av 2. juli 1999 nr. 61 om spesialisthelsetjenesten m.m. § 2–4 jf. lov av 15. juni 2001 nr. 93 om helseforetak m.m. (helseforetaksloven) § 53 nr. 12.

§ 1 skal lyde:

Denne forskrift gjelder

1. Somatiske og psykiatriske sykehus og poliklinikker og distriktpsikiatriske sentra som et regionalt helseforetak har inngått avtale om tjenesteyting med i henhold til spesialisthelsetjenesteloven § 2–1a tredje ledd.
2. Somatiske og psykiatriske sykehus og poliklinikker og distriktpsikiatriske sentra som eies av et regionalt helseforetak.

§ 5 skal lyde:

De regionale helseforetakene skal sørge for elektronisk rapportering av ventelistedata til helsedepartementet hvert tertial.

Merknader til den enkelte bestemmelse i forskrift av 7. desember 2000 om ventelisteregistrering oppheves.

VI

I forskrift av 20. desember 2000 nr. 1556 om tekniske funksjonskrav til kommunikasjonsteknisk utstyr som inngår i helsetjenestens kommunikasjonsberedskap gjøres følgende endringer:

Hjemmelsfeltet skal lyde:

Fastsatt av Sosial- og helsedepartementet 20. desember 2000 med hjemmel i lov av 2. juli 1999 nr. 61 om spesialisthelsetjenesten m.m. § 2–1a fjerde ledd, jf. lov av 15. juni 2001 nr. 93 om helseforetak m.m. (helseforetaksloven) § 53 nr. 12 og lov av 19. november 1982 nr. 66 om helsetjenesten i kommunene § 6–9 jf. § 1–3 annet ledd nr. 7.

§ 3–2 skal lyde:

§ 3–2. Sosial- og helsedirektoratet gir bestemmelser som nevnt i § 3–1, som omfatter organisatorisk tilrettelegging av alternative sambandsveier, alternativ ruting av kabeltraseer, fysisk sikring av viktige installasjoner, teknisk sikring av viktige databaser o.l. Slike bestemmelser kan også omfatte dimensjonering av viktige sambandsveier med sikte på ekstraordinære situasjoner.

§ 4–1 skal lyde:

§ 4–1. Sosial- og helsedirektoratet fastsetter kravspesifikasjoner for kommunikasjonsteknisk utstyr hvor anvendelse i nettet krever utvikling av nytt utstyr eller en funksjonstilpasning av standard utstyr som medfører innpassing av nye tjenester. Det kommunikasjonstekniske utstyr skal til enhver tid tilfredsstillende de kravspesifikasjoner som er gitt av Sosial- og helsedirektoratet.

§ 5–2 skal lyde:

§ 5–2. Sosial- og helsedirektoratet fastsetter kommunikasjonsprotokoller/grensesnitt som er spesifikke for tjenester i nettet i den utstrekning det er nødvendig for å sikre at anvendelse av utstyr kan skje på en enhetlig måte.

§ 6–1 skal lyde:

§ 6–1. Sosial- og helsedirektoratet gir funksjonsgodkjenning av kommunikasjonsteknisk utstyr hvor det er gitt kravspesifikasjon etter § 4–1 og/eller hvor anvendelse er avhengig av kommunikasjonsprotokoll/grensesnitt etter § 5–2.

Funksjonsgodkjenning gis på grunnlag av praktisk demonstrasjon av at gitte funksjoner virker i nett i samsvar med fastsatte krav i henhold til § 4–1 og § 5–2.

Demonstrasjonen foretas i direkte samarbeid mellom leverandør og Sosial- og helsedirektoratet, som kan knytte til seg spesielt sakkyndige.

Dersom demonstrasjonen viser at utstyret ikke fungerer i samsvar med fastsatte krav, er Sosial- og helsedirektoratet uten ansvar for en videre kartlegging av de påviste mangler.

§ 7-1 første ledd skal lyde:

Sosial- og helsedirektoratet utferdiger skriftlig dokumentasjon for funksjonsgodkjenning etter § 6-1.

§ 7-2 skal lyde:

§ 7-2. Regionale helseforetak og kommuner skal kunne dokumentere at det kommunikasjonstekniske utstyr som brukes i deres kommunikasjonsberedskap tilfredsstiller de krav som er gitt i medhold av denne forskrift.

§ 7-4 og § 7-5 skal lyde:

§ 7-4. De deler av kravspesifikasjoner og kommunikasjonsprotokoller/grensesnitt etter § 4 og § 5 som skal sikre korrekt behandling av taushetsbelagt informasjon kan av Sosial- og helsedirektoratet gis begrenset tilgjengelighet.

§ 7-5. Sosial- og helsedirektoratet kan endre denne forskrift, jf. forskrift av 1. desember 2000 nr. 1206 om medisinsk nødmeldetjeneste (kommunikasjonskrav i helsetjenesten) § 5-6.

VII

I forskrift av 20. desember 2000 nr. 1551 om refusjonskrav mot pasientens bostedsfylke (gjestepasientoppgjør) gjøres følgende endringer:

Forskriftens tittel skal lyde:

Forskrift om refusjonskrav mot det regionale helseforetaket i pasientens bostedsregion (behandlingsoppgjør)

Hjemmelsfeltet skal lyde:

Fastsatt av Sosial- og helsedepartementet 20. desember 2000 med hjemmel i lov av 2. juli 1999 nr. 61 om spesialisthelsetjenesten m.m. § 5-2 tredje ledd jf. lov av 15. juni 2001 nr. 93 om helseforetak m.m. (helseforetaksloven) § 53 nr. 12.

§ 1 skal lyde:

Departementet kan fastsette normerte satser for den refusjon som det regionale helseforetaket i pasientens bostedsregion skal yte etter spesialisthelsetjenesteloven § 5-2 første ledd.

Departementet kan fastsette bindende refusjonssatser som skal legges til grunn ved refusjonsoppjøret for bestemte funksjoner.

Departementet kan fastsette samme refusjonssats for en eller flere grupper av institusjoner.

Når departementet ikke har fastsatt satser som omtalt i annet ledd, kan behandlingsoppjøret foretas på grunnlag av avtale mellom det regionale helseforetaket i pasientens bostedsregion og tjenesteyter.

Ny § 2 skal lyde:

§ 2. Refusjonsoppgjør for tjenester som ytes utenfor riket

Når utgifter til sykehusbehandling i utlandet finansieres av folketrygden etter folketrygdloven § 5-22, skal det regionale helseforetaket i pasientens bostedsregion refundere Rikstrygdeverkets utgifter til behandling og forpleining etter de refusjonssatsene som fastsettes etter § 1, jf. § 9 i forskrift av 14. januar 1999 nr. 19 om bidrag til behandling i utlandet og om klagenemnd for bidrag til behandling i utlandet.

Når en pasient i henhold til internasjonal overenskomst har rett til å reise til utlandet for å få nødvendig behandling, skal det regionale helseforetaket i pasientens bostedsregion dekke utgiftene i samsvar med de refusjonssatsene som fastsettes etter § 1. Også refusjon til norske myndigheter som har forskuttert dekning av slike utgifter, skjer etter de refusjonssatser som fastsettes etter § 1.

Nåværende § 2 blir ny § 3.

VIII

I forskrift av 20. desember 2000 nr. 1553 om organisering og finansiering av ambulansébåttjenesten og skyssbåttjenesten for helsepersonell gjøres følgende endringer:

Hjemmelsfeltet skal lyde:

Fastsatt av Sosial- og helsedepartementet 20. desember 2000 med hjemmel i lov av 19. november 1982 nr. 66 om helsetjenesten i kommunene § 6-9 jf. § 1-4, lov av 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) § 5-16 sjette ledd og § 5-19 tredje ledd og lov av 2. juli 1999 nr. 61 om spesialisthelsetjenesten m.m. § 2-1a fjerde ledd jf. lov av 15. juni 2001 nr. 93 om helseforetak m.m. (helseforetaksloven) § 53 nr. 12.

§ 1 skal lyde:

Denne forskrift skal sikre at nødvendig syketransport og skyss av helsepersonell med båt samordnes med de

regionale helseforetakenes ambulansébåttjeneste, slik at disse tjenester blir en driftsmessig og ressursmessig tilfredsstillende felles tjeneste.

Forskriften omfatter båter som inngår i de regionale helseforetakenes ambulansetjeneste etter lov om spesialisthelsetjenesten § 2-1a første ledd og som også benyttes ved syketransport og skyss av helsepersonell.

§ 2 første ledd skal lyde:

De regionale helseforetakene skal planlegge ambulansébåttjenesten i samarbeid med kommunene og fylkestrygdekontorene, slik at ambulansébåttjenesten også kan dekke behov for syketransport og skyss av helsepersonell med båt.

§ 2 femte ledd skal lyde:

Dersom det ikke oppnås enighet mellom det regionale helseforetaket, en eller flere fylkestrygdekontor og en eller flere kommuner om fartsområde, stasjonering, båtbehov, og bemanning/beredskapsplan, legges saken fram for Sosial- og helsedirektoratet.

§ 3 skal lyde:

Det regionale helseforetaket kan på grunnlag av vedtatt plan innhente tilbud om ambulansébåttjeneste, syketransport og skyssbåttjeneste for helsepersonell. Tilbud innhentes etter lov av 16. juli 1999 nr. 69 om offentlige anskaffelser, jf. forskrift av 15. juni 2001 nr. 616 om offentlige anskaffelser.

Det regionale helseforetakets forslag til drift av ambulansébåttjenesten, herunder driftsbudsjett og forslag til skyssgodtgjørelse, skal forelegges fylkestrygdekontorene til uttalelse.

Det regionale helseforetaket avgjør hvilket tilbud som skal velges.

Det skal inngås skriftlig avtale med den person eller det firma som står bak det valgte ambulansébåttjenestetilbudet. Rettigheter og plikter etter disse forskrifter og vedtatt plan, skal innarbeides i avtalen. Det skal fastsettes oppsigelsesbetingelser i avtalen.

§ 4 første ledd skal lyde:

Det regionale helseforetaket fastsetter skyssgodtgjørelsen for ambulansébåttjenesten.

§ 4 sjette ledd skal lyde:

Ved beregning av skyssgodtgjørelsen fordeles de faste og variable kostnader på en beregnet kjørt distanse pr. år. Også kjøring for andre enn det regionale helseforetaket og trygdeetaten tas med i denne beregningen.

§ 6 første ledd skal lyde:

Krav om godtgjørelse for ambulanseoppdrag fremsettes for det regionale helseforetaket.

§ 7 og § 9 skal lyde:

§ 7. Forkjøpsrett

Dersom båteier beslutter å selge ambulansébåt mens avtalen løper, eller innen to måneder etter avtalens utløp, har det regionale helseforetaket forkjøpsrett.

Det samme gjelder dersom båteieren dør eller vesentlig misligholder sine forpliktelser i avtaleperioden.

Det regionale helseforetaket kan unnlate å benytte sin forkjøpsrett, dersom ny eier overtar driften av båten. Forutsetningen er at ny båteier godkjennes av det regionale helseforetaket og at salgsbetingelsene ikke medfører økte kilometertakster.

Det regionale helseforetaket kan benytte sin rett etter denne bestemmelse til fordel for tredjemann. Avtalen med tidligere båteier blir automatisk hevet når det regionale helseforetaket har benyttet sin rett.

Denne bestemmelse gjelder ikke ved tvangssalg etter tvangsfullbyrdelsesloven eller når båteiers bo kommer inn under insolvensbehandling etter konkursloven.

§ 9. Ikrafttredelse og overgangsregler

Forskriften trer i kraft 1. januar 2001. Fra samme tidspunkt oppheves forskrift av 11. mars 1997 nr. 212 om organisering og finansiering av ambulansébåttjenesten og skyssbåttjenesten for helsepersonell.

Det regionale helseforetaket må si opp driftsavtaler inngått før 1. januar 1997 med de frister som fremgår av avtalen. Hvis det ikke er fastsatt oppsigelsesfrist i avtalen, skal avtalen sies opp med en rimelig frist som ikke kan settes kortere enn seks måneder.

For avtaler som er inngått før 1. januar 1997 og som har en fast løpetid utover 1. januar 2002, legges forskriften til grunn dersom båteier aksepterer dette.

Dersom det ikke foreligger spesielle grunner, har nåværende parter som får sin avtale oppsagt fortrinnsrett til ny avtale etter disse forskrifter.

Ved nye avtaler med tidligere avtaleparter settes avskrivningsgrunnlaget til regnskapsmessig nedskrevet verdi i henhold til båtens siste godkjente regnskap, dog ikke høyere enn verdi ved offentlig godkjent takst avholdt innen 6 måneder før anbudsfristens utløp.

Investeringer i ambulansébåten som gjelder andre formål enn ambulansetransport, kan ikke tas med i avskrivningsgrunnlaget.

Ved nye avtaler som inngås etter oppsigelse etter denne paragraf kan avskrivningstiden for båten tilpasses løpetiden for nødvendige lån som har finansiert båten. Avskrivningstiden for avtaler med fortrinnsrett må tilpasses løpetiden for nødvendig lån som har finansiert båten.

IX

I forskrifter av 20. mars 1973 nr. 2 om disponering av kontantytelser fra folketrygden til trygdede i helseinstitusjoner for langtidspasienter gjøres følgende endringer:

Hjemmelsfeltet skal lyde:

Fastsatt av Sosialdepartementet 20. mars 1973 med hjemmel i lov av 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) § 22–4, § 22–5 og § 25–15 og lov av 15. juni 2001 nr. 93 om helseforetak m.m. (helseforetaksloven) § 5.

§ 1 annet ledd skal lyde:

- 2) Som helseinstitusjon for langtidspasienter regnes etter disse forskrifter følgende internatinstitusjoner:
  - a) psykiatriske institusjoner, unntatt barne- og ungdomspsykiatriske behandlingseinstitusjoner, med mindre departementet gir særskilte bestemmelser om dette,
  - b) institusjoner for psykisk utviklingshemmede,
  - c) spesialsykehjem.

§ 3 nr. 1 første ledd skal lyde:

Helseinstitusjonen skal disponere kontantytelsen for de pasienter som ikke selv er i stand til å disponere midler etter avgjørelse av institusjonens ledelse.

§ 3 nr. 1 annet ledd oppheves.

§ 3 nr. 1 tredje ledd blir nytt annet ledd og skal lyde:

Avgjørelse etter første ledd skal skje i samråd med den som har det daglige ansvaret for pasienten (bestyrer, avdelingsleder). Sosial- og helsedirektoratet bestemmer i hvilken utstrekning avgjørelsesmyndigheten skal kunne delegeres.

§ 3 nr. 1 fjerde ledd blir tredje ledd og skal lyde:

Avgjørelse etter første ledd skal være skriftlig og innføres i eller vedlegges pasientens journal.

§ 3 nr. 1 femte og sjette ledd blir fjerde og femte ledd.

§ 3 nr. 3 første ledd første punktum skal lyde:

Helseinstitusjonens fullmakt etter bestemmelsene i nr. 1 og 2 til å disponere midler på pasientens bankkonto gjelder ikke eventuelle oppsparte midler som overstiger 3/4 av folketrygdens grunnbeløp, jf. folketrygdloven § 22–4.

§ 4 nr. 1 første ledd skal lyde:

Felles trivselsordning som er opprettet i medhold av folketrygdloven § 22–5 forvaltes av institusjonen med bistand av et trivselsråd.

§ 4 nr. 2 annet ledd oppheves.

§ 4 nr. 4 skal lyde:

Sosial- og helsedirektoratet kan samtykke i at to eller flere institusjoner etablerer en felles trivselsordning. Sosial- og helsedirektoratet kan dispensere fra bestemmelsene om trivselsråd når særlige grunner foreligger.

§ 4 nr. 5 siste punktum skal lyde:

Vedtektene skal godkjennes av Sosial- og helsedirektoratet.

§ 4 nr. 6 skal lyde:

Ved opphør av trivselsordning skal Sosial- og helsedirektoratet treffe nærmere bestemmelse om hvordan det skal forholde seg med trivselsordningens midler.

§ 5 skal lyde:

Vedtak som treffes i medhold av denne forskriften kan påklages til Sosial- og helsedirektoratet.

X

I forskrift av 1. desember 2000 nr. 1208 om prioritering av helsetjenester og rett til helsehjelp gjøres følgende endringer:

§ 3 annet ledd skal lyde:

Det regionale helseforetaket i pasientens bostedsregion skal sørge for at pasienter som har rett til nødvendig helsehjelp etter § 2 i denne forskriften, får tilbud om helsehjelp fra spesialisthelsetjenesten innen den tid som følger

av første ledd. Dette gjelder bare innen offentlig finansiert institusjon i riket eller fra en annen tjenesteyter som det regionale helseforetaket har inngått avtale med om yting av slik helsehjelp.

Merknadene til forskrift av 1. desember 2000 om prioritering av helsetjenester og rett til helsehjelp oppheves.

XI

I forskrift av 14. januar 1999 nr. 19 om bidrag til behandling i utlandet og om klagenemnd for bidrag til behandling i utlandet gjøres følgende endringer:

§ 1 annet ledd skal lyde:

Forskriften omfatter ikke

- a) utenlandsbehandling utløst av forordning (EØF) nr. 1408/71
- b) behandlingsreiser til utlandet for spesielle grupper med kroniske sykdommer
- c) utprøvende behandlingsforsøk for spesielt fastsatte sykdomsgrupper
- d) regionale helseforetaks kjøp av behandling i utlandet

§ 9 skal lyde

§ 9. (Regionale helseforetaks betalingsplikt)

Det regionale helseforetak i pasientens bostedsregion skal dekke utgifter til behandling i utlandet i samme utstrekning som om behandlingen hadde funnet sted ved norsk sykehus.

§ 12 oppheves.

Nåværende § 13 blir § 12.

Merknadene til de enkelte bestemmelsene i forskrift av 14. januar 1999 nr. 19 om bidrag til behandling i utlandet og om klagenemnd for bidrag til behandling i utlandet oppheves.

XII

I forskrift av 15. juni 2001 nr. 635 om svangerskapsavbrudd gjøres følgende endringer:

§ 19 tredje ledd skal lyde:

Kopi av protokollen skal sendes den lege som har henvist kvinnen. Sosial- og helsedirektoratet eller fylkeslegen kan til enhver tid kreve protokollen innsendt til seg.

§ 20 annet ledd skal lyde:

Sosial- og helsedirektoratet kan til enhver tid kreve innsendt opplysninger som nevnt i første ledd, samt opplysninger om forhold som framgår av saksdokumenter og protokoll.

XIII

Endringene trer i kraft 1. januar 2002.

20. des. Nr. 1578 2001

Forskrift om gebyr for tjenester som utføres av Sjøfartsdirektoratet.

Fastsatt av Nærings- og handelsdepartementet 20. desember 2001 med hjemmel i lov av 9. juni 1903 nr. 7 om Statskontrol med Skibes Sjødygtighed m.v. § 14, § 1 tredje ledd nr. 1–3 og fjerde ledd, lov av 19. juni 1964 nr. 20 om måling av fartøyer § 7, jf. kgl.res. av 4. februar 1994 nr. 107 og lov av 24. juni 1994 nr. 39 om sjøfarten (sjøloven) § 198, jf. kgl.res. av 24. mai 1996 nr. 514, jf. EØS-avtalens vedlegg XIII pkt. 56b (direktiv 95/21/EF). Kunngjort 10. januar 2002.

§ 1. Virkeområde

Gebyr- og timesatser i denne forskriften gjelder for førstegangsgebyr, årsgebyr og andre gebyr som skal betales til statskassen i henhold til forskrift av 2. februar 1996 nr. 115 om oppkreving av gebyr til Statskassen for besiktelser, sertifikatutstedelse mv. som foretas i henhold til Sjødyktighetsloven mv. Definisjonene i nevnte forskrift får tilsvarende anvendelse.

§ 2. Fravik

1. Dersom gebyr i henhold til denne forskriften, jf. forskrift av 2. februar 1996 nr. 115 om oppkreving av gebyr til Statskassen for besiktelser, sertifikater mv., i spesielle tilfeller finnes urimelige, kan Sjøfartsdirektoratet fastsette gebyret i det enkelte tilfelle.
2. For oljetankskip med segregerte ballasttanker må eier selv søke om reduksjon av gebyret.

§ 3. Førstegangsgebyr for skip registrert i NOR og sertifikatpliktige skip som ikke er registreringspliktige

1. Førstegangsgebyr for passasjerskip.

BT		Bygget i Norge Kr	Bygget i Europa Kr	Bygget utenfor Europa Kr	Innkjøpt fra utlandet Kr
Under 10 m største lengde,		6.033	7.539	9.044	3.011
Fra og med 10 m største lengde, men under 15 m		19.687	24.600	29.513	9.838
"	25 BT 50 BT	53.226	66.530	79.845	26.619
"	50 " 100	68.712	85.902	103.080	34.356
"	100 " 150	83.580	104.481	125.393	41.802
"	150 " 200	108.880	136.106	163.320	54.440
"	200 " 300	126.642	158.326	189.986	63.333
"	300 " 400	149.561	186.940	224.342	74.781
"	400 " 500	164.849	206.067	247.274	82.425
"	500 " 800	220.771	275.946	331.122	110.386
"	800 " 1.000	276.752	345.943	415.133	138.382
"	1.000 " 1.500	373.483	466.854	560.225	186.742
"	1.500 " 2.000	434.424	543.024	651.624	217.212
"	2.000 " 3.000	566.760	708.456	850.141	283.392
"	3.000 " 4.000	698.630	873.282	1.047.934	349.315
"	4.000 " 5.000	744.586	930.721	1.116.891	372.305
"	5.000 " 6.000	858.344	1.072.931	1.287.505	429.172
"	6.000 " 8.000	894.685	1.118.350	1.342.015	447.331
"	8.000 " 10.000	1.013.449	1.266.814	1.520.180	506.730
"	10.000 " 13.000	1.088.428	1.360.547	1.632.654	544.226
"	13.000 " 15.000	1.204.742	1.505.931	1.807.119	602.377
"	15.000 " 17.000	1.282.242	1.602.814	1.923.363	641.121
"	17.000 " 20.000	1.311.347	1.639.177	1.967.020	655.673
"	20.000 " 23.000	1.505.149	1.881.421	2.257.717	752.580
"	23.000 " 30.000	1.524.427	1.905.531	2.286.647	762.220
"	30.000 " 50.000	1.660.732	2.075.924	2.491.115	830.383
"	50.000 og over	1.845.315	2.306.637	2.767.972	922.657

2. Førstegangsgebyr for klassifiserte lasteskip, unntatt beredskapsfartøy.

BT		Bygget i Norge Kr	Bygget i Europa Kr	Bygget utenfor Europa Kr	Innkjøpt fra utlandet Kr	
Fra og med	50, men under	100	26.281	32.839	39.409	13.129
"	100	300	38.546	48.197	57.824	19.279
"	300	500	57.416	71.770	86.124	28.708
"	500	1.000	94.503	118.134	141.766	47.263
"	1.000	1.600	159.201	198.995	238.813	79.600
"	1.600	2.000	182.844	221.868	274.266	91.422
"	2.000	4.000	213.524	266.902	320.280	106.768
"	4.000	10.000	302.565	378.198	453.842	151.289
"	10.000	20.000	422.229	527.771	633.325	211.108
"	20.000	30.000	567.659	709.577	851.483	283.940
"	30.000	50.000	634.519	830.652	996.785	332.265
"	50.000	70.000	834.094	1.042.624	1.251.130	417.059
"	70.000	90.000	1.003.681	1.254.608	1.493.852	501.841
"	90.000	100.000	1.179.909	1.474.877	1.769.857	589.948
"	100.000	120.000	1.276.780	1.595.976	1.915.171	638.390
"	120.000	160.000	1.397.821	1.746.972	2.096.731	698.794
"	160.000	200.000	1.591.763	1.989.706	2.387.638	795.876
"	200.000	240.000	1.785.518	2.231.903	2.678.277	892.759
"	240.000 og over		1.979.262	2.474.089	2.968.904	939.643

3. Førstegangsgebyr for uklassifiserte lasteskip, unntatt beredskapsfartøy.

	BT		Bygget i Norge Kr	Bygget i Europa Kr	Bygget utenfor Europa Kr	Innkjøpt fra utlandet Kr
Fra og med	50, men under	100	67.790	84.829	101.680	33.901
"	100	300	83.498	104.376	125.265	41.767
"	300	500	127.470	159.329	191.200	63.741
"	500 og over		199.707	249.654	299.578	99.859

4. Førstegangsgebyr beredskapsfartøy.

Førstegangsgebyr som for lasteskip, med et tillegg på kr 14.015.

5. Førstegangsgebyr for klassifiserte fiske- og fangstfartøy.

	BT		Bygget i Norge Kr	Bygget i Europa Kr	Bygget utenfor Europa Kr	Innkjøpt fra utlandet Kr
Under 15 m, men med største lengde på 10,67 m og over						
Fra og med	25 BT men under	50	19.174	23.970	28.766	9.593
"	50 "	100	27.133	33.924	40.705	13.572
"	100 "	200	39.643	49.550	59.470	19.815
"	200 "	300	55.992	69.996	83.988	27.996
"	300 "	500	58.525	73.159	87.793	29.268
"	500 "	1.000	95.553	119.441	143.318	47.765
"	1.000 "	1.500	119.371	149.223	179.063	59.692
"	1.500 og over		143.038	178.795	214.551	71.525

6. Førstegangsgebyr for uklassifiserte fiske- og fangstfartøy.

	BT		Bygget i Norge Kr	Bygget i Europa Kr	Bygget utenfor Europa Kr	Innkjøpt fra utlandet Kr
Under 15 m, men med største lengde på 10,67 m og over						
Fra og med	25 BT men under	50	19.174	23.970	28.766	9.593
"	50 "	100	81.199	101.481	121.787	40.600
"	100 "	200	98.412	123.012	147.636	49.212
"	200 "	300	127.249	159.072	190.885	63.636
"	300 "	500	146.866	183.579	220.304	73.439
"	500 "	1.000	197.210	246.503	295.809	98.599
"	1.000 og over		239.501	299.403	359.270	119.757

7. Førstegangsgebyr for ikke-sertifikatpliktige skip og lektere, samt sertifikatpliktige skip som har seilt uten målebrev/identitetsbevis.

	BT		Bygget i Norge Kr	Bygget i/importert fra Europa Kr	Bygget i/importert utenfor Europa Kr
Under 10 m største lengde				899	1.120
Fra og med 10 m største lengde, men under 15 m				1.599	2.007
Fra og med	25 BT men under	50	5.135	6.418	7.690
"	50 "	200	5.765	7.212	8.659
"	200 "	500	7.667	9.593	11.507
"	500 "	1.000	15.299	19.139	22.966
"	1.000 "	1.500	24.588	30.739	36.889
"	1.500 "	2.000	33.924	42.408	50.892
"	2.000 og over		47.275	59.085	70.906

§ 4. Årsgebyr for skip registrert i NOR og sertifikatpliktige skip som ikke er registreringspliktige

1. Årsgebyr for passasjerskip.

<i>BT</i>		<i>Skip i liten kystfart eller mindre fart</i>		<i>Skip i større fart enn liten kystfart</i>	
		<i>Kr</i>		<i>Kr</i>	
Under 10 m største lengde			2.299		
Fra og med 10 m, men under 15m			7.352		
"	25 BT men under	50	11.308		23.573
"	50 "	100	15.859		32.979
"	100 "	150	22.278		39.012
"	150 "	200	26.771		40.226
"	200 "	300	34.251		56.039
"	300 "	400	37.064		62.854
"	400 "	500	42.910		67.032
"	500 "	600	51.791		88.645
"	600 "	700	54.627		91.270
"	700 "	800	61.197		96.347
"	800 "	900	68.514		100.081
"	900 "	1.000	69.506		105.589
"	1.000 "	1.500	78.935		127.144
"	1.500 "	2.000	89.695		151.417
"	2.000 "	2.500	97.864		157.205
"	2.500 "	3.000	110.117		167.708
"	3.000 "	4.000	124.238		212.859
"	4.000 "	5.000	135.383		218.484
"	5.000 "	6.000	138.848		224.295
"	6.000 "	8.000	143.773		228.835
"	8.000 "	10.000	153.891		239.910
"	10.000 "	12.000	153.891		286.099
"	12.000 "	14.000	153.891		297.104
"	14.000 "	16.000	153.891		306.277
"	16.000 "	18.000	153.891		316.266
"	18.000 "	20.000	153.891		320.759
"	20.000 "	22.000	153.891		333.327
"	22.000 "	24.000	153.891		337.809
"	24.000 "	30.000	153.891		342.430
"	30.000 "	50.000	153.891		365.618
"	50.000 og over		153.891		417.794

2. Årsgebyr for lasteskip.

2.1. Uklassifisert lasteskip på 50 bruttotonn og over, unntatt beredskapsfartøy.

<i>BT</i>		<i>Skip i liten kystfart eller mindre fart</i>		<i>Skip i større fart enn liten kystfart</i>	
		<i>Kr</i>		<i>Kr</i>	
Fra og med	50 men under	100	12.230		19.850
"	100 "	150	16.793		24.553
"	150 "	200	17.610		24.588
"	200 "	300	21.181		28.194
"	300 "	400	22.254		31.742
"	400 "	500	25.230		34.076
"	500 "	600	30.563		43.027
"	600 "	700	31.019		44.824
"	700 "	800	34.706		47.567
"	800 "	900	36.702		51.616
"	900 og over		42.035		53.110

2.2. Klassifisert lasteskip på 50 bruttotonn og over, unntatt beredskapsfartøy.

	<i>BT</i>	<i>Skip i liten kystfart eller mindre fart Kr</i>	<i>Skip i større fart enn liten kystfart Kr</i>	
Fra og med	50 men under	100	3.583	8.064
"	100 "	200	5.637	9.429
"	200 "	500	7.060	12.533
"	500 "	900	12.382	21.671
"	900 "	1400	15.848	27.774
"	1.400 "	1.600	16.968	28.300
"	1.600 "	2.000	16.968	29.770
"	2.000 "	2.500	18.287	30.937
"	2.500 "	3.000	19.104	33.913
"	3.000 "	4.000	19.104	34.018
"	4.000 "	5.000	20.259	36.608
"	5.000 "	10.000	20.259	38.592
"	10.000 "	20.000	20.259	44.217
"	20.000 "	30.000	20.259	52.164
"	30.000 "	40.000	20.259	62.201
"	40.000 "	50.000	20.259	72.493
"	50.000 "	60.000	20.259	88.563
"	60.000 "	70.000	20.259	98.576
"	70.000 "	80.000	20.259	110.537
"	80.000 "	100.000	20.259	120.562
"	100.000 "	140.000	20.259	144.100
"	140.000 "	180.000	20.259	185.190
"	180.000 "	220.000	20.259	233.585
"	220.000 "	250.000	20.259	274.686
"	250.000 og over		20.259	305.565

2.3. Beredskapsfartøy.

Årsgebyr som for lasteskip med et tillegg på kr 7.013,-.

3. Årsgebyr for fiske- og fangstfartøy

3.1. Uklassifisert fiske- og fangstfartøy på 15 meter og over.

	<i>BT</i>	<i>Bankfiske eller mindre fart Kr</i>	<i>Havfiske og isfarvann Kr</i>	
Fra og med	15 meter men under		3.093	7.037
"	50 men under	100	13.911	16.688
"	100 "	150	16.151	19.850
"	150 "	200	17.411	20.644
"	200 "	300	19.150	24.717
"	300 "	400	22.756	27.669
"	400 "	500	25.114	29.186
"	500 "	800	26.981	34.239
"	800 "	900	31.625	37.029
"	900 og over		34.111	41.743

3.2. Klassifisert fiske- og fangstfartøy på 15 meter og over.

	<i>BT</i>	<i>Bankfiske eller mindre fart Kr</i>	<i>Havfiske og isfarvann Kr</i>	
Fra og med	15 meter men under		3.069	5.812
"	50 men under	100	4.878	7.585
"	100 "	200	6.103	9.429
"	200 "	500	7.842	11.787
"	500 "	900	10.678	16.291
"	900 "	1.400	13.759	21.718
"	1.400 og over		16.245	25.884

3.3. Fiske- og fangstfartøy under 15 meter, men med lengde over alt på 10,67 meter.

<i>Meter</i>	<i>Bankfiske eller mindre fart</i> <i>Kr</i>	<i>Havfiske</i> <i>Kr</i>
Fra og med 10,67 meter men under 15 meter	2.066	4.271

4. Årsgebyr for lekter.

4.1. Uklassifisert lekter med fartssertifikat.

<i>BT</i>	<i>Lekter i liten kystfart eller mindre fart</i> <i>Kr</i>	<i>Lekter i større fart enn liten kystfart</i> <i>Kr</i>
Fra og med 50 men under 100 "	100	3.851
" 100 " 200 "	200	4.936
" 200 " 500 "	500	6.360
" 500 " 600 "	600	8.939
" 600 " 900 "	900	11.016
" 900 " 1.000 "	1.000	14.086
" 1.000 " 2.000 "	2.000	14.132
" 2.000 og over		17.283

4.2. Klassifisert lekter med fartssertifikat.

<i>BT</i>	<i>Lekter i liten kystfart eller mindre fart</i> <i>Kr</i>	<i>Lekter i større fart enn liten kystfart</i> <i>Kr</i>
Fra og med 50 men under 100 "	100	1.809
" 100 " 200 "	200	2.241
" 200 " 500 "	500	2.906
" 500 " 900 "	900	5.590
" 900 " 1.400 "	1.400	6.897
" 1.400 " 2.000 "	2.000	8.111
" 2.000 " 3.000 "	3.000	9.453
" 3.000 " 5.000 "	5.000	10.993
" 5.000 og over		11.927

§ 5. Førstegangsgebyr for skip registrert i NIS

1. Passasjerskip.

Grunnbeløp kr 5.000,- pluss et tonnasjetillegg på kr 0,50 pr. nettotonn.

Utreget beløp multipliseres med en faktor på 1,1356. I tillegg skal det betales gebyr etter samme satser som fastsatt i § 3 nr. 1.

2. Lasteskip, under 500 BT, samt beredskapsfartøy og forsyningsskip uansett tonnasje.

Som førstegangsgebyr skal betales kr 5.000,- pluss et tonnasjetillegg på kr 0,50 pr. nettotonn.

Utreget beløp skal multipliseres med en faktor på 1,1356.

I tillegg skal det betales gebyr etter samme satser som fastsatt i § 3 nr. 2 eller 3 og eventuelt nr. 4.

3. Lasteskip på 500 BT og derover, unntatt beredskapsfartøy og forsyningsskip.

Grunnbeløp kr 12.000,-, pluss følgende tonnasjetillegg:

for	de	første	5.000	nettotonn	betales	kr 5,-	pr.	nettotonn
for	de	neste	5.000	nettotonn	betales	kr 4,-	pr.	nettotonn
for	de	neste	20.000	nettotonn	betales	kr 3,-	pr.	nettotonn
for	de	neste	40.000	nettotonn	betales	kr 2,-	pr.	nettotonn

For skip som er større enn 70.000 nettotonn betales ytterligere kr 1,- pr. nettotonn utover 70.000 nettotonn.

Utreget beløp skal multipliseres med en faktor på 1,1356.

§ 6. Årsgebyr for skip registrert i NIS

1. Passasjerskip.

Grunnbeløp kr 2.000,- pluss et tonnasjetillegg på kr 0,50 pr. nettotonn.

Utreget beløp skal multipliseres med en faktor på 1,1356.

I tillegg skal det betales gebyr etter samme satser som § 4 nr. 1.

2. Lasteskip.**2.1. Skip på 500 BT og derover.**

Som årsgebyr skal betales et grunnbeløp på kr 12.000,- pluss følgende tonnasetillegg:

for	de	første	5.000	nettotonn	betales	kr 3,00	pr.	nettotonn
for	de	neste	5.000	nettotonn	betales	kr 2,50	pr.	nettotonn
for	de	neste	20.000	nettotonn	betales	kr 2,00	pr.	nettotonn
for	de	neste	40.000	nettotonn	betales	kr 1,50	pr.	nettotonn

For skip som er større enn 70.000 nettotonn betales kr 1,- pr. nettotonn utover 70.000 nettotonn.

For beredskapsfartøy og forsyningskip betales ytterligere et tillegg på kr 5.000,-.

Utregnet beløp skal multipliseres med en faktor på 1,1356.

2.2. Skip under 500 bruttotonn.

Som årsgebyr skal betales et grunnbeløp på kr 17.000,- pluss et tonnasetillegg på kr 3,- pr. nettotonn.

Utregnet beløp skal multipliseres med en faktor på 1,1356.

§ 7. Andre gebyr for skip registrert i NOR eller NIS¹ samt ikke-sertifikatpliktige skip**1. Dispensasjonssøknader fra lov om arbeidstiden på skip/bemanningsforskriften.**

<i>BT</i>	<i>Førstegangsbehandling</i>	<i>Senere søknader</i>
	<i>Kr</i>	<i>Kr</i>
Under 100	969	490
Fra og med 100 men under 500	1.926	969
Fra og med 500 men under 2.000	3.898	1.949
Fra og med 2.000 og over	7.831	3.909

2. Særskilte sertifikater og tillatelser som ikke dekkes av førstegangsgebyr og årsgebyr.

2.1. Sertifikat om forsikring eller annen økonomisk sikkerhet for ansvar for skade ved oljesøl (CLC-sertifikat) kr 1.073,-.

2.2. Passasjersertifikat for elvefart kr 793,-.

1 Gjelder ikke for lasteskip i NIS på 500 BRT og derover som ikke er beredskapsfartøy eller forsyningskip, jf. forskrift av 2. februar 1996 nr. 115 om oppkreving av gebyr til Statskassen for besiktelser, sertifikatutstedelse mv. § 19 nr. 4.

2

§ 8. Førstegangsgebyr og årsgebyr for flyttbare innretninger og undervannsfartøy**1. Førstegangsgebyr.**

<i>Flyttbare innretninger</i>		<i>Undervannsfartøy</i>	
<i>Bygget i Norge</i>	<i>Bygget i utlandet</i>	<i>Bygget i Norge</i>	<i>Bygget i utlandet</i>
<i>Kr</i>	<i>Kr</i>	<i>Kr</i>	<i>Kr</i>
1.205.536	1.568.295	433.969	564.158

2. Årsgebyr.

<i>Flyttbare innretninger</i>	<i>Undervannsfartøy</i>
<i>Kr</i>	<i>Kr</i>
511.223	88.388

§ 9. Gebyr for måling/kjenningsmåling mv.

1. For førstegangs måling av flyttbare innretninger, skip tilhørende Det norske Sjøforsvar og utenlandske skip betales:

	<i>BT</i>	<i>Kr</i>
Under	100	1.074
Fra og med	100 men under	300
"	300 "	500
"	500 "	1.000
"	1.000 "	1.600
"	1.600 "	2.000
"	2.000 "	3.000
"	3.000 "	4.000
"	4.000 "	6.000
"	6.000 "	8.000
"	8.000 "	10.000
"	10.000 "	20.000

	<i>BT</i>		<i>Kr</i>
"	20.000 "	50.000	233.655
"	50.000 "	80.000	353.913
"	80.000 "	100.000	466.458
"	100.000 og over		522.706

2. For måling¹ av norske skip og flytende innretninger som ikke er å anse som skip, betales:

	<i>BT</i>		<i>Kr</i>	<i>Lekter Kr</i>
Under	100		268	268
Fra og med	100 men under	300	665	665
"	300 "	500	1.482	1.482
"	500 "	1.000	2.334	2.334
"	1.000 "	1.600	4.236	4.236
"	1.600 "	2.000	6.138	6.138
"	2.000 "	3.000	8.904	8.904
"	3.000 "	4.000	12.568	8.904
"	4.000 "	6.000	16.209	8.904
"	6.000 "	8.000	23.900	8.904
"	8.000 "	10.000	29.548	8.904
"	10.000 "	20.000	36.970	8.904
"	20.000 "	50.000	58.420	8.904
"	50.000 "	80.000	88.481	8.904
"	80.000 "	100.000	116.617	8.904
"	100.000 og over		130.680	8.904

3. For utstedelse av målebrev² for norske og utenlandske skip og flyttbare innretninger, for skip tilhørende Det norske Sjøforsvar og for utenlandske flytende innretninger som ikke er å anse som skip, betales:

	<i>BT</i>	<i>Internasjonalt målebrev Kr</i>	<i>Panamakanal målebrev Kr</i>	<i>Suezkanal målebrev Kr</i>
Under	25	513	665	665
Fra og med	25 men under	100	1.856	1.856
"	100 "	200	3.151	3.151
"	200 "	500	4.236	4.236
"	500 "	1.600	6.477	6.477
"	1.600 "	3.000	8.846	8.846
"	3.000 "	4.000	11.133	11.133
"	4.000 "	8.000	12.277	12.277
"	8.000 "	10.000	15.696	15.696
"	10.000 og over		16.828	16.828

1 Førstegangsmåling av norske skip er inkludert i førstegangsgebyret.

2 Førstegangsmålebrev for norske skip er inkludert i førstegangsgebyret.

4. For kjenningsmåling og utstedelse av identitetsbevis unntatt ved førstegangs kjenningsmåling jf. § 3 nr. 7 betales:

For fartøy med største lengde under 10 meter største lengde: kr 793,-

For fartøy med største lengde f.o.m. 10 meter men under 15 meter: kr 1.411,-.

§ 10. Timesatser for gebyr beregnet etter anvendt tid

For gebyr som skal beregnes etter anvendt tid skal følgende timesatser gjelde:

For besiktelser mv. utført i Norge kr 793,-

For besiktelser mv. utført i utlandet kr 1.411,-

For overtid i Norge og utlandet kr 664,-.

Gebyret skal oppkreves i tillegg til ovennevnte satser.

§ 11. Ikrafttredelse

Denne forskrift trer i kraft 1. januar 2002.

Fra samme tidspunkt oppheves forskrift av 21. desember 2000 nr. 1568 om gebyr for tjenester som utføres av Sjøfartsdirektoratet (gebyrtariffen) fastsatt av Nærings- og handelsdepartementet.

20. des. Nr. 1579 2001**Forskrift om endring i forskrift om hygiene og kontroll m.v. ved produksjon og frambud av ferskt fjørfekjøtt.**

Fastsatt av Landbruksdepartementet 20. desember 2001 med hjemmel i lov av 10. januar 1997 nr. 9 om kjøttproduksjon § 7 og § 8, jf. EØS-avtalens vedlegg I, kap. 6.1 pkt. 2 (direktiv 71/118/EØF og direktiv 91/495/EØF), og kap. 8.1 pkt. 8 (direktiv 91/494/EØF). Kunngjort 10. januar 2002.

I

I forskrift av 21. mars 1995 nr. 265 om hygiene og kontroll m.v. ved produksjon og frambud av ferskt fjørfekjøtt gjøres følgende endringer:

I forskriftens hjemmelsfelt skal henvisningen til EØS-avtalen lyde:

jf. EØS-avtalens vedlegg I, kap. 6.1 pkt. 2 og kap. 8.1 pkt. 8 (direktiv 71/118/EØF), og kap. 8.1 pkt. 9 (direktiv 91/494/EØF).

§ 61 og § 62 skal lyde:

§ 61. Mangler ved dokumentasjonen

Dersom dokumentasjon som nevnt i § 59 annet ledd, nr. 3 mangler, kan tilsynsveterinær enten utsette slaktingen, eller likevel tillate slakting dersom dyreeierens tilsier det, etter at dyrene i alle kasser er undersøkt særlig i forhold til det som er angitt i § 57 nr. 16 og 17. Offentlig veterinær skal oppsøke opprinnelsesbesetningen for å innhente disse opplysningene. Alle kostnader i forbindelse med gjennomføringen av dette skal belastes dyreeieren.

Dersom et fjørfeparti ikke blir slaktet innen 3 dager etter utstedelsen av helsesertifikatet og dyrene fortsatt befinner seg hos dyreeieren, skal offentlig veterinær utstede et nytt helsesertifikat. Tilsynsveterinær kan likevel, etter en eventuell undersøkelse, tillate slakting dersom helsemessige grunner ikke taler imot.

§ 62. Smittsomme sykdommer

Om det foreligger kliniske symptomer på ornitose eller salmonellose skal slakting til konsum ikke tillates. Tilsynsveterinær kan, på forespørsel fra dyreeieren eller vedkommendes representant, likevel tillate at slike dyr avlives på slakteriet. Dette må skje etter at vanlig slakting er avsluttet. Det må treffes tiltak for å redusere risikoen for spredning av bakterier mest mulig. Etter avlivingen må lokalene reingjøres og desinfiseres. Slaktene skal behandles som om de var erklært uegnet til folkemat.

II

Endringene trer i kraft straks.

20. des. Nr. 1580 2001**Forskrift om endringer i enkelte forskrifter gitt med hjemmel i helsepersonelloven og lov om helsetjenesten i kommunene som følge av fornyelsen av den sentrale sosial- og helseforvaltning og noen andre endringer.**

Fastsatt av Sosial- og helsedepartementet 20. desember 2001 med hjemmel i lov av 2. juli 1999 nr. 64 om helsepersonell m.v. (helsepersonelloven) § 40 tredje ledd, § 42 fjerde ledd, § 43 fjerde ledd, § 45 andre ledd, § 49 fjerde ledd, § 51, § 52, § 54 andre ledd og § 76 tredje ledd, lov av 2. juli 1999 nr. 61 om spesialisthelsetjenesten m.m. § 3-2 andre ledd, lov av 19. november 1982 nr. 66 om helsetjenesten i kommunene § 1-3a og § 8-1, lov av 3. juni 1983 nr. 54 om tannhelsetjenesten § 1-3a, lov av 2. juli 1999 nr. 63 om pasientrettigheter (pasientrettighetsloven) § 5-1 sjette ledd og lov av 19. november 1982 nr. 68 om planlegging av helse- og sosialtjenesten i kommunene § 7. Kunngjort 10. januar 2002.

Det gjøres endringer i følgende forskrifter:

I

I forskrift av 21. desember 2000 nr. 1376 om overgangsordning for autorisasjon og lisens til yrkesutøvere i nye regulerte helsepersonellgrupper gjøres følgende endring:

I § 2 andre ledd, § 4 og § 5 tredje ledd endres «Statens helsetilsyn» til «Sosial- og helsedirektoratet».

II

I forskrift av 21. desember 2000 nr. 1379 om lisens til medisinske studenter og til helsepersonell over 75 år gjøres følgende endringer:

Forskriftens tittel skal lyde:

Forskrift om lisens til helsepersonell

I § 5 første ledd, § 6 fjerde ledd og § 9 første og andre ledd endres «Statens helsetilsyn» til «Sosial- og helsedirektoratet».

Nye kapitler 1a og 1b skal lyde:

Kapittel 1a. Lisens til medisinske kandidater (turnuslisens)

§ 1a-1. Lisens til medisinske kandidater i turnustjeneste

Medisinske kandidater som har norsk cand.med.-grad eller tilsvarende utenlandsk eksamen som er anerkjent som jevngrad med norsk cand.med.-grad, må ha lisens (turnuslisens) etter denne forskriften før turnustjenesten kan påbegynnes.

§ 1a-2. Lisensens varighet

Lisensen gjelder fra det tidspunktet som fremgår av lisensdokumentet og frem til autorisasjon blir gitt, men ikke lenger enn to måneder fra avsluttet turnustjeneste.

§ 1a-3. Vilkår for lisens

Det kan stilles vilkår for lisensen, jf. helsepersonelloven § 49 tredje ledd.

§ 1a-4. Søknad om lisens

Søknad om lisens sendes Sosial- og helsedirektoratet eller den det bemyndiger. Det må vedlegges dokumentasjon for at avsluttet eksamen er bestått og at turnusplass er anvist, jf. forskrift om praktisk tjeneste (turnustjeneste) for å få autorisasjon som lege.

Kapittel 1b. Lisens til farmasistudenter (studentlisens)

§ 1b-1. Lisens til hovedfagstudent i farmasi ved norsk universitet

Hovedfagstudent i farmasi ved norsk universitet kan få lisens etter søknad dersom vedkommende har bestått alle eksamener i grunnstudiet i farmasi, herunder gjennomført praksis i apotek.

§ 1b-2. Lisens til farmasistudent ved utenlandsk universitet

Farmasistudent ved utenlandsk universitet kan få lisens dersom vedkommende har bestått eksamener og gjennomført praksis som tilsvarer det som kreves etter § 1b-1.

§ 1b-3. Omfang av lisensen

Lisens til hovedfagstudent i farmasi ved norsk universitet eller student i farmasi ved utenlandsk universitet gir adgang til å utøve selvstendig ekspedisjonsrett.

Lisensen gir ikke innehaveren rett til å kalle seg cand.pharm. Kun farmasøyt eller stud.pharm. kan benyttes som tittel.

§ 1b-4. Søknad og varighet av lisens

Søknad om lisens, vedlagt nødvendig dokumentasjon, jf. § 3, sendes Sosial- og helsedirektoratet eller den det bemyndiger.

Lisens bortfaller dersom studenten helt avbryter det farmasøytiske studiet, eller ikke følger normal studieprogresjon, uten å ha fått permisjon fra universitetet.

Overskriften til kapittel 3 skal lyde:

Kapittel 3. Overgangsbestemmelser og ikrafttredelse

Ny § 10 skal lyde:

§ 10. Overgangsbestemmelser

Studenter som har bestått alle eksamener i grunnstudiet i farmasi ved norsk universitet, men som ikke har lisens, har likevel rett til selvstendig å ekspedere legemidler i januar, februar og mars 2002. Det enkelte apotek må forvise seg om at alle eksamener er bestått. Det samme gjelder med hensyn til studenter med utdanning fra utenlandske universitet.

Nåværende § 10 blir ny § 11.

III

I forskrift av 21. desember 2000 nr. 1385 om pasientjournal gjøres følgende endring:

§ 8 første ledd bokstav n skal lyde:

- n) Individuell plan etter spesialisthelsetjenesteloven § 2-5, psykisk helsevernloven § 4-1 eller kommunehelsetjenesteloven § 6-2a.

IV

I forskrift av 21. desember 2000 nr. 1377 om autorisasjon m.m. av helsepersonell i henhold til avtalen om Det europeiske økonomiske samarbeidsområdet (EØS-avtalen) gjøres følgende endringer:

I § 4 første ledd, § 6 første og tredje ledd, § 8 første ledd, § 11 første ledd, § 13 første ledd, § 15 første ledd, § 17 første ledd, § 19 første ledd, § 22 første ledd, § 26 første og andre ledd, § 27 andre og fjerde ledd, § 28, § 31 andre og tredje ledd, § 32 første ledd, § 33 første og andre ledd og § 34 andre ledd endres «Statens helsetilsyn» til «Sosial- og helsedirektoratet».

I § 34 første ledd endres «Sosial- og helsedepartementet» til «Departementet».

V

I forskrift av 21. desember 2000 nr. 1384 om spesialistgodkjenning av helsepersonell gjøres følgende endringer:

I § 1 andre ledd og § 2 endres «Statens helsetilsyn» til «Sosial- og helsedirektoratet».

I § 3 første, andre og tredje ledd endres «Sosial- og helsedepartementet» til «Departementet».

I § 4 første ledd endres «Sosial- og helsedepartementet» til «Sosial- og helsedirektoratet».

I § 4 andre ledd endres «departementet» til «Sosial- og helsedirektoratet».

§ 5 skal lyde:

Kongen oppretter et nasjonalt råd som skal være rådgivende organ for departementet og Sosial- og helsedirektoratet i overordnede spørsmål om spesialistutdanning av leger og legefordeling.

VI

I forskrift av 23. november 1983 nr. 1779 om lovbestemt sykepleietjeneste i kommunens helsetjeneste gjøres følgende endring:

I § 7 og § 8 endres «Sosialdepartementet» til «Departementet».

Ikrafttredelse:

Med unntak av endringen i forskrift om pasientjournal § 8 første ledd bokstav n, som trer i kraft fra samme tidspunkt som lov av 15. juni 2001 nr. 93 om helseforetak m.m. (helseforetaksloven) trer i kraft, trer endringene i kraft 1. januar 2002.

20. des. Nr. 1581 2001**Forskrift om opphevelse av forskrift om adgang til å drive privat praksis etter lov om helsetjenesten i kommunene.**

Fastsatt av Sosial- og helsedepartementet 20. desember 2001 med hjemmel i lov av 19. november 1982 nr. 66 om helsetjenesten i kommunene § 6–7 som ble opphevet ved lov av 13. desember 1991 nr. 81. Kunngjort 10. januar 2002.

Forskrift om adgang til å drive privat praksis etter lov om helsetjenesten i kommunene av 24. juni 1983 nr. 1228 oppheves straks.

20. des. Nr. 1582 2001**Forskrift om endring i forskrift om tilskott til mjølkeproduksjon.**

Fastsatt av Landbruksdepartementet 20. desember 2001 med heimel i lov av 12. mai 1995 nr. 23 om jord (jordlova) § 18, og etter samråd med Norges Bondelag og Norsk Bonde- og Småbrukarlag. Kunngjort 10. januar 2002.

I

I forskrift av 26. august 1999 nr. 965 om tilskott til mjølkeproduksjon blir det gjort følgende endringer:

§ 1 første ledd oppheves.

§ 2 skal lyde:

I denne forskrifta forstås ein med:

1. *Bruk*: Landbrukseigedom som er nytta, eller som kan nyttast til jord- og/eller skogbruk. Alt som høyrer til same eigar i ein kommune, høyrer til same landbrukseigedom utan omsyn til om den omfattar fleire matrikelnummer.
2. *Brukar*: Den som eig eller forpaktar eit bruk og driv det, og elles oppfyller krava til brukar i gjeldande forskrift om produksjonstilskott.¹

3. *Meieriselskap*: Andelslag, aksjeselskap, anna selskap eller anna juridisk eining som kjøper eller på annan måte tek i mot mjølk, fløyte eller myse til vidare foredling eller produksjon av mjølkeprodukt. Småskala foredling av geitemjølkk etter forskrift om produksjonsrettigheter til lokal foredling av geitemelk² blir likevel ikkje omfatta.
4. *Direkte sal*: Omsetning av mjølk og/eller foredla mjølkeprodukt frå produsent til andre enn meieriselskap.
5. *Heimeforedling*: Foredling av eigenprodusert mjølk på eige bruk, eigen seter eller felleseter.
6. *Småskala foredling*: Samarbeid mellom fleire bruk om foredling av geitemjølkk avgrensa opp til 200.000 liter pr. år, jf. forskrift om produksjonsrettigheter til lokal foredling av geitemelk § 6.

1 Jf. forskrift av 1. juli 1999 nr. 782 om produksjonstilskudd i jordbruket § 2.

2 Jf. forskrift av 26. september 2001 nr. 1122 om produksjonsrettigheter til lokal foredling av geitemelk.

§ 3 andre og tredje skal lyde:

Forskrifta gjeld og tilskott til produksjon av ku- og geitemjølkk utanfor kvote som blir nytta til heimeforedling og selt direkte. Slik produksjon må ha blitt gjeve fritak frå overproduksjonsavgift, jf. forskrift av 29. juni 1999 nr. 763 om omsetningsavgift på jordbruksvarer, og om overproduksjonsavgift på mjølk § 4.

Forskrifta gjeld og tilskott til produksjon av geitemjølkk etter forskrift av 26. september 2001 nr. 1122 om produksjonsrettigheter til lokal foredling av geitemelk.

§ 5, § 6 og § 7 skal lyde:

§ 5. *Generelle vilkår*

Tilskott etter denne forskrifta vert berre gjeve til brukar som har rett til produksjonstilskott i jordbruket.

Tilskott vert berre gjeve for mjølk og mjølkeprodukt som er:

1. produsert innafør bruket si kvote¹ og som er levert til meieriselskap,
2. produsert innafør bruket si kvote, og heimeforedla og selt direkte, eller nytta til småskala foredling jf. § 3 første ledd nr. 4.
3. heimeforedla og produsert med fritak for overproduksjonsavgift, jf. § 3 andre ledd.
4. produsert innafør bruket sin produksjonsrett til geitemjølkk,² jf. § 3 tredje ledd.

Det vert berre gjeve tilskott til mjølk som oppfyller kvalitetskrava gjeve i forskrift av 30. juni 1995 nr. 636 om produksjon og frambud av rå melk, varmebehandlet melk og melkebaserte produkt m.v.

Mjølka vert rekna som levert når ho er innvege på tankbil eller levert meieriselskap på anna vis.

1 Jf. forskrift av 17. desember 1997 nr. 1450 om kvoteordningen for melk.

2 Jf. forskrift av 26. september 2001 nr. 1122 om produksjonsrettigheter til lokal foredling av geitemelk.

§ 6. *Særlege vilkår ved heimeforedling og småskala foredling*

Som særleg vilkår for å få tilskott til mjølk som er heime- og småskalaforedla, må foredlings- og salslokala vere godkjent av Næringsmiddeltilsynet, og produkta som frambyr for sal må tilfredsstille gjeldande hygieniske krav.¹

Produsenten må vere medlem av husdyrkontrollen.

1 Jf. forskrift 30. juni 1995 nr. 636 om produksjon og frambud av rå melk, varmebehandlet melk og melkebaserte produkter m.v.

§ 7. *Omrekning av foredla produkt*

Foredla mjølkeprodukt blir rekna om til liter mjølk etter omrekningsfaktorar godkjend av Statens landbruksforvaltning.

Antall liter omrekna mjølk er kvantumsgrunnlag for utbetaling av tilskott.

§ 8 oppheves.

§ 11 skal lyde:

Statens landbruksforvaltning betalar ut tilskott til kvart meieriselskap. Statens landbruksforvaltning kan betale ut tilskott å konto til kvart meieriselskap basert på prognosar for vedkomande månad og justere det for tidlegare utbetaling.

Meieriselskapet betalar tilskottet vidare til brukarane. I den avrekninga som selskapet gjer overfor brukarane skal storleiken på tilskotta gå fram, og det skal opplysast kor store tilskottssatsane er.

Ved heimeforedling og direkte sal eller småskala foredling etter forskrift om produksjonsrettigheter til lokal foredling av geitemelk, jf. § 6, kan Statens landbruksforvaltning betale ut tilskott via meieriselskap på grunnlag av innsendte rapporteringsskjema frå brukaren. Det skal skje ei avstemming på grunnlag av næringsoppgåva med vedlegg spesifisert av Statens landbruksforvaltning. Statens landbruksforvaltning betalar ut tilskott direkte til brukar i dei tilfelle rapporteringsavtale med meieriselskap ikkje forelegg. Brukar som rapporterer direkte til Statens landbruksforvaltning kan få utbetalt tilskott ein gong pr. halvår.

Statens landbruksforvaltning kan utbetale eit samla tilskott til grupperingar av meieriselskap som syter for utbetaling til kvart enkelt selskap og til grupperingar av produsentar som samarbeider om småskala foredling jf. § 2 nr. 3.

§ 12 oppheves.

§ 14 og § 15 skal lyde:

§ 14. Oppgaver

Meieriselskapet skal kvar måned sende spesifisert oppgave til Statens landbruksforvaltning med prognose for inneverande måned og registrerte tal for føregående måned over kvantum med rett til tilskott og tilskottsbeløp og rapportert direkte sal.

Meieriselskapet sin revisor skal revidere og stadfeste oppgåvene kvart halvår.

Mjølkeprodusentar med heimeforedling og direkte sal eller småskala foredling etter forskrift om produksjonsrettigheter til lokal foredling av geitmelk som ikkje har avtale om rapportering med meieriselskap, rapporterer direkte til Statens landbruksforvaltning.

Mjølkeprodusentar kan kun rapportere til ein instans, enten meieriselskapet eller Statens landbruksforvaltning. Rapportering skal så vidt mogeleg avtalast med meieri.

Statens landbruksforvaltning kan gi grupperingar av meieriselskap og brukarar som samarbeider om småskala foredling høve til samla rapportering.

Statens landbruksforvaltning fastsett kva for oppgaver som skal innleverast, form og innhald i oppgåvene, tidsfristar for rapportering og revisorattestasjon.

Meieriselskap og brukar skal syte for at oppgaver og annan dokumentasjon som vert gitt som grunnlag for utbetaling er i samsvar med forskrifta.

§ 15. Kontroll og opplysningsplikt

Statens landbruksforvaltning fører kontroll med at reglane i denne forskrifta blir overheldt, og kan herunder foreta stedleg kontroll. Meieriselskap og brukar pliktar å yte bistand ved slik kontroll.

Grunnlagsmaterialet for innleverte oppgaver etter § 14 skal vere tilgjengeleg for ettersyn. Meieriselskap og brukar pliktar å gje alle naudsynte opplysningar som Statens landbruksforvaltning krev.

II

Endringane trer i kraft 1. januar 2002.

20. des. Nr. 1583 2001

Forskrift om endring i forskrift om krav til beredskapsplanlegging og beredskapsarbeid mv. etter lov om helsemessig og sosial beredskap.

Fastsatt av Sosial- og helsedepartementet 20. desember 2001 med hjemmel i lov av 23. juni 2000 nr. 56 om helsemessig og sosial beredskap § 2–2 fjerde og femte ledd, § 4–2 tredje ledd og § 6–2 første ledd. Kunngjort 10. januar 2002.

I

I forskrift av 23. juli 2001 nr. 881 om krav til beredskapsplanlegging og beredskapsarbeid mv. etter lov om helsemessig og sosial beredskap gjøres følgende endringer:

§ 1 første ledd skal lyde:

Forskriften gjelder for virksomheter som har plikt til å utarbeide beredskapsplan etter lov om helsemessig og sosial beredskap § 2–2 første og annet ledd. Med begrepet virksomhet i denne forskriften forstås stat, kommune, fylkeskommune, regionalt helseforetak, helseforetak, næringsmiddelkontrollen og vannverk.

§ 6 skal lyde:

Virksomheten skal samordne sine beredskapsplaner i samsvar med lov om spesialisthelsetjenesten § 2–1b, lov om helsetjenesten i kommunene § 1–5 og lov om sosiale tjenester § 3–6 første ledd.

II

Endringene trer i kraft 1. januar 2002.

20. des. Nr. 1584 2001

Forskrift om takseringsregler til bruk ved beskatning ved trekk i lønn mv. (lønnstrekkordningen) av personer som skattlegges på Svalbard i inntektsåret 2002 etter lov av 29. november 1996 nr. 68 om skatt til Svalbard.

Fastsatt av Skattedirektoratet 20. desember 2001 med hjemmel i lov av 13. juni 1980 nr. 24 om ligningsforvaltning (ligningsloven) § 7–1 og delegeringsvedtak av 22. januar 1982. Kunngjort 10. januar 2002.

§ 1. Verdsettelse av naturalytelser

Når arbeidstakeren skattlegges ved trekk i lønn (lønnstrekkordningen) skal følgende naturalytelser verdsettes slik:

Fritt opphold	kr 86 pr. døgn
Fri bolig	inntil 40 kvm kr 750 pr. måned 41 – 65 kvm kr 1.200 pr. måned 66 – 125 kvm kr 2.400 pr. måned over 125 kvm kr 2.750 pr. måned
Fri bil	kr 900 pr. måned
Fri telefon	Fast avgift + bruk av telefon for inntil kr 300 pr. kvartal er skattefritt. Dekning utover dette er skattepliktig.

§ 2. Overskudd på utgiftsgodtgjørelser

Overskudd på utgiftsgodtgjørelser er skattepliktig.

Ved beregning av overskudd på godtgjørelser til dekning av utgifter ved reiser/opphold utenfor hjemmet, både med og uten overnatting, innenlands og utenlands, skal det legges til grunn de samme regler og samme satser som gjelder for utbetaling av trekkfrie utgiftsgodtgjørelser på fastlandet for 2002.

Ved beregning av overskudd på fast godtgjørelse for bruk av egen bil i yrket, skal 1/3 av godtgjørelsen, maksimalt kr 700, anses for medgått til dekning av utgifter. Den øvrige delen er skattepliktig.

Ved beregning av overskudd på arbeidsgivers dekning av utgifter til bruk av egen bil og egen snøscooter i yrket, skal det legges til grunn de samme regler og satser som gjelder for utbetaling av trekkfrie utgiftsgodtgjørelser på fastlandet for 2002.

20. des. Nr. 1585 2001

Forskrift om endring i forskrift om etablering, drift og sykdomsforebyggende tiltak ved oppdrettsanlegg (drifts- og sykdomsforskriften).

Fastsatt av Fiskeridepartementet 20. desember 2001 med hjemmel i lov av 14. juni 1985 nr. 68 om oppdrett av fisk, skalldyr m.v. § 13, jf. § 1. Kunngjort 10. januar 2002.

I

I forskrift av 18. desember 1998 nr. 1409 om etablering, drift og sykdomsforebyggende tiltak ved oppdrettsanlegg (drifts- og sykdomsforskriften) gjøres følgende endring:

§ 19 annet ledd skal lyde:

Fiskemengden pr. konsesjon skal ikke overstige 65 tonn/1.000 m³. Ved beregningen legges til grunn det volum som fremgår av tillatelse etter oppdrettslovens § 3 og § 4 første ledd. Fiskemengden pr. lokalitet skal heller ikke overstige 65 tonn/1.000 m³. Ved beregningen legges til grunn det volum som er klarert for lokaliteten, målt etter forskrift av 17. august 1989 nr. 808 om måling av volum i oppdrettsanlegg.

II

Endringen trer i kraft 1. januar 2002.

20. des. Nr. 1586 2001

Forskrift om forbrukernes kollektive interesser.

Fastsatt av Barne- og familiedepartementet 20. desember 2001 med hjemmel i lov av 16. juni 1972 nr. 47 om kontroll med markedsføring og avtalevilkår (markedsføringsloven) § 9c annet ledd, jf. EØS-avtalens vedlegg XIX pkt. 7d (direktiv 98/27/EF). Kunngjort 10. januar 2002.

§ 1. Følgende bestemmelser kan i henhold til EØS-avtalen beskytte forbrukernes kollektive interesser:

- Bestemmelser i markedsføringsloven (lov av 16. juni 1972 nr. 47) § 1, § 2 og § 3 som gjennomfører direktiv 84/450/EØF av 10. september 1984 om tilnærming av medlemsstatenes lover og forskrifter om villedende reklame.
- Bestemmelser i angrerettloven (lov av 21. desember 2000 nr. 105) som gjennomfører direktiv 85/577/EØF av 20. desember 1985 om forbrukervern ved avtaler som inngås et annet sted enn på den næringsdrivendes faste forretningssted.
- Bestemmelser i kredittkjøpsloven (lov av 21. juni 1985 nr. 82) med forskrift av 15. juli 1986 nr. 1616 og finansavtaleloven (lov av 25. juni 1999 nr. 46) som gjennomfører direktiv 87/102/EØF av 22. desember 1986 om tilnærming av medlemsstatenes lover og forskrifter om forbrukerkreditt, sist endret ved direktiv 98/7/EF.
- Bestemmelser i kringkastingsloven (lov av 4. desember 1992 nr. 127) med forskrift av 28. februar 1997 nr. 153 som gjennomfører direktiv 89/552/EØF av 3. oktober 1989 om samordning av visse bestemmelser om utøvelse av fjernsynsvirksomhet, fastsatt ved lov eller forskrift i medlemsstatene artikkel 10–21, endret ved direktiv 97/36/EF.

5. Bestemmelser i pakkereiseloven (lov av 25. august 1995 nr. 57) som gjennomfører direktiv 90/314/EØF av 13. juni 1990 om pakkereiser, herunder pakkeferier og pakketurer.
6. Bestemmelser i legemiddeloven (lov av 4. desember 1992 nr. 132) § 19, § 20 og § 21 med forskrift av 25. august 1994 nr. 827 som gjennomfører direktiv 92/28/EØF av 31. mars 1992 om reklame for legemidler til mennesker.
7. Bestemmelser i avtaleloven (lov av 31. mai 1918 nr. 4) § 36 og § 37 og markedsføringsloven (lov av 16. juni 1972 nr. 47) § 9a som gjennomfører direktiv 93/13/EØF av 5. april 1993 om urimelige vilkår i forbrukeravtaler.
8. Bestemmelser i tidspartloven (lov av 13. juni 1997 nr. 37) som gjennomfører direktiv 94/47/EF av 26. oktober 1994 om beskyttelse av kjøperen i forbindelse med visse aspekter ved avtaler om deltidsbruksrett til fast eiendom (timeshare-avtaler).
9. Bestemmelser i angrerettloven (lov av 21. desember 2000 nr. 105) og markedsføringsloven (lov av 16. juni 1972 nr. 47) som gjennomfører direktiv 97/7/EF av 20. mai 1997 om forbrukervern ved fjernsalgsavtaler.

§ 2. Forskriften trer i kraft 1. januar 2002.

20. des. Nr. 1587 2001

Vedtak om endring i instruks om overvåking av og tiltak mot bovin spongiform encefalopati (BSE) ved nødslakting og slakting av storfe som avviker fra det normale samt ved slakting av importert storfe og avkom etter importerte kyr.

Fastsatt av Statens dyrehelsetilsyn og Statens næringsmiddeltilsyn 20. desember 2001 med hjemmel i lov av 8. juni 1962 nr. 4 om dyrehelse (husdyrloven) § 3 og lov av 10. januar 1997 nr. 9 om kjøttproduksjon § 20, jf. forskrift av 25. april 1994 nr. 320 om kjøttkontroll og frambud m.v. av ferskt kjøtt § 20, jf. EØS-avtalens vedlegg I kapittel I (forordning (EF) nr. 999/2001 vedlegg III). Kunngjort 10. januar 2002.

I

I instruks av 2. januar 2001 nr. 1 om overvåking av og tiltak mot bovin spongiform encefalopati (BSE) ved nødslakting og slakting av storfe som avviker fra det normale samt ved slakting av importert storfe og avkom etter importerte kyr gjøres følgende endringer:

Instruksens tittel skal lyde:

Instruks om overvåking av og tiltak mot overførbare spongiforme encefalopatier (TSE) ved slakting av nærmere bestemte grupper storfe og småfe

Instruksens hjemmelsfelt skal lyde:

Fastsatt av Statens dyrehelsetilsyn og Statens næringsmiddeltilsyn 2. januar 2001 med hjemmel i lov av 8. juni 1962 nr. 4 om dyrehelse (husdyrloven) § 3 og lov av 10. januar 1997 nr. 9 om kjøttproduksjon § 20, jf. forskrift av 25. april 1994 nr. 320 om kjøttkontroll og frambud m.v. av ferskt kjøtt § 20, jf. EØS-avtalens vedlegg I kapittel I (forordning (EF) nr. 999/2001 vedlegg III).

Det er i tillegg foretatt en rekke endringer i instruksene og den lyder i sin helhet etter dette:

1. *Omfang og varsling*

1.1. Denne instruksjonen gjelder ved:

- a) nødslakting av storfe over 24 måneder, jf. forskrift av 25. april 1994 nr. 320 om kjøttkontroll og frambud m.v. av ferskt kjøtt § 2 nr. 12,
- b) slakting av storfe over 24 måneder som avviker fra det normale, jf. forskrift av 25. april 1994 nr. 320 om kjøttkontroll og frambud m.v. av ferskt kjøtt § 5 og instruks av 25. mai 1994 nr. 369 for kjøttkontrollen pkt. 2.3.1 og 2.3.2,
- c) slakting av importert storfe og småfe,
- d) slakting av avkom over 24 måneder etter importerte kyr og avkom over 18 måneder etter importerte søyer og geiter,
- e) slakting av storfe når dyrets alder eller opprinnelse ikke kan fastslås,
- f) slakting av et tilfeldig utvalg storfe over 30 måneder i henhold til vedlegg I, og
- g) slakting av et tilfeldig utvalg småfe over 18 måneder i henhold til vedlegg II.

1.2. Denne instruksjonen gjelder også for storfe over 24 måneder som avlives etter at de ved ante mortem undersøkelse er funnet uegnet til slakting eller som dør på slakteriet før avlaving.

1.3. Dersom storfe og småfe viser eller har vist unormal atferd, nevrologiske symptomer eller andre progressive symptomer som er slik at TSE ikke kan utelukkes som sykdomsårsak, skal tilsynsveterinæren straks melde fra til Statens dyrehelsetilsyn – distriktsveterinæren.

2. *Prøveuttak og forsendelse av prøver*

- 2.1. Tilsynsveterinæren skal ta ut prøve for TSE-undersøkelse fra alle storfe og småfe som er omfattet av denne instruks.
- 2.2. Prøven skal bestå av den forlengede marg (*medulla oblongata*). For uttaksprosedyre vises til informasjon fra Veterinærinstituttet gjort tilgjengelig på SNTs intranett (Medulla).
- 2.3. Prøven skal oppbevares, pakkes, merkes og forsendes slik Veterinærinstituttet har angitt.

3. *Håndtering av slakt, avfall og biprodukter*

- 3.1. Inntil resultatet av TSE-undersøkelsen foreligger, skal alle deler av det slaktet som det tas prøve fra, herunder hud, avfall og biprodukter, holdes i arrest. For storfe skal i tillegg slaktet umiddelbart før og de to slaktene som følger umiddelbart etter, på den samme slaktelinjen, holdes i arrest, jf. pkt. 4.3.
- 3.2. Bestemmelsen i pkt. 3.1 gjelder ikke for slakt eller deler av slakt som før resultatet av TSE-undersøkelsen foreligger, destrueres ved forbrenning som angitt i forskrift av 20. november 2000 nr. 1163 om spesifisert risikomateriale med hensyn til overførbare spongiforme encefalopater (SRM) § 9.

4. *Bedømmelse og tiltak*

- 4.1. Slakt, hud, avfall og biprodukter som er holdt i arrest i henhold til pkt. 3.1, skal bedømmes på grunnlag av resultatet av TSE-undersøkelsen fra Veterinærinstituttet så snart dette foreligger.
- 4.2. Når Veterinærinstituttet fastslår at TSE ikke er påvist, kan slaktet godkjennes og påføres stempelmerke. Hud, avfall og biprodukter kan frigis fra arrest.
- 4.3. Når Veterinærinstituttet påviser TSE eller diagnose som omtalt i pkt. 4.2. ikke kan stilles, skal slaktet kasseres, jf. forskrift av 25. april 1994 nr. 320 om kjøttkontroll og frambud m.v. av ferskt kjøtt § 7 og § 14. Det skal sikres at alle deler av slaktet, herunder hud, avfall og biprodukter destrueres i samsvar med gjeldende bestemmelser. For storfe skal i tillegg slaktet umiddelbart før og de to slaktene som følger umiddelbart etter, på den samme slaktelinjen, kasseres.

5. *Administrative bestemmelser*

- 5.1. Denne instruks tretr i kraft straks.
- 5.2. Samtidig oppheves instruks av 12. mai 2000 nr. 528 om overvåking av og tiltak mot bovin spongiform encefalopati (BSE) ved slakting av storfe som er importert fra Danmark eller Frankrike.

Vedlegg I. Prøveuttak ved slakting av et tilfeldig utvalg storfe over 30 måneder

Det skal årlig tas prøver av et tilfeldig utvalg på 10.000 storfe over 30 måneder.

Veterinærinstituttet beregner det antallet prøver som årlig skal tas ut ved hvert enkelt slakteri. Prøveuttaksplaner sendes det kommunale næringsmiddeltilsynet ved tilsynsveterinæren.

Prøvene skal tas ut fordelt over hele året. Dyrene det tas prøver fra, skal utvelges på en slik måte at den samlede årlige prøvemengden tilsvarer et tilfeldig utvalg storfe over 30 måneder.

Det kommunale næringsmiddeltilsynet ved tilsynsveterinæren avgjør hvilke dyr det skal tas prøver fra. Hensynet til det tilfeldige utvalget skal ivaretas.

Innsending av prøver

Prøver av det tilfeldige utvalget av normale storfe, jf. nr. 1.1. f, skal sendes til:

Veterinærinstituttet i Trondheim, Tungasletta 2, 7485 Trondheim.

Det kommunale næringsmiddeltilsynet ved tilsynsveterinæren skal ved avsendelse av prøver varsle Veterinærinstituttet i Trondheim om antall prøver sendt til analyse.

Vedlegg II. Prøveuttak ved slakting av et tilfeldig utvalg småfe over 18 måneder

Det skal årlig tas prøver av et tilfeldig utvalg på 14.400 småfe (sau og geit) over 18 måneder.

Veterinærinstituttet beregner det antall prøver som årlig skal tas ut ved hvert enkelt slakteri. Prøveuttaksplaner sendes det kommunale næringsmiddeltilsynet ved tilsynsveterinæren.

Prøvene skal være representative for hver region og årstid. Dyrene det tas prøve fra, skal utvelges på en slik måte at man unngår overrepresentasjon av noen dyregruppe i forhold til opprinnelse, art, rase, alder eller driftsform. Dyrenes alder skal anslås ut fra tannutvikling, tydelige tegn på modenhet eller annen tilgjengelig informasjon. Om mulig, skal det unngås at det tas prøver fra et stort antall dyr i samme flokk.

Det kommunale næringsmiddeltilsynet ved tilsynsveterinæren avgjør hvilke dyr det skal tas prøver fra. Hensynet til det tilfeldige utvalget skal ivaretas.

Innsending av prøver

Prøver av det tilfeldige utvalget av normale småfe, jf. nr. 1.1. g, skal sendes til:

Veterinærinstituttet i Trondheim, Tungasletta 2, 7485 Trondheim.

Det kommunale næringsmiddeltilsynet ved tilsynsveterinæren skal ved avsendelse av prøver varsle Veterinærinstituttet i Trondheim om antall prøver sendt til analyse.

II

Endringene tretr i kraft 1. januar 2002.

20. des. Nr. 1588 2001**Forskrift om regulering av fisket etter sei sør for 62° N i 2002.**

Fastsatt av Fiskeridepartementet 20. desember 2001 med hjemmel i lov av 3. juni 1983 nr. 40 om saltvannsfiske m.v. § 4, § 5 og § 9 og lov av 26. mars 1999 nr. 15 om retten til å delta i fiske og fangst (deltakerloven) § 12 og § 21, jf. kgl.res. av 11. februar 2000 nr. 99. Kunngjort 10. januar 2002.

*Kapittel 1. Generelle bestemmelser***§ 1. Generelt forbud**

Det er forbudt å fiske og levere sei med norske fartøy sør for 62° N i 2002.

§ 2. Totalkvote

Uten hensyn til forbudet i § 1 kan det fiskes inntil 66.000 tonn sei med norske fartøy i Norges økonomiske sone og i EU-sonen i ICES statistikkområdene IV og IIIa i 2002.

§ 3. Gruppekvoter

Notfartøy kan fiske inntil 5.500 tonn rund vekt. Av dette kvantum avsettes 300 tonn til et fiske fra og med 2. september.

Fartøy som fisker med konvensjonelle redskap kan fiske inntil 8.000 tonn rund vekt.

Trålfartøy kan fiske inntil 52.500 tonn rund vekt. Av dette kvantum avsettes 35% til et fiske fra og med 12. august.

- a) Fartøy med torskestråltillatelse, jf. forskrift av 12. desember 1986 nr. 2185 om tildeling av tillatelse til å drive fiske med trål § 2–1, kan fiske inntil 34.675 tonn rund vekt.
- b) Fartøy med nordsjøtråltillatelse eller avgrenset nordsjøtråltillatelse jf. forskrift av 12. desember 1986 nr. 2185 om tildeling av tillatelse til å drive fiske med trål § 5–1 og § 6–1, kan fiske inntil 8.800 tonn rund vekt.
- c) Fartøy med seitråltillatelse, jf. forskrift av 12. desember 1986 nr. 2185 om tildeling av tillatelse til å drive fiske med trål § 7–1, kan fiske inntil 9.025 tonn rund vekt.

*Kapittel 2. Vilkår for deltakelse***§ 4. Vilkår for deltakelse med not**

For å kunne delta i fisket etter sei med not må følgende vilkår være oppfylt:

- a) fartøyet må være registrert i merkeregisteret
- b) eier av fartøyet og høvedsmann må være ført i fiskermanntallet og
- c) fartøyet må være egnet, bemannet og utstyrt for å drive fiske etter sei med not.

§ 5. Vilkår for deltakelse med konvensjonelle redskap

For å kunne delta i fisket etter sei med konvensjonelle redskap må følgende vilkår være oppfylt:

- a) fartøyet må være registrert i merkeregisteret og
- b) eier av fartøyet og høvedsmann må være ført i fiskermanntallet.
- c)

*Kapittel 3. Kvoter til deltakende fartøy***§ 6. Maksimalkvote for fartøy som fisker med konvensjonelle redskap**

Det enkelte fartøy som driver fiske etter sei med konvensjonelle redskap kan maksimalt fiske 450 tonn rund vekt.

§ 7. Kvote og bifangst for fartøy som fisker med trål

1. Fartøy med torskestråltillatelse, jf. § 3 tredje ledd bokstav a, og som er registrert som fabrikktrålere kan fiske inntil 700 tonn rund vekt.

Fartøy med torskestråltillatelse, jf. § 3 tredje ledd bokstav a, og som er registrert som ferskfisktrålere eller småtrålere kan fiske inntil 500 tonn rund vekt.

Når fisket er stoppet, kan det ved konsumfiske etter andre fiskeslag tas inntil 10% bifangst av sei rund vekt i de enkelte fangster og av landet fangst.

2. Fartøy med nordsjøtråltillatelse og avgrenset nordsjøtråltillatelse, jf. § 3 tredje ledd bokstav b, kan maksimalt fiske inntil 300 tonn rund vekt.

Maksimalkvoten på 300 tonn skal også dekke bifangst av sei i trålernes industritrålfiske, jf. Fiskeridepartementets forskrift av 10. oktober 1989 nr. 1095 om maskevidde, bifangst, fredningstid og minstemål m.v. ved fangst av fisk og sild § 19 og § 20. Dersom et fartøy fisker opp sin maksimalkvote på 300 tonn kan fartøyet for resten av året ikke fiske sei som bifangst.

Fartøy med nordsjøtråltillatelse eller avgrenset nordsjøtråltillatelse kan fortsette fisket innenfor et garantert kvantum på 30 tonn selv om gruppekvoten er oppfisket eller fisket er stoppet.

3. Fartøy med seitråltillatelse, jf. § 3 tredje ledd bokstav c, kan fiske følgende fartøykvote angitt i rund vekt:

	<i>Kvotefaktor</i>	<i>Fartøykvote i tonn</i>
Fartøy under 250 BRT og mellom 21 og 33 meter	0,75	485
Fartøy mellom 250 BRT og 400 BRT og under 34 meter	0,85	550
Fartøy over 400 BRT og 34 meter	1,00	647

Fiskeridirektoratet avgjør hvilken gruppe det enkelte fartøy med seitrållatillatelse tilhører. Ved avgjørelsen skal legges til grunn fartøyets størrelse i henhold til merkeregisteret pr. 31. desember 2001.

Ved utskifting eller forlengelse til større fartøy etter 31. desember 2001 skal erstatningsfartøyets kvote beregnes etter utskiftingsfartøyets lengde før nevnte skjæringsdato.

Kapittel 4. Felles bestemmelser

§ 8. Stopp i fisket

Det er forbudt å fiske sei med trål fra og med 1. juli til og med 11. august.

Fiskeridirektoratet kan stoppe fisket når gruppekvotene eller periodekvotene er beregnet oppfisket.

Fiskeridirektoratet kan stoppe fisket når totalkvoten er beregnet oppfisket eller når det antas at totalkvoten vil bli oppfisket.

Fiskeridirektoratet kan stoppe fisket for konvensjonelle fartøy over 28 meter største lengde når det gjenstår 1.400 tonn av gruppekvoten.

§ 9. Bemyndigelse

Fiskeridirektoratet kan endre denne forskrift og fastsette nærmere bestemmelser som er nødvendige for å oppnå en rasjonell og hensiktsmessig utøvelse eller gjennomføring av fisket.

§ 10. Straff

Den som forsettlig eller uaktsomt overtrer bestemmelser gitt i eller i medhold av denne forskrift straffes i henhold til lov av 3. juni 1983 nr. 40 om saltvannsfiske m.v. § 53, og lov av 26. mars 1999 nr. 15 om retten til å delta i fiske og fangst § 29. På samme måte straffes medvirkning og forsøk.

§ 11. Ikrafttredelse

Denne forskrift trer i kraft 1. januar 2002 og gjelder til og med 31. desember 2002.

20. des. Nr. 1589 2001

Forskrift om blyhagl.

Fastsatt av Miljøverndepartementet 20. desember 2001 med hjemmel i lov av 11. juni 1976 nr. 79 om kontroll med produkter og forbrukertjenester (produktkontrollloven) § 4, jf. kgl.res. av 7. september 1990 nr. 730, jf. EØS-avtalen vedlegg II kap. XIX (direktiv 83/189/EØF med senere endringer). Kunngjort 10. januar 2002.

§ 1. Formål

Formålet med denne forskriften er å hindre at blyhagl spres i naturen, og på den måten unngå negative helse- og miljøeffekter forårsaket av bly.

§ 2. Virkeområde

Forskriften fastsetter regler for produksjon, import, eksport, omsetning og bruk av blyhagl.

§ 3. Forbud

Det er forbudt å produsere, importere, eksportere, omsette og bruke blyhagl.

§ 4. Unntak

Statens forurensningstilsyn kan, i særlige tilfeller, gjøre unntak fra forskriften, og sette de vilkår som finnes påkrevet for å motvirke skade eller ulempe.

§ 5. Tilsyn og opplysningsplikt

Statens forurensningstilsyn, eller den Miljøverndepartementet bemyndiger, fører tilsyn med at bestemmelsene i denne forskriften overholdes, jf. produktkontrollovens § 8.

Tilsynsmyndigheten kan kreve de opplysninger som er nødvendige for gjennomføring av tilsynet etter forskriften, jf. produktkontrollovens § 5.

§ 6. Klage

Vedtak truffet av Statens forurensningstilsyn i medhold av denne forskriften kan påklages til Miljøverndepartementet.

§ 7. Tvangsmulkt

For å sikre at bestemmelsene i denne forskriften eller vedtak truffet i medhold av denne forskriften blir gjennomført, kan Statens forurensningstilsyn ilegge tvangsmulkt etter produktkontrollovens § 13.

§ 8. Straff

Overtrødelse av denne forskriften eller vedtak truffet i medhold av forskriften straffes etter produktkontrollovens § 12.

§ 9. Ikrafttreden og overgangsbestemmelser

Forskriften trer i kraft 1. januar 2002.

For bruk av hagl på skytebaner gjelder forskriften fra 1. juli 2002.

For produksjon, import, eksport og omsetning av blyhagl, og bruk av blyhagl til jakt, gjelder forskriften fra 1. januar 2005.

21. des. Nr. 1590 2001**Forskrift om endring i forskrift om maskevidde, bifangst, fredningstid og minstemål m.v. ved fangst av fisk og sild.**

Fastsatt av Fiskeridepartementet 21. desember 2001 med hjemmel i lov av 3. juni 1983 nr. 40 om saltvannsfiske m.v. § 1, § 2 og § 4, lov av 17. desember 1976 nr. 91 om Norges økonomiske sone § 4 og kgl.res. av 13. mai 1977 nr. 2 § 13. Kunngjort 10. januar 2002.

I

I forskrift av 10. oktober 1989 nr. 1095 om maskevidde, bifangst, fredningstid og minstemål m.v. ved fangst av fisk og sild gjøres følgende endringer:

§ 5 første ledd skal lyde:

Det er forbudt   ha på dekk redskap eller deler av redskap som ikke oppfyller kravene til minste maskevidde og til innretninger på redskap for det fiske fartoyet driver, jf. § 2, § 3, § 4, § 7, § 7a, § 8, § 9, § 10 og § 10a.

§ 7a skal lyde:

I området sør for 62  N og vest for en rett linje gjennom Lindesnes fyr og Hanstholmen fyr gjelder følgende:

- Det er forbudt   bruke trål eller snurrevad der forlengelsen og fiskeposen til sammen er lengre enn 36 meter.
- Det er forbudt   bruke trål eller snurrevad hvor omkretsen på strukket lin (maskevidde ganger antall masker)  ker fra forkant av forlengelsen til enden av fiskeposen.
- Det er forbudt   bruke trål eller snurrevad som ikke har lik lengde og bredde på over- og underpanel i forlengelsen og i fiskeposen.
- Det er forbudt   bruke trål eller snurrevad med trådtykkelse på over 8 mm enkeltr d eller 5 mm dobbeltr d i fiskeposen.
- Det er forbudt   bruke trål eller snurrevad som ikke har samme tr dmateriale, samme nettype og enten enkeltr d eller dobbeltr d i fiskeposen.

§ 11 skal lyde:

Det er forbudt   bruke kveitegarn med mindre maskestørrelse enn 235 mm halvmaske (2 3/5 omfar/alen).

§ 12 skal lyde:

Det er forbudt   bruke torskegarn med mindre maskestørrelse enn 78 mm halvmaske (8 omfar/alen) nord for 62  N.

§ 12a skal lyde:

Det er forbudt   bruke garn med mindre maskestørrelse enn 267 mm i fisket etter rognkjeks.

§ 12b skal lyde:

Det er forbudt   bruke garn med mindre maskestørrelse enn 148 mm i fisket etter torsk, hyse, sei, rødspette, lange, lyr og lysing utenfor 4 nautiske mil fra grunnlinjen i Norges økonomiske sone sør for 62  N og vest for en rett linje gjennom Lindesnes fyr og Hanstholmen fyr.

II

Endringene trer i kraft 1. januar 2002.

21. des. Nr. 1591 2001**Forskrift om endring i forskrift om fangstforbud, fredningstid, minstemål m.v. ved fangst av hummer, krabbe, kamtsjatkakrabbe og haneskjell.**

Fastsatt av Fiskeridepartementet 21. desember 2001 med hjemmel i lov av 3. juni 1983 nr. 40 om saltvannsfiske m.v. § 4. Kunngjort 10. januar 2002.

I

I forskrift av 10. oktober 1989 nr. 1099 om fangstforbud, fredningstid, minstemål m.v. ved fangst av hummer, krabbe, kamtsjatkakrabbe og haneskjell gjøres følgende endringer:

§ 3 skal lyde:

På kyststrekningen fra grensen mot Sverige til Varnes fyr på Lista er det forbudt i hummerfredningstiden å sette ut teiner eller andre redskaper med eller uten agn til fangst av krabbe på grunnere vann enn 25 meter.

I Rogaland, Hordaland og Sogn og Fjordane er det forbudt i hummerfredningstiden å sette ut teiner eller andre redskaper med eller uten agn til fangst av krabbe på grunnere vann enn 15 meter.

I Møre og Romsdal er det forbudt i hummerfredningstiden å sette ut teiner eller andre redskaper med eller uten agn til fangst av krabbe på grunnere vann enn 10 meter.

Forbudet i første, andre og tredje ledd gjelder ikke for manntallsførte fiskere som under utøving av yrkesfiske har satt ut teiner for å fange krabbe til omsetning. Fartøy som nyttes må være registrert i merkeregisteret.

§ 3a skal lyde:

Forbudet i § 3 annet ledd er ikke til hinder for utsetting av krabbeteiner, hvorved forstås alle slags integreringsredskaper for fangst av krabbe, hvor det er minst en sirkelformet fluktåpning på hver side av redskapet. Åpningens diameter skal være minst 80 mm. I teiner med plan bunn skal åpningene plasseres helt nede ved redskapsbunnen. I teiner med sylinderform (tønneform) skal åpningene være helt nede ved redskapets bunn, men ikke lenger nede enn at det blir fri passasje gjennom åpningene når redskapet står ute for fangst.

§ 3b første ledd skal lyde:

I Rogaland, Hordaland og Sogn og Fjordane fylker er det i perioden fra 1. juni – 1. oktober kl. 0800 forbudt å sette ut torskeruser.

§ 7 første ledd bokstav a, b og c skal lyde:

- a) På kyststrekningen fra grensen mot Sverige til og med Sogn og Fjordane fylke i tidsrommet 1. januar – 1. oktober kl. 0800.
- b) I Møre og Romsdal fylke i tidsrommet fra 1. juni – 16. september kl. 0800.
- c) I Nord-Trøndelag og Sør-Trøndelag fylker i tidsrommet 1. juli – 16. september kl. 0800.

II

Endringene trer i kraft 1. januar 2002.

21. des. Nr. 1592 2001**Forskrift om endring i forskrift om maskevidde, bifangst og minstemål m.v. i trålfiske etter reker og sjøkreps.**

Fastsatt av Fiskeridepartementet 21. desember 2001 med hjemmel i lov av 3. juni 1983 nr. 40 om saltvannsfiske m.v. § 1, § 2 og § 4, lov av 17. desember 1976 nr. 91 om Norges økonomiske sone § 4 og kgl.res. av 13. mai 1977 nr. 2 § 13. Kunngjort 10. januar 2002.

I

I forskrift av 10. oktober 1989 nr. 1103 om maskevidde, bifangst og minstemål m.v. i trålfiske etter reker og sjøkreps gjøres følgende endring:

§ 2 skal lyde:

Det er forbudt å bruke trål dersom det i noen del av redskapet er mindre maskevidde enn fastsatt nedenfor:

- a) Nord for 62° N utenom fiskerisonen ved Jan Mayen:
35 mm.
- b) Sør for 62° N utenom Skagerrak:
Reker: 35 mm.
Sjøkreps: 70 mm.

Ved fiske etter sjøkreps med maskevidde på 70 mm og opp til 120 mm skal det benyttes kvadratmasker i fiskeposen. EU-fartøy kan alternativt til å benytte kvadratmasker i fiskeposen benytte diamantmasker på minst 80 mm maskevidde under forutsetning av at det benyttes et kvadratmaske-panel med minste maskevidde på 80 mm, og et topp-panel av diamantmasker på minst 140 mm i overensstemmelse med EU-lovgivning.

Det er forbudt å bruke krepsetrål der forlengelsen og fiskeposen til sammen er lengre enn 36 meter.

- c) I fiskerisonen ved Jan Mayen:
40 mm.

§ 9 annet ledd skal lyde:

Det er likevel tillatt i fiske etter reker å bruke ett forsterkningsnett (løft) utenpå trålposen når maskevidden i forsterkningsnettet ikke er mindre enn 120 mm.

II

Endringene trer i kraft 1. januar 2002.

21. des. Nr. 1593 2001**Forskrift om endring i forskrift om regulering av fisket etter sei nord for 62° N i 2002.**

Fastsatt av Fiskeridepartementet 21. desember 2001 med hjemmel i lov av 3. juni 1983 nr. 40 om saltvannsfiske m.v. § 4, § 5, § 13 og § 45 og lov av 26. mars 1999 nr. 15 om retten til å delta i fiske og fangst (deltakerloven) § 21, jf. kgl.res. av 11. februar 2000 nr. 99. Kunngjort 10. januar 2002.

I

I forskrift av 12. desember 2001 nr. 1404 om regulering av fisket etter sei nord for 62° N i 2002 gjøres følgende endringer:

Ny § 22 skal lyde:

§ 22. Bifangst

Fartøy med nordsjøtråltillatelse eller avgrenset nordsjøtråltillatelse kan maksimalt fiske 50 tonn sei som bifangst.

Nåværende § 22 – § 27 blir § 23 – ny § 28.

II

Endringene trer i kraft straks.

21. des. Nr. 1594 2001**Forskrift om regulering av fisket etter kolmule i EU-sonen, Færøy-sonen, internasjonalt farvann, Norges økonomiske sone og fiskerisonen ved Jan Mayen for fartøy med kolmuletråltillatelse og Nordsjø-/industri-tråltillatelse i 2002.**

Fastsatt av Fiskeridepartementet 21. desember 2001 med hjemmel i lov av 3. juni 1983 nr. 40 om saltvannsfiske m.v. § 4, § 5 og § 6 og lov av 26. mars 1999 nr. 15 om retten til å delta i fiske og fangst (deltakerloven) § 12, § 20 og § 21, jf. kgl.res. av 11. februar 2000 nr. 99. Kunngjort 10. januar 2002.

§ 1. Forbud

Det er forbudt for norske fartøy å fiske og levere kolmule i EU-sonen, Færøy-sonen, internasjonalt farvann, Norges økonomiske sone og fiskerisonen ved Jan Mayen i 2002.

§ 2. Kvote og virkeområde

Uten hensyn til forbudet i § 1 kan norske fartøy med kolmuletråltillatelse etter forskrift av 12. desember 1986 nr. 2185 om tildeling av tillatelse til å drive fiske med trål § 10–1, fra 1. januar fiske inntil 120.000 tonn kolmule i EU-sonen i ICES statistikkområde II, IVa, VIa nord for 56° 30' N, VIb og VII vest av 12° V. Av dette kvantum kan inntil 40.000 tonn fiskes i EU-sonen i ICES statistikkområde IVa.

Uten hensyn til forbudet i § 1 kan norske fartøy med kolmuletråltillatelse etter forskrift av 12. desember 1986 nr. 2185 om tildeling av tillatelse til å drive fiske med trål § 10–1, fra 1. januar fiske inntil 35.000 tonn kolmule i færøysk fiskerisone.

Uten hensynet til forbudet i § 1 kan norske fartøy med kolmuletråltillatelse etter forskrift av 12. desember 1986 nr. 2185 om tildeling av tillatelse til å drive fiske med trål § 10–1, fra 1. januar fiske kolmule i internasjonalt farvann, Norges økonomiske sone og i fiskerisonen ved Jan Mayen.

Uten hensyn til forbudet i § 1 kan norske fartøy med nordsjø-/industri-tråltillatelse etter forskrift av 12. desember 1986 nr. 2185 om tildeling av tillatelse til å drive fiske med trål § 5–1, fra 1. januar fiske kolmule i Norges økonomiske sone.

Norske fartøy med kolmuletråltillatelse og nordsjø-/industri-tråltillatelse kan fiske inntil 200.000 tonn i internasjonalt farvann, Norges økonomiske sone og fiskerisonen ved Jan Mayen.

§ 3. Maksimalkvoter

Fiskeridirektoratet kan fastsette maksimalkvoter for fartøy som deltar i fisket etter denne forskrift. Fiskeridirektoratet kan endre maksimalkvotene.

§ 4. Fartøybegrensning i Færøy-sonen

20 norske fartøy kan fiske i Færøy-sonen samtidig. I tillegg kan inntil 15 norske fartøy drive forsøksfiske (fiskeleting) utenfor de hovedfelt som til enhver tid fastsettes av det færøyske fiskerioppsyn.

§ 5. Stopp i fisket

Fiskeridirektoratet kan stoppe fisket når totalkvotene er beregnet oppfisket, selv om det enkelte fartøy ikke har fisket sin maksimalkvote.

§ 6. Bemyndigelse

Fiskeridirektoratet kan endre denne forskrift og fastsette nærmere bestemmelser som er nødvendige for å oppnå en rasjonell og hensiktsmessig utøvelse eller gjennomføring av fisket.

Norges Sildesalgslag bemyndiges til å fastsette i hvilke tidsrom og i hvilke områder i Færøy-sonen det enkelte fartøy kan drive fiske etter kolmule.

§ 7. Straff

Den som forsettlig eller uaktsomt overtrer bestemmelser gitt i eller i medhold av denne forskrift straffes i henhold til lov av 3. juni 1983 nr. 40 om saltvannsfiske m.v. § 53 og lov av 26. mars 1999 nr. 15 om retten til å delta i fiske og fangst § 29. På samme måte straffes medvirkning og forsøk.

§ 8. Ikrafttredelse

Denne forskrift trer i kraft 1. januar 2002 og gjelder til og med 31. desember 2002.

21. des. Nr. 1595 2001**Forskrift om helseovervåking i fjørfebesetninger.**

Fastsatt av Landbruksdepartementet 21. desember 2001 med hjemmel i lov av 10. januar 1997 nr. 9 om kjøttproduksjon § 4, jf. forskrift av 21. mars 1995 nr. 265 om hygiene og kontroll m.v. ved produksjon og frambud av ferskt fjørfekjøtt § 56 og EØS-avtalen vedlegg I (direktiv 71/118/EØF). Kunngjort 10. januar 2002.

§ 1. Formål

Formålet med denne forskriften er å sikre at fjørfe er egnet til å bli slaktet ved autorisert eller godkjent slakteri.

§ 2. Virkeområde

Forskriften gjelder for alle typer fjørfebesetninger som leverer dyr til slakt ved slakteri autorisert eller godkjent etter forskrift av 21. mars 1995 nr. 265 om hygiene og kontroll m.v. ved produksjon og frambud av ferskt fjørfekjøtt.

§ 3. Driftsregister

I denne forskrift er driftsregister en journal med opplysninger om:

- 1) Dato for innsett av fjørfe
- 2) Fjørfeets opprinnelse (ruger) i
- 3) Antall fjørfe i innsettet
- 4) Rasens faktiske ytelse (f.eks. vektøkning)
- 5) Dødelighet i første leveuke og total oppføringsperiode
- 6) Fôrleverandør
- 7) Bruk av fôrtilsetninger, type fôrtilsetning og tidsrom for bruk, samt tilbakeholdelsesfrister
- 8) Forbruk av fôr og vann
- 9) Veterinær undersøkelse, diagnose og eventuelle resultater fra laboratorieanalyser
- 10) Bruk av eventuelle legemidler og dato for behandlingsstart og -slutt
- 11) Dato for eventuell vaksinasjon og opplysning om vaksinetype
- 12) Vektøkning under oppføringsperioden
- 13) Resultater fra offentlig helsekontroll som fugler fra samme flokk tidligere har vært underlagt
- 14) Antall fugler som slaktes
- 15) Forventet dato for slakting
- 16) Resultater fra nødvendige tilleggskontroller for diagnosestilling ved sykdom eller adferdsendring
- 17) Resultater fra undersøkelser for zoonotiske smittestoffer
- 18) Resultater fra eventuelle undersøkelser for reststoffer.

§ 4. Omfang og dokumentasjon av helseovervåkingen

Eier eller den som av eier har fått ansvar for drift av fjørfebesetning skal inngå skriftlig avtale med veterinær om helseovervåking av fjørfebesetningen. Denne avtalen skal minst omfatte:

- 1) at eieren eller den som av eier har fått ansvar for drift av fjørfebesetningen skal kontakte veterinæren ved tegn på sykdom, adferdsproblemer eller forøket dødelighet i flokken. Veterinæren skal hvis nødvendig foreta særskilt oppfølging og gjennomføre tilleggskontroller, herunder innsending av prøver til laboratorium, som er nødvendig for å fastslå at dyrene ikke lider av en alvorlig smittsom fjørfesykdom, sykdom som kan overføres til mennesker eller som gjør kjøttet uegnet til folkemat,
- 2) at det i regi av veterinær utføres besetningsbesøk minst to ganger hvert kalenderår. Ved besetningsbesøk skal virksomhetens driftsregister samt kassasjonsrapporter og andre tilbakemeldinger fra slakteri gjennomgås
- 3) at det skal meldes fra til slakteriets tilsynsveterinær ved zoonotiske sykdommer eller ved andre forhold som kan påvirke dyrenes kvalitet som folkemat.

De besetningsbesøk og undersøkelser som er gjennomført, skal noteres i fjørfebesetningens driftsregister.

Avtalen nevnt i første ledd skal sammen med besetningens driftsregister mv. være tilgjengelig for de aktuelle tilsynsmyndigheter.

§ 5. Unntak

Det gjøres unntak fra § 4 punkt 2 for fjørfebesetninger hvor årsproduksjonen ikke overstiger 20.000 slaktekyllinger, 15.000 ender, 10.000 høner, kalkuner og gress eller tilsvarende mengde av andre fuglearter. I slike besetninger er det tilstrekkelig med ett besetningsbesøk i regi av veterinær per kalenderår.

§ 6. Tilsyn og vedtak

Statens dyrehelsetilsyn ved distriktveterinæren fører tilsyn og fatter de vedtak som er nødvendige for å sikre at bestemmelsene i forskriften blir overholdt.

§ 7. Dispensasjoner

Statens dyrehelsetilsyn ved fylkesveterinæren kan dispensere fra forskriftens krav og sette vilkår for dispensasjonen.

§ 8. Sanksjonsmidler

Bestemmelsene i lov av 10. januar 1997 nr. 9 om kjøttproduksjon om tvangsmulkt kommer til anvendelse ved manglende oppfyllelse av pålegg gitt i eller i medhold av denne forskriften.

§ 9. Ikrafttreden

Denne forskriften trer i kraft 1. januar 2002.

21. des. Nr. 1596 2001**Forskrift om endring i forskrift til utfylling og gjennomføring mv. av skatteloven av 26. mars 1999 nr. 14.**

Fastsatt av Finansdepartementet 21. desember 2001 med hjemmel i lov av 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) § 5–15 annet ledd. Kunngjort 10. januar 2002.

I

I forskrift av 19. november 1999 nr. 1158 til utfylling og gjennomføring mv. av skatteloven av 26. mars 1999 nr. 14 gjøres følgende endring:

Ny § 5–15–8 skal lyde:

§ 5–15–8. Kjøregodtgjørelse

Overskudd på kjøregodtgjørelse etter statens reiseregulativ ved bruk av privat bil i tjeneste regnes ikke som skattepliktig inntekt for en kjørelengde på inntil 4.000 kilometer.

II

Endringen trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 2002.

21. des. Nr. 1597 2001**Forskrift om innkreving av gebyrer til statskassen for offentlige oppgaver i forbindelse med oppdretts- og havbeitevirksomhet.**

Fastsatt av Fiskeridepartementet 21. desember 2001 med hjemmel i lov av 14. juni 1985 nr. 68 om oppdrett av fisk, skalldyr m.v. § 14 og lov av 21. desember 2000 nr. 118 om havbeite § 17. Kunngjort 10. januar 2002.

§ 1. Virkeområde

Denne forskrift gjelder for oppgaver som gjøres av offentlige myndigheter i henhold til lov av 14. juni 1985 nr. 68 om oppdrett av fisk, skalldyr m.v., og lov av 21. desember 2000 nr. 118 om havbeite.

§ 2. Gebyr til statskassen for søknader

For behandling av søknad etter lovene nevnt i § 1, skal søker betale gebyr til statskassen på kr 12.000,–.

For søknader som gjelder overføring av konsesjon til ny innehaver i allerede gitte konsesjoner, skal søker betale gebyr til statskassen på kr 8.000,–.

§ 3. Gebyr til statskassen for andre oppgaver

Virksomhet som omfattes av forskrift av 29. februar 1996 nr. 223 om produksjonsregulerende tiltak for oppdrett av matfisk laks og ørret skal betale gebyr med kr 3,– pr. tonn førkvote beregnet etter konsesjonens volum.

§ 4. Frafall

Fiskeridirektøren kan frafalle gebyr etter § 2 og § 3 når særlige grunner foreligger. Vedtak om å opprettholde kravet på gebyr kan ikke påklages.

§ 5. Innbetaling av gebyr

Gebyr for søknader må være innbetalt til statskassen før søknad tas under behandling. Dokumentasjon for at

gebyret er betalt, skal vedlegges søknaden. Søknader som det ikke er betalt gebyr for, ansees som ikke fullstendig og vil bli returnert.

Gebyr for førkvote skal være innbetalt innen 30. april angjeldende år. Dokumentasjon for at gebyret er betalt skal vedlegges innsending av revisorbekreftet førregnskap for foregående år, jf. § 7 i forskrift om produksjonsregulerende tiltak.

§ 6. *Ikrafttredelse*

Denne forskrift trer i kraft 1. januar 2002.

Fra forskriftens ikrafttredelse gjøres følgende endringer i andre forskrifter:

Forskrift om innkreving av gebyr for behandling av søknader i forbindelse med oppdrettsvirksomhet fastsatt ved kgl.res. 5. august 1988 nr. 625 oppheves.

21. des. Nr. 1598 2001

Forskrift om endring i forskrift om produksjonsregulerende tiltak for oppdrett av laks og ørret.

Fastsatt av Fiskeridepartementet 21. desember 2001 med hjemmel i lov av 14. juni 1985 nr. 68 om oppdrett av fisk, skalldyr m.v. § 13, jf. § 1. Kunngjort 10. januar 2002.

I

I forskrift av 29. februar 1996 nr. 223 om produksjonsregulerende tiltak for oppdrett av laks og ørret gjøres følgende endringer:

§ 5 nåværende andre ledd oppheves.

§ 5 nåværende tredje og fjerde ledd blir nytt andre og tredje ledd.

§ 5 nytt fjerde ledd skal lyde:

I perioden fra og med 1. januar 2002 til og med 31. desember 2002 er det tillatt å bruke inntil:

- a) 70 tonn tørrfôr pr. 1.000 m³ konsesjonsvolum, eller
- b) 49 tonn fôrformel pr. 1.000 m³ konsesjonsvolum ved bruk av våtfôr/mykfôr, eller
- c) kvote fastsatt etter siste ledd for fôrvarer uten tilsetning av fôrformel.
- d) Ved en kombinasjon av fôrvarerne i a og b skal det brukes en omregningsfaktor der 0,7 tonn fôrformel tilsvarer 1 tonn tørrfôr. Ved kombinasjon av fôrvarerne i a og/eller b og c, fastsettes kvote etter siste ledd.

II

Endringene trer i kraft 1. januar 2002.

21. des. Nr. 1599 2001

Forskrift om takseringsregler til bruk ved ligningen av utenlandske artister for inntektsåret 2002 etter lov av 13. desember 1996 nr. 87 om skatt på honorar til utenlandske artister.

Fastsatt av Skattedirektoratet 21. desember 2001 med hjemmel i lov av 13. juni 1980 nr. 24 om ligningsforvaltning (ligningsloven) § 7-1 og delegeringsvedtak av 22. januar 1982 nr. 1998. Kunngjort 10. januar 2002.

1.0 *Fradragsposter*

1.1 *Fradrag for utgifter til kost*

Når artisten sannsynliggjør at han har hatt utgifter til kost i forbindelse med arrangement i Norge, innrømmes fradrag med følgende satser:

- Kr 460 pr. døgn når artisten sannsynliggjør å ha bodd på hotell.
- Kr 385 pr. døgn når artisten sannsynliggjør å ha bodd på hotell og får fradrag for utgifter til losji inkl. frokost eller disse utgiftene refunderes etter regning.
- Kr 232 pr. døgn når det sannsynliggjøres at artisten mv. har bodd på pensjonat eller hybel/brakke uten kokemuligheter.
- Kr 154 pr. døgn når artisten har bodd privat eller på hybel, brakke, leilighet mv. med kokemuligheter, eller han ikke kan sannsynliggjøre hvordan han har innrettet seg i forbindelse med arrangementet.

Utgifter til kost som artisten har dekket for utenlandske medarbeidere i forbindelse med arrangement i Norge innrømmes etter samme satser pr. døgn pr. person.

Krav om sannsynliggjøring innebærer at artisten i vedlegg til oppgjørsblanketten må fremlegge en fortløpende oppstilling over hvordan vedkommende har innrettet seg i forbindelse med arrangementet i Norge. Oppstillingen skal minst inneholde følgende opplysninger:

- dato for avreise fra og ankomst til utlandet
- dato for ankomst til og avreise fra Norge
- reisemåte og reisevei

- navn og adresse på overnattingssted/utleier. Ved flere overnattingssteder skal dato for overnattingene angis
- type losji fordelt på hotell, pensjonat eller annet nærmere angitt losji.

1.2 Fradrag for utgifter til bruk av eget transportmiddel

1.2.1 Fradragssatser for bruk av bil

Når artisten sannsynliggjør at han har hatt utgifter til transport med eget transportmiddel i forbindelse med arrangement i Norge, innrømmes fradrag med kr 3,20 pr. km.

21. des. Nr. 1600 2001

Forskrift om innesluttet bruk av genmodifiserte mikroorganismer.

Fastsatt ved kgl.res. 21. desember 2001 med hjemmel i lov av 2. april 1993 nr. 38 om fremstilling og bruk av genmodifiserte organismer (genteknologiloven) § 6 og § 7, jf. EØS-avtalen vedlegg XX (direktiv 90/219/EØF, direktiv 98/81/EF og vedtak 2000/608/EF). Fremmet av Sosial- og helsedepartementet. Kunngjort 10. januar 2002.

Kap. 1. Generelle bestemmelser

§ 1. Virkeområde

Forskriften gjelder all innesluttet bruk av genmodifiserte mikroorganismer med mindre bruken er regulert i annen forskrift. Forskriften regulerer meldeplikt og krav om godkjenning av den innesluttede bruken. Forskriften regulerer også godkjenning av laboratorier og anlegg til slik bruk.

§ 2. Definisjoner

I denne forskrift menes med:

- a) *mikroorganisme*, enhver cellulær eller ikke-cellulær mikrobiologisk enhet som er i stand til å formere seg eller til å overføre genetisk materiale, herunder også virus, viroider, dyre- og planteceller i kultur,
- b) *genmodifisert mikroorganisme (GMM)*, en mikroorganisme hvor den genetiske sammensetning er endret ved bruk av gen- eller celleteknologi,
- c) *innesluttet bruk*, enhver arbeidsoperasjon hvor genmodifiserte organismer blir fremstilt, dyrket, lagret, destruert, eller brukt på annen måte, i et lukket system hvor det anvendes fysiske inneslutningstiltak, eventuelt i kombinasjon med andre særskilte inneslutningstiltak, for å begrense organismenes kontakt med mennesker og miljø slik at disse sikres et høyt nivå av sikkerhet,
- d) *uhell*, enhver hendelse som innebærer utilsiktet utslipp av GMM ved innesluttet bruk, og som kan medføre umiddelbar eller påfølgende fare for menneskers og/eller dyrs helse og/eller miljøet,
- e) *bruker*, enhver fysisk eller juridisk person som er ansvarlig for innesluttet bruk av GMM,
- f) *melding/søknad*, innsending av de opplysninger som kreves til vedkommende myndighet,
- g) *genteknologi*, teknikker som innebærer at arvestoff isoleres, karakteriseres, modifiseres og innsettes i levende celler eller virus,
- h) *celleteknologi*, teknikker for fremstilling av levende celler med nye kombinasjoner av genetisk materiale ved fusjon av to eller flere celler,
- i) *kombinasjonsbruk*, innesluttet bruk av genmodifiserte mikroorganismer i kombinasjon med dyr og planter.

§ 3. Godkjenningsmyndighet

Godkjenningsmyndighet er departementet eller den departementet bemyndiger.

§ 4. Ansvar

Ansvarlig for laboratorium eller anlegg søker om godkjenning av laboratorium eller anlegg, jf. kap. 3. Ansvarer omfatter også inneslutningstiltak, sikkerhet og kontroll, jf. kap. 3 og 5. Det skal føres protokoll, og den skal på anmodning stilles til disposisjon for tilsynsmyndigheten.

Bruker er ansvarlig for forhåndsvurdering og melding eller søknad om godkjenning av den innesluttede bruken, jf. kap. 4. Brukers ansvar omfatter også kontroll med at den innesluttede bruken er i overensstemmelse med forskriften og den godkjenning som er gitt. Det skal føres protokoll over den innesluttede bruken, og protokollen skal på anmodning stilles til disposisjon for tilsynsmyndigheten.

Kap. 2. Vurdering og klassifisering av virksomheten

§ 5. Forhåndsvurdering av risiko

Brukeren skal foreta en forhåndsvurdering av den innesluttede bruken med hensyn til risiko for sykdom/skade på mennesker, dyr, planter eller miljø som denne bruken måtte innebære. Forhåndsvurderingen omfatter alle typer virksomhet, og er avgjørende for hvilke inneslutningsnivå og med hvilke inneslutningstiltak virksomheten kan foregå, jf. kap. 3.

Brukeren skal som et minimum bruke de vurderingselementer og den fremgangsmåte som er angitt i vedlegg III med veiledende merknader i vedlegg IV.

Et sammendrag av forhåndsvurderingen skal legges ved melding/søknad om godkjenning for virksomhet i klasse 1 og 2 jf. § 10. Forhåndsvurderingen skal legges ved søknad om godkjenning for virksomhet i klasse 3 og 4, jf. § 11.

§ 6. *Klassifisering av virksomheten*

På bakgrunn av forhåndsvurderingen nevnt i § 5 skal bruker klassifisere virksomheten i fire klasser, med tilhørende inneslutningsnivåer i samsvar med kap. 3:

- Klasse 1: virksomhet som ikke innebærer risiko eller bare ubetydelig risiko, dvs. virksomhet der inneslutningstiltak ved inneslutningsnivå 1 er hensiktsmessig for å verne menneskers og dyrs helse og miljøet.
- Klasse 2: virksomhet som innebærer liten risiko, dvs. virksomhet der inneslutningstiltak ved inneslutningsnivå 2 er hensiktsmessig for å verne menneskers og dyrs helse og miljøet.
- Klasse 3: virksomhet som innebærer moderat risiko, dvs. virksomhet der inneslutningstiltak ved inneslutningsnivå 3 er hensiktsmessig for å verne menneskers og dyrs helse og miljøet.
- Klasse 4: virksomhet som innebærer stor risiko, dvs. virksomhet der inneslutningstiltak ved inneslutningsnivå 4 er hensiktsmessig for å verne menneskers og dyrs helse og miljøet.

Kap. 3. Godkjenning av laboratorier og anlegg

§ 7. *Godkjenning av laboratorier og anlegg*

Laboratorier og anlegg som skal brukes til innesluttet bruk, skal være godkjent før virksomheten igangsettes.

Søknad om godkjenning av laboratorier og anlegg sendes på særskilte søknadsskjema jf. vedlegg I A, I B og I E. Ved kombinasjonsbruk med planter, skal inneslutningstiltakene kombineres med de krav som følger av forskrift om innesluttet bruk av genmodifiserte planter. Ved kombinasjonsbruk med genmodifiserte dyr, skal inneslutningstiltakene kombineres med de krav som følger av forskrift om genmodifiserte dyr. Søknaden kan sendes sammen med melding eller søknad om godkjenning av den innesluttede bruken (vedlegg II A og II B).

Godkjenningsmyndigheten skal innhente uttalelse fra andre berørte myndigheter der den planlagte virksomhetens art krever det.

Godkjenning av laboratorium med inneslutningsnivå 1 og 2 skal foreligge innen 45 dager og øvrig godkjenning skal foreligge innen 90 dager. Avvik fra disse frister fremgår av § 22.

§ 8. *Krav til inneslutningsnivå*

Laboratorier og anlegg klassifiseres i inneslutningsnivå 1, 2, 3 og 4, hvor 1 er laveste inneslutningsnivå. Minstekrav til inneslutningstiltak fremgår av tabell i vedlegg I C, I D og I F. I visse tilfeller kan det være nødvendig å anvende en kombinasjon av tiltak fra tabellene.

Dersom det er tvil om hvilket inneslutningsnivå og inneslutningstiltak som er hensiktsmessig for en planlagt innesluttet bruk, skal de strengeste vernetiltakene anvendes, med mindre tilstrekkelig bevis, etter avtale med vedkommende myndighet, gjør det berettiget å anvende mindre strenge tiltak.

For laboratorier og anlegg i alle inneslutningsnivåer skal levedyktige mikroorganismer minst innesluttet i et system som fysisk atskiller dem fra miljøet (lukket system).

Laboratoriet og anlegget skal være egnet til formålet, utstyrt og innredet for de funksjoner og operasjoner som skal utføres, slik at arbeidsplassen og miljøet utsettes for det lavest praktisk mulige nivå av GMM og slik at høyt sikkerhetsnivå er garantert.

§ 9. *Endring av laboratorium/anlegg*

Dersom det foretas vesentlige endringer av laboratoriet/anlegget, skal melding om endringen sendes godkjenningsmyndigheten.

Dersom endringen medfører en utvidelse av anlegget, berører inneslutningsnivå eller andre godkjente inneslutnings- eller sikkerhetstiltak, skal det sendes ny søknad om godkjenning. Endringen kan ikke tas i bruk før ny godkjenning er gitt.

Kap. 4. Melding og godkjenning av innesluttet bruk

§ 10. *Virksomhet som krever melding*

Ved virksomhet med innesluttet bruk av GMM i klasse 1 og 2 som ikke krever godkjenning etter § 11 bokstav a skal det sendes inn melding på fastsatt skjema, vedlegg II A og II B før den kan igangsettes. Alle biologiske forsøk med dyr som omfattes av lov av 20. desember 1974 nr. 73 om dyrevern § 21, skal godkjennes etter denne for virksomheten kan igangsettes.

§ 11. *Virksomhet som krever godkjenning*

Følgende virksomhet krever skriftlig godkjenning før den kan igangsettes:

- overføring av humant genmateriale til mikroorganismer, som ikke skjer i forsknings- eller forsøkssammenheng for å kartlegge arvestoffets oppbygging, egenskaper og funksjoner,
- all innesluttet bruk av genmodifiserte mikroorganismer i klasse 3 og 4.

Forhåndsgodkjenning er nødvendig hver gang ny slik virksomhet skal gjennomføres.

Alle biologiske forsøk med dyr som omfattes av lov av 20. desember 1974 nr. 73 om dyrevern § 21, skal

godkjennes etter denne før virksomheten kan igangsettes.

Søknad sendes på fastsatt skjema, vedlegg II A og II B.

Dersom laboratorium/anlegg tidligere har fått godkjenning for det aktuelle inneslutningsnivået, er saksbehandlingstiden 45 dager. For øvrig godkjenning er fristen 90 dager. Avvik fra disse fristene fremgår av § 22.

§ 12. Melding og godkjenning av innesluttet bruk

Når godkjenningsmyndigheten har mottatt en melding eller søknad skal den undersøke om

- 1) meldingene/søknadene er i samsvar med kravene i forskriften,
- 2) om de gitte opplysningene er nøyaktige og fullstendige,
- 3) forhåndsvurderingen og klassen for innesluttet bruk er riktige,
- 4) inneslutningstiltakene, andre vernetiltak og avfalls- og beredskapstiltakene er tilstrekkelige.

Om nødvendig kan vedkommende myndighet anmode brukeren om å gi tilleggsopplysninger eller om å endre forholdene omkring den planlagte innesluttede bruken eller endre klassen som den innesluttede bruken er plassert i. I så fall kan vedkommende myndighet kreve at den innesluttede bruken ikke påbegynnes dersom den er planlagt, eller innstilles midlertidig eller avsluttes dersom den er i gang, til vedkommende myndighet har gitt sitt samtykke på grunnlag av de mottatte tilleggsopplysninger eller endringer av forholdene omkring den innesluttede bruken.

Når godkjenningsmyndigheten har mottatt de opplysninger som trengs for at opplysningene og vurderingene skal kunne godtas som fullstendige og riktige, skal godkjenningsmyndigheten underrette melder eller søker om at en fullstendig melding eller søknad er mottatt.

Dersom vedkommende myndighet senere mottar opplysninger som vil kunne få betydelig innvirkning på farene knyttet til den innesluttede bruken, kan vedkommende myndighet kreve at brukeren endrer vilkårene for den innesluttede bruken, innstiller den midlertidig eller avslutter den.

Godkjenningsmyndigheten skal innhente uttalelse fra andre berørte myndigheter der den planlagte virksomhetens art krever det. Godkjenningsmyndigheten kan fremlegge godkjenningssøknaden for Bioteknologinemnda til vurdering og uttalelse før vedtak treffes. Dersom godkjenningsmyndigheten finner det hensiktsmessig, kan den bestemme at offentligheten skal rådspørres om sider ved den planlagte innesluttede bruken.

Godkjenningsmyndigheten kan begrense det tidsrom som den innesluttede bruken er tillatt i eller fastsette særskilte vilkår for den.

§ 13. Samfunnsmessige og etiske vurderinger

Ved søknad om godkjenning etter § 11 bokstav a skal søker vedlegge en særlig vurdering av de samfunnsmessige og etiske aspekter ved virksomheten.

Vurderingen skal inneholde en avveining mellom nytteverdi og de belastninger mennesker, dyr, planter og miljøet utsettes for. Formålet med virksomheten skal vurderes særskilt. Vurderingen skal danne grunnlag for godkjenningsmyndighetenes behandling av søknaden.

Ved søknad hvor det ikke foreligger godkjenning etter dyrevernsloven § 21 skal søknaden inneholde en avveining mellom nytteverdi og de belastninger dyret utsettes for, herunder hensynet til dyrenes integritet, instinkter og trivsel.

Formålet med virksomheten og etiske aspekter utover det dyvernmessige skal vurderes særskilt. Vurderingen skal tas inn i søknaden, jf. fastsatt søknadsskjema, og denne skal danne grunnlag for godkjenningsmyndighetenes behandling av søknaden.

§ 14. Endring i virksomheten

Ved vesentlige endringer i virksomheten, skal melding om endringen sendes godkjenningsmyndigheten.

Dersom endringen har konsekvenser for risikoens omfang og kravene til inneslutningstiltak, skal det sendes ny melding/søknad om godkjenning.

Kap. 5. Sikkerhetstiltak og kontroll

§ 15. Sikkerhetstiltak

Ved all innesluttet bruk gjelder prinsippet om god mikrobiologisk praksis. Sikkerhetstiltakene skal være i overensstemmelse med vedlegg V.

Genmodifiserte mikroorganismer skal inaktiveres ved bruk av anerkjente metoder i alt avfall og utslipp, herunder avløpsvann. Det skal om nødvendig undersøkes om det forekommer levedyktige organismer utenfor den primære fysiske inneslutningen.

I tillegg til kravene i annet ledd, skal alt utslipp til miljøet, der det benyttes antibiotikaresistensgener, behandles slik at disse genene ødelegges for eksempel ved fragmentering.

Effekten av behandlingen i annet og tredje ledd skal dokumenteres.

§ 16. Kontroll

Ansvarlig for laboratoriet/anlegget skal føre kontroll med den innesluttede bruken. Vurderingen i § 5 og inneslutningstiltak og andre vernetiltak som anvendes herunder oppbevaring og håndtering av avfall, skal revideres jevnlig, og straks dersom:

- a) inneslutningstiltakene som anvendes, ikke lenger er tilstrekkelige eller klassen som den innesluttede bruken er plassert i, ikke lenger er den riktige, eller

- b) det er grunn til å anta at vurderingen ikke lenger er tilfredsstillende, i lys av ny vitenskapelig eller teknisk kunnskap.

§ 17. *Tilsynsmyndighet*

Departementet eller den departementet bemyndiger skal føre tilsyn med at bestemmelsene i denne forskrift overholdes.

§ 18. *Beredskapsplan*

Før innesluttet bruk påbegynnes, skal tilsynsmyndigheten påse

- a) at det utarbeides en beredskapsplan for innesluttet bruk, i tilfelle svikt i inneslutningstiltakene umiddelbart eller senere kan føre til alvorlig fare for mennesker og dyr utenfor anlegget og/eller for miljøet, unntatt dersom en slik beredskapsplan er utarbeidet i henhold til annet relevant regelverk,
- b) at organer og myndigheter som kan bli berørt av uhell, på en passende måte og uoppfordret mottar opplysninger om slike beredskapsplaner, herunder de aktuelle sikkerhetstiltakene som skal iverksettes. Opplysningene skal ajourføres med regelmessige mellomrom. De skal også gjøres tilgjengelige for offentligheten.

Ved utarbeidelsen av beredskapsplan etter bokstav a skal tilsynsmyndigheten rådføre seg med tilsynsmyndighetene i andre stater som kan bli berørt i tilfelle uhell, om forslag til gjennomføring av beredskapsplanen.

Opplysningene i bokstav b skal også stilles til rådighet for andre stater som kan bli berørt av uhellet.

Bruker plikter å gi opplysninger om beredskapsplanen. Krav til slike opplysninger fremgår av søknadsskjema jf. vedlegg II.

§ 19. *Uhell*

I tilfelle uhell skal brukeren øyeblikkelig underrette tilsynsmyndigheten. Følgende opplysninger skal oppgis:

- de nærmere omstendigheter ved uhellet,
- identiteten og mengden av GMM som er sluppet ut,
- alle opplysninger som er nødvendige for å vurdere uhellets virkninger for helse og miljø,
- hvilke tiltak som er truffet.

Når det gis slike opplysninger skal myndighetene

- sikre at alle nødvendige tiltak blir truffet og omgående varsle myndighetene i alle stater som kan bli berørt av uhellet,
- om mulig samle inn de opplysninger som er nødvendige for en fullstendig analyse av uhellet, og eventuelt anbefale tiltak for å unngå lignende uhell i fremtiden og for å begrense virkningene av dem,
- snarest mulig underrette ESA og i den forbindelse gi opplysninger om omstendighetene ved uhellet, identiteten til og mengden av GMM som er sluppet ut, hvilke beredskapstiltak som er truffet, og virkningen av dem, samt gi en analyse av uhellet med anbefalinger for å begrense virkningene og for å unngå lignende uhell i fremtiden.

Kap. 6. Opplysningsplikt, saksbehandlingsregler mv.

§ 20. *Opplysningsplikt*

Bruker plikter å underrette godkjennings- og tilsynsmyndighetene om nye opplysninger av betydning for virksomheten og godkjenningen av den. Ansvarlig for laboratorium/anlegg plikter å informere om forhold som angår sikkerhet og kontroll av laboratorium/anlegg. Nye opplysninger omfatter både forhold som ikke tidligere var kjent og forhold som er kommet til etter melding/godkjenning.

§ 21. *Rapportering*

Myndighetene skal bidra til at det kan sendes en sammenfattende rapport til ESA hvert tredje år om erfaringene med reguleringene for innesluttet bruk av genmodifiserte mikroorganismer.

Myndighetene skal på slutten av hvert år sende ESA en sammenfattende rapport om innesluttet bruk i klasse 3 og klasse 4 som er meldt i vedkommende år i henhold til § 11 bokstav b, herunder en beskrivelse av, formålet med og farene ved den innesluttede bruken.

§ 22. *Beregning av tidsfrister*

Ved beregning av fristene i § 7 og § 11 skal det tidsrom der vedkommende myndighet venter på tilleggsopplysninger som den har anmodet søkeren om i henhold til § 7 og § 12, eller foretar en offentlig undersøkelse eller høringer i samsvar med § 7 og § 12 ikke medregnes.

Kap. 7. Ikrafttredelse

§ 23. *Ikrafttredelse*

Denne forskriften trer i kraft 1. januar 2002. Fra samme dato oppheves:

- Forskrift av 11. februar 1994 nr. 127 om sikkerhetstiltak, klassifisering og protokollføring ved laboratorier og anlegg for innesluttet bruk.
- Forskrift av 11. februar 1994 nr. 126 om meldeplikt eller godkjenning ved innesluttet bruk av genmodifiserte organismer.

Vedlegg I A. Søknad om godkjenning av laboratorier og anlegg for innesluttet bruk av genmodifiserte mikroorganismer i laboratorieskala

I. Generelle opplysninger

1. Navn og adresse til laboratorium/anlegg:

E-postadresse:

Tlf.:

Faks:

2. Ansvarshavende for laboratorier/anlegget, herunder kontroll og sikkerhet:

Navn:

Kvalifikasjoner/utdannelse:

E-postadresse:

Tlf.:

Faks:

II. Opplysninger om virksomheten

3. Komiteer/utvalg ansvarlig for biologisk sikkerhet:

4. Genmodifiserte mikroorganismer som skal benyttes:

5. Beskrivelse av type arbeidsoperasjoner som utføres, herunder formål:

III. Opplysninger om anlegget, sikkerhets- og inneslutningstiltak, avfallsbehandling

Selvangivelse

6. Sikkerhetstiltakene er i overensstemmelse med vedlegg V:

Dato:

Ansvarshavendes underskrift:

7. Beskrivelse av inneslutningstiltak:

Minstekrav til inneslutningsnivå for laboratorieskala o.l. fremgår av tabell i vedlegg I C.

I særtilfeller kan det være nødvendig å kombinere disse tiltakene med tiltakene for storskala og produksjon i tabell i vedlegg I D.

Inneslutningsnivå 1

Navn/romnummer:

Minimumskrav:

- Overflater (arbeidsunderlag) skal tåle vann, syrer, alkaliske stoffer, løsemidler, desinfeksjonsmidler, dekontamineringsagenser, og være lette å rengjøre
- Autoklav på stedet
- Brukerne skal benytte egnet vernetøy (arbeidstøy)
- Inaktivering av GMM i kontaminert materiale og avfall

Inneslutningstiltak utover dette (avhengig av virksomhet):

- Vektorkontroll for å oppdage gnagere og insekter
- Observasjonsvindu eller liknende

Dato:

Ansvarshavendes underskrift:

Inneslutningsnivå 2

Navn/romnummer:

Minimumskrav:

- Overflater (arbeidsunderlag) skal tåle vann, syrer, alkaliske stoffer, løsemidler, desinfeksjonsmidler, dekontamineringsagenser, og være lette å rengjøre
- Autoklav i bygningen
- Adgangskontroll
- Skilt med biologisk faremerke på døren
- Tiltak for å kontrollere spredning av aerosoler til et minimum
- Brukerne skal benytte egnet vernetøy
- Vektorkontroll for å oppdage gnagere og insekter
- Inaktivering av GMM i kontaminert materiale og avfall

Inneslutningstiltak utover dette (avhengig av virksomhet):

- Mikrobiologisk sikkerhetsavlukke
- Hansker
- Observasjonsvindu eller liknende
- Krav om egnet fottøy

Dato: _____ Ansvarshavendes underskrift:

Inneslutningsnivå 3   Navn/romnummer:

Minimumskrav:

- Adskilt laboratorium
- Inngang til laboratoriet gjennom forrom, ev. via luftsluse
- Laboratorium skal gjøres lufttett for utgassing
- Overflater (arbeidsunderlag og gulv) skal tåle vann, syrer, alkaliske stoffer, løsemidler, desinfeksjonsmidler, dekontamineringsagenser, og være lette å rengjøre
- Mikrobiologisk sikkerhetsavlukke
- Autoklav i laboratorieenheten (tilknyttet laboratoriet/anlegget), alternativt validerte fremgangsmåter for sikker overføring av materialet til en autoklav utenfor laboratorieenheten, spesifiser nærmere:
- Adgangskontroll
- Skilt med biologisk faremerke på døren
- Tiltak for å hindre spredning av aerosoler
- Brukere skal benytte egnet vernetøy og utføre fottøyskift før man går inn og ut av området
- Hansker
- Vektorkontroll for å oppdage gnagere og insekter
- Observasjonsvindu eller liknende
- Inaktivering av GMM i kontaminert materiale og avfall

Inneslutningstiltak utover dette (avhengig av virksomhet):

- Undertrykk i forhold til trykket i de umiddelbare omgivelsene
- Laboratoriets utluft skal være HEPA-filtrert
- Dusj
- Inaktivering av GMM i avløpsvann fra håndvask eller avløp (sluk) og dusjer og liknende spillvann
- Laboratoriet skal ha eget utstyr
- Krav om egnet fottøy
- Laboratoriet skal ha nødstrøm
- Kommunikasjonsmuligheter fra arbeidsrommet

Dato: _____ Ansvarshavendes underskrift

Inneslutningsnivå 4   Navn/romnummer:

Minimumskrav:

- Adskilt laboratorium
- Laboratorium skal være lufttett for utgassing
- Overflater (arbeidsunderlag, gulv, tak og vegger) skal tåle vann, syrer, alkaliske stoffer, løsemidler, desinfeksjonsmidler, dekontamineringsagenser, og være lette å rengjøre

II. Opplysninger om virksomheten

3. Opplysninger om komiteer/utvalg for biologisk sikkerhet:

4. Genmodifiserte mikroorganismer som skal produseres:

III. Opplysninger om anlegget, sikkerhets- og inneslutningstiltak, avfallsbehandling

5. [ ] Sikkerhetstiltakene er i overensstemmelse med vedlegg V

Minstekrav til inneslutningsnivå for storskalaforsøk og produksjon av GMM fremgår av tabellen i vedlegg I D. I visse særtilfeller kan det være nødvendig å anvende en kombinasjon av tiltak fra tabellen i vedlegg I C og tabellen i vedlegg I D.

Uansett gjelder krav om at alt avfall og utslipp skal inaktiveres ved anerkjente metoder før endelig avhending, med hensyn på GMM og eventuelle antibiotikaresistensgener.

6. Inneslutningsnivå det søkes om:

7. Beskrivelse av anlegget

- Gi en beskrivelse av anlegget (beliggenhet, bygningsmessige forhold og plassering av produksjonsutstyr). Plantegning skal vedlegges.
- Gi en beskrivelse av anleggets innredning, tekniske hjelpemidler, produksjonsprosessen, type arbeidsoperasjoner, herunder oppstrøms- og nedstrømsutstyr, samt kulturvolum.
- Gi en beskrivelse av inneslutningstiltak med utgangspunkt i minstekravene angitt i vedlegg I D.

8. Opplysninger om avfallsbehandling

- Angi typer og mengde avfall fra produksjonsprosessen, herunder mellom-, bi- og avfallsprodukter og forekomst av GMM i disse.
- Anlegg for oppbevaring og håndtering av produksjonsavfall, herunder volum og kapasitet, metoder for inaktivering og validering av metoden for inaktivering.
- Rutiner for håndtering, oppbevaring og inaktivering av annet avfall, samt søl.
- Metode for ødeleggelse av antibiotikaresistensgener før utslipp til miljøet.

9. Beskrivelse av kvalitetsikringssystem for å sikre helse og miljø

10. Beredskapsplaner ved uhell

Dato: _____ Ansvarshavendes underskrift: _____

Vedlegg:

[ ] Kopi av samtykke fra Arbeidstilsynet til oppføring av bygninger mv. i henhold til arbeidsmiljølovens § 19.

Vedlegg I C. Inneslutningstiltak og andre vernetiltak for laboratorievirksomhet

Spesifikasjoner	Inneslutningsnivåer			
	1	2	2	4
1 Laboratorium: isolasjon ¹	Kreves ikke	Kreves ikke	Kreves	Kreves
2 Laboratorium: lufttett for utgassing	Kreves ikke	Kreves ikke	Kreves	Kreves

Utstyr

Spesifikasjoner	Inneslutningsnivåer			
	1	2	2	4
3 Overflater skal tåle vann, syrer, alkaliske stoffer, løsemidler, desinfeksjonsmidler, dekontamineringsagenser, og være lette å rengjøre	Kreves (arbeidsunderlag)	Kreves (arbeidsunderlag)	Kreves (arbeidsunderlag, gulv)	Kreves (arbeidsunderlag, gulv, tak, vegger)
4 Inngang til laboratorium gjennom forrom/luftsluse ²	Kreves ikke	Kreves ikke	Kreves gjennom forrom, ev. luftsluse	Kreves luftsluse
5 Undertrykk i forhold til trykket i de umiddelbare omgivelsene	Kreves ikke	Kreves ikke	Kreves, unntatt for ³	Kreves

	<i>Spesifikasjoner</i>		<i>Inneslutningsnivåer</i>	
	1	2	2	4
6 Laboratoriets utluft og innluft skal være HEPA-filtrert	Kreves ikke	Kreves ikke	Kreves (HEPA) ⁴ – utluft unntatt for ³	Kreves (HEPA) ⁵ – innluft og utluft
7 Mikrobiologisk sikkerhetsavlukke	Kreves ikke	Valgfritt	Kreves	Kreves
8 Autoklav	På stedet	I bygningen	I hele laboratorieområdet ⁶	Laboratoriet = med gjennomgang

Arbeidssystem

	<i>Spesifikasjoner</i>		<i>Inneslutningsnivåer</i>	
	1	2	2	4
9 Begrenset adgang	Kreves ikke	Kreves	Kreves	Kreves
10 Biologisk ffaremerke på døren	Kreves ikke	Kreves	Kreves	Kreves
11 Særlige tiltak for å kontrollere spredning av aerosol	Kreves ikke	Kreves, reduseres mest mulig	Kreves, hindres	Kreves, hindres
13 Dusj	Kreves ikke	Kreves ikke	Valgfritt	Kreves
14 Vernetøy	Eget vernetøy	Eget vernetøy (valgfritt fottøy)	Eget vernetøy	Fullstendig kles- og fottøyskift før en går inn og ut av området
15 Hansker	Kreves ikke	Valgfritt	Kreves	Kreves
18 Effektiv vektorkontroll (f.eks. for å oppdage gnagere og insekter)	Valgfritt	Kreves	Kreves	Kreves

Avfall

	<i>Spesifikasjoner</i>		<i>Inneslutningsnivåer</i>	
	1	2	2	4
19 Inaktivisering av GMM i avløpsvann fra håndvask eller avløp og dusjer og lignende spillvann	Kreves ikke	Kreves ikke	Valgfritt	Kreves
20 Inaktivisering av GMM i kontaminert materiale og avfall	Kreves	Kreves	Kreves	Kreves

Andre tiltak

	<i>Spesifikasjoner</i>		<i>Inneslutningsnivåer</i>	
	1	2	2	4
21 Laboratoriet skal ha sitt eget utstyr	Kreves ikke	Kreves ikke	Valgfritt	Kreves
22 Det skal finnes et observasjonsvindu eller lignende innretning slik at personer i rommet kan ses	Valgfritt	Valgfritt	Kreves	Kreves
23 Det skal være kommunikasjonsmulighet fra arbeidsrommet	Kreves ikke	Valgfritt	Valgfritt	Kreves, håndfri telefon-/callingopplegg
24 Arbeidslokalene må ha nødstrøm	Kreves ikke	Kreves ikke	Valgfritt	Kreves

1 Isolasjon = laboratoriet er atskilt fra andre områder i samme bygning eller ligger i en egen bygning.

2 Luftslyse = inngang må skje gjennom en luftslyse som er et eget kammer i forbindelse med laboratoriet. Den rene siden av luftslysen må være atskilt fra det innesluttede området ved en garderobe eller dusjer og helst med dører som ikke kan åpnes samtidig.

3 Virksomhet der overføring ikke skjer gjennom luft.

4 HEPA = absolutt filter.

5 Dersom det brukes virus som ikke fanges opp av HEPA-filtre, er det nødvendig med ytterligere krav til utsugingsluft.

6 Med validerte fremgangsmåter som muliggjør sikker overføring av materiale til en autoklav utenfor laboratoriet, og som gir et tilsvarende verneivå.

*Vedlegg I D. Inneslutningstiltak og andre vernetiltak for produksjon/storskala virksomhet**Generelt*

<i>Spesifikasjoner</i>	<i>Inneslutningsnivåer</i>			
	1	2	2	4
1 Levedyktige mikroorganismer skal innesluttet i et system som skiller prosessen fra miljøet (lukket system)	Kreves	Kreves	Kreves	Kreves
2 Kontroll med gassutslipp fra det lukkede systemet	Kreves, redusere spredning mest mulig	Kreves, redusere spredning mest mulig	Kreves, hindre spredning	Kreves, hindre spredning
3 Kontroll med aerosol under prøvetaking, tilførsel av materiale til et lukket system eller overføring av materiale til et annet lukket system	Valgfritt	Kreves, redusere spredning mest mulig	Kreves, hindre spredning	Kreves, hindre spredning
4 Inaktivering av flytende medier i bulk før fjerning fra det lukkede systemet	Kreves, med validerte metoder	Kreves, med validerte metoder	Kreves, med validerte metoder	Kreves, med validerte metoder
5 Forseglinger skal være utformet slik at utslipp reduseres mest mulig eller hindres	Redusere spredning mest mulig	Redusere spredning mest mulig	Hindre spredning	Hindre spredning
6 Den kontrollerte sonen skal være utformet på en slik måte at den ved overløp fra det avstengte systemet kan fange opp hele innholdet derfra	Kreves	Kreves	Kreves	Kreves
7 Den kontrollerte sonen skal kunne forsegles for å muliggjøre utgassing	Kreves ikke	Valgfritt	Valgfritt	Kreves

Utstyr

<i>Spesifikasjoner</i>	<i>Inneslutningsnivåer</i>			
	1	2	2	4
8 Inngang gjennom forrom/luftsluse	Kreves ikke	Kreves ikke	Kreves gjennom forrom, ev. luftsluse	Kreves luftsluse
9 Overflater skal tåle vann, syrer, alkaliske stoffer, løsemidler, desinfeksjonsmidler, dekontamineringsagenser, og være lette å rengjøre	Kreves (eventuelt arbeidsunderlag)	Kreves (eventuelt arbeidsunderlag)	Kreves (eventuelt arbeidsunderlag, gulv)	Kreves (arbeidsunderlag, gulv, tak, vegger)
10 Særskilte tiltak for tilstrekkelig ventilering av den kontrollerte sonen for å redusere luftkontaminering mest mulig	Valgfritt	Valgfritt	Valgfritt	Kreves
11 Den kontrollerte sonen skal ha undertrykk i forhold til de umiddelbare omgivelsene	Kreves ikke	Kreves ikke	Valgfritt	Kreves
12 Den kontrollerte sonens utluft og innluft skal være HEPA-filtrert	Kreves ikke	Kreves ikke	Kreves (utluft, valgfritt for innluft)	Kreves (innluft og utluft)

Arbeidssystem

<i>Spesifikasjoner</i>	<i>Inneslutningsnivåer</i>			
	1	2	2	4
13 Lukkede systemer skal være plassert innenfor en kontrollert sone	Kreves ikke	Valgfritt	Kreves	Kreves
14 Bare utpekt personale skal ha adgang	Kreves ikke	Kreves	Kreves	Kreves
15 Biologisk føyemerke skal være oppslått	Kreves ikke	Kreves	Kreves	Kreves
17 Personalet skal dusje før de forlater den kontrollerte sonen	Kreves ikke	Kreves ikke	Valgfritt	Kreves
18 Personalet skal bruke vernetøy	Kreves egnet arbeidstøy	Kreves egnet arbeidstøy, eventuelt vernetøy (valgfritt fottøy)	Kreves egnet arbeidstøy, egnet vernetøy og fottøyskift før en går inn og ut av området	Kreves egnet vernetøy, fullstendig kles- og fottøyskift før en går inn og ut av området

Avfall

<i>Spesifikasjoner</i>	<i>Inneslutningsnivåer</i>			
	1	2	2	4
19 Inaktivering av GMM i avløpsvann fra håndvasker og dusjer eller lignende spillvann	Kreves ikke	Kreves ikke	Valgfritt	Kreves
20 Inaktivering av GMM i kontaminert materiale og avfall, også i prosesspillvann før endelig uttømming	Kreves, med validerte metoder	Kreves, med validerte metoder	Kreves, med validerte metoder	Kreves, med validerte metoder

Andre tiltak

<i>Spesifikasjoner</i>	<i>Inneslutningsnivåer</i>			
	1	2	2	4
21 Det skal være kommunikasjonsmulighet fra arbeidsrommet	Kreves ikke	Kreves	Kreves	Kreves håndfri telefon-/callingopplegg
22 Arbeidslokalene må ha nødstrøm	Kreves ikke	Kreves ikke	Valgfritt	Kreves
23 Personalet skal ha adgang til dekontamineringsanlegg og sanitæranlegg	Kreves ikke	Kreves	Kreves	Kreves

*Vedlegg I E. Søknad om godkjenning av laboratorier og anlegg for innesluttet bruk av genmodifiserte mikroorganismer i kombinasjon med dyr**I. Generelle opplysninger**1. Navn og adresse til laboratorium/anlegg:*

E-postadresse:

Tlf.:

Faks:

2. Ansvarshavende for laboratorier/anlegget, herunder kontroll og sikkerhet:

Navn:

Kvalifikasjoner/utdannelse:

E-postadresse:

Tlf.:

Faks:

II. Opplysninger om virksomheten

3. Komiteer/utvalg ansvarlig for biologisk sikkerhet:

4. Genmodifiserte mikroorganismer som skal benyttes:

5. Beskrivelse av type arbeidsoperasjoner som utføres, herunder formål:

6. Type dyr det skal arbeides med:

Vertebrater, spesifiser:

Invertebrater, spesifiser:

Akvatiske dyr, spesifiser:

III. Opplysninger om anlegget, sikkerhets- og inneslutningstiltak og avfallsbehandling

Selvangivelse

7. Sikkerhetstiltakene er i overensstemmelse med vedlegg I F

Dato: Ansvarshavendes underskrift:

8. Avfallsbehandling

GMO skal inaktiveres før avhending med validerte metoder, slik som autoklivering eller forbrenning. Angi typer avfall, oppbevaring, transport,¹ rutiner for håndtering av avfall, metoder for inaktivering og bestemmelsessted.

¹ Dersom avfall med levende GMO skal transporteres fra området til forbrenningsanlegg vil dette være transport av GMO som omfattes av forskrift av 13. november 1998 nr. 1066 om transport og import av genmodifiserte organismer.

9. Beskrivelse av inneslutningstiltak:

Krav til inneslutningstiltak for laboratorier og anlegg for innesluttet bruk av genmodifiserte mikroorganismer i kombinasjonsbruk med dyr bestemmes av hvilken gruppe dyret hører innunder og risiko virksomheten medfører. Kravene fremgår av tabell i vedlegg I F. Kravene skal oppfylles i den grad de er relevante for virksomheten. For hvert rom det søkes om skal det krysses for de tiltakene som anvendes. For virksomhet med invertebrater og akvatiske dyr skal det krysses både for de generelle tiltakene som anvendes, og for de spesifikke tiltak som anvendes.

For godkjenning av laboratorier og anlegg til smitteforsøk med akvatiske dyr kreves vedlagt kopi av godkjenning av anlegg for desinfeksjon av avløpsvann etter lov av 13. juni 1997 nr. 54 om tiltak mot sykdom hos fisk og andre akvatiske dyr.

Navn/romnummer: Inneslutningsnivå det søkes om:

Dato: Ansvarshavendes underskrift:

Anlegg/innredning

Adskilt dyreenhet med adgangskontroll

Dyrerom er adskilt fra tilknyttede rom med dører som låses utenom arbeidstid

Avstengningsmekanismer som muliggjør gassing

Gulv og/eller vegger er lett vaskbare

Benker og gulv tåler vann, syre, alkaliske stoffer, løsemidler og desinfeksjonsmidler, dekontamieringsagenser og er lett å rengjøre

Vegger tåler vann, syre, alkaliske stoffer, løsemidler og desinfeksjonsmidler, dekontamieringsagenser og er lett å rengjøre

Håndvask er tilgjengelig

Håndvask kan betjenes uten bruk av hender, og det finnes hånddesinfeksjonsmiddel

Inngang til enhet via luftsluse

Luftsluse med håndvask og dusj

Luftsluse med negativ trykk for omklodning og dusjing

Enheten har undertrykk i forhold til trykket i de umiddelbare omgivelsene

Luften resirkulerer ikke til andre deler av bygningen

Enheten er konstruert for å hindre revers luftstrøm og overtrykk

Separat kanal system for inn- og utluft. Utluft via HEPA-filter

Eget ventilasjonsanlegg for opprettholdelse av negativt trykk tilkoblet alarmanlegg, innluft via ett HEPA-filter, utluft via to HEPA-filter i serie

- Andre tiltak for behandling av utluft dersom virus ikke fanges opp av HEPA-filter. Presiser:
- Enheten har installert alarm for å kunne oppdage brann, feil ved ventilasjons- og varmeanlegg og inntrengere
- Autoklav er tilgjengelig
- På anlegget
- I bygningen
- I enheten
- Dobbeltsidig autoklav tilgjengelig ved inngangen til sonen og ved utgangen til enheten
- Alternativt, validerte fremgangsmåter for sikker overføring av materialet til en autoklav utenfor laboratorieenheden, spesifiser nærmere:
- Dyrene oppstalles
- I egnede bur, innhegning og lignende
- I biologisk sikkerhetsisolator/sikkerhetskabinett
- I biologisk sikkerhetsisolator med ventilasjon gjennom HEPA-filter til omgivelsene eller i egne ventilasjonsenheter med utluft bak dyrene

Avfallsbehandling

- GMM og kontaminert avfall fra dyrene (herunder strø, mat etc.) fjernes slik at støv og aerosoler minimaliseres og inaktiveres
- Spillvann fra vasker, dusjer og autoklav samles opp og inaktiveres før det slippes ut

Arbeid og utstyr

- Kun autorisert personale har adgang
- Kun forsøksdyr er tillatt i enheten
- Egnert vernetøy benyttes
- Fullstendig kles- og fottøyskift før inngang og utgang
- Arbeid ved sikkerhetskabinett eller isolator (oppgi eventuelt klasse)
- Burene er vanntette, lett vaskbare og dekontaminerbare
- Observasjonsvindu eller liknende
- Skilt med biologisk faremerke på døren
- Tiltak for å kontrollere spredning av aerosoler til et minimum
- Bruk av hansker
- Laboratoriet har eget utstyr

Inneslutningstiltak

- Gnagerbarriere foran dør/selvlukkningsmekanisme på dør
- Skjøter mellom dør, dørkarm og vegger er forseglet/tette
- Skjøter mellom vegger, gulv og tak er tildekket ev. avrundet for lettere rengjøring
- Sluk og andre åpninger i gulv og vegger er sikret mot rømming/uhellsutslipp av gnagere og insekter
- Vektorkontroll for å hindre inntrengning av gnagere og insekter utenifra

10 Spesifikke inneslutningstiltak for invertebrater

- Separate rom for infiserte og ikke infiserte invertebrater tilgjengelig
- Enheten har mulighet til forsegling for gassing
- Tiltak for å redusere invertebratenes aktivitet og mulighet for rømming f.eks. kjøling
- Inngangen til enheten går via en sluse med arthropodetette nett foran døren og insektsfangere
- Ventilasjonskanaler for utgående luft og vinduer er dekket med arthropodetett nett
- Alle vasker og kanaler/sluk har mulighet for oppsamling/vannlås
- Forsøk med flyvedyktige og krypende arthropoder utføres på hvite fat for lettere å oppdage rømming
- Flyvende insekter innesluttet i bokser/bur med dobbel netting, ventilasjon filtreres
- Arbeid med arthropoder utføres i isolater eller sikkerhetskabinett

Opgi eventuelle andre inneslutningstiltak som benyttes:

Spesifikke inneslutningstiltak for akvatiske dyr

- Tankene skal være tildekket med lokk eller netting for å hindre rømming
- Akvatiske dyr (herunder: egg, yngel etc.) skal være hindret i å slippe ut via sluk i gulvet

- [] Avløpsvannet skal inaktiveres for å hindre spredning av genmodifiserte mikroorganismer, alarmanlegg skal monteres for å overvåke at inaktiveringsprosessen skjer tilfredsstillende
- [] Enheten skal være konstruert slik at ved utslipp (oversvømmelse, lekkasje etc.) fra tanken, skal genmodifiserte mikroorganismer inaktiveres før det går ut fra avløpssystemet tilknyttet anlegget

Oppgi eventuelle andre inneslutningstiltak som benyttes:

Dato: Ansvarshavendes underskrift:

Vedlegg:

- [] Kopi av samtykke fra Arbeidstilsynet til oppføring av bygninger mv. i henhold til arbeidsmiljølovens § 19

Vedlegg I F. Inneslutningstiltak for virksomhet med genmodifiserte mikroorganismer i kombinasjonsbruk med dyr

	<i>Anlegg/innredning</i>			
	1	2	3	4
Isolasjon av dyreenheten	Nei	Ja	Ja, adskilt med luftsluse fra andre dyrerom og laboratorier	Ja, tilknyttet laboratorieklasser 4 ev. isolert enhet/bygning, inngang via luftsluse
Dyrerom adskilt fra tilknyttede rom med dører som låses utenom arbeidstid	Ja	Ja	Ja	Ja, dør med inspeksjonsvindu
Avstengningsmekanismer som muliggjør gassing	Nei	Ja ¹	Ja ¹	Ja, mulighet for forsegling av dører
Gulv og/eller vegger skal være lett vaskbare	Ja	Ja	Ja	Ja
Overflater skal tåle vann, syre, alkaliske stoffer, løsemidler og desinfeksjonsmidler, dekontamieringsagenser og være lett å rengjøre	Benker og gulv	Benker og gulv	Benker, gulv og vegger	Benker, gulv, tak og vegger
Håndvask	Tilgjengelig	Vask som kan betjenes uten bruk av hender, hånddesinfeksjonsmiddel	Vask som kan betjenes uten bruk av hender, hånddesinfeksjonsmiddel	Vask som kan betjenes uten bruk av hender, hånddesinfeksjonsmiddel
Inngang til enhet via luftsluse	Nei	Nei	Luftsluse med håndvask og dusj ¹	Luftsluse med negativt trykk for omkledding og dusjing
Enheten skal ha et trykk som er lavere enn atmosfærisk trykk	Nei	Ja, luften skal ikke resirkuleres til andre deler av bygningen ¹	Ja, konstruert for å hindre revers luftstrøm og overtrykk	Ja, konstruert for å hindre revers luftstrøm og overtrykk
Ventilasjonsanlegg – Inn- og utluft fra enheten skal være filtrert			Separat kanalsystem, utluft via HEPA-filter, ¹ filteret skal kunne testes og byttes på en sikker måte	Eget ventilasjonsanlegg for opprettholdelse av negativt trykk tilknyttet alarmanlegg, innluft via 1 HEPA-filter, utluft via 2 HEPA-filter i serie ²
Enheten skal ha installert alarm for å kunne oppdage brann, feil ved ventilasjons-	Ja	Ja	Ja	Ja

<i>Anlegg/innredning</i>				
	1	2	3	4
og varmeanlegg og inntrengere				
Autoklav	På anlegget	I bygningen	I enheten	Dobbelsidig autoklav skal være tilgjengelig ved inngangen til sonen og ved utgangen til enheten
Oppstalling av dyr	Egnede bur, innhegning og lignende	Biologisk sikkerhetsisolator/-kabinett	Isolator med ventilasjon gjennom HEPA-filter til omgivelsene eller egne ventilasjonsenheter med utluft bak dyrene	Isolator med ventilasjon gjennom HEPA-filter til omgivelsene eller egne ventilasjonsenheter med utluft bak dyrene
<i>Avfallsbehandling</i>				
	1	2	3	4
Avfall fra dyrene skal fjernes slik at støv og aerosoler minimaliseres	Ja	Ja	Ja	Ja
Spillvann fra vasker, dusjer og autoklav skal samles opp og inaktiveres før det slippes ut	Nei	Nei	Nei	Ja
Forbrenningsanlegg på området til inaktivering av kadavre og fast materiale	Valgfritt ³	Valgfritt ³	Valgfritt ³	Ja
<i>Arbeid og utstyr</i>				
	1	2	3	4
Kun autorisert personale har adgang	Ja	Ja	Ja	Ja
Kun forsøksdyr er tillatt i enheten	Ja	Ja	Ja	Ja
Sikkerhetskabinett	Nei	Arbeid med mulighet for utvikling av aerosoler ¹	Ja	Alt arbeid i sikkerhetskabinett klasse III eller isolator
Biologisk faremerking på dørene	Nei	Ja	Ja	Ja
Tiltak for å hindre spredning av aerosoler	Nei	Ja, minimalisere	Ja, hindre	Ja, hindre
Vernetøy	Egnet vernetøy	Egnet vernetøy	Egnet vernetøy	Fullstendig omkledding
Hansker	Nei	Nei	Ja	Ja
Laboratoriet skal ha eget utstyr	Nei	Nei	Ja	Ja
Effektiv vektor kontroll mot inntrengning av gnagere/insekter	Nei	Ja	Ja	Ja
Bur skal være vanntett, lett vaskbar og dekontaminerbar	Ja	Ja	Ja	Ja
<i>Inneslutningstiltak</i>				
			Ja	Ja
Gnagerbarriere foran dør/selvlukningsmekanisme på dør			Ja	Ja
Skjøter mellom dør, dørkarm og vegger skal være forseglede/tette			Ja	Ja
Skjøter mellom vegger, gulv og tak skal være tildekket ev. avrundet for lettere rengjøring			Ja	Ja
Sluk og andre åpninger i gulv og vegger skal være sikret mot rømming/uhellsutslipp av gnagere og insekter			Ja	Ja

- 1 Krav i den grad risikoen for virksomheten tilsier det.
- 2 Ytterligere krav til utluft dersom ikke virus fanges opp av HEPA-filter.
- 3 All GMO og materiale kontaminert med GMO skal inaktiveres før avhending enten ved autoklaving eller forbrenning. Dersom avfall med levende GMO skal transporteres fra området til forbrenningsanlegg vil dette være transport av GMO som omfattes av forskrift 13. november 1998 nr. 1066 om transport og import av genmodifiserte organismer.

Spesifikke krav for invertebrater

Inneslutningsnivå 1

- Separate rom for infiserte og ikke infiserte vertebrater bør være tilgjengelig,
- enheten skal ha mulighet til forsegling for gassing,
- tiltak for å redusere invertebratenes aktivitet og mulighet for rømming f.eks. kjøling,
- inngangen til enheten skal gå via en sluse med arthropodetette nett foran døren og insektsfangere,
- ventilasjonskanaler for utgående luft og vinduer skal være dekket med arthropodetett nett,
- alle vasker og kanaler/sluk skal ha mulighet for oppsamling/vannlås,
- forsøk med flyvedyktige og krypende arthropoder skal utføres på hvite fat for lettere å oppdage rømming.

Inneslutningsnivå 2, 3 og 4

- Arbeid med arthropoder skal utføres i isolatorer eller sikkerhetskabinett,
- flyvende insekter skal innesluttet i bokser/bur med dobbel netting, ventilasjonen skal filtreres.

Spesifikke krav for akvatiske dyr

Alle inneslutningsnivåer

- Akvatiske dyr kontaminert/infisert med GMM (herunder: egg, yngel etc.) skal være hindret fra å trenge inn i vanntilførselssystemet, hindret i å slippe ut via sluk i gulvet, samt hindret i å slippe ut i avløpssystemet ved hjelp av to barrierer,
- tankene skal være tildekket med lokk eller netting for å hindre rømming,
- avløpsvannet skal inaktiveres for å hindre spredning av genmodifiserte mikroorganismer, alarmanlegg skal monteres for å overvåke at inaktiveringsprosessen skjer tilfredsstillende,
- enheten skal være konstruert slik at ved utslipp (oversvømmelse, lekkasje etc.) fra tanken, skal genmodifiserte mikroorganismer inaktiveres før det går ut ifra avløpssystemet tilknyttet anlegget.

Vedlegg II A. Melding/søknad om godkjenning av innesluttet bruk av genmodifiserte mikroorganismer

Melding [ ]

Søknad etter § 11 bokstav a [ ]

Søknad etter § 11 bokstav b [ ]

Laboratorieskala [ ]

Storskala [ ]

1.1 Generelle opplysninger

1. Navn og kvalifikasjoner på ansvarlig(e) person(er) for den innesluttede bruken, herunder kontroll og sikkerhet:
2. Institusjons navn:
3. Adresse:

Tlf.:

Faks: postadresse:

4. Laboratoriets/anleggets navn og adresse:

Sendes det ny søknad for laboratoriet og anlegg?

Ja [ ] [ ]

Hvis ikke, skal kopi av tidligere godkjenning av laboratorier og anlegg vedlegges

5. Navn på ansvarlig person for laboratoriet/anlegget:

6. Laboratoriets/anleggets inneslutningsnivå:

Beskrivelse av virksomheten:

7. Beskrivelse av modifiseringen, herunder:

- i. beskrivelse av mottaker-, donor- og/eller foreldreorganismen(e) og vert/vektorsystem som er brukt:
- ii. det innsatte genmaterialets opprinnelse, planlagte funksjon og genetiske stabilitet:
- iii. den modifiserte organismens identitet og egenskaper:

8. Hvor stort kulturvolum skal benyttes:

9. Inneslutningsnivå som trengs for virksomheten, som følge av forhåndsvurderingen av risiko foretatt etter vedlegg III, jf. § 5 og § 6.

10. Formålet med den innesluttede bruken, herunder det ventede resultat og planlagt varighet:

11. Særskilte inneslutningstiltak og andre vernetiltak mot utilsiktet utslipp av genmodifiserte organismer, herunder opplysninger om avfallshåndteringen (typer avfall, volum, metode for inaktivering, endelig form og bestemmelsessted), som følge av forhåndsvurderingen av risiko foretatt etter vedlegg III, jf. § 5 og 6.

12. Ved storskalavirksomhet, validering av inaktivering av GMM, og metode og validering for inaktivering av eventuelle antibiotikaresistensgener, herunder metode for påvisning av disse i avfallsprodukter, jf. § 15.

13. Beskrivelse av planer for forebygging av uhell, beredskapsplaner/tiltak ved utilsiktet utslipp av genmodifiserte mikroorganismer, ved virksomheter i inneslutningsnivå 3 og 4, og ved alle virksomheter i storskala

- særlige farer som skyldes anleggsstedet,
- anvendte forebyggende tiltak, f.eks. sikkerhetsutstyr, alarmsystemer og inneslutningsmetoder,
- prosedyrer og planer for kontroll av at inneslutningstiltakene fortsatt er effektive,
- en beskrivelse av opplysningene som gis til arbeidstakerne.

Dato: Underskrift:

Vedlegg: Kopi av tidligere godkjenning av laboratorier og anlegg [ ]
 Ny søknad om godkjenning av laboratorier og anlegg [ ]
 Ved virksomhet i klasse 1 og 2, sammendrag av forhåndsvurderingen av virksomheten etter vedlegg III [ ]
 Ved virksomhet i klasse 3 og 4, kopi av hele forhåndsvurderingen av virksomheten etter vedlegg III [ ]
 Samfunnsmessige og etiske vurderinger etter § 11 bokstav a jf. også § 13 i forskriften [ ]
 Kopi av melding til Direktoratet for arbeidstilsynet om bruk av biologiske faktorer på arbeidsplassen i henhold til § 16 i forskrift om vern av arbeidstakere mot farer ved arbeid med biologiske faktorer [ ]

Vedlegg II B. Melding/søknad om godkjenning av innesluttet bruk av dyr i kombinasjon med genmodifiserte mikroorganismer

Melding [ ] Søknad [ ]

Generelle opplysninger

1. Navn og kvalifikasjoner på ansvarlig person for den innesluttede bruken:

2. Institusjons navn:

3. Adresse:

Tlf.: Faks: postadresse:

4. Laboratoriets/anleggets navn og adresse:

Sendes det ny søknad for laboratoriet og anlegg? Ja [ ] [ ]

Hvis ikke skal kopi av tidligere godkjenning av laboratorier og anlegg vedlegges.

5. Navn på ansvarlig person for laboratoriet/anlegget:

6. Laboratoriets/anleggets inneslutningsnivå:

Beskrivelse av virksomheten/prosjektet:

7. Vitenskapelig- og trivialnavn på de genmodifiserte/ikke modifiserte organismene som inngår i bruken:

8. Inneslutningsnivå som trengs for virksomheten, som følge av forhåndsvurderingen av risiko foretatt etter § 5, jf. punkt 14 nedenfor

9. Antatt mengde/antall dyr som skal benyttes:

10. Beskrivelse av modifiseringen, herunder:

- i. det innsatte genmaterialets opprinnelse (donor), planlagte funksjon og genetiske stabilitet:

- ii. vert/vektor system:
- iii. den modifiserte organismens egenskap og funksjon:

11. Formålet med den innesluttede bruken, herunder det ventede resultat og planlagt varighet:

12. Særskilte tiltak mot utilsiktet utslipp/rømming av genmodifiserte organismer, herunder avfallshåndteringen (typer avfall, volum, metode for inaktivering av GMM, også i dyrene, endelig form og bestemmelsessted), som følge av forhåndsvurderingen foretatt etter § 5, jf. punkt 14 nedenfor:

13. Beskrivelse av planer for forebygging av uhell, beredskapsplaner/tiltak ved utilsiktet utslipp av genmodifiserte mikroorganismer, ved virksomheter i inneslutningsnivå 3 og 4:

- særlige farer som skyldes anleggsstedet,
- anvendte forebyggende tiltak, f.eks. sikkerhetsutstyr, alarmsystemer og inneslutningsmetoder,
- prosedyrer og planer for kontroll av at inneslutningstiltakene fortsatt er effektive,
- en beskrivelse av opplysningene som gis til arbeidstakerne.

14. Forhåndsvurdering ved kombinasjonsbruk

Ved forhåndsvurderingen av virksomheten etter § 5 skal følgende punkter spesifiseres særskilt i sammendrag/kopi av forhåndsvurderingen:

- Skadelige egenskaper ved den genmodifiserte mikroorganismens egenskaper
- Mulighet for utskillelse av genmodifiserte mikroorganismer fra dyrene
- Om materialet fra dyrene kan innebære risiko for spredning av genmodifiserte mikroorganismer
- Mulighet for horisontal genoverføring, f.eks. via virale vektorer og arthropoder
- Risiko for mennesker, dyr og planter ved spredning av genmodifiserte mikroorganismer ved utilsiktet utslipp.

Dato:

Underskrift:

Vedlegg: Kopi av tidligere godkjenning av laboratorier og anlegg [ ]
 Ny søknad om godkjenning av laboratorier og anlegg [ ]
 Ved virksomhet i klasse 1 og 2, sammendrag av forhåndsvurderingen av virksomheten etter § 5, jf. punkt 14 ovenfor [ ]
 Ved virksomhet i klasse 3 og 4, kopi av hele forhåndsvurderingen av virksomheten etter § 5, jf. punkt 14 ovenfor [ ]
 Samfunnsmessige og etiske vurderinger etter § 11 a jf. også § 13 i forskriften [ ]
 Kopi av melding til Direktoratet for arbeidstilsynet om bruk av biologiske faktorer på arbeidsplassen i henhold til § 16 i forskrift om vern av arbeidstakere mot farer ved arbeid med biologiske faktorer [ ]

Vedlegg III. Prinsipper som skal følges ved vurderingen nevnt i § 5

Dette vedlegg gir en generell beskrivelse av de elementer som det skal tas hensyn til og den fremgangsmåte som skal følges ved gjennomføringen av vurderingen nevnt i § 5. Vedlegget, særlig når det gjelder del B, utfylles med de veiledende merknader i vedlegg IV.

A. Vurderingselementer

1. Følgende elementer bør betraktes som potensielt skadelige virkninger:
  - sykdom hos mennesker, herunder allergifremkallende eller toksiske virkninger,
  - sykdom eller andre negative effekter på dyr, planter og andre levende organismer,
  - skadelige virkninger som skyldes at det er umulig å behandle en sykdom eller gi effektiv profylakse,
  - skadelige virkninger som skyldes etablering eller spredning i miljøet,
  - skadelige virkninger som skyldes naturlig overføring av innsatt genetisk materiale til andre organismer.
2. Vurderingen nevnt i § 5 bør være basert på følgende elementer:
  - a) identifisering av alle potensielt skadelige virkninger, særlig dem som er forbundet med:
    - i) mottakermikroorganismen,
    - ii) det genetiske materialet som er satt inn (som stammer fra donororganismen),
    - iii) vektoren,
    - iv) donormikroorganismen (så lenge donormikroorganismen brukes i virksomheten),
    - v) den GMM som fremkommer,
  - b) karakteristikkene ved virksomheten,
  - c) omfanget av de potensielt skadelige virkningene,
  - d) sannsynligheten for at de potensielt skadelige virkningene oppstår.

B. Fremgangsmåte

3. Det første trinnet i vurderingsprosessen bør være å kartlegge mottaker- og eventuelt donormikroorganismens skadelige egenskaper samt skadelige egenskaper forbundet med vektoren eller det innsatte materialet, herunder enhver endring i mottakerens eksisterende egenskaper.
  4. I alminnelighet er det bare GMM med følgende egenskaper som vil bli betraktet som hensiktsmessige å ta med i klasse 1 som definert i § 6:
    - i) mottaker- eller foreldremikroorganismen vil sannsynligvis ikke forårsake sykdom hos mennesker, dyr eller planter,¹
    - ii) vektoren og geninnlegget er av en slik art at de ikke gir GMM en fenotype som sannsynligvis vil forårsake sykdom hos mennesker, dyr eller planter,¹ eller som sannsynligvis vil ha skadelige virkninger for miljøet,
    - iii) GMM vil sannsynligvis ikke forårsake sykdom hos mennesker, dyr eller planter¹ og vil sannsynligvis ikke ha skadelige virkninger for miljøet.
  5. For å innhente opplysningene som er nødvendige for å iverksette denne prosessen, kan brukeren først ta hensyn til aktuelt regelverk som EUs direktiv 90/679/EØF. Internasjonale eller nasjonale klassifiseringsordninger (f.eks. WHO, NIH osv.) og den revisjon de har gjennomgått som følge av ny vitenskapelig kunnskap og teknisk utvikling, kan også tas i betraktning.

Disse ordningene gjelder naturlige mikroorganismer, og er som sådanne vanligvis basert på mikroorganismers evne til å forårsake sykdom hos mennesker, dyr eller planter og på omfanget og overførbarheten av den sykdom som sannsynligvis vil bli forårsaket. Direktiv 90/679/EØF klassifiserer mikroorganismer, som biologiske agenser, i fire risikoklasser på grunnlag av potensielle virkninger på et friskt, voksent menneske. Disse risikoklassene kan brukes som en veiledning ved oppdelingen av virksomheten med innesluttet bruk i de fire risikoklassene nevnt i § 6. Brukeren kan også ta hensyn til klassifiseringsordninger for plante- og dyresykdomsfremkallende stoffer. Ovennevnte klassifiseringsordninger gir bare en foreløpig angivelse av risikoklassen for virksomheten og det tilsvarende sett av inneslutnings- og kontrolltiltak.
  6. Prosessen med kartlegging av fare som gjennomføres i samsvar med nr. 3–5, bør føre til kartlegging av risikonivået i forbindelse med GMM.
  7. Inneslutningstiltak og andre vernetiltak bør deretter velges ut fra risikonivået i forbindelse med GMM, og under hensyn til:
    - i) egenskapene ved det miljø som vil kunne bli eksponert (f.eks. om det i miljøet som vil kunne bli eksponert, finnes kjente biota som kan bli negativt påvirket av mikroorganismene som brukes i virksomheten med innesluttet bruk),
    - ii) karakteristikkene ved virksomheten (f.eks. dens omfang, art),
    - iii) enhver ikke-standardisert operasjon (f.eks. inokulering av GMM i dyr, utstyr som sannsynligvis kan avgi aerosoler).

Avhengig av hensynet til punktene i – iii for en bestemt virksomhet, kan risikonivået i forbindelse med GMM kartlagt etter punkt 6, øke, minske eller forbli uendret.
  8. Når analysen er utført som beskrevet ovenfor, vil dette til slutt føre til at virksomheten plasseres i en av klassene beskrevet i § 6.
  9. Den endelige klassifiseringen av den innesluttede bruken bør bekreftes ved en ny gjennomgåelse av den fullførte vurderingen nevnt i § 5.
- ¹ Dette vil gjelde bare for dyr og planter i det miljø som vil kunne bli eksponert.

Vedlegg IV. Veiledende merknader om risikovurdering som omhandlet i vedlegg III

1. Innledning

De elementer som det skal legges vekt på ved risikovurderingen i henhold til nr. 1 og 2 i vedlegg III, innebærer at det skal tas hensyn til potensielt skadelige virkninger på menneskers og dyrs helse og miljøet. Potensielt skadelige virkninger defineres som virkninger som kan føre til sykdom, gjør profylakse eller behandling virkningsløs, fremmer etablering og/eller spredning i miljøet som gir skadelige virkninger på organismer eller naturlige bestander, eller skadelige virkninger som følge av genoverføring til andre organismer. Ved vurderingen skal risikoen for disse potensielt skadelige virkningene undersøkes for hver virksomhet og klassifiseres samtidig som det tas hensyn til virksomhetens art og omfang, for å fastslå hvilken type inneslutningstiltak som kreves til slutt. Risikoen som oppstår ved innesluttet bruk av genmodifiserte mikroorganismer (GMM) og ved konstruksjon av slike organismer, bestemmes ved å undersøke alvorlighetsgraden av de potensielt skadelige virkningene på menneskers helse og miljøet, og sannsynligheten for at disse virkningene inntreffer. Risikovurderingen skal ta hensyn til menneskers eller miljøets eksponering for GMM-er som følge av driften av, eller et mulig utilsiktet utslipp fra, et anlegg for innesluttet bruk. Klassifiseringsnivået som fastsettes gjennom risikovurderingen, avgjør hvilke inneslutningstiltak som gjelder for virksomhet som omfatter GMM-er.

2. Risikovurdering

En fullstendig risikovurdering består av følgende trinn:

2.1. *Trinn 1*

Identifisering av potensielt skadelige egenskaper (fare) ved GMM-en og en foreløpig klassifisering av den (gruppe 1–4) på grunnlag av alvorlighetsgraden av de potensielt skadelige virkningene, og vurdering av sannsynligheten for at det vil inntreffe skadelige virkninger ved eksponering (både mennesker og miljø), samtidig som det tas hensyn til arbeidets art og omfang, og til inneslutningstiltakene som gjelder for den foreløpige klassifiseringen.

2.2. *Trinn 2*

Fastsettelse av endelig klassifisering og endelige inneslutningstiltak som kreves for virksomheten. Ved å vurdere trinn 1 på nytt skal det bekreftes at den endelige klassifiseringen og de endelige inneslutningstiltakene er hensiktsmessige.

3. *Trinn 1*

3.1. *Identifisering av skadelige egenskaper (fare) ved GMM-en*

Risikovurderingen omfatter identifisering av alle potensielt skadelige egenskaper ved GMM-en som følge av genmodifiseringen eller eventuelle endringer ved mottakerorganismens egenskaper. GMM-ens potensielt skadelige egenskaper må bestemmes ved å undersøke mottakerorganismen, donororganismen, det innsatte genmaterialets egenskaper og plassering samt eventuelle vektorer. Det er viktig å ta i betraktning at genmodifisering av en mikroorganisme kan påvirke dens evne til å skade menneskers helse og miljø. Genmodifisering kan føre til at evnen til å skade reduseres, øker eller forblir uendret.

3.2. *Aspekter som vurderes i den grad de er relevante:*

3.2.1. *Mottakerorganismen*

- arten av sykdomsfremkallende evne og virulens, smittsomhet, allergifremkallende evne, giftighet og vektorer for sykdomsoverføring,
- arten av naturlig forekommende vektorer og tilfeldige medfølgende agenser som kan mobilisere det innsatte genmaterialet, og mobiliseringshyppighet,
- arten og stabiliteten av eventuelle passiviserende mutasjoner,
- eventuelle tidligere genmodifiseringer,
- vertsområde (dersom dette er relevant),
- eventuelle viktige fysiologiske egenskaper som vil kunne endres i den endelige GMM-en og, dersom dette er relevant, disses stabilitet,
- habitat og geografisk utbredelse,
- signifikant medvirkning i prosesser i miljøet (f.eks. nitrogenbinding eller pH-regulering),
- samspill med og innvirkning på andre organismer i miljøet (herunder eventuelle konkurransemessige, sykdomsfremkallende eller symbiotiske egenskaper),
- evne til å danne overlevelsesstrukturer (f.eks. sporer eller sklerotier).

3.2.2. *Donororganismen (ved fusjonsforsøk eller hagl-(eng.: shotgun) forsøk der geninnlegget ikke er velkarakterisert)*

- arten av sykdomsfremkallende evne og virulens, smittsomhet, giftighet og vektorer for sykdomsoverføring,
- arten av naturlig forekommende vektorer,
- sekvens,
- mobiliseringshyppighet og spesifisitet,
- forekomst av gener som gir resistens mot antimikrobielle midler som f.eks. antibiotika,
- vertsområde,
- andre relevante fysiologiske egenskaper.

3.2.3. *Geninnlegget (eng.: insertet)*

- geninnleggets spesifikke identitet og funksjon (gener),
- uttrykksnivå for det innsatte genmaterialet,
- genmaterialets opprinnelse, donororganismen(e)s identitet og egenskaper der dette er relevant,
- redegjørelse for tidligere genmodifisering, der dette er relevant,
- det innsatte genmaterialets plassering (muligheten for aktivering/inaktivering av vertsgener som følge av innsettingen).

3.2.4. *Vektoren*

- vektorens art og kilde,
- struktur i og mengde av vektor- og/eller donornukleinsyre som er igjen i den modifiserte mikroorganismens endelige oppbygning,
- dersom den innsatte vektoren er til stede i den endelige GMM-en, mobiliseringshyppighet og/eller evne til å overføre genetisk materiale.

3.2.5. *Den endelige GMM-en*

3.2.5.1. Helsevurderinger

- forventede giftige eller allergifremkallende virkninger av GMM-en og/eller dens stoffskifteprodukter,
- sammenligning av den modifiserte mikroorganismens og mottaker- eller (eventuelt) foreldreorganismens sykdomsfremkallende evne,
- forventet koloniseringsevne,
- dersom mikroorganismen er sykdomsfremkallende for immunkompetente mennesker:
  - fremkalte sykdommer og overføringsmekanismer, herunder spredningsmåte og virulens,
  - infeksøs dose,
  - mulig endring av smittevei eller vevspesifisitet,
  - mulighet for overlevelse utenfor menneskelig vert,
  - biologisk stabilitet,
  - antibiotikaresistensmønster,
  - allergifremkallende evne,
  - genotoksisitet,
- tilgang til egnet sykdomsbehandling og forebyggende tiltak.

3.2.5.2.

Miljøvurderinger

- økosystemer der mikroorganismen utilsiktet kan slippe ut fra innesluttet bruk,
- den modifiserte mikroorganismens forventede overlevelsessevne, formering og spredning i de identifiserte økosystemene,
- forventet resultat av samspill mellom den modifiserte mikroorganismen og organismer eller mikroorganismer som kan bli eksponert ved utilsiktet utslipp i miljøet,
- kjente eller antatte virkninger på planter og dyr, f.eks. sykdomsfremkallende evne, giftighet, allergifremkallende evne, evne til å fungere som vektor for en sykdomsfremkallende organisme, endrede antibiotikaresistensmønstre, endret tropisme eller vertsspesifisitet, kolonisering,
- kjent eller antatt deltaking i bio-geokjemiske prosesser.

3.3.

Foreløpig klassifisering av GMM-en

Av nr. 3–5 i vedlegg III fremgår det at første trinn i risikovurderingen av en GMM går ut på å identifisere de potensielt skadelige virkningene av GMM-en, slik at det kan foretas en foreløpig klassifisering av den. Dette oppnås ved å identifisere farene som kan være forbundet med mottakerorganisme, donororganisme, vektor og geninnlegg. Ved denne vurderingen kan det tas hensyn til de alminnelige egenskapene for gruppe 1, fastsatt i nr. 4 i vedlegg III, samt hensiktsmessige ajourførte nasjonale og internasjonale klassifiseringsordninger. Tilsvarende inneslutningstiltak og andre vernetiltak tjener som referansetiltak når det skal avgjøres om det kreves strengere inneslutnings- og vernetiltak for å kontrollere de påviste skadelige virkningene.

Risikoen for skade som følge av skadelige egenskaper ved GMM-en, vurderes ved å undersøke alvorlighetsgraden av skaden og eventuelle biologiske egenskaper (f.eks. passiviserende mutasjoner) som begrenser sannsynligheten for at det skal inntreffe skade. Alvorlighetsgraden av eventuelle skadelige virkninger skal vurderes uavhengig av sannsynligheten for at skaden faktisk inntreffer. Alvorlighetsgraden av en eventuell skade vurderes ved å undersøke følgene av den, og ikke sannsynligheten for at skaden vil inntreffe i et gitt tilfelle. For en sykdomsfremkallende GMM skal det f.eks. vurderes hvor alvorlig sykdommen ville være dersom en mottakelig art ble smittet. Den foreløpige klassifiseringen av GMM-en omfatter en vurdering av alvorlighetsgraden. Klassifiseringsordninger, som f.eks. i direktiv 90/679/EØF, tar hensyn til alvorlighetsgraden. Mange av disse ordningene er imidlertid basert bare på helsevurderinger eller på miljøhensyn. Det er viktig å sikre at det foretas en helhetlig vurdering av alvorlighetsgraden av GMM-ens skadelige virkninger på menneskers helse og miljøet.

3.4.

Vurdering av sannsynligheten for at skadelige virkninger inntreffer

De(n) viktigste faktoren(e) som påvirker sannsynligheten for at en skadelig virkning inntreffer, er nivået og arten av menneskers eller miljøets eksponering for en gitt GMM. I de fleste tilfeller er eksponeringen av avgjørende betydning for risikovurderingen, ettersom den ofte avgjør hvorvidt skadelige virkninger kan inntreffe. Sannsynligheten for at mennesker eller miljøet eksponeres for en GMM, avhenger av hvilken virksomhet som utøves (f.eks. virksomhetens omfang) og inneslutningstiltakene som er truffet som følge av den foreløpige klassifiseringen nevnt i nr. 5 og 6.

I henhold til nr. 7 punktene ii og iii i vedlegg III skal det tas hensyn til virksomhetens art ved endelig klassifisering og valg av kontrolltiltak. Det skal tas hensyn til virksomhetens art og omfang for å vurdere sannsynligheten for at mennesker og miljø eksponeres, og dette vil også påvirke valget av hensiktsmessige fremgangsmåter for risikostyring.

Kjennetegnene ved virksomheten som kan påvirke risikovurderingen og derfor bør tas i

betraktning, omfatter bl.a. selve virksomheten som skal gjennomføres, arbeidsmetoder, omfang og iverksatte inneslutningstiltak.

Ved vurderingen skal det særlig tas hensyn til hvordan avfall og avløpsvann skal disponeres. Der det er hensiktsmessig skal de nødvendige sikkerhetstiltak treffes for å beskytte menneskers helse og miljøet.

3.4.1. *Arten av den planlagte virksomheten*

Risikonivået for en GMM og anvendelsen av kontrolltiltak for å redusere denne risikoen til et passende nivå, påvirkes av den planlagte virksomhetens art, ettersom denne vil påvirke menneskers og miljøets eksponering og dermed muligheten for at det inntreffer skadelige virkninger.

Virksomhetens art er også avgjørende for hvilken tabell som inneholder de mest hensiktsmessige inneslutnings- og kontrolltiltakene som skal vurderes.

I praksis er det usannsynlig at en detaljert risikovurdering vil være nødvendig for hver enkelt fremgangsmåte ved arbeid på laboratorienivå der virkningene av vanlige fremgangsmåter på eksponeringen er velkjente, med mindre det brukes en svært farlig organisme. En mer detaljert vurdering kan imidlertid være nødvendig i forbindelse med fremgangsmåter som ikke er rutinemessige eller fremgangsmåter som kan ha betydelig innvirkning på risikonivået, f.eks. fremgangsmåter der det dannes aerosoler.

3.4.2. *Konsentrasjon og omfang*

Kulturer med høy konsentrasjon kan medføre fare for eksponering for høye konsentrasjoner av GMM-en, særlig i forbindelse med operasjoner lenger frem i prosessen. Derfor må det tas hensyn til konsentrasjonens betydning for sannsynligheten for at det inntreffer en skadelig virkning.

Omfang er en annen faktor som det må tas hensyn til ved risikovurderingen. Omfanget kan uttrykkes som en enkelt operasjons absolutte volum eller som en hyppig gjentakelse av en prosess, fordi begge kan innebære økt sannsynlighet for eksponering dersom inneslutnings- og kontrolltiltakene svikter og dermed påvirker sannsynligheten for at en skadelig virkning inntreffer.

Selv om et stort omfang ikke nødvendigvis innebærer høy risiko, kan økt omfang medføre større sannsynlighet for eksponering både med hensyn til antallet mennesker og hvor stor del av miljøet som eksponeres ved svikt i inneslutningen.

Omfanget påvirker også hvilken tabell som inneholder de mest hensiktsmessige inneslutnings- og kontrolltiltakene.

3.4.3. *Dyrkingsforhold*

Ved mange operasjoner med innesluttet bruk er dyrkingen underlagt strenge inneslutningsvilkår for å beskytte det pågående arbeidet, men arten og utformingen av dyrkingstanker eller annet dyrkingsutstyr vil også påvirke risikonivået for menneskers helse og miljøet. Eksponering for, og dermed risikoen ved, en GMM kan minskes betraktelig ved hjelp av godt forseglede og teknologisk avanserte gjæringstanker. Det er viktig å undersøke hvor pålitelig dette utstyret er og muligheten for at utstyret kan svikte dersom en slik svikt kan medføre høye eksponeringsnivåer for skadelige GMM-er. Dersom slike utslipp med rimelighet kan forutses, kan det være behov for ytterligere inneslutningstiltak. Standardiserte arbeidsrutiner for personer som arbeider med dyrkede GMM-er, som f.eks. sentrifugering eller behandling i sonikator, har stor betydning for de anvendte inneslutningstiltakenes effektivitet.

I kombinasjon med de fysiske dyrkingsforholdene som fungerer som inneslutningstiltak, kan både biologiske og kjemiske tiltak som treffes for å beskytte arbeidet, bidra betydelig til inneslutningstiltakene som kreves. Eksempler på biologisk inneslutning kan være næringsavhengige mutanter som krever tilførsel av særskilte vekstfaktorer for å kunne vokse. Eksempler på kjemiske inneslutningstiltak kan være desinfiserende løsninger i dreneringssystemene.

I nr. 7 punkt i i vedlegg III heter det at ved vurdering av sannsynligheten for at skadelige virkninger inntreffer og alvorlighetsgraden av disse, skal det tas hensyn til egenskapene ved det miljø som sannsynligvis vil bli eksponert samt til alvorlighetsgraden av virkningene.

Flere aspekter er viktige når man tar hensyn til egenskapene ved miljøet, som f.eks. miljøeksponeringens omfang og art og hvorvidt det finnes biota som kan skades av den aktuelle GMM-en i det eksponerte området.

Følgende faktorer bør om nødvendig tas i betraktning ved vurdering av hvordan egenskapene ved resipientmiljøet påvirker sannsynligheten for at den potensielt skadelige virkningen vil inntreffe, og dermed også risikonivået og valg av kontrolltiltak.

3.4.3.1. *Det miljø som vil kunne bli eksponert*

Det miljø som vil kunne bli eksponert, begrenser seg i de fleste tilfeller til arbeidsplassen og området i umiddelbar nærhet av anlegget, men avhengig av de særlige egenskapene ved den innesluttede bruken og anlegget, kan det være nødvendig å ta hensyn til miljøet i videre betydning. Omfanget av miljøeksponeringen kan avhenge av virksomhetens omfang og art, men det skal også

tas hensyn til alle mulige former for overføring til et videre miljø. Det kan dreie seg om fysiske overføringsmåter (som kloakker, vassdrag, avfallshåndtering, luftbevegelse og biologiske vektorer (som smittede dyr og insekter som forflytter seg)).

3.4.3.2. *Forekomst av mottakelige arter*

Sannsynligheten for at skadelige virkninger inntreffer er avhengig av om det finnes mottakelige arter, herunder mennesker, dyr og planter, i det miljø som kan bli eksponert.

3.4.3.3. *Kan miljøet bidra til at GMM-en overlever?*

Spørsmålet om i hvilken utstrekning GMM-en kan overleve og etablere seg i miljøet er et viktig aspekt i forbindelse med risikovurderingen. Sannsynligheten for at det inntreffer skadelige virkninger reduseres betraktelig dersom en GMM ikke kan overleve i det miljø den vil kunne slippe ut i.

3.4.3.4. *Virkninger på det fysiske miljø*

I tillegg til direkte skadelige virkninger av en GMM, skal det tas hensyn til indirekte skadelige virkninger som følge av betydelige endringer i de fysiske-kjemiske egenskaper og/eller den økologiske likevekt i miljødelen jord og vann.

4. *Trinn 2*

4.1. *Fastsettelse av endelig klassifisering og inneslutningstiltak*

Når alle potensielt skadelige virkninger er gjennomgått og alvorlighetsgraden og sannsynligheten for at de inntreffer er fastslått, samtidig som det er tatt hensyn til de inneslutnings- og kontrolltiltak som foreskrives gjennom den foreløpige klassifiseringen av mottakeren, kan den endelige klassifiseringen og de endelige inneslutningstiltakene for GMM-en fastsettes. Ved vurderingen av endelig klassifisering og endelige inneslutningstiltak skal den foreløpige klassifiseringen vurderes på nytt for å se om den var riktig ut fra den virksomhet som skal utføres og arten av de planlagte operasjonene. En sammenligning mellom den foreløpige klassifiseringen og de tilhørende inneslutningstiltak og den endelige klassifiseringen og de tilhørende inneslutningstiltak, kan gi følgende tre resultater:

- det finnes skadelige virkninger som det ikke har blitt tatt tilstrekkelig hensyn til ved den foreløpige klassifiseringen, og den foreløpige inneslutningen i henhold til fremgangsmåte 1 er ikke tilstrekkelig for disse. Det er derfor nødvendig med ytterligere inneslutningstiltak, og eventuelt en revisjon av klassifiseringen av virksomheten,
- den foreløpige klassifiseringen var riktig og de tilhørende inneslutningstiltakene er tilstrekkelige til å forebygge skader på menneskers helse og miljøet, eller til å begrense dem til et minimum,
- den foreløpige klassifiseringen er strengere enn nødvendig for den aktuelle virksomheten, og det bør derfor velges et lavere klassifiseringsnivå med tilhørende inneslutningstiltak.

4.2. *Bekreftelse av at de endelige inneslutningstiltakene er tilstrekkelige*

Når den endelige klassifiseringen og de endelige inneslutningstiltakene er fastsatt, bør eksponeringsnivået for mennesker og miljøet vurderes på nytt (trinn 1). På den måten skal det bekreftes at sannsynligheten for at det inntreffer skadelige virkninger er så lav at den er akseptabel, ut fra arbeidets art og omfang samt de foreslåtte inneslutningstiltakene. Når dette er gjort, er risikovurderingen fullført.

I forskriften heter det at dersom arbeidets art eller omfang endres betydelig eller det foreligger ny vitenskapelig eller teknisk kunnskap som gjør at risikovurderingen ikke lenger er hensiktsmessig, skal risikovurderingen revideres i lys av disse endringene. Eventuelle endringer i inneslutningsvilkårene som følge av revisjonen av risikovurderingen skal iverksettes umiddelbart for å sikre tilstrekkelig vern av menneskers helse og miljøet.

Klassifiseringen og inneslutnings- og kontrolltiltakene som i risikovurderingen fastslås som nødvendige for på en tilstrekkelig måte å inneslutte GMM-en i forbindelse med den planlagte virksomheten, fører til at den innesluttede bruken klassifiseres i gruppe 1–4. Inneslutnings- og kontrolltiltakene for hver gruppe beskrives i vedlegg I C, I D og I F til forskriften.

De administrative kravene fastsettes på grunnlag av klassifiseringen av den innesluttede bruken av GMM-en.

Dersom det er usikkerhet omkring den endelige klassifiseringen og de endelige inneslutningstiltakene, bør vedkommende myndighet kontaktes.

Vedlegg V. Alminnelige sikkerhetstiltak

For all virksomhet som innbefatter GMM, gjelder prinsippene for god mikrobiologisk praksis og følgende prinsipper for god sikkerhet og hygiene på arbeidsplassen:

- i) påse at arbeidsplassen og miljøet eksponeres for GMM på et så lavt nivå som mulig,
- ii) anvende tekniske kontrolltiltak ved kilden og utfylle disse tiltakene med hensiktsmessig vernetøy og personlig verneutstyr om nødvendig,

- iii) regelmessig prøve og vedlikeholde kontrolltiltak og -utstyr på hensiktsmessig måte,
- iv) eventuelt kontrollere nærvær av levedyktige organismer fra virksomheten utenfor den primære fysiske inneslutningen,
- v) gi personalet hensiktsmessig opplæring,
- vi) om nødvendig nedsette komiteer eller underkomiteer for biologisk sikkerhet,
- vii) om nødvendig utforme og iverksette lokalt praktisk regelverk for personalets sikkerhet,
- viii) sette opp biologiske færemerker der det trengs,
- ix) sørge for at personalet har vaske- og dekontamineringsanlegg,
- x) føre tilfredsstillende journaler,
- xi) forby spising, drikking, røyking, bruk av kosmetikk eller oppbevaring av mat for konsum i arbeidsområdet,
- xii) forby pipettering med munnen,
- xiii) sørge for skriftlige instruksjoner for standard driftsprosedyrer der det trengs for å garantere sikkerheten,
- xiv) ha effektive desinfeksjonsmidler og særskilte desinfiseringsprosedyrer tilgjengelig i tilfelle spredning av GMM,
- xv) eventuelt sørge for sikker oppbevaring av kontaminert laboratorieutstyr og -materialer.

21. des. Nr. 1601 2001

Forskrift om bestemte former for undervisningsvirksomhet som innebærer innesluttet bruk av genmodifiserte mikroorganismer.

Fastsatt ved kgl.res. 21. desember 2001 med hjemmel i lov av 2. april 1993 nr. 38 om framstilling og bruk av genmodifiserte organismer (genteknologiloven) § 6 fjerde ledd og § 7 første ledd. Fremmet av Sosial- og helsedepartementet. Kunngjort 10. januar 2002.

Kap. 1. Generelle bestemmelser

§ 1. Virkeområde

Forskriften gjelder for bestemte former for undervisningsvirksomhet som innebærer innesluttet bruk av genmodifiserte mikroorganismer ved videregående skoler, høyskoler og universiteter som utfører laboratorieøvelser med genmodifiserte mikroorganismer i samsvar med vedlegg I. Den genmodifiserte mikroorganismen skal ikke innebære noen risiko for skade/sykdom på mennesker, dyr, planter eller miljø.

§ 2. Meldeplikt

For undervisningsvirksomhet som omfattes av forskriften, jf. § 1, skal det sendes en melding på fastsatt standardskjema, vedlegg II, før virksomheten igangsettes. Meldingen skal sendes til departementet eller den departementet bemyndiger.

§ 3. Ansvar

Læreren som er ansvarlig for undervisningen, er pliktig til å påse at bare genmodifiserte mikroorganismer som følger av § 1 blir benyttet i undervisningen, og at de sikkerhetstiltak som følger av § 5 blir fulgt.

§ 4. Protokollføring

Den ansvarlige lærer skal føre protokoll over den virksomhet som skal utføres.

§ 5. Sikkerhetstiltak

Ved laboratorieøvelser som faller inn under denne forskrift gjelder følgende inneslutningstiltak og prinsipper for god sikkerhet og hygiene på arbeidsplassen;

- a) alt avfall som inneholder genmodifiserte organismer skal inaktiveres ved autoklavering, forbrenning eller andre anerkjente metoder før det kastes, for å sikre at levedyktige organismer ikke slipper ut i miljøet,
- b) arbeidsplassen og miljøet skal eksponeres for GMM på et så lavt nivå som mulig. Øvre grense for kulturvolum i en enkeltbeholder som inneholder genmodifiserte mikroorganismer er 10 liter,
- c) det skal anvendes tekniske kontrolltiltak ved kilden. Disse tiltakene skal utfylles med hensiktsmessig vernetøy og personlig verneutstyr om nødvendig. Det skal som minimum anvendes laboratoriefrakk,
- d) regelmessig prøve og vedlikeholde kontrolltiltak og kontrollutstyr på hensiktsmessig måte,
- e) gi personalet hensiktsmessig opplæring,
- f) det skal være håndvask i laboratoriet/undervisningsrommet,
- g) det skal forbys spising, drikking, røyking, bruk av kosmetikk eller oppbevaring av mat for konsum i arbeidsområdet,
- h) det skal forbys pipettering med munnen,
- i) det skal være effektive desinfeksjonsmidler og særskilte desinfiseringsprosedyrer tilgjengelig i tilfelle spredning av GMM,
- j) det skal sørges for sikker oppbevaring av kontaminert laboratorieutstyr og laboratoriematerialer,
- k) arbeidsunderlaget skal tåle vann, syrer, alkaliske stoffer, løsemidler, desinfeksjonsmidler, dekontamineringsagenser, og være lett å rengjøre,

- l) det skal være etablert prosedyrer for håndtering av uhell som rammer enkeltpersoner og uhell der større arealer blir kontaminert.

§ 6. *Annen undervisningsvirksomhet*

Undervisningsvirksomhet som faller utenfor forskriften her, jf. § 1, må meldes/godkjennes i henhold til forskrift om genmodifiserte mikroorganismer.

§ 7. *Tilsynsmyndighet*

Tilsynsmyndighet er departementet eller den departementet bemyndiger.

§ 8. *Ikrafttredelse*

Denne forskriften trer i kraft 1. januar 2002. Fra samme dato oppheves forskrift av 16. september 1994 nr. 877 om bestemte former for undervisningsvirksomhet som innebærer innesluttet bruk av genmodifiserte organismer.

Vedlegg I

De fire forsøkene som er beskrevet nedenfor med genmodifiserte planteceller/-vev dyrket in vitro, eller med de genmodifiserte bakterier og gjær som er oppført i listen nedenfor med tilhørende plasmider, som utføres som et ledd i undervisningen, skal ikke godkjennes og det kreves ingen laboratoriegodkjenning. Det skal imidlertid sendes en melding jf. § 2, og vedlegg II, og det forutsetter at sikkerhetstiltakene oppført i § 5 blir fulgt opp. Ønsker en i undervisningen å ta i bruk forsøk utover disse, skal de meldes/godkjennes og utføres i et godkjent laboratorium jf. § 6.

DNA fragmenter/gener som skal limes inn i vektor for transformering må være velkarakterisert, uten skadelige sekvenser og stamme fra planter, eller fra virus, bakterier eller gjær som ikke forårsaker sykdom hos mennesker, dyr eller planter. Vektor og geninnlegget må være av en slik art at de ikke gir GMM en fenotype som sannsynligvis vil forårsake sykdom hos mennesker, dyr eller planter, eller som sannsynligvis vil ha skadelige virkninger for miljøet.

- 1) Dyrking av genmodifiserte virus, bakterier og gjær
- 2) Transformasjon av bakterier og gjær
- 3) Transformasjon av planteceller/-vev, hvor materialet dyrkes in vitro
- 4) Plasmid isolering, for restriksjonsanalyse, elektroforese etc.

Alt arbeid med DNA utenfor cellen og isolering av DNA fra organismer som på forhånd ikke er genmodifisert, omfattes ikke av genteknologiloven. Det samme vil gjelde dyrking av slike organismer.

Nedenfor gis det liste på bakterie-/gjærstammer og vektorer som kan anvendes i undervisningen. Dersom virksomheten omfatter andre vertsorganismer enn disse, skal det gjøres en risikovurdering etter skjema gitt i vedlegg III med veiledning i vedlegg IV i forskrift om innesluttet bruk av genmodifiserte mikroorganismer. Denne risikovurderingen skal vise at bruken av GMM i undervisning sannsynligvis ikke vil forårsake sykdom hos mennesker, dyr eller planter eller sannsynligvis ha skadelige virkninger for miljøet.

E. coli K-12-stammer som kan anvendes:

- DH5 α , HB101, JM83, JM101, JM105, JM107, JM109, MC1000

Gjærstammer som kan anvendes:

- *S.cerevisiae* M1-2B
- *S.cerevisiae* TD28

Plasmider til transformasjon av bakterier:

- M13mp18/19, pBluescript, pBR 322, pBR 325, pGEM3Z, pUC 18/19

Plasmid til transformasjon av gjær:

- YRp17

Plasmider som kan anvendes både i bakterier og gjær:

- pC508, YE_p 24, pFN8-x-wt

Agrobacterium tumefaciens-stammer som kan anvendes:

- LBA 4404
- EHA 101

Plasmider til transformasjon av *Agrobacterium tumefaciens*:

- pBIN 19
- pBIN 6
-

Vedlegg II. Melding om undervisningsvirksomhet ved innesluttet bruk av genmodifiserte mikroorganismer

1. Undervisningsinstitusjon

Navn:

Adresse:

Generell beskrivelse:

Tlf.:

Faks:

2. Ansvarlig person for virksomheten, herunder kontroll og sikkerhet:

Navn:

Kvalifikasjoner/utdannelse:

E-post:

Tlf.:

3. Hvilke genmodifiserte organismer som skal benyttes og hvilke forsøk som skal utføres:

Vertsorganisme:

Vektor:

Donororganisme/innsatt genmateriale:

Forsøk:

4. Sikkerhetstiltakene er i overensstemmelse med § 5.

Dato:

Ansvarshavende underskrift:

21. des. Nr. 1602 2001

Forskrift om innesluttet bruk av genmodifiserte dyr (dyreforskriften).

Fastsatt ved kgl.res. 21. desember 2001 med hjemmel i lov av 2. april 1993 nr. 38 om framstilling og bruk av genmodifiserte organismer (genteknologiloven) § 6 og § 7. Fremmet av Sosial- og helsedepartementet. Kunngjort 10. januar 2002.

Kap. 1. Generelle bestemmelser

§ 1. Virkeområde

Forskriften gjelder innesluttet bruk av genmodifiserte dyr, herunder også bruk av dyr i kombinasjon med andre genmodifiserte organismer.

Forskriften regulerer meldeplikt og krav om godkjenning av den innesluttede bruken. Forskriften regulerer også godkjenning av laboratorier og anlegg til slik bruk.

Unntatt fra virkeområdet i første ledd er all virksomhet som innebærer innesluttet bruk av genmodifiserte mikroorganismer. Slik virksomhet reguleres i forskrift om genmodifiserte mikroorganismer.

§ 2. Definisjoner

I denne forskrift menes med:

- a) *innesluttet bruk*: enhver arbeidsoperasjon hvor genmodifiserte organismer blir fremstilt, dyrket, lagret, destruert, eller brukt på annen måte i et lukket system hvor det anvendes fysiske inneslutningstiltak, eventuelt i kombinasjon med andre særskilte inneslutningstiltak, for å begrense organismenes kontakt med mennesker og miljø slik at disse sikres et høyt nivå av sikkerhet
- b) *genmodifiserte organismer*: mikroorganismer, planter og dyr hvor den genetiske sammensetning er endret ved bruk av gen- eller celleteknologi
- c) *mikroorganisme*: enhver cellulær eller ikke-cellulær mikrobiologisk enhet som er i stand til å formere seg eller til å overføre genetisk materiale
- d) *kombinasjonsbruk*: innesluttet bruk av dyr i kombinasjon med andre genmodifiserte organismer
- e) *genteknologi*: teknikker som innebærer at arvestoff isoleres, karakteriseres, modifiseres og innsettes i levende celler eller virus
- f) *celleteknologi*: teknikker for framstilling av levende celler med nye kombinasjoner av genetisk materiale ved fusjon av to eller flere celler
- g) *bruker*: enhver fysisk eller juridisk person som er ansvarlig for den innesluttede bruken.

§ 3. Ansvar for virksomheten

Ansvarlig for laboratorium/anlegg søker om godkjenning av laboratorium/anlegg, jf. kap. 3 og vedlegg I. Ansvarer omfatter også inneslutningstiltak, sikkerhet og kontroll, jf. kap. 4 og 5. Det skal føres protokoll, og den skal på anmodning stilles til disposisjon for tilsynsmyndigheten.

Bruker er ansvarlig for forhåndsvurdering og melding eller søknad om godkjenning av den innesluttede bruken, jf. kap. 2 og vedlegg II. Ansvarer omfatter også kontroll med at den innesluttede bruken er i overensstemmelse med forskriften og den godkjenning som er gitt. Det skal føres protokoll over den innesluttede bruken, og protokollen skal på anmodning stilles til disposisjon for tilsynsmyndigheten.

§ 4. Forhåndsvurdering av risiko

Bruker skal foreta en forhåndsvurdering av risiko for sykdom/skade på mennesker, dyr, planter eller miljø. Forhåndsvurderingen er avgjørende for hvilke krav som stilles til inneslutningstiltak. Kravene til forhåndsvurderingen fremgår av skjema for melding/søknad om godkjenning, vedlegg II.

Kap. 2. Melding og godkjenning av innesluttet bruk

§ 5. Melding og godkjenning av innesluttet bruk

Godkjenningsmyndighet er departementet eller den departementet bemyndiger.

All virksomhet som omfatter innesluttet bruk av genmodifiserte dyr krever melding eller godkjenning.

Forsøk med vitenskapelige formål på genmodifiserte dyr, som er godkjent etter dyrevernloven § 21 krever melding. All annen virksomhet krever godkjenning.

Alle meldinger og søknader om godkjenning skal sendes på fastsatt meldings- og søknadsskjema, jf. vedlegg II. Melding eller søknad om godkjenning skal inneholde:

- a) de opplysninger som fremgår av fastsatt meldings-/søknadsskjema,
- b) kopi av tidligere godkjenning av laboratorier og anlegg, eller ny søknad om godkjenning.

Godkjenningsmyndighetene kan kreve ytterligere opplysninger dersom de anser det nødvendig. Godkjenning etter dyrevernloven § 21 skal foreligge før virksomheten igangsettes, og skal kunne fremlegges hvis godkjenningsmyndighetene krever det. Godkjenningsmyndighetene skal innhente uttalelse fra andre berørte myndigheter der den planlagte virksomhetens art krever det.

Meldepliktig virksomhet kan igangsettes umiddelbart. Virksomhet som krever godkjenning kan ikke igangsettes før godkjenningsmyndighetene har gitt skriftlig godkjenning. Godkjenning av virksomhet som omfatter overføring av humant genmateriale til dyr som ikke skjer i forsknings- eller forsøkssammenheng for å kartlegge arvestoffets oppbygging, egenskaper og funksjon, samt fremstilling og bruk av genmodifiserte dyr for omsetning eller annen utnytting i næring skal foreligge innen 90 dager. All annen godkjenning skal foreligge innen 45 dager.

All virksomhet krever godkjent laboratorium/anlegg.

§ 6. Samfunnsmessige og etiske vurderinger

Søker skal foreta en særlig vurdering av de samfunnsmessige og etiske aspekter ved virksomheter som omfatter

- a) genetisk modifisering av virveldyr som innebærer arvelige endringer med mindre det gjelder forsøk som er godkjent etter dyrevernloven § 21 første ledd,
- b) overføring av humant genmateriale til dyr som ikke skjer i forsknings- eller forsøkssammenheng for å kartlegge arvestoffets oppbygging, egenskaper og funksjon,
- c) fremstilling og bruk av genmodifiserte dyr for omsetning eller annen utnytting i næring.

Ved søknad hvor det ikke foreligger godkjenning etter dyrevernloven § 21 skal søknaden inneholde en avveining mellom nytteverdi og de belastninger dyret utsettes for, herunder hensynet til dyrenes integritet, instinkter og trivsel.

Formålet med virksomheten og etiske aspekter utover det dyrevernsmessige skal vurderes særskilt. Vurderingen skal tas inn i søknaden, jf. fastsatt søknadsskjema, og denne skal danne grunnlag for godkjenningsmyndighetenes behandling av søknaden.

§ 7. Endring i virksomheten

Ved endringer i virksomheten, skal melding om endringen sendes godkjenningsmyndigheten.

Dersom endringen er vesentlig og har konsekvenser for risikoens omfang og kravene til inneslutningstiltak, skal det sendes ny søknad om godkjenning. Endringen kan ikke iverksettes før godkjenning er gitt, jf. § 5.

Kap. 3. Godkjenning av laboratorier og anlegg

§ 8. Godkjenning av laboratorier og anlegg

Godkjenningsmyndighet er departementet eller den departementet bemyndiger.

Laboratorier og anlegg som skal brukes til innesluttet bruk, skal være godkjent før virksomheten igangsettes.

Søknad om godkjenning av laboratorier og anlegg sendes på fastsatt søknadsskjema, jf. vedlegg I. Søknaden kan sendes sammen med melding eller søknad om godkjenning av den innesluttede bruken (vedlegg II), men virksomheten kan ikke igangsettes før godkjenning er gitt for laboratoriet/anlegget.

Godkjenningsmyndighetene skal innhente uttalelse fra andre berørte myndigheter der den planlagte virksomhetens art krever det.

Godkjenning av laboratorium skal foreligge innen 45 dager.

§ 9. Vilkår for godkjenning av laboratorier og anlegg

Laboratoriet og anlegget skal være egnet til formålet, utstyrt og innredet for de funksjoner og operasjoner som skal utføres i samsvar med kravene i kap. 4.

Ved kombinasjonsbruk med genmodifiserte mikroorganismer eller planter, skal inneslutningstiltakene kombineres med de krav som følger av forskrift om innesluttet bruk av genmodifiserte planter og forskrift om innesluttet bruk av genmodifiserte mikroorganismer.

§ 10. Endring av laboratorium/anlegg

Dersom det foretas endringer av laboratoriet/anlegget, skal melding om endringen sendes godkjenningsmyndigheten.

Dersom endringen er vesentlig og medfører en utvidelse av anlegget, berører inneslutningstiltak eller andre godkjente sikkerhetstiltak, skal det sendes ny søknad om godkjenning. Endringen kan ikke tas i bruk før ny godkjenning er gitt.

Kap. 4. Krav til inneslutningstiltak

§ 11. Klassifisering

Krav til inneslutningstiltak for laboratorier og anlegg for innesluttet bruk av genmodifiserte dyr, bestemmes av hvilken gruppe dyret hører inn under.

Dyr som omfattes av forskriften skal klassifiseres som

- a) vertebrater
- b) invertebrater eller
- c) akvatiske dyr.

Ved virksomhet der genmodifiserte dyr faller inn under flere av gruppene, må inneslutningstiltak for de enkelte gruppene kombineres.

§ 12. Inneslutningstiltak for laboratorier og anlegg

Laboratorier og anlegg skal oppfylle de tekniske krav som fremgår av søknadsskjema for godkjenning av laboratorier og anlegg, vedlegg I, i den grad de er relevante for virksomheten.

For genmodifiserte vertebrater skal de generelle krav oppført i vedlegg I være oppfylt.

For genmodifiserte invertebrater skal de spesifikke krav til virksomhet med invertebrater være oppfylt, i tillegg til de generelle krav.

For genmodifiserte akvatiske dyr skal de spesifikke krav til virksomhet med akvatiske dyr være oppfylt, i tillegg til de generelle krav.

Kap. 5. Sikkerhet og kontroll

§ 13. Sikkerhetstiltak

Ved all innesluttet bruk skal prinsipper for god mikrobiologisk praksis, og følgende rutiner skal følges:

- a) det skal treffes tekniske vernetiltak ved kilden, om nødvendig supplert med hensiktsmessig vernetøy og personlig verneutstyr,
- b) vernetiltakene og verneutstyret skal etterprøves på passende måte og vedlikeholdes,
- c) alle genmodifiserte organismer, herunder egg og andre overlevelsesstrukturer, skal avlives før avhending og det skal om nødvendig undersøkes om det forekommer levedyktige organismer fra prosessen utenfor den primære fysiske inneslutning,
- d) det skal sørges for opplæring av personalet.

§ 14. Kontroll

Ansvarlig for laboratoriet/anlegget skal føre kontroll med den innesluttete bruken, og ta de anvendte inneslutningstiltak opp til revisjon på grunnlag av ny vitenskapelig eller teknisk viten. Dette gjelder også oppbevaring og håndtering av avfall.

§ 15. Tilsynsmyndighet

Departementet eller den departementet bemyndiger skal føre tilsyn med at bestemmelsene i denne forskrift overholdes.

§ 16. Opplysningsplikt

Bruker plikter å underrette godkjenningsmyndigheten om nye opplysninger av betydning for virksomheten og godkjenningen av den. Ansvarlig for laboratorium/anlegg plikter å informere om forhold som angår sikkerhet og kontroll av laboratorium/anlegg. Nye opplysninger omfatter både forhold som ikke tidligere var kjent og forhold som er kommet til etter melding/godkjenning.

Ansvarlig for laboratorium/anlegg plikter å varsle tilsynsmyndigheten umiddelbart ved uhellsutslipp av genmodifiserte organismer.

Kap. 6. Ikrafttredelse

§ 17. Ikrafttredelse

Denne forskriften trer i kraft 1. januar 2002. Fra samme dato oppheves forskrift av 4. mai 2001 nr. 505 om innesluttet bruk av genmodifiserte dyr og dyr i kombinasjon med genmodifiserte mikroorganismer (dyreforskriften).

Vedlegg I. Søknad om godkjenning av laboratorier og anlegg for innesluttet bruk av genmodifiserte dyr

I. Generelle opplysninger

1. Navn og adresse laboratorium/anlegg:

E-postadresse:

Tlf.:

Faks:

2. Ansvarshavende for dyreenheten/anlegget:

Navn:

Kvalifikasjoner/utdannelse:

E-postadresse:

Tlf.:

Faks:

II. Opplysninger om virksomheten

3. Type organismer som genmodifiseres:

- Vertebrater:
- Invertebrater:
- Akvatiske dyr:

4. Arbeidsoperasjonenes omfang og formål

III. Sikkerhets- og inneslutningstiltak, avfallsbehandling

5. Sikkerhetstiltakene er i overensstemmelse med forskriften § 17.

6. Angi de enkelte inneslutningstiltak ved avkryssing

Kravene til inneslutningstiltak skal oppfylles i den grad de er relevante for virksomheten. De generelle inneslutningstiltakene gjelder for vertebrater. For invertebrater og akvatiske dyr gjelder de spesifikke inneslutningstiltakene, samt de generelle inneslutningstiltakene.

Generelle inneslutningstiltak

Anlegg/innredning

- Dyrerom skal være adskilt fra tilknyttede rom med dører som låses utenom arbeidstid.
- Gulv og/eller vegger skal være lett vaskbare.
- Benker skal tåle vann, syre, alkaliske stoffer, løsemidler og desinfeksjonsmidler, dekontamineringsagenser og være lett å rengjøre.
- Håndvask skal være tilgjengelig i enheten.
- Enheten skal ha installert alarm for å kunne oppdage brann, feil ved ventilasjons- og varmeanlegg og inntrengere.

Arbeid og utstyr

- Kun autorisert personale har adgang.
- Kun forsøksdyr er tillatt i enheten.
- Egnert vernetøy benyttes.
- Bur skal være vanntett, lett vaskbar og dekontaminerbar.
- Inspeksjonsvindu i dør ved behov.

Inneslutningstiltak

- For å hindre reproduksjon, skal hanner og hunner innen samme art adskilles med dobbel barriere, separate bur eller lignende, så sant ikke reproduksjonsstudier/avl er en del av forsøket.
- Dyrene skal oppstalles i egnede bur, innhegning og lignende.
- Gnagerbarriere foran dør/selvlukningsmekanisme på dør.
- Skjøter mellom dør, dørkarm og vegger skal være forseglet/tette.
- Skjøter mellom vegger, gulv og tak skal være tildekket ev. avrundet for lettere rengjøring.
- Sluk og andre åpninger i gulv og vegger skal være sikret mot gnagere og insekter.

Spesifikke inneslutningstiltak for invertebrater

- Separate rom for infiserte og ikke infiserte vertebrater bør være tilgjengelig,
- enheten skal ha mulighet til forsegling for gassing,
- tiltak for å redusere invertebratenes aktivitet og mulighet for rømming f.eks. kjøling,
- inngangen til enheten skal gå via en forrom/sluse med arthropodetette nett foran døren og insektsfangere,
- ventilasjonskanaler for utgående luft og vinduer skal være dekket med arthropodetett nett, alternativt kan vinduene være forseglet,
- alle vasker og kanaler/sluk skal ha mulighet for oppsamling/vannlås,
- forsøk med flyvedyktige og krypende arthropoder skal utføres på hvite fat for lettere å oppdage rømming.

Spesifikke inneslutningstiltak for akvatiske dyr

Innendørs anlegg

- genmodifiserte akvatiske dyr (herunder: egg, yngel etc.) skal være hindret fra å trenge inn i vanntilførselssystemet, samt hindret i å slippe ut i avløpssystemet ved hjelp av to barrierer,
- tankene skal være tildekket med lokk eller netting for å hindre rømming,

- akvatiske dyr (herunder: egg, yngel etc.) skal være hindret i å slippe ut via sluk i gulvet,

Utendørs landbaserte anlegg

- genmodifiserte akvatiske dyr skal være hindret fra å trenge inn i vanntilførselssystemet, samt være hindret i å slippe ut i avløpssystemet ved hjelp av to barrierer,
 toppen av tankene skal være tildekket for å hindre rømming/utslipp via predatorer,
 området skal være inngjerdet med adgangskontroll, anlegget skal være sikret slik at ved uhell skal genmodifiserte akvatiske dyr bli fanget opp av en ytre barriere (for eksempel ved et ytre kar eller mur) slik at utslipp til miljøet hindres.

Angi andre eventuelle inneslutningstiltak

7. Gi en liste over laboratorier/dyrerom som oppfyller tiltakene;
 Navn/romnummer:

8. Avfallsbehandling

Alle GMO skal inaktiveres etter anerkjente metoder. Dette innebærer at GMD skal avlives og at egg og andre overlevelsesstrukturer skal inaktiveres ved f.eks. varmesterilisering, autoklivering, forbrenning.

Beskriv typer, metoder og rutiner for avfallshåndtering:

Dato: Ansvarshavendes underskrift:

Vedlegg II. Melding/søknad om godkjenning av innesluttet bruk av genmodifiserte dyr

Melding   Søknad

Generelle opplysninger

1. Navn og kvalifikasjoner på ansvarlig person for den innesluttede bruken:

2. Institusjons navn:

3. Adresse:

E-postadresse:

Tlf.:

Faks:

4. Laboratoriets/anleggets navn og adresse:

Sendes det ny søknad for laboratoriet og anlegg?

Ja   Nei

Hvis ikke skal kopi av tidligere godkjenning av laboratorier og anlegg vedlegges.

5. Navn på ansvarlig person for laboratoriet/anlegget:

Beskrivelse av virksomheten/prosjektet

6. Vitenskapelig- og trivialnavn på de genmodifiserte organismene som inngår i bruken:

7. Antatt mengde/antall dyr som skal benyttes:

8. Beskrivelse av modifiseringen, herunder:

i. det innsatte genmaterialets opprinnelse (donor), planlagte funksjon og genetiske stabilitet:

ii. vert/vektorsystem:

iii. metode for å oppnå genmodifiseringen:

iv. den modifiserte organismens egenskap og funksjon:

9. Formålet med den innesluttede bruken, herunder det ventede resultat og planlagt varighet:

10. Beskrivelse av verne- og overvåkingstiltak:

11. Særskilte tiltak mot utilsiktet utslipp/rømming av genmodifiserte dyr, herunder avfallshåndteringen, som følge av forhåndsvurderingen foretatt nedenfor:

Forhåndsvurdering

12. Dyrrets naturlige habitat og geografisk utbredelse:

13. Dyrrets evne til å spre seg og etablere seg i miljøet hvis det slipper ut:

14. Om genmodifiseringen har innvirkning på denne evnen:

15. Om de tilførte egenskapene kan nedarves:

16. Om reproduksjonsevnen berøres:

17. Innvirkninger på andre organismer i miljøet ved uhellsutslipp:

18. Stadier av livssyklus som kan fungere som overlevelsestructurer, ved bruk av virvelløse dyr:

19. Om modifiseringen kan føre til produksjon av nye genprodukter som kan ha negative effekter på andre organismer (f.eks. toksiske og allergifremkallende stoffer):

Dato: Underskrift:

Vedlegg: Kopi av tidligere godkjenning av laboratorier og anlegg [ ]
Ny søknad om godkjenning av laboratorier og anlegg [ ]
Samfunnsmessige og etiske vurderinger etter § 10 i forskriften [ ]

21. des. Nr. 1603 2001

Forskrift om innesluttet bruk av genmodifiserte planter (planteforskriften).

Fastsatt ved kgl.res. 21. desember 2001 med hjemmel i lov av 2. april 1993 nr. 38 om fremstilling og bruk av genmodifiserte organismer (genteknologiloven) § 6 og § 7. Fremmet av Sosial- og helsedepartementet. Kunngjort 10. januar 2002.

Kap. 1. Generelle bestemmelser

§ 1. Virkeområde

Forskriften gjelder all innesluttet bruk av genmodifiserte planter, herunder også bruk av planter i kombinasjon med andre genmodifiserte organismer.

Forskriften regulerer godkjenning av den innesluttede bruken. Forskriften regulerer også godkjenning av laboratorier og anlegg.

Unntatt fra virkeområdet i første ledd er all virksomhet som innebærer innesluttet bruk av genmodifiserte mikroorganismer. Slik virksomhet reguleres i forskrift om genmodifiserte mikroorganismer.

§ 2. Definisjoner

I denne forskrift menes med:

- innesluttet bruk*: enhver arbeidsoperasjon hvor genmodifiserte organismer blir fremstilt, dyrket, lagret, destruert, eller brukt på annen måte i et lukket system hvor det anvendes fysiske inneslutningstiltak, eventuelt i kombinasjon med andre særskilte inneslutningstiltak, for å begrense organismenes kontakt med mennesker og miljø slik at disse sikres et høyt nivå av sikkerhet
- genmodifiserte organismer*: mikroorganismer, planter og dyr hvor den genetiske sammensetning er endret ved bruk av gen- eller celledeteknologi
- mikroorganisme*: enhver cellulær eller ikke-cellulær mikrobiologisk enhet som er i stand til å formere seg eller til å overføre genetisk materiale
- kombinasjonsbruk*: innesluttet bruk av planter i kombinasjon med andre genmodifiserte organismer
- genteknologi*: teknikker som innebærer at arvestoff isoleres, karakteriseres, modifiseres og innsettes i levende celler eller virus
- celleteknologi*: teknikker for framstilling av levende celler med nye kombinasjoner av genetisk materiale ved fusjon av to eller flere celler
- bruker*: enhver fysisk eller juridisk person som er ansvarlig for den innesluttede bruken.

§ 3. Ansvar for virksomheten

Ansvarlig for laboratorium/anlegg søker om godkjenning av laboratorium/anlegg, jf. kap. 4 og vedlegg I. Ansvarer omfatter også at inneslutningstiltak, sikkerhetstiltak og kontroll er i overensstemmelse med forskriften og den godkjenningen som er gitt. Ansvarlig for laboratorium/anlegg er også ansvarlig for at det føres protokoll over virksomheten. Protokollen skal på anmodning stilles til rådighet for tilsynsmyndigheten.

Bruker er ansvarlig for forhåndsvurdering og søknad om godkjenning av den innesluttede bruken, jf. kap. 3 og vedlegg II. Ansvarer omfatter også kontroll med at den innesluttede bruken er i overensstemmelse med forskriften og den godkjenning som er gitt. Bruker er ansvarlig for at det føres protokoll over den innesluttede bruken. Protokollen skal på anmodning stilles til rådighet for tilsynsmyndigheten.

§ 4. Forhåndsvurdering av risiko

Bruker skal foreta en forhåndsvurdering av risikoen som følger av den innesluttede bruken:

- for sykdom/skade på mennesker, dyr, planter eller miljø

- b) for utendørs etablering og spredning av genmodifiserte planter
- c) i landbruksmessig sammenheng.

Forhåndsvurderingen er avgjørende for hvilke krav som stilles til inneslutningstiltak og inneslutningsnivå. Kravene til forhåndsvurderingen fremgår av vedlegg III.

Kap. 2. Godkjenning av innesluttet bruk

§ 5. Godkjenning av innesluttet bruk

Godkjenningsmyndighet er departementet eller den departementet bemyndiger.

All virksomhet som omfatter innesluttet bruk av genmodifiserte planter krever godkjenning. Søknad sendes på fastsatt skjema, jf. vedlegg I og virksomheten kan ikke igangsettes før godkjenningsmyndigheten har gitt skriftlig godkjenning.

Godkjenningsmyndighetene kan kreve ytterligere opplysninger dersom de anser det nødvendig.

Godkjenning av virksomhet som omfatter overføring av humant genmateriale til planter, som ikke skjer i forsknings- eller forsøkssammenheng for å kartlegge arvestoffets oppbygging, egenskaper og funksjoner, og innesluttet bruk av genmodifiserte planter og kombinasjonsbruk, der målet er omsetning eller annen utnytting i næring, skal foreligge innen 90 dager. For all annen virksomhet skal godkjenning foreligge innen 45 dager.

All virksomhet krever godkjent laboratorium/anlegg.

§ 6. Samfunnsmessige og etiske vurderinger

Ved søknad om godkjenning etter § 5 tredje ledd skal det foretas en vurdering av de samfunnsmessige og etiske aspekter ved virksomheten, med en særlig vekt på formålet med virksomheten. Søknaden skal inneholde de opplysninger som er nødvendige for at godkjenningsmyndighetene skal kunne foreta en slik vurdering, og brukers egen vurdering skal fremgå av søknaden.

§ 7. Endring av virksomheten

Dersom det under arbeidet med den innesluttede bruken ønskes foretatt endringer i det som omfattes av godkjennelsen, skal ny søknad om godkjenning sendes godkjenningsmyndighetene.

Kap. 3. Godkjenning av laboratorier og anlegg

§ 8. Godkjenning av laboratorier og anlegg

Godkjenningsmyndighet er departementet eller den departementet bemyndiger.

Laboratorier og anlegg som skal brukes til innesluttet bruk av genmodifiserte planter, skal være godkjent for virksomheten igangsettes.

Søknad om godkjenning av laboratorier og anlegg sendes på fastsatt søknadsskjema, jf. vedlegg I.

Godkjenning av laboratorium/anlegg skal foreligge innen 45 dager.

§ 9. Vilkår for godkjenning av laboratorier og anlegg

Laboratoriet/anlegget skal være egnet til formålet, og sikre at den innesluttede bruken ikke medfører helse- og miljømessige skadevirkninger. Ved bruk av genmodifiserte planter skal inneslutningstiltakene være i samsvar med kravene i kap. 4 og vedlegg I.

Ved kombinasjonsbruk med genmodifiserte mikroorganismer eller dyr, skal inneslutningstiltakene kombineres med de krav som følger av forskrift om innesluttet bruk av genmodifiserte dyr og forskrift om innesluttet bruk av genmodifiserte mikroorganismer.

§ 10. Endring av laboratorium/anlegg

Dersom det ønskes foretatt endringer av laboratoriet/anlegget som berører inneslutningsnivå eller andre sikkerhetstiltak, skal det sendes ny søknad om godkjenning. Endringene kan ikke tas i bruk før ny godkjenning er gitt.

Kap. 4. Krav til inneslutningsnivå

§ 11. Klassifisering

Krav til inneslutningsnivå for laboratorier og anlegg for innesluttet bruk av genmodifiserte planter bestemmes av plantens biologiske inneslutningsnivå:

- a) høy biologisk inneslutning, dvs. planter uten evne til utendørs etablering og spredning,
- b) moderat biologisk inneslutning, dvs. planter med evne til utendørs etablering og spredning, men med liten evne til utslipp av pollen,
- c) lav biologisk inneslutning, dvs. planter med evne til utendørs etablering og spredning og med stor evne til utslipp av pollen.

Plantens inneslutningsnivå fastsettes på grunnlag av forhåndsvurdering av risiko, jf. § 4 og vedlegg III.

§ 12. Inneslutningsnivå for laboratorier og anlegg

Laboratorier og anlegg klassifiseres i inneslutningsnivå S2, S3 og S4, som er tilpasset plantenes biologiske inneslutningsnivå. Kravene til inneslutningstiltak fremgår av søknadsskjema for godkjenning av laboratorier og anlegg, vedlegg I.

III. *Selvangivelse av inneslutningstiltakene for S2 inneslutningsnivå*

- Bygningen er konstruert spesielt for dyrking av planter, materialene i vegger og tak er av uknuselig glass eller lignende. Gulvet er støpt. Bygningen motstår klimapåvirkning.
- Overgangene mellom gulv, vegger og tak er sikret mot inntrenging av smågnagere og arthropoder (leddyr, krepsdyr, tusenbein) på en slik måte at det er effektivt også etter flere års bruk
- Inngang til det innesluttede området skjer via luftsluse eller forrom med dører som lukkes automatisk. Den ytre døren er låst utenom arbeidstid
- Vinduer og andre åpninger (inklusive vifteåpninger) som brukes til ventilasjon har nett (300–500 μ m) som hindrer inntrenging av insekter
- Besøkende registreres i loggbok
- Det føres forsøksprotokoll som inkluderer alle organismer som føres inn i eller ut av det innesluttede området. Beskyttelsesklær henges igjen innenfor området etter bruk
- Håndvask er tilgjengelig i det innesluttede området
- Planter og alt materiale som har vært i kontakt med plantene (bl.a. jord, potter, væsker, planteavfall) merkes og behandles slik at rester av levende materiale inaktiveres, f.eks. i en nærliggende autoklav
- Avfall og levende plantemateriale som føres ut av området, skal transporteres i uknuselige og lufttette beholdere.

Dato: _____ Ansvarshavendes underskrift: _____

IV. *Selvangivelse av inneslutningstiltakene for S3 inneslutningsnivå*

- Inneslutningstiltakene for S2 inneslutningsnivå
- Bygningen er vanntett
- Byggematerialene i vegger, gulv og tak er ikke porøse
- Skjøtene i overgangene mellom gulv, vegger og tak blir ikke porøse av klimapåvirkning over tid
- Overflater på innvendige vegger, gulv, bord og dører er lette å rengjøre og desinfisere. Overflatene reagerer ikke med desinfiserings-/rengjøringsmiddelet. Vinduene er uknuselige og kan ikke åpnes. Det finnes et system for oppsamling av vaske- og avløpsvann i gulvet slik at alt vann blir silt, sterilisert før det slippes ut
- Inngang til det innesluttede området er via luftsluse med dører som lukkes automatisk, dørene kan ikke åpnes samtidig
- Ventilasjonssystemet sørger for riktig luftstrøm inn og ut av det innesluttede området. Utluftten filtreres gjennom et filter som hindrer at pollen slipper ut. Åpningen på ventilasjonsviften er stengt når viften ikke er i funksjon
- Kun autorisert personale har adgang til området. Besøkende følges av disse. Personalet bruker egnet utstyr som overall, hodeplagg og sko reservert for arbeidet i området. Beskyttelsesklær henges igjen i luftslusen etter bruk
- Håndvask med desinfeksjonsmiddel er tilgjengelig i luftslusen. Vasken kan betjenes uten bruk av hendene. Personalet desinfiserer hendene før de forlater det innesluttede området
- Avfall, beskyttelsesklær, utstyr m.m. som ikke steriliseres på stedet, transporteres i lufttette, uknuselige beholdere for sterilisering og eventuell deponering.

Dato: _____ Ansvarshavendes underskrift: _____

V. *Selvangivelse av inneslutningstiltakene for S4 inneslutningsnivå*

- Inneslutningstiltakene for S2 og S3 inneslutningsnivå
- Det innesluttede området er enten en frittstående bygning eller ligger i en isolert sone inne i en bygning
- Vegger, vinduer, tak og gulv og skjøter mellom disse skal være gasstette
- Anlegget kan dekontamineres ved gassing
- Ventilasjonssystemet sørger for svakt undertrykk (50 Pa) i vekststrømmene inne i det innesluttede området og i luftslusen (40 Pa). Utluftten fra anlegget (inkl. utluftten fra autoklav) filtreres gjennom et absolutt filter (HEPA). Filteret kan skiftes uten utslipp av materiale
- Ventilasjonssystemet er tilknyttet nødstrømaggregat (anbefalt)
- Kun autorisert personale har adgang. Anlegget er låst
- Dusj og håndvask med desinfeksjonsmiddel er tilgjengelig i luftslusen. Vasken kan betjenes uten bruk av hendene. Personell dusjer før de forlater det innesluttede området
- Planterester, avfall, beskyttelsesklær, utstyr m.m. steriliseres inne i det innesluttede området f.eks. ved autoklavering
- Bygningen er vanntett.

Dato: _____ Ansvarshavendes underskrift: _____

*Vedlegg II. Søknad om godkjenning av innesluttet bruk av genmodifiserte planter**I. Generelle opplysninger*

1. Navn og kvalifikasjoner på ansvarlig person for den innesluttede bruken:

2. Institusjons navn:

3. Adresse:

4. Tlf.:   Faks: E-postadresse:

5. Laboratoriets/anleggets navn og adresse:

6. Sendes det ny søknad for laboratoriet og anlegg?

Ja [ ]

Nei [ ]

7. Navn på ansvarlig person for laboratoriet/anlegget:

8. Beskrivelse av anleggets avdelinger og inneslutningsnivå:

II. Prosjektbeskrivelse

9. Vitenskapelig- og trivialnavn på de genmodifiserte/ikke-modifiserte organismene som inngår i bruken:

10. Antatt mengde/antall planter som skal benyttes:

11. Beskrivelse av modifiseringen, herunder:

- i. det innsatte genmaterialets opprinnelse (donor), planlagte funksjon og genetiske stabilitet
- ii. vert/vektorsystem
- iii. metode for å oppnå genmodifiseringen
- iv. den modifiserte organismens egenskap, funksjon og biologiske inneslutning
- v. formålet, herunder det ventede resultat

12. Planlagt varighet

III. Forhåndsvurdering

13. Forhåndsvurdering av risiko, jf. forskriften vedlegg III

- i. Risiko for sykdom/skade på mennesker, dyr, planter eller miljø
- ii. Risiko for utendørs etablering og spredning av genmodifiserte planter
- iii. Risiko i landbruksmessig sammenheng
- iv. Ytterligere risiko som følge av kombinasjonsbruk der andre typer genmodifiserte organismer er involvert

IV. Sikkerhetsprosedyrer

14. Beskrivelse av metodene for håndtering av genmodifiserte planter

15. Metodene for avfallshåndtering

16. Forholdsregler med hensyn på helse og miljø

17. Beskrivelse av verne- og overvåkingstiltak

18. Beredskapsplaner og tiltak ved utilsiktet utslipp av genmodifisert plantemateriale

Dato: Underskrift:

*Vedlegg III. Forhåndsvurdering av risiko for sykdom/skade på mennesker, dyr, planter eller miljø**Forhold som må vurderes:*

- a) Om genmodifiseringen vil føre til uttrykk av uønskede egenskaper (eks. antibiotikaresistens, toksiner osv.)
- b) om planten er tilført egenskaper som kan gi endret mottakelighet for kjemikalier, biologiske agens eller andre kontrolltiltak (eks. antibiotika-, herbicidresistens)
- c) eksisterende metoder for påvisning, identifisering og overvåkning av de modifiserte plantene
- d) eksisterende teknikker som gjør det mulig å påvise overføring av det nye genmaterialet til andre organismer

*Risiko for utendørs etablering og spredning av genmodifiserte planter**Forhold som må vurderes:*

- a) Overlevelsessevne i utendørs miljø (vekstbetingelser: næring, temperatur, lys osv.),

- b) reproduksjonsevne og mulighet for genspredning via kjønnen forering til nært beslektede arter eller planter av samme art,
- c) muligheter for horisontal genoverføring vurdert ut fra det innsatte genmaterialets natur.

Risiko i landbruksmessig sammenheng

Forhold som må vurderes:

- a) Den genmodifiserte plantens potensiale som ugress eller spredning av ugresssegenskaper til andre planter,
- b) om planten er oppført på karantene-liste,
- c) om plantematerialet innebærer risiko for spredning av plantepatogener. Muligheter for interaksjoner med andre planter i miljøet (både kulturplanter og ville planter),
- d) Vurderes ut fra følgende forhold:
  - inokulumets tetthet
  - levedyktighet
  - angrepsmåte
  - vertsspekter/livssyklus
  - miljøbetingelser for spredning
  - virulens.

Ved kombinasjonsbruk skal det vurderes spesielt om mikroorganismene utgjør en ytterligere risiko. Forhåndsvurderingen av risiko omfatter alle typer virksomhet, og skal legges ved søknad om godkjenning. Godkjenningmyndighetene kan innhente uttalelse fra andre berørte myndigheter der virksomhetens art krever det.

27. des. Nr. 1604 2001

Forskrift om endring i forskrift om spesifisert risikomateriale med hensyn til overførbare spongiforme encefalopatier (SRM).

Fastsatt av Landbruksdepartementet og Statens næringsmiddeltilsyn 27. desember 2001 med hjemmel i lov av 10. januar 1997 nr. 9 om kjøttproduksjon § 11 fjerde ledd, § 12 tredje ledd, § 13 og § 20, lov av 19. mai 1933 nr. 3 om tilsyn med næringsmidler m.v. § 1 og § 4, jf. delegeringsvedtak av 26. mars 1990 nr. 1227. Kunngjort 10. januar 2002.

I

I forskrift av 20. november 2000 nr. 1163 om spesifisert risikomateriale med hensyn til overførbare spongiforme encefalopatier (SRM) gjøres følgende endringer:

I hjemmelsfeltet endres henvisningen til husdyrloven til lov av 8. juni 1962 nr. 4 om dyrehelse (husdyrloven).

§ 1 skal lyde:

Formålet med denne forskriften er å forhindre at overførbare spongiforme encefalopatier spres gjennom fôr eller næringsmidler.

§ 3 andre ledd oppheves.

§ 4 nytt andre ledd skal lyde:

Unntatt er produkter importert fra tredjeland angitt i vedlegg I, jf. § 10 fjerde ledd.

§ 5 nytt andre ledd skal lyde:

Unntatt er produkter importert fra tredjeland angitt i vedlegg I, jf. § 10 fjerde ledd.

§ 6 skal lyde:

Det er forbudt å framstille mekanisk utbeinet kjøtt av bein fra storfe, sau og geit.

§ 10 skal lyde:

Det er forbudt å importere SRM. I tillegg er det forbudt å importere:

1. ryggstøylene unntatt halevirvlene og lendevirvlens tverrtapper, men inkludert dorsalrotgangliene og ryggmargen, fra storfe eldre enn 12 måneder, og
2. hele hodet unntatt tungen, men inkludert hjerne, øyne, trigeminusganglier og mandler, samt brissel, milt og ryggmarg fra storfe eldre enn 6 måneder fra Det forente kongerike Storbritannia og Nord-Irland og fra Portugal unntatt Azorene.

Unntatt fra forbudet i første ledd er hele, halve og kvarte slakteskrotter som ved import kan inneholde ryggstøylene inkludert dorsalrotgangliene, når dette senere fjernes i samsvar med bestemmelsene i § 8.

Ved import fra tredjeland av ferskt kjøtt, kvernet og tilberedt kjøtt, kjøttprodukter og enkelte andre produkter av animalsk opprinnelse, utsmeltet fett, gelatin, fôr til selskapsdyr, foredlete animalske proteiner, bein og beinprodukter, fôrråvarer og storfetarmer skal det medfølgende helsesertifikatet være fulgt av en erklæring undertegnet av

produksjonslandets kompetente myndighet med følgende ordlyd:

«Produktet av animalsk opprinnelse inneholder ikke, og er ikke framstilt av spesifisert risikomateriale slik det er definert i vedlegg XI seksjon A til forordning (EF) nr. 999/2001 om fastsettelse av regler for forebygging, kontroll og utryddelse av visse overførbare spongiforme encefalopater, framstilt etter 31. mars 2001, eller mekanisk utbeinet kjøtt framstilt av bein fra storfe, sau eller geit, framstilt etter 31. mars 2001. Etter 31. mars 2001 er dyrene ikke blitt slaktet etter bedøving ved innsprøyting av gass i hodeskallen eller avlivet etter samme metode, og de er ikke slaktet etter beskadigelse av vev i sentralnervesystemet ved hjelp av en avlang stavformet gjenstand som føres inn i hodeskallen. Hele, halve og kvarte slakteskrotter kan ved import inneholde ryggsøyle.»

Bestemmelsene i første og tredje ledd gjelder ikke ved import fra tredjeland angitt i vedlegg I.

Produkter som importeres fra tredjeland, skal gjennomgå veterinær grensekontroll.

Vedlegg I skal lyde:

Argentina
Australia
Botswana
Brasil
Chile
Costa Rica
Namibia
New Zealand
Nicaragua
Paraguay
Singapore
Swaziland
Uruguay

II

Endringene trer i kraft 1. januar 2002.

5. okt. Nr. 1605 2001

Forskrift om endring i forskrift om spilleregler for odds-spill.

Fastsatt av Kulturdepartementet 5. oktober 2001 med hjemmel i lov av 28. august 1992 nr. 103 om pengespill m.v. Kunngjort 11. januar 2002.

I

I forskrift av 14. mai 1998 nr. 795 om spilleregler for odds-spill gjøres følgende endringer:

Punkt 1.2 femte ledd skal lyde:

Selskapet kan erstatte eller endre spilleprogrammet med informasjon i form av oppslag hos kommisjonærene, ved annonsering i dagspressen, på tekst-TV, selskapets Internett-sider eller på annen måte. Dersom det er uoverensstemmelse mellom den informasjon som framkommer på tekst-TV, selskapets Internett-sider eller andre steder, og den informasjon som er registrert i Norsk Tipping AS' sentrale dataanlegg, er det den informasjon som er registrert i sentralanlegget som er gyldig, jf. pkt. 2.3.6, nest siste avsnitt (Vinneroddsen).

Punkt 2.1.1 annet ledd skal lyde:

Langoddsen går utpå å spille (tippe) riktig resultat ifra to til ti av de kampene (spilleobjektene) som er oppført i spilleprogrammet. Norsk Tipping AS kan tillate spill på enkeltkamper (singler). Disse vil bli kunngjort spesielt i spilleprogrammet. Det kan spilles på hjemmeseier (H), borteseier (B) eller uavgjort resultat (U).

Punkt 2.1.2 annet ledd skal lyde:

Kupongen har et kontrollfelt for system, jf. pkt. 2.1.5, og et felt der spilleren må krysse av for ønsket rekkepris, jf. pkt. 2.5.

Punkt 2.1.4 skal lyde:

En enkelttrekke utfylles ved at spilleren krysser av for hjemmeseier (H), uavgjort (U) eller borteseier (B) ifra to til ti kamper. Norsk Tipping AS kan tillate spill på enkeltkamper (singler).

Punkt 2.1.5 skal lyde:

Ved utfylling av system spilles det for å oppnå to rette (dobbel), tre rette (trippel) etter fire rette (firling) blant flere spilte kamper.

Det er kun tillatt å spille følgende kombinasjoner:

Dobbel: Spill på tre, fire, fem eller seks kamper.

Trippel: Spill på fire, fem, seks eller syv kamper.

Firling: Spill på fem, seks eller syv kamper.

For hver kamp krysses det av for hjemmeseier (H), uavgjort (U) eller borteseier (B).

Ved utfylling av system skal det krysses av i kontrollfeltet for hvilket system som er valgt.

Antall riktige dobler, tripler og firlinger som systemene gir, framgår av pkt. 11.1.

Prisen for det systemet som ønskes spilt framkommer ved å multiplisere antall rekker/kombinasjoner med avkrysset rekkepris.

Punkt 2.3.6 sjuende ledd skal lyde:

Dersom det er uoverensstemmelse mellom de spillalternativene som framkommer på tekst-TV og/eller selskapets Internett-sider, og de spillealternativene som er registrert i selskapets sentralanlegg, annulleres spill som er basert på tekst-TV og/eller selskapets Internett-siders spillealternativer, og innsatsbeløpet refunderes i samsvar med bestemmelsene i pkt. 17.

Punkt 2.4.1 annet ledd skal lyde:

Norsk Tipping AS har rett til når som helst i løpet av spilleperioden å endre faste odds angitt i spilleprogrammet eller offentliggjort av Norsk Tipping AS på annen måte. Odds kan dog ikke endres for spill som allerede er innlevert og registrert i selskapets sentralanlegg.

Punkt 2.4.1 nytt tredje ledd skal lyde:

Spill som inneholder en eller flere kamper som blir avlyst, flyttet ut av programperioden eller som ikke er ferdigspilte ved programperiodens utløp, får de faste oddsen annullert og oddsen for kampen(e) settes til 1.

Punkt 2.4.1 nåværende tredje og fjerde ledd blir fjerde og nytt femte ledd.

Punkt 2.4.1 nåværende femte ledd blir nytt sjette ledd og skal lyde:

Dersom det er uoverensstemmelse mellom de odds som er angitt i spilleprogrammet, på tekst-TV, på selskapets Internett-sider eller andre steder, og de odds som er registrert i selskapets sentrale dataanlegg, er det de odds som er registrert i sentralanlegget som er gyldige.

Punkt 2.5 skal lyde:

Rekkeprisen for samtlige spill er minimum kr 10. Rekkeprisen kan økes trinnvis med kr 10 til maksimum kr 500 ved å kombinere beløpsalternativene i beløpsfeltet på kupongen (f.eks. ved å krysse av for kr 10 og kr 50 dersom vedkommende ønsker å spille for en rekkepris på kr 60).

Selskapet kan sette en øvre grense for tillatt innsatsbeløp pr. kupong.

Punkt 6 annet ledd skal lyde:

Spilleren eller spillerens representant må selv kontrollere og er ansvarlig for at de spill som er gjengitt på spillkvitteringen, er i overensstemmelse med innleverte eller ønskede spill, samt at spilleform, odds for Langoddsen og dato/gyldighetstid er riktig og at det 16-sifrede kvitteringsnummeret nederst på spillkvitteringen er lesbart.

Punkt 6 femte ledd skal lyde:

Dersom det er uoverensstemmelse mellom de spill som er gjengitt på spillkvitteringen og de spill som er registrert i Norsk Tipping AS' sentralanlegg, er det de spill som er registrert i selskapets sentralanlegg som er gyldige.

Punkt 7 skal lyde:

Innsatsbeløpet for innleverte spill skal betales mot utlevering av spillkvittering.

Punkt 9 skal lyde:

Kulturdepartementet oppnevner en kontrollkomité, Statskontrollen ved Norsk Tipping AS. Komiteen skal ivareta spillernes interesser og påse at spillet foregår i samsvar med spillereglene. Departementet gir instruks for Statskontrollens arbeid. Statskontrollen er ansvarlig overfor departementet, jf. lov om pengespill § 14.

Punkt 10.1 nytt fjerde ledd skal lyde:

Blir en kamp flyttet i løpet av programperioden, og flyttingen innebærer at det laget som står oppført først i spilleprogrammet spiller på bortebane og det laget som står oppført sist spiller på hjemmebane, behandles kampen på samme måte som avlyste kamper, jf. pkt. 2.4.1 annet avsnitt.

Punkt 11.1 skal lyde:

Premie oppnås ved avkryssing av riktig resultat ifra én til ti kamper, jf. pkt. 2.1.1, annet avsnitt.

For å oppnå premie på en enkeltrekke, må alle de avkryssede kampresultatene i én rekke være riktige.

Ved systemspill er det avkryssingen av systemtype i kontrollfeltet som er avgjørende for om premie utbetales for riktig antall dobler, tripler eller firlinger.

Premieoversikt ved systemspill:

Dobbelsystem:

<i>Spilte kamper</i>	<i>Antall riktige dobler ved:</i>				
	<i>6 rette</i>	<i>5 rette</i>	<i>4 rette</i>	<i>3 rette</i>	<i>2 rette</i>
6	15	10	6	3	1
5		10	6	3	1
4			6	3	1
3				3	1

Trippelsystem:

<i>Spilte kamper</i>	<i>Antall riktige tripler ved:</i>				
	<i>7 rette</i>	<i>6 rette</i>	<i>5 rette</i>	<i>4 rette</i>	<i>3 rette</i>
7	35	20	10	4	1
6		20	10	4	1
5			10	4	1

Firlingsystem:

<i>Spilte kamper</i>	<i>Antall riktige firlinger ved:</i>				
	<i>7 rette</i>	<i>6 rette</i>	<i>5 rette</i>	<i>4 rette</i>	<i>3 rette</i>
7	35	15	5	1	
6		15	5	1	
5			5	1	

Med mindre det foreligger forhold som angitt i pkt. 2.4.1, skal premie for riktig kampresultat beregnes ved bruk av den faste oddsen som er registrert for dette spillet i selskapets sentralanlegg på spilletidspunktet.

Premiebeløp beregnes på følgende måte:

Oddsene for de avkryssede kampresultatene som gir premie, multipliseres med hverandre og beregnes med to desimaler. Den samlede oddsen som da framkommer, multipliseres med rekkeprisen.

Premiebeløpet avrundes til nærmeste krone, jf. pkt. 12.

Det høyeste premiebeløp som kan oppnås pr. rekke er kr 300.000.

Nytt punkt 18 skal lyde:

18. Personalopplysninger

18.1 Registrerte spillere

18.1.1 Innsamling og formål

For å delta i Norsk Tipping AS' spill som registrert spiller, må spilleren oppgi navn, adresse og ønsket utbetalingsform, jf. pkt. 5 a. Opplysningene som oppgis i forbindelse med registreringen oppbevares i Norsk Tipping AS' datasystemer. Hver gang spillerkortet benyttes, overføres opplysninger om sted, dato og tidspunkt for bruk av kortet, opplysninger om foretatte spill samt innsatsbeløp til Norsk Tipping AS. I tillegg oppbevares det i tilknytning til hvert spillerkort informasjon om premieutbetalinger.

De innsamlede/registrerte opplysningene benyttes til å gjennomføre spillet, utbetale premier, yte service til spillerne og til å gjennomføre markedsaktiviteter knyttet til Norsk Tipping AS' virksomhet.

Opplysninger vedrørende det enkelte spill overføres til Statskontrollen ved Norsk Tipping AS, jf. pkt. 9.

18.1.2 Samtykke

Gjennom registreringen samtykker spilleren i at Norsk Tipping AS behandler personopplysninger som nevnt i pkt. 18.1.1.

18.2 Uregistrerte spillere

Ved utbetaling av premier på mer enn kr 1.000 til uregistrert spiller, jf. pkt. 5 b, må spilleren oppgi navn, adresse og ønsket utbetalingsform på et eget adresseskjema, jf. pkt. 13.4. De oppgitte opplysningene samt de opplysninger som framgår av spillkvitteringen oppbevares i Norsk Tipping AS' datasystemer og benyttes til å utbetale premier, yte service til spillerne og til å gjennomføre markedsaktiviteter knyttet til Norsk Tipping AS' virksomhet.

Opplysningene overføres til Statskontrollen ved Norsk Tipping AS, jf. pkt. 9.

- Ved innlevering av utfylt adresseskjema til Norsk Tipping AS' kommisjonær, samtykker spilleren i at Norsk Tipping AS behandler personopplysninger som nevnt ovenfor.
- 18.3 Spillere som har spørsmål vedrørende behandlingen av personopplysninger, kan henvende seg til Norsk Tipping AS.

Nåværende punkt 18 blir nytt punkt 19.

II

Endringene trer i kraft 4. desember 2001.

18. des. Nr. 1606 2001

Forskrift om endring i forskrift om stønad til dekning av utgifter til undersøkelse og behandling hos lege og private medisinske laboratorie- og røntgenvirksomheter.

Fastsatt av Sosial- og helsedepartementet 18. desember 2001 med hjemmel i lov av 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) § 5–4 fjerde ledd, § 5–5 fjerde ledd og § 22–2 annet ledd, lov av 5. august 1994 nr. 55 om vern mot smittsomme sykdommer § 6–2, lov av 2. juli 1999 nr. 63 om pasientrettigheter (pasientrettighetsloven) § 5–1 siste ledd og lov av 2. juli 1999 nr. 61 om spesialisthelsetjenesten m.m. § 5–5 nr. 1 og nr. 2, jf. lov av 15. juni 2001 nr. 93 om helseforetak m.m. (helseforetaksloven) § 53 nr. 12. Kunngjort 11. januar 2002.

I

I forskrift av 22. mai 2001 nr. 651 om stønad til dekning av utgifter til undersøkelse og behandling hos lege og private medisinske laboratorie- og røntgenvirksomheter gjøres følgende endringer:

Hjemmelsfeltet skal lyde:

Fastsatt av Sosial- og helsedepartementet 22. mai 2001 med hjemmel i lov av 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) § 5–4 fjerde ledd, § 5–5 fjerde ledd og § 22–2 annet ledd, lov av 5. august 1994 nr. 55 om vern mot smittsomme sykdommer § 6–2, lov av 2. juli 1999 nr. 63 om pasientrettigheter (pasientrettighetsloven) § 5–1 siste ledd og lov av 2. juli 1999 nr. 61 om spesialisthelsetjenesten m.m. § 5–5 nr. 1 og nr. 2.

§ 4 nytt tredje ledd skal lyde:

Private medisinske laboratorier og røntgeninstitutt og private sykehus som driver laboratorie- og røntgenvirksomhet plikter å overføre regning, som nevnt i første ledd, elektronisk til Rikstrygdeverket i samsvar med krav fastsatt av samme myndighet, dersom virksomheten har avtale om direkte oppgjør jf. § 2. Virksomheter som nevnt i første punktum skal følge Datatilsynet regler om sikring av personopplysninger.

Kapittel 2 Merknad A3 før tabellen skal lyde:

For bestilt time som ikke benyttes, dvs. at pasienten uteblir uten varsel eller avbestiller senere enn 24 timer før avtalt tid, kan pasienten avkreves konsultasjonshonorar. Dette dekkes ikke av folketrygden. Beløpet anses ikke som godkjent egenandel etter bestemmelser gitt med hjemmel i lov av 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd § 5–3. Slik betaling kan kreves av alle pasienter, også pasienter som er fritatt fra betaling av egenandel.

Pasienter som bestiller time hos legespesialist skal informeres om plikten til å betale ved uteblivelse.

Dersom behandling, undersøkelse eller kontroll hos legespesialist er forsinket med mer enn en time etter avtalt tid og pasienten ikke har fått melding om forsinkelsen før oppmøte, er det ikke anledning til å kreve egenandel for tjenesten. Pasienten skal bli informert om årsaken til forsinkelsen. Hvis mulig skal pasienten varsles om forsinkelsen før oppmøte.

Kapittel IV under overskriften «Laboratorieundersøkelser og prøver» første og nytt annet ledd skal lyde:

Medisinske laboratorier kan kreve inn takstene dersom virksomheten er godkjent etter sykehusloven før 1. juni 1987. Medisinske laboratorier som er godkjent etter 1. juni 1987 kan kreve inn takstene når Helsedepartementet har gjort vedtak om det.

Private sykehus kan kreve inn takstene dersom laboratorievirksomheten er godkjent før 1. juni 1987. Dersom virksomheten er godkjent etter 1. juni 1987, kan sykehuset kreve inn takstene når Helsedepartementet har gjort vedtak om det.

Kapittel IV overskriften «Takster for private røntgeninstitutt» endres til «Refusjon til røntgenvirksomhet».

Underliggende første, annet, tredje og nytt fjerde ledd skal lyde:

Røntgeninstitutter kan kreve refusjon dersom virksomheten er godkjent etter sykehusloven før 1. juni 1987. Røntgeninstitutter som er godkjent etter 1. juni 1987 kan kreve refusjon når Helsedepartementet har gjort vedtak om det.

Private sykehus kan kreve refusjon dersom røntgenvirksomheten er godkjent før 1. juni 1987. Dersom virksomheten er godkjent etter 1. juni 1987, kan sykehuset kreve refusjon når Helsedepartementet har gjort vedtak om det.

Det er et vilkår for innkreving av refusjon at undersøkelsen er rekvirert av lege, tannlege eller kiropraktor.

Alle undersøkelser skal registreres i henhold til kodeverket NORAKO. Disse undersøkelseskodene skal overføres sammen med regningstidentifikasjon til Rikstrygdeverket. Det forutsettes bruk av LABRØNK og Kodeverk.

Takstene 801 t.o.m. 896 med tilhørende merknader oppheves.

Takstene 899a og 899b med merknader under overskriften Tillegg for undersøkelse/behandling skal lyde:

899a: Tillegg for undersøkelse/behandling for pasient fra helseregion hvor det regionale helseforetaket har avtale med instituttet/røntgenvirksomheten (egenandel kr 125).

899b: Tillegg for undersøkelse/behandling for pasient fra helseregion hvor det regionale helseforetaket ikke har avtale med instituttet/røntgenvirksomheten (egenandel kr 180).

Nye ledd i kapittel IV skal lyde:

En poliklinisk konsultasjon vil typisk generere en eller flere NORAKO-koder. Den eller disse kodene ligger til grunn for refusjonsberegningen ved at de utsettes for spesielle prisregler. Disse prisreglene kan deles opp i 6 trinn:

1. Kontroll
2. Gruppering
3. Pakking
4. Aggregering
5. Diskontering
6. Sluttberegning.

1. Kontroll

Alle koder kontrolleres mot koderegisteret for å sjekke om de er gyldige. Kun gyldige NORAKO-koder kan inngå i refusjonsberegningen. Koderegisteret kan lastes ned fra Rikstrygdeverkets Internettsider. Dette registeret viser også hvilken primærkategori den enkelte NORAKO-kode grupperes til, jf. pkt. 2 under.

2. Gruppering

Hver enkelt NORAKO-kode tilhører en og bare en primærkategori. Det er et totalt antall av 38 primærkategorier, se tabell 1. Hver enkelt primærkategori er tilordnet en kostnadsvekt. Denne kostnadsvekten er med i grunnlaget for refusjonsberegningen.

3. Pakking

Enkle undersøkelser for intern rekvirent (f.eks. annen poliklinikk) skal ikke inngå i takstberegningen. Hvis undersøkelsen er foretatt for intern rekvirent, settes vekten for undersøkelsen lik null.

4. Aggregering

I NORAKO er det innført et prinsipp om regionkoder og organokoder, der en region består av to eller flere organer. Det er valgfritt å kode organer enkeltvis eller som region. Denne valgfriheten skal ikke gi utslag i forskjellig refusjon. For å sikre dette aggregeres to eller flere organokoder innen samme region (og samme modalitet) til en regionkode. Aggregeringen består av følgende trinn:

- Aggregering utføres bare for to eller flere organokoder innen bestemte kategorier.
- To eller flere organokoder med samme modalitet og innenfor samme regningstidentifikasjon, aggregeres til en regionkode med samme modalitet som organkodene.
- For organokoder som blir aggregert og som ikke har prosedyrekode justeres vekten til 0.
- For organokoder som blir aggregert og som har prosedyrekode justeres vekten til 80% av opprinnelig vekt.
- Vekt for regionkoden legges til regningen (med mindre denne ikke allerede finnes i regningen som gyldig kode).
- En organkode kan bare aggregeres til en region innefor samme regning. Hvis kombinasjonen av NORAKO-koder på regningen er slik at en bestemt organkode kan aggregeres til flere regioner, velges den region som omfatter flest organer.

Aggregeringstrinnet endrer altså vektene som ble tillagt regningen i grupperingstrinnet. Endringen skjer etter reglene beskrevet i strekpunktene over.

5. Diskontering

Vektene til en undersøkelse bestående av to eller flere NORAKO koder reduseres (diskonteres). Dette skjer ved at den høyeste vekt forblir uendret, mens vektene til de resterende kodene justeres til 80% av opprinnelig vekt.

Diskonteringstrinnet endrer altså vektene slik de fremstår etter aggregeringstrinnet. Endringen skjer etter regelen beskrevet i avsnittet over.

6. Sluttberegning

Vektene slik de fremstår etter diskonteringstrinnet betegnes prisvekter.

Refusjonen beregnes som sum prisvekter multiplisert med enhetspris.

Enhetsprisen er for 2002 satt til 750 kroner.

Undersøkelse av beinmineralinnhold (DXA-måling) kan ikke kodes via NORAKO. Det henvises til takst 870 «Måling av beinmineralinnhold – måling med DXA».

Tabell 1

Primærkategori	Navn	Vekt	A ¹
PK001	Granskning CT MR og angio	0,147	
PK002	Granskning RG og UL	0,087	
PK003	Teleradiologisk konferanse	0,515	
PK005	Us v/anestesi	1,183	
PK006	Intervensjon omfattende	2,45	
PK008	Intervensjon enkel	0,865	
PK009	Stentinnleggelse	7,173	A
PK101	Rettslig us ²	0	
PK102	RG kontrast enkel	0,596	A
PK103	RG kontrast omfattende	0,872	A
PK104	RG u/kontrast omfattende	0,257	A
PK107	RG større angiografi	3,333	A
PK108	Mammografi	0,288	A
PK109	RG u/kontrast m/tilleggsbilder	0,241	A
PK110	Venografi	1,263	A
PK111	RG kontrast moderat	0,733	A
PK112	RG u/kontrast enkel	0,134	A
PK113	RG thorax	0,167	A
PK114	RG u/kontrast moderat	0,192	A
PK201	UL prosedyre	0,568	A
PK203	UL region	0,315	A
PK204	UL moderat	0,252	A
PK205	UL enkel	0,227	A
PK206	UL annet	0,274	A
PK301	CT kontrast flere bilder	1,615	
PK302	CT kontrast enkeltorgan	1,088	A
PK303	CT u/kontrast ts	0,78	A
PK304	CT region u/kontrast	0,577	A
PK305	CT enkeltorgan m/pros u/kontrast	0,577	A
PK306	CT enkeltorgan u/kontrast	0,487	A
PK401	MR kontrast angio	1,783	A
PK402	MR kontrast region/rekonstr.	1,6	A
PK403	MR kontrast enkeltorgan/rekonstr.	1,6	A
PK404	MR u/kontrast ts	1,439	A
PK405	MR u/kontrast region/bilat	0,727	A
PK406	MR u/kontrast enkeltorgan	0,727	A
PK407	MR angio u/kontrast	0,87	A

1 A betegner at primærkategorien er aggregert.

2 Det ytes ikke refusjon for rettslige undersøkelser.

II

Endringene trer i kraft 1. januar 2002.

20. des. Nr. 1607 2001

Ikrafttredelse av forskrift om lotteritilsynet og lotteriregisteret m.m.

Fastsatt av Kulturdepartementet 20. desember 2001 med hjemmel i kgl.res. av 21. desember 2000 nr. 1366 § 6–1 bokstav b. Kunngjort 11. januar 2002.

Forskrift av 21. desember 2000 nr. 1366 om lotteritilsynet og lotteriregisteret m.m. § 1–2 annet og tredje ledd trer i kraft 1. januar 2002.

20. des. Nr. 1608 2001

Forskrift om opphevelse av forskrifter om prisreguleringsavgifter for sildemjøl og sildolje og råstoff.

Fastsatt av Arbeids- og administrasjonsdepartementet 20. desember 2001 med hjemmel i lov av 11. juni 1993 nr. 65 om konkurranse i ervervsvirksomhet (konkurranseloven) § 7–2 og kgl.res. av 12. november 1993 nr. 1022. Kunngjort 11. januar 2002.

I

Forskrifter av 15. juli 1966 nr. 2 om prisreguleringsavgifter for sildemjøl og sildolje og råstoff oppheves.

II

Forskriften trer i kraft straks.

20. des. Nr. 1609 2001**Forskrift om tilskudd til jobbskappingsprosjekter.**

Fastsatt av Arbeids- og administrasjonsdepartementet 20. desember 2001 med hjemmel i lov av 27. juni 1947 nr. 9 om tiltak til å fremme sysselsetting § 15, § 16 og § 17. Kunngjort 11. januar 2002.

§ 1. Formål

Jobbskappingsprosjekter skal bidra til etablering av egen virksomhet og bedre sysselsettingsmulighetene for arbeidsledige og yrkeshemmede.

§ 2. Innhold

Deltakerne i jobbskappingsprosjekter skal gis råd, veiledning og opplæring.

§ 3. Personkrets

Tilskudd kan gis til prosjekter som er utenfor arbeidsmarkedsetatens regi.

§ 4. Tilskudd

Det kan gis tilskudd til prosjekter der ledige/yrkeshemmede deltar. Det er et krav at minst 50 pst. av deltakerne skal være arbeidssøkere uten arbeid eller personer i en usikker sysselsettingssituasjon for at det skal kunne gis tilskudd.

Tilskuddet skal normalt ikke overstige 70 pst. av godkjente regnskapsførte driftsutgifter. Til prosjekter med svært høy andel deltakere uten arbeid og der minst 50 pst. er registrert som arbeidsledig eller yrkeshemmet ved Aetat, kan det ytes høyere tilskudd, dog ikke over 90 pst.

§ 5. Kjøp av kursplasser

Der det er hensiktsmessig, fortrinnsvis ved prosjekter der arbeidsledige/yrkeshemmede utgjør en relativt liten andel av deltakerne, kan det inngås avtale om kjøp av kursplasser, ev. som arbeidsmarkedskurs, AMO.

§ 6. Søknad om tilskudd

Søknad om tilskudd settes fram overfor arbeidskontoret, jf. sysselsettingsloven § 30, og avgjøres av det organ Aetat Arbeidsdirektoratet bestemmer, jf. sysselsettingsloven § 32.

§ 7. Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft 1. januar 2002.

21. des. Nr. 1610 2001**Forskrift om endring i forskrift om visse godtgjørelser det skal gjennomføres forskuddstrekk i og begrensninger i plikten til å gjennomføre forskuddstrekk i visse godtgjørelser utenfor tjenesteforhold.**

Fastsatt av Finansdepartementet 21. desember 2001 med hjemmel i lov av 21. november 1952 nr. 2 om betaling og innkreving av skatt § 5. Kunngjort 11. januar 2002.

I

I forskrift av 30. juni 1999 nr. 764 om visse godtgjørelser det skal gjennomføres forskuddstrekk i og begrensninger i plikten til å gjennomføre forskuddstrekk i visse godtgjørelser utenfor tjenesteforhold gjøres følgende endring:

§ 1 skal lyde:

Det skal gjennomføres forskuddstrekk i godtgjørelse som A/L Alta Skiferbrudd utbetaler personlige skiferdrivere for levert skifer.

Bestemmelsen i første ledd skal ikke gjelde når skiferdriveren for vedkommende år har lagt frem skattekort som er utstedt i en annen kommune enn Alta, eller erklæring fra ligningssjefen i Alta om at han ikke etter skattelovene anses bosatt i Alta 1. november i året forut for inntektsåret.

Før skattetrekk beregnes etter første ledd, skal det gjøres fradrag i godtgjørelsen med 20% av beløpet.

II

Endringen trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 2002.

21. des. Nr. 1611 2001**Forskrift om endring i forskrift om dagpenger under arbeidsløshet.**

Fastsatt av Arbeids- og administrasjonsdepartementet 21. desember 2001 med hjemmel i lov av 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) § 4–7 tredje ledd. Kunngjort 11. januar 2002.

I

I forskrift av 16. september 1998 nr. 890 om dagpenger under arbeidsløshet gjøres følgende endring:

Ny § 6–6 skal lyde:

§ 6–6. (dagpenger utover permitteringsperioden ved deltakelse i arbeidsmarkedstiltak)

Medlem som mottar dagpenger under permittering kan motta dagpenger uavhengig av begrensningen i folketrygdloven § 4–7 annet ledd på 26 uker, dersom medlemmet ved utløpet av 26 ukers perioden deltar i arbeidsmarkedstiltak i regi av eller i samarbeid med arbeidsmarkedsetaten.

Medlemmet kan motta dagpenger så lenge arbeidsmarkedstiltaket varer, likevel ikke utover fastsatt stønadperiode etter folketrygdloven § 4–15.

II

Endringen trer i kraft 1. januar 2002. Fra samme tidspunkt oppheves forskrift av 23. juni 2000 nr. 681 om dagpenger ved permittering utover 52 uker når arbeidstakeren deltar i arbeidsmarkedstiltak.

21. des. Nr. 1612 2001**Forskrift om tillatelse for radioutstyr i norskregistrert luftfartøy.**

Fastsatt av Post- og teletilsynet 21. desember 2001 med hjemmel i lov av 23. juni 1995 nr. 39 om telekommunikasjon (teleloven) § 4–2, § 5–3 og § 7–1, jf. kgl.res. 31. august 2001 nr. 949 pkt. 1 og 2. Jf. EØS-avtalen vedlegg II og vedlegg XI (direktiv 98/34/EF endret ved direktiv 98/48/EF). Kunngjort 11. januar 2002.

§ 1. Formål

Forskriften skal sikre god og trygg radiokommunikasjon til og fra luftfartøy og gjennomføre internasjonale forpliktelser ved radiokommunikasjon til og fra luftfartøy.

§ 2. Virkeområde

Forskriften fastsetter krav til radioutstyr i norskregistrert luftfartøy og bruken av utstyret, herunder frekvensbruk, i kommunikasjon med radioutstyr på land, på sjø eller i annet luftfartøy, direkte eller via satellitt.

§ 3. Krav om tillatelse

Bruk av radioutstyr krever tillatelse fra Post- og teletilsynet.

Tillatelse gis til person eller selskap som er ansvarlig for drift av luftfartøy. Søknad sendes til Post- og teletilsynet på fastsatt skjema. I tillatelsen fastsetter Post- og teletilsynet de frekvenser som kan brukes.

Endring av navn og adresse skal straks meldes til Post- og teletilsynet.

§ 4. Krav til dokumentasjon

Tillatelsen til bruk skal oppbevares om bord i luftfartøyet i samsvar med Den internasjonale teleunions radioreglement (ITU-RR) appendiks S 16 del VI og REC 7 annek 3.

§ 5. Krav til utstyr

Alt radioutstyr skal være i samsvar med teleloven § 4–2. Samsvar skal dokumenteres på forespørsel.

Radioutstyr som tilfredsstillter kravene fastsatt av den felleseuropeiske luftfartsorganisasjonen JAA (Joint Aviation Authorities) i felleseuropeiske luftfartskrav JAR (Joint Aviation Requirements) 21 subpart O, ansees å være i samsvar med teleloven § 4–2.

Radioutstyr som tilfredsstillter kravene i forskrift av 20. juni 2000 nr. 628 om EØS-krav til radio- og teleterminalutstyr eller forskrift av 15. juni 1999 nr. 709 om EØS-godkjenning av maritimt radioutstyr og som i tillegg tilfredsstillter aktuelle miljø- og EMC-krav som følger av JAR-21 subpart O, ansees også å være i samsvar med teleloven § 4–2.

Utstyret skal vedlikeholdes slik at kravene til utstyret til en hver tid er oppfylt.

§ 6. Krav til bruk

Innehaver av tillatelsen har ansvar for at radioutstyr bare brukes i samsvar med ITU-RR-artikkel S 37 og regler gitt av luftfartsmyndighetene.

Utsendt identitet skal være i samsvar med den identiteten som fremgår av tillatelsen.

Radioutstyr skal bare brukes til nødvendig kommunikasjon, jf. ITU-RR-artiklene S 15.1 og S 23.2.

Bruksbegrensningene i første og tredje ledd gjelder ikke i nødsituasjoner, jf. ITU-RR-artiklene S 4.9 og S 30.

§ 7. Lytteplikt

Under flyging skal det lyttes på internasjonale aeromobile nødfrekvenser så langt det er praktisk mulig.

Radiooperatør plikter å prioritere nødkallinger og nødmeldinger foran annen kommunikasjon, jf. ITU-RR-artikkel S 44.

Luftfartsmyndighetene har i forskrifter fastsatt krav om tiltak og prosedyrer som skal iverksettes ved mottak av nødkallinger og nødmeldinger.

§ 8. *Overdragelse*

Radioutstyr kan bare omsettes eller på annen måte overdras til andre som har tillatelse til å bruke utstyret eller er registrert radioforhandler.

Tillatelsen kan ikke overdras.

§ 9. *Unntak*

Post- og teletilsynet kan i særlige tilfeller gjøre unntak fra bestemmelsene i § 3 og § 5 i forskriften.

§ 10. *Tilsyn*

Post- og teletilsynet fører tilsyn med at bestemmelsene i forskriften eller vedtak fastsatt med hjemmel i forskriften blir oppfylt.

Som ledd i tilsynet kan Post- og teletilsynet ta stikkprøver, utføre målinger eller gjennomføre annen kontroll i luftfartøyet. Dersom det er nødvendig kan radioutstyret tas med for nærmere kontroll.

Innehaver av tillatelse og utstyr plikter å gi tilsynet uhindret adgang til radioutstyr og medvirke til gjennomføring av kontrollen, jf. teleloven kapittel 7. Nødvendige opplysninger og dokumentasjon skal utleveres, jf. teleloven § 9–1.

§ 11. *Tilbaketrekking*

Post- og teletilsynet kan med hjemmel i teleloven § 5–5 trekke tillatelsen tilbake. Gjentatte brudd på vilkårene i tillatelsen og mislighold av plikten til å betale gebyr kan føre til at tillatelsen trekkes tilbake.

§ 12. *Gebyr*

Det betales årlig gebyr for tillatelsen etter teleloven § 10–1 og gjeldende forskrift om gebyr til Post- og teletilsynet.

§ 13. *Sanksjoner*

Ved brudd på plikter etter forskriften kan Post- og teletilsynet gjennomføre sanksjoner etter teleloven kapittel 7 og fastsette tvangsmulkt etter teleloven § 10–3.

§ 14. *Straff*

Brudd på forskriften er straffbart etter teleloven § 10–4 og kan medføre beslag etter straffeprosessloven og inndragning etter straffeloven.

§ 15. *Ikrafttreden*

Forskriften trer i kraft 2. januar 2002.

Fra samme tid oppheves forskrift av 1. mars 1951 nr. 9948 om lisensvilkår for radiostasjon om bord i luftfartøy.

21. des. Nr. 1613 2001

Forskrift om endring i forskrift (Nr. 105) om kompensasjon for merverdiavgift til kommuner og fylkeskommuner mv.

Fastsatt av Finansdepartementet 21. desember 2001 med hjemmel i lov av 17. februar 1995 nr. 9 om kompensasjon for merverdiavgift til kommuner og fylkeskommuner m.v. Kunngjort 11. januar 2002.

I

I forskrift (Nr. 105) av 19. april 1995 nr. 370 om kompensasjon for merverdiavgift til kommuner og fylkeskommuner mv. gjøres følgende endringer:

Ny § 2 nr. 4 skal lyde:

4. Renhold

Ny § 4 nr. 5 skal lyde:

5. Renholdstjenester 85%

II

Endringene trer i kraft fra 1. januar 2002.

21. des. Nr. 1614 2001**Forskrift om endring i forskrift (Nr. 119) om avgrensning av merverdiavgiftsunntaket for omsetning av helsetjenester.**

Fastsatt av Finansdepartementet 21. desember 2001 med hjemmel i lov av 19. juni 1969 nr. 66 om merverdiavgift § 5b fjerde ledd, jf. første ledd nr. 1. Kunngjort 11. januar 2002.

I

I forskrift (Nr. 119) av 15. juni 2001 nr. 682 om avgrensning av merverdiavgiftsunntaket for omsetning av helsetjenester gjøres følgende endring:

§ 3 skal lyde:

Unntaket omfatter også:

- a) Andre tjenester og varer som institusjonen mv. omsetter som et naturlig ledd i ytelsen av en helsetjeneste. Det er et vilkår at leveringen skjer fra den som yter helsetjenesten.
- b) Utleie av arbeidskraft for utøvelse av helsetjenester, samt formidling av slik arbeidskraft.
- c) Tannteknikeres salg av egne framstilte produkter.
- d) Formidling av helsetjenester.

II

Endringen trer i kraft straks.

21. des. Nr. 1615 2001**Forskrift om endring i forskrift (Nr. 118) om avgrensning av merverdiavgiftsunntaket for omsetning av sosiale tjenester.**

Fastsatt av Finansdepartementet 21. desember 2001 med hjemmel i lov av 19. juni 1969 nr. 66 om merverdiavgift § 5b fjerde ledd, jf. første ledd nr. 2. Kunngjort 11. januar 2002.

I

I forskrift (Nr. 118) av 6. juni 2001 nr. 574 om avgrensning av merverdiavgiftsunntaket for omsetning av sosiale tjenester gjøres følgende endring:

§ 2 skal lyde:

Unntaket for sosiale tjenester omfatter:

1. Tjenester som nevnt i lov av 13. desember 1991 nr. 81 om sosiale tjenester kapittel 4.
2. Andre omsorgs- og hjelpetjenester som omfattes av sosialtjenesteloven.
3. Tjenester i barne- og ungdomsinstitusjoner, samt tjenester som gjelder pass av barn. Unntaket omfatter også tjenester som ytes i fritidsklubber, feriekolonier o.l.

Unntaket omfatter i tillegg andre tjenester og varer som institusjoner mv. omsetter som et naturlig ledd i ytelsen av disse tjenestene.

Unntaket omfatter også utleie av arbeidskraft for utøvelse av de tjenester som omfattes av denne forskrift.

Unntaket omfatter også formidling av sosiale tjenester.

II

Endringen trer i kraft straks.

28. des. Nr. 1616 2001**Forskrift om dyrehelsemessige betingelser for innførsel og utførsel av fjørfe og rugeegg.**

Fastsatt av Landbruksdepartementet 28. desember 2001 med hjemmel i lov av 8. juni 1962 nr. 4 om dyrehelse (husdyrloven) § 3, jf. EØS-avtalen vedlegg I, kap. I (direktiv 90/539/EØF, direktiv 91/494/EØF, direktiv 91/496/EØF, direktiv 92/65/EØF, direktiv 93/120/EF, vedtak 92/369/EØF, vedtak 95/160/EF, vedtak 95/161/EF, vedtak 95/410/EF, vedtak 96/482/EF, vedtak 96/483/EF, direktiv 1999/90/EF, vedtak 2000/505/EF, vedtak 2001/751/EF og vedtak 2001/867/EF). Kunngjort 11. januar 2002.

*Kapittel I. Formål og virkeområde***§ 1. Formål**

Formålet med denne forskriften er å forebygge spredning av smittsomme sykdommer i forbindelse med innførsel og utførsel av levende fjørfe og rugeegg.

§ 2. Virkeområde

Denne forskriften gjelder de dyrehelsemessige vilkår for innførsel og utførsel innenfor EØS og innførsel fra land

utenfor EØS av levende fjørfe og rugeegg.

Forskriften gjelder ikke innførsel av fjørfe i forbindelse med flytting, midlertidig innførsel eller tilbakeførsel i forbindelse med opptreden, utstilling, konkurranse og liknende.

§ 3. Definisjoner

I denne forskriften menes med:

- 1) *Fjørfe*: høns, kalkuner, gjess, ender, rapphøns, strutsefugl (*Ratitae*), vaktler, fasaner, perlehøns og duer som oppdrettes, holdes i fangenskap, holdes for avl, produksjon av kjøtt eller konsumegg, eller til utsetting som fuglevilt.
- 2) *Rugeegg*: egg lagt av fjørfe for utruging.
- 3) *Daggamle kyllinger*: fjørfe som er yngre enn 72 timer og som ikke er føret etter klekking. Moskusand (*Cairina moschata*) eller krysninger av denne kan likevel være føret.
- 4) *Avlsfjørfe*: fjørfe som er 72 timer gamle eller eldre, og som skal benyttes til produksjon av rugeegg.
- 5) *Bruksfjørfe*: fjørfe som er 72 timer gamle eller eldre, og oppdrettet for produksjon av kjøtt og/eller konsumegg, eller utsetting som fuglevilt.
- 6) *Slaktefjørfe*: fjørfe som føres direkte til slakteri, hvor slakting skal skje snarest mulig etter ankomst og uansett innen 72 timer.
- 7) *Flokk*: alt fjørfe med samme helsestatus som holdes under samme forhold eller i samme rom, og som utgjør en epidemiologisk enhet. For fjørfe holdt i hus gjelder dette alle fugler som deler felles luftrom.
- 8) *Driftsenhet*: et anlegg hvor det oppdrettes eller holdes avls- eller bruksfjørfe. En driftsenhet kan omfatte en eller flere fjørfevirksomheter.
- 9) *Fjørfevirksomhet*: et anlegg eller del av et anlegg som ligger på samme sted, med et av følgende aktivitetsområder:
  - a) *Avlsenhet*: en enhet som produserer rugeegg til produksjon av avlsfjørfe.
  - b) *Formeringsenhet*: en enhet som produserer rugeegg til produksjon av bruksfjørfe.
  - c) *Oppdrettsenhet*: en enhet som oppdretter avlsfjørfe fram til reproduktivt stadium, eller eggleggende bruksfjørfe fram til eggleggende stadium.
  - d) *Rugeri*: en enhet for utruging og klekking av rugeegg og levering av daggamle kyllinger.
- 10) *Godkjent fjørfevirksomhet*: en fjørfevirksomhet som er godkjent i henhold til forskrift av 18. november 1994 nr. 1020 om sertifisering av fjørfevirksomheter eller tilsvarende bestemmelser gitt i samsvar med direktiv 90/539/EØF.
- 11) *Autorisert veterinær*: veterinær som av offentlig veterinærmyndighet i avsenderlandet, og under dennes ansvar, har fått til oppgave å utføre inspeksjon i en fjørfeenhet.
- 12) *Offentlig godkjent laboratorium*: et laboratorium som er godkjent av avsenderlandets offentlige veterinærmyndighet til å utføre de diagnostiske tester som er angitt i denne forskriften.
- 13) *Helseundersøkelse*: inspeksjon av helsestatus av alt fjørfeet i en fjørfeenhet utført av offentlig eller autorisert veterinær.
- 14) *Karantenesasjon*: et anlegg hvor fjørfe holdes fullstendig isolert uten direkte eller indirekte kontakt med annet fjørfe og hvor de observeres og testes over tid.
- 15) *Land utenfor EØS*: land som verken er medlem i EU eller som gjennom EØS-avtalen har inngått avtale med EU om handel med fjørfe og rugeegg.
- 16) *Land med ikke-vaksinere status hva angår Newcastle disease*: Sverige, Finland, Danmark, Norge.

Kapittel II. Vilkår ved innførsel og utførsel innenfor EØS

§ 4. Generelt

Rugeegg, daggamle kyllinger, avls- og bruksfjørfe skal komme fra godkjent fjørfevirksomhet. Virksomheten skal oppfylle følgende vilkår:

- 1) på tidspunkt for forsendelse ikke være pålagt offentlige restriksjoner som omfatter fjørfe, og
- 2) ikke ligge i et område som er pålagt restriksjoner som følge av utbrudd av smittsom sykdom som fjørfe er mottakelig for.

Opprinnelsesflokket skal ved forsendelse ikke vise symptomer på, eller mistenkes å ha, smittsom fjørfesykdom.

Ved vaksinerings av daggamle kyllinger, avls- og bruksfjørfe eller flokk som produserer rugeegg, skal vaksinene være godkjent av offentlig myndighet i landet hvor de benyttes.

§ 5. Helsesertifikat

Med forsendelsen skal det følge et helsesertifikat i original som er underskrevet av offentlig veterinær, og utferdiget på et standardformular utarbeidet eller godkjent av Statens dyrehelsetilsyn ved Sentralforvaltningen. I sertifikatet skal det framgå at vilkårene i denne forskriften er oppfylt. Sertifikatet skal utstedes på forsendelsesdagen og er gyldig i 5 dager. Hvert sertifikat skal bare omfatte det antall dyr som transporteres fra en driftsenhet til en mottaker. Sertifikatet skal være på ett ark, og det skal minimum være på de språk som er vanligst benyttet i avsender- og mottakerlandet. Stempel og signatur skal være i en annen farge enn sertifikatet.

Attestasjon på at vilkår vedrørende salmonella tilleggsgarantier er oppfylt, kan alternativt framgå i eget helsesertifikat, jf. vedtak 95/160/EF, vedtak 95/161/EF og vedtak 95/410/EF.

§ 6. Rugeegg

Rugeegg skal oppfylle følgende vilkår:

- 1) komme fra flokk som i minst seks uker før forsendelse har oppholdt seg i godkjent fjørfevirksomhet,
- 2) komme fra flokk som
  - a) ikke er vaksinert mot Newcastle disease, eller
  - b) er vaksinert med inaktivert vaksine mot Newcastle disease, eller
  - c) er vaksinert med levende vaksine mot Newcastle disease minst 30 dager før innsamling av rugeeggene,
- 3) komme fra flokk som
  - a) har gjennomgått en helseundersøkelse utført av offentlig eller autorisert veterinær i løpet av de siste 72 timer før forsendelse, og som ved tidspunktet for undersøkelsen ikke viste kliniske symptomer på, eller gav grunnlag for mistanke om, smittsom sykdom, eller
  - b) har gjennomgått månedlig helseundersøkelse utført av offentlig eller autorisert veterinær og den siste kontrollen er gjennomført i løpet av de siste 31 dager. I så fall skal offentlig eller autorisert veterinær i løpet av de siste 72 timer før forsendelse gjennomgå eierens oppdaterte dokumentasjon av helsetilstanden og forsikre seg om at denne ikke gir grunnlag for mistanke om sykdom. Dersom dokumentasjonen eller annen informasjon gir mistanke om smittsom fjørfeesykdom skal veterinæren undersøke flokken for å avkrefte mistanken,
- 4) være desinfisert. Desinfiseringen skal godkjennes av offentlig veterinær. I Norge er dette Statens dyrehelsetilsyn ved distriktsveterinæren, og
- 5) være merket i samsvar med forordning (EØF) nr. 1868/77.

Dersom det under utruging bryter ut eller blir påvist smittsom fjørfeesykdom i flokken som rugeeggene kommer fra og sykdommen kan smitte via egg, skal rugeriet og offentlig myndighet ansvarlig for rugeriet og flokken varsles.

§ 7. Daggamle kyllinger

Daggamle kyllinger skal oppfylle følgende vilkår:

- 1) stamme fra rugeegg som oppfyller vilkårene i § 6 i denne forskriften. Rugeeggene skal komme fra et rugeri hvor arbeidsrutinene sikrer at de ruges ut atskilt fra egg som ikke oppfyller vilkårene i § 6 nummer 2,
- 2) ikke være vaksinert mot Newcastle disease, og
- 3) ved forsendelse ikke vise symptomer på, eller mistenkes å ha, smittsom fjørfeesykdom.

Daggamle kyllinger, unntatt struts, som skal settes inn i flokker med avls- eller bruksfjørfe, skal stamme fra flokk som har vært isolert i minst 15 dager, og hvor det er testet negativt for alle serotyper salmonella i henhold til vedlegg B til denne forskrift, jf. vedtak 95/160/EF, eller som har gjennomgått et tilsvarende salmonella kontrollprogram som er godkjent av EU-kommisjonen.

§ 8. Avls- og bruksfjørfe

Avls- og bruksfjørfe skal oppfylle følgende vilkår:

- 1) ha oppholdt seg i godkjent fjørfevirksomhet siden klekking eller i minst seks uker før forsendelse,
- 2) ikke være vaksinert mot Newcastle disease, og
- 3) i løpet av de siste 48 timer før forsendelse ha gjennomgått en helseundersøkelse utført av offentlig eller autorisert veterinær, og ved undersøkelsen ikke ha vist kliniske symptomer på, eller gitt grunnlag for mistanke om, smittsom fjørfeesykdom.

Ved innførsel av avls- og bruksfjørfe fra land uten ikke-vaksinerende status hva angår Newcastle disease gjelder følgende tilleggsvilkår:

- 1) dyrene skal ha vært isolert i en driftsenhet eller på en karantenestasjon under tilsyn av offentlig veterinær i minst 14 dager før forsendelse. Fjørfe som befinner seg i driftsenheten eller på karantenestasjonen skal de siste 21 dager før forsendelse ikke ha blitt vaksinert mot Newcastle disease. I samme tidsperiode skal det ikke ha vært ført fjørfe inn i driftsenheten eller karantenestasjonen, med mindre de skal utføres. Vaksinasjon er ikke tillatt på karantenestasjonene, og
- 2) dyrene skal i løpet av de siste 14 dager før forsendelse ha gjennomgått en representativ serologisk test for påvisning av antistoffer mot Newcastle disease, med negativt resultat.

Avlsfjørfe, unntatt struts, skal komme fra en flokk som før innførsel har vært isolert i minst 15 dager, og hvor det er testet negativt for alle serotyper salmonella i henhold til vedlegg B til denne forskrift, jf. vedtak 95/160/EF, eller skal ha gjennomgått et tilsvarende salmonella kontrollprogram som er godkjent av EU-kommisjonen.

Bruksfjørfe, unntatt struts, som skal benyttes til produksjon av konsumegg skal komme fra en flokk som før innførsel har vært isolert i minst 15 dager, og hvor det i løpet av de siste 10 dager før forsendelse er testet negativt for invasive salmonellaserotyper i henhold til vedlegg C til denne forskrift, jf. vedtak 95/161/EF, eller ha gjennomgått et tilsvarende salmonella kontrollprogram som er godkjent av EU-kommisjonen.

§ 9. Slaktefjørfe

Slaktefjørfe skal komme fra en driftsenhet som:

- 1) dyrene har hatt opphold i siden klekking eller i mer enn 21 dager,
- 2) ikke er pålagt dyrehelsemessige restriksjoner som omfatter fjørfe, og
- 3) ikke ligger i et område som er pålagt dyrehelsemessige restriksjoner på grunn av utbrudd av sykdom fjørfe er mottakelig for.

Dyrene skal komme fra en flokk som i løpet av de siste 5 dager før forsendelse har gjennomgått en helseundersøkelse utført av offentlig eller autorisert veterinær. Flokken skal ved undersøkelsen ikke ha vist kliniske symptomer på, eller gitt grunnlag for mistanke om, smittsom fjørfesykdom.

Ved innførsel av slaktefjørfe fra land uten ikke-vaksinierende status hva angår Newcastle disease gjelder ett av følgende tilleggsvilkår:

- 1) dyr som ikke er vaksinert mot Newcastle disease skal i løpet av de siste 14 dager før forsendelse ha gjennomgått en representativ serologisk test for påvisning av antistoffer mot Newcastle disease, med negativt resultat, eller
- 2) dyr som er vaksinert mot Newcastle disease skal i løpet av de siste 14 dager før forsendelse, og på basis av et representativ prøvemateriale, ha gjennomgått en virus isolasjonstest for Newcastle disease, med negativt resultat.

Slaktefjørfe, unntatt struts, skal komme fra en flokk som i løpet av de siste 14 dager før slakting har testet negativt for salmonella i henhold til vedlegg B til denne forskrift, jf. vedtak 95/410/EF, eller ha gjennomgått et tilsvarende salmonella kontrollprogram som er godkjent av EU-kommisjonen.

§ 10. *Tilleggskrav for fjørfe eldre enn 72 timer til utsetting som fuglevilt*

Fjørfe eldre enn 72 timer til utsetting som fuglevilt skal komme fra en driftsenhet som:

- 1) dyrene har hatt opphold i siden klekking eller i mer enn 21 dager, og hvor de ikke har vært i kontakt med nylig ankommet fjørfe de siste 14 dager før forsendelse,
- 2) ikke er pålagt dyrehelsemessige restriksjoner som omfatter fjørfe, og
- 3) ikke ligger i et område som er pålagt dyrehelsemessige restriksjoner på grunn av utbrudd av sykdom fjørfe er mottakelig for.

Dyrene skal komme fra en flokk som i løpet av de siste 48 timer før forsendelse har gjennomgått helseundersøkelse utført av offentlig eller autorisert veterinær. Flokken skal ved undersøkelsen ikke ha vist kliniske symptomer på, eller gitt grunnlag for mistanke om, smittsom fjørfesykdom.

Bestemmelsene i § 4 første og annet ledd og § 8 første ledd nummer 1 kommer likevel ikke til anvendelse.

§ 11. *Partier på færre enn 20 fjørfe eller rugeegg*

Bestemmelsene i denne paragrafen kommer ikke til anvendelse for struts og rugeegg av struts.

Bestemmelsene i § 4, § 6, § 7, § 8, § 9, § 10 og § 12 kommer ikke til anvendelse for fjørfe eller rugeegg i partier på færre enn 20. Bestemmelsene i § 4 annet og tredje ledd, § 6 første ledd nummer 2, § 7 første ledd nummer 2 og annet ledd, § 8 første ledd nummer 2, annet, tredje og fjerde ledd, § 9 fjerde ledd og § 12 fjerde og femte ledd kommer likevel til anvendelse.

Fjørfe og rugeegg skal komme fra flokk som:

- 1) i minst 12 uker eller siden klekking har oppholdt seg innenfor EØS,
- 2) ikke er pålagt dyrehelsemessige restriksjoner som omfatter fjørfe, og
- 3) ikke befinner seg i et område som er pålagt dyrehelsemessige restriksjoner på grunn av utbrudd av sykdom fjørfe er mottakelig for.

Alle dyr skal i løpet av den siste måneden før forsendelse ha gjennomgått en serologisk test for påvisning av antistoffer mot *Salmonella pullorum* og *Salmonella gallinarum*, med negativt resultat.

Rugeegg og daggamle kyllinger skal komme fra flokk som i løpet av de siste tre måneder før forsendelse har gjennomgått en serologisk test for påvisning av antistoffer mot *Salmonella pullorum* og *Salmonella gallinarum*, med negativt resultat. Antall prøver skal gjøre det mulig med 95% sikkerhet å oppdage en forekomst av salmonella på 5%.

§ 12. *Transport*

Bur og transportmiddel skal være utformet slik at:

- 1) tap av ekskrementer forhindres og tap av fjær blir minimalt,
- 2) dyrene kan inspiseres visuelt, og
- 3) rengjøring og desinfisering kan utføres.

Transportmidler og containere, bur, kasser og pakninger som ikke er til engangsbruk skal rengjøres og desinfiseres før de fylles og etter at de er tømt. Rengjøring og desinfisering skal utføres i overensstemmelse med anvisninger fra offentlig myndighet. I Norge er dette Statens dyrehelsetilsyn ved distriktsveterinæren.

Transport skal foregå uten unødig opphold direkte til bestemmelsesstedet. Forsendelsen skal ikke komme i kontakt med andre levende fugler enn fjørfe av samme kategori som oppfyller vilkårene i denne forskriften.

Fjørfe beregnet på innførsel og utførsel må ikke transporteres gjennom et erklært smitteområde for Newcastle disease eller aviær influensa med mindre transporten foregår langs hovedferdselsårer.

Transporten skal foregå etter gjeldende transportregler¹ og på en slik måte at dyras helsetilstand blir sikret.

I tillegg skal daggamle kyllinger og rugeegg transporteres i egnede engangspakninger eller i rengjorte og desinfiserte gjenbrukspakninger. Pakningene skal bare inneholde daggamle kyllinger eller rugeegg av samme art, kategori og type fjørfe, og skal komme fra samme fjørfevirksomhet. Pakningene kan grupperes sammen i egnede containere. Antall pakninger i containeren og opplysningene på pakningene skal påføres containeren. Pakningene skal være merket med følgende opplysninger:

- 1) landets ISO-kode, samt region dyrene sendes fra,

- 2) avsendervirksomhetens sertifiseringsnummer,
- 3) antall egg eller kyllinger i hver pakning, og
- 4) fjørfeart kyllingene eller rugeeggene tilhører.

I tillegg skal avls- og bruksfjørfe transporteres i kasser eller bur som bare inneholder fjørfe av samme art, kategori og type og skal komme fra samme fjørfevirksomhet. Kassene og burene skal være merket med opprinnelsesvirksomhetens sertifiseringsnummer.

¹ Forskrift av 2. april 2001 nr. 384 om transport av levende dyr.

Kapittel III. Vilkår ved innførsel fra land utenfor EØS

§ 13. Opprinnelse mv.

Det er kun tillatt å innføre fjørfe og rugeegg fra, og med opprinnelse i, godkjente land eller regioner i land utenfor EØS. Liste over godkjente land og regioner i land utenfor EØS fremgår av vedlegg A i denne forskrift.

Flokk som rugeegg stammer fra, daggamle kyllinger og avls- og bruksfjørfe skal ha oppholdt seg i avsenderlandet eller -regionen i minst 3 måneder eller siden klekking. Slaktefjørfe og fjørfe til utsetting som fuglevilt skal ha oppholdt seg i avsenderlandet eller -regionen i minst 6 uker eller siden klekking. Dersom dyrene tidligere er innført til avsenderlandet skal innførselen minst ha tilsvart vilkårene i direktiv 90/539/EØF.

Flokk som rugeegg og daggamle kyllinger stammer fra, samt avls- og bruksfjørfe skal ha oppholdt seg i godkjent virksomhet siden klekking eller i minst 6 uker. Daggamle kyllinger skal være klekket i godkjent fjørfevirksomhet. Virksomheten skal oppfylle følgende vilkår:

- a) ikke være underlagt dyrehelsemessige restriksjoner, og
- b) ligge i et område hvor det innen en radius på 25 km ikke har vært utbrudd av aviær influensa eller Newcastle disease de siste 30 dager.

Slaktefjørfe og fjørfe til utsetting som fuglevilt skal komme fra driftsenhet hvor de har oppholdt seg siden klekking eller i minst 30 dager. Driftsenheten skal oppfylle vilkårene i tredje ledd a og b.

Dyrene og rugeeggene skal i de angitte periodene ikke ha vært i kontakt med fjørfe som ikke oppfyller kravene i denne forskriften eller med ville fugler.

Dyrene og opprinnelsesflokkene skal ved forsendelse ikke vise symptomer på, eller mistenkes å ha, smittsom fjørfesykdom. De skal i løpet av de siste 24 timer før forsendelse ha gjennomgått en helseundersøkelse utført av offentlig veterinær. De skal ved undersøkelsen ikke ha vist kliniske symptomer på, eller gitt grunnlag for mistanke om, smittsom fjørfesykdom.

Ved vaksinerings av daggamle kyllinger, avls- og bruksfjørfe eller flokk som produserer rugeegg, skal vaksinene være godkjent av offentlig myndighet i landet hvor de benyttes. Newcastle disease vaksiner skal oppfylle bestemmelsene i vedtak 93/342/EØF.

§ 14. Helsesertifikat

Med forsendelsen skal det følge et helsesertifikat som angitt i § 5.

§ 15. Newcastle disease og aviær influensa

Fjørfe og rugeegg skal komme fra land utenfor EØS som oppfyller følgende vilkår:

- 1) hvor Newcastle disease og aviær influensa er meldepliktige sykdommer, og
- 2) som enten er fri for Newcastle disease og aviær influensa i henhold til kravene i vedtak 93/342/EØF, eller hvor myndighetene har kontrollprogrammer som minst tilfredsstillende kravene i henholdsvis direktiv 92/66/EØF og direktiv 92/40/EØF.

Struts og rugeegg fra struts kan likevel komme fra region som er fri for aviær influensa, men ikke er fri for Newcastle disease, dersom følgende vilkår er oppfylt:

- 1) avls-, bruks- og slaktedyr skal ha vært under offentlig overvåking i en karantenestasjon for struts godkjent av offentlig myndighet i minimum 21 dager før forsendelse. Karantenestasjonens godkjeningsnummer og adresse skal fremgå av helsesertifikatet,
- 2) avlsdyr som de daggamle kyllinger eller rugeegg kommer fra, skal ha vært isolert under offentlig overvåking i minimum 30 dager før egglegging. I denne perioden og under eggleggingsperioden skal dyrene ikke ha vært i kontakt med fjørfe med lavere helsestatus. Daggamle kyllinger og rugeeggene de kommer fra, skal på rugeriet og under transport ikke ha vært i kontakt med egg eller fjørfe med lavere helsestatus,
- 3) samtlige dyr skal 7 – 10 dager etter ankomst isolatet ha gjennomgått virus isolasjonstest for Newcastle disease, utført ved å ta kloakksvaber eller avføringsprøve. Testen skal utføres ved et offentlig godkjent laboratorium. Det skal ikke påvises aviær paramyxovirus type-1, og
- 4) opprinnelsesflokkene skal ha vært overvåket for Newcastle disease siste seks måneder før forsendelse. Prøvetakingen skal være basert på en statistisk modell og alle prøvene skal være negative.

§ 16. Rugeegg

Rugeegg skal oppfylle følgende vilkår:

- 1) stamme fra flokk som enten
  - a) ikke er vaksinert mot Newcastle disease, eller
  - b) er vaksinert med inaktivert vaksine mot Newcastle disease, eller
  - c) er vaksinert med levende vaksine mot Newcastle disease minst 60 dager før innsamling av rugeeggene,

- 2) være desinfisert. Desinfiseringen skal godkjennes av offentlig veterinær, og
- 3) være merket i samsvar med forordning (EØF) nr. 1868/77.

Dato for innsamling av eggene skal framgå av helsesertifikatet.

§ 17. *Daggamle kyllinger*

Daggamle kyllinger skal oppfylle følgende vilkår:

- 1) stamme fra rugeegg som oppfyller vilkårene i §16 første ledd i denne forskriften. Rugeeggene skal komme fra et rugeri hvor arbeidsrutinene sikrer at de ruges ut atskilt fra egg som ikke tilfredsstiller vilkårene i §16 nummer 1, og
- 2) ikke være vaksinert mot Newcastle disease.

Dato for klekking skal framgå av helsesertifikatet.

Daggamle kyllinger som skal settes inn i flokker med avls- eller bruksfjørfe, skal stamme fra flokk som har vært isolert i minst 15 dager, og hvor det er testet negativt for alle serotyper salmonella i henhold til vedlegg B til denne forskrift, jf. vedtak 95/160/EF, eller som har gjennomgått et tilsvarende salmonella kontrollprogram som er godkjent av EU-kommisjonen.

§ 18. *Avls- og bruksfjørfe*

Avls- og bruksfjørfe skal oppfylle følgende vilkår:

- 1) ikke være vaksinert mot Newcastle disease,
- 2) ha vært isolert i en driftsenhet eller på en karantenestasjon under tilsyn av offentlig veterinær i minst 14 dager før forsendelse. Fjørfe som befinner seg i driftsenheten eller på karantenestasjonen skal de siste 21 dager før forsendelse ikke ha blitt vaksinert mot Newcastle disease. I isolasjonsperioden skal det ikke ha vært ført fjørfe inn i driftsenheten eller karantenestasjonen, med mindre de skal utføres. Vaksinasjon er ikke tillatt på karantenestasjonene, og
- 3) i løpet av de siste 14 dager før forsendelse ha gjennomgått en representativ serologisk test for påvisning av antistoffer mot Newcastle disease, med negativt resultat. Testen skal utføres i henhold til bestemmelsene i vedtak 92/340/EØF.

Avlsfjørfe skal komme fra en flokk som før innførsel har vært isolert i minst 15 dager, og hvor det er testet negativt for alle serotyper salmonella i henhold til vedlegg B til denne forskrift, jf. vedtak 95/160/EF, eller skal ha gjennomgått et tilsvarende salmonella kontrollprogram som er godkjent av EU-kommisjonen.

Bruksfjørfe som skal benyttes til produksjon av konsumegg skal komme fra en flokk som før innførsel har vært isolert i minst 15 dager, og hvor det i løpet av de siste 10 dager før forsendelse er testet negativt for invasive salmonellaserotyper i henhold til vedlegg C til denne forskrift, jf. vedtak 95/161/EF, eller ha gjennomgått et tilsvarende salmonella kontrollprogram som er godkjent av EU-kommisjonen.

Avls- og bruksfjørfe av struts som sendes fra Asia eller Afrika skal ha vært isolert minimum de siste 21 dager før forsendelse, i omgivelser fri for flått og med et offentlig godkjent kontrollprogram for gnagere. Før isolering skal dyra behandles med et flåttmiddel som sikrer flåtteliminering på dyra. Middelet som benyttes skal framgå av helsesertifikatet. Etter 14 dager i isolat skal hvert enkelt dyr testes med ELISA-test mot antistoffer for Krim Kongo feber, med negativt resultat.

§ 19. *Slaktefjørfe og fjørfe til utsetting som fuglevilt*

Slaktefjørfe og fjørfe til utsetting som fuglevilt skal oppfylle følgende vilkår:

- 1) ikke være vaksinert mot Newcastle disease og i løpet av de siste 14 dager før forsendelse ha gjennomgått en serologisk test for Newcastle disease, med negativt resultat, eller
- 2) være vaksinert mot Newcastle disease og i løpet av de siste 14 dager før forsendelse ha gjennomgått en virus isolasjonstest for Newcastle disease, med negativt resultat. Testen skal utføres ved å ta kloakksvaber av et tilfeldig utvalg på minst 60 fugler. Det skal ikke være benyttet levende vaksine de siste 30 dager før forsendelse.

Testene i første ledd skal utføres i henhold til bestemmelsene i vedtak 92/340/EØF.

Slaktefjørfe skal komme fra en flokk som i løpet av de siste 14 dager før slakting har testet negativt for salmonella i henhold til vedlegg B til denne forskrift, jf. vedtak 95/410/EF, eller har gjennomgått et tilsvarende salmonella kontrollprogram som er godkjent av EU-kommisjonen.

§ 20. *Transport*

Fjørfe og rugeegg skal transporteres i henhold til bestemmelsene i § 12.

I tillegg gjelder følgende:

- 1) pakningene skal være lukket i overensstemmelse med anvisning fra offentlig myndighet, slik at forbyttning av innholdet forhindres,
- 2) rugeegg og daggamle kyllinger skal kun transporteres i helt rene engangspakninger som skal være merket:
  - a) kategori og type produksjon de er ment for,
  - b) avlsvirksomhetens navn, adresse og godkjenningsnummer, og
  - c) mottakerland.

Engangspakningene for struts og rugeegg av struts skal også merkes med dato for forsendelse og avsendervirksomhetens navn og adresse. Dersom pakningene inneholder rugeegg av struts skal de merkes

- «hatchery», «Brutei», «à couver», «cova», «broedei» eller «rugeaeg»,
- 3) slaktefjørfe og fjørfe til utsetting som fuglevilt skal transporteres i bur eller kasser som inneholder fjørfe av samme art, kategori og type og skal komme fra samme fjørfevirksomhet, og
  - 4) levende struts skal være merket med halsmerke og/eller mikrochips der avsenderlandets ISO-kode fremgår. Mikrochips skal være i henhold til ISO-standarder.

§ 21. *Behandling mv. etter innførsel*

Avlsfjørfe, bruksfjørfe og daggamle kyllinger skal etter innførsel holdes isolert i minst 6 uker eller inntil slakting, dersom dyrene slaktes før det har gått 6 uker.

Kyllinger klekket ut av innførte rugeegg skal holdes isolert i minst 3 uker i den virksomheten de er sendt til etter klekking. Dersom de daggamle kyllingene ikke skal oppdrettes i samme EØS-land som rugeeggene ble innført til, skal de transporteres direkte til, og holdes isolert i endelig mottaksvirksomhet i minst 3 uker etter klekking. Rugeegg av struts skal etter innførsel sendes direkte til endelig mottaksvirksomhet.

Under isolasjonsperioden og under klekking av eggene, skal innførte fjørfe eller rugeegg holdes isolert fra dyr og egg som ikke er innført. Fjørfe skal holdes i eget hus uten annet fjørfe tilstede, og rugeegg skal klekkes i separate inkubatorer.

Dyrene skal undersøkes klinisk av offentlig veterinær og nødvendige prøver skal tas ut for å overvåke helsestatus. Isolasjonsperioden skal forlenges dersom mistanke om Newcastle disease eller aviær influensa ikke kan utelukkes. For struts gjelder sistnevnte også Krim Kongo feber. Dyrene og rugeeggene kan i særlige tilfeller plasseres sammen med annet fjørfe eller andre rugeegg, hvor alle dyr og rugeegg skal isoleres. Statens dyrehelsetilsyn ved distriktsveterinæren skal forhåndsgodkjenne, føre tilsyn med og skriftlig oppheve isolatet.

Slaktefjørfe skal føres direkte til slakteri, hvor slakting skal skje snarest mulig etter ankomst og uansett innen 72 timer. Statens dyrehelsetilsyn ved distriktsveterinæren kan avgjøre hvilket slakteri dyrene skal sendes til.

For struts gjelder i tillegg følgende:

- 1) dyr fra Asia eller Afrika skal ved isolasjonsstart behandles mot ektoparasitter. Etter 14 dager i isolat skal hvert enkelt dyr testes med ELISA-test mot antistoffer mot Krim Kongo feber, med negativt resultat. Struts som tester positivt skal avlives og destrueres, og øvrige dyr i isolatet må testes på nytt 21 dager etter første test. Dersom én eller flere av kontaktdyrene tester positivt, skal alle dyrene avlives, og
- 2) samtlige struts med opprinnelse i land som er infisert med Newcastle disease skal testes serologisk og med virus isolasjonstest for sykdommen, med negativt resultat. Prøvemateriale til virus isolasjonstesten skal bestå av enten kloakksvaber eller avføringsprøve.

Kapittel IV. Avsluttende bestemmelser

§ 22. *Tilsyn og kontroll, isolasjon og undersøkelse*

Fjørfe og rugeegg skal kontrolleres i henhold til forskrift av 31. desember 1998 nr. 1484 om tilsyn og kontroll ved innførsel og utførsel av levende dyr, annet avlsmateriale og animalsk avfall innen EØS, og innførsel av levende dyr fra land utenfor EØS og forskrift av 18. oktober 1999 nr. 1163 om tilsyn og kontroll ved import og transitt mv. av animalske næringsmidler og produkter av animalsk opprinnelse mv. fra tredjeland.

Fjørfe og rugeegg skal etter innførsel isoleres og undersøkes i samsvar med bestemmelsene i forskrift av 6. mars 1995 nr. 237 om bekjempelse av dyresjukdommer.

§ 23. *Utgifter*

Alle utgifter forbundet med innførsel og utførsel av levende fjørfe og rugeegg er det offentlige uvedkommende.

§ 24. *Dispensasjon*

Statens dyrehelsetilsyn ved Sentralforvaltningen kan dispensere fra bestemmelsene i denne forskrift og sette vilkår for dispensasjon.

§ 25. *Sikkerhetsbestemmelser*

Landbruksdepartementet kan på kort varsel og uten erstatning for importøren stoppe innførsel eller utførsel av levende fjørfe og rugeegg, dersom spesielle forhold vedrørende avsenderlandets zoosanitære situasjon eller andre forhold skulle tilsi dette.

§ 26. *Straffebestemmelser*

Overtredelse av bestemmelsene i denne forskriften er straffbart, jf. husdyrloven § 19.

§ 27. *Ikrafttredelse*

Denne forskrift trer i kraft fra 1. januar 2002.

Fra samme dato oppheves forskrift av 31. desember 1998 nr. 1485 om dyrehelsemessige betingelser for innførsel og utførsel av fjørfe og rugeegg.

Vedlegg A. Land utenfor EØS og regioner i land utenfor EØS som er godkjent for innførsel av fjørfe og rugeegg

<i>ISO-kode</i>	<i>Land utenfor EØS</i>	<i>Anmerkning</i>
AU	Australia	
BR	Brasil	Kun fra statene Rio Grande do Sul, Santa Catarina, Parana, São Paulo og Mato Grosso
CA	Canada	
CH	Sveits	
CL	Chile	
CY	Kypros	
CZ	Den tsjekkiske republikk	
HR	Kroatia	Kun fra provinsene Zagrebacka, Kaprinsko-Zagorska, Varazdinska, Koprivnicko-Krizevacka, Bjelovarsko-Bilogorska, Primorsko-Goranska, Viroviticko-Podravska, Pozesko-Slavonska, Istarska, Medimurska og Grad Zagreb. Unntatt er strutsefugl og rugeegg av strutsefugl, som kan innføres fra hele Kroatia
HU	Ungarn	
IL	Israel ¹	
NA	Namibia ^{1, 2}	Kun strutsefugl og rugeegg av strutsefugl
NZ	New Zealand	
PL	Polen	
RO	Romania	
SI	Slovenia	
SK	Slovakia	
TN	Tunisia ¹	Kun strutsefugl og rugeegg av strutsefugl
US	USA	
ZA	Sør-Afrika ^{1, 2}	Kun strutsefugl og rugeegg av strutsefugl

1 Slaktedyr av struts er ikke tillatt.

2 Land infisert med Newcastle disease, jf. § 15 annet ledd og § 20 fjerde ledd nummer 2.

Vedlegg B. Vilkår for salmonella prøvetaking av daggamle kyllinger, avlsfjørfe og slaktefjørfe

Mikrobiologisk undersøkelse:

Den mikrobiologiske undersøkelsen skal omfatte alle serotyper av salmonella og skal utføres etter Den internasjonale standardiseringsorganisasjonens standardiserte metode ISO 6579:1993 eller reviderte utgaver, eller etter metoden beskrevet av Nordisk metodikkomité for næringsmidler (NMKL-metode nr. 71, 4. utgave, 1991) eller reviderte utgaver.

Flokker under oppdrett:

Kyllinger som føres opp til avlsfjørfe skal prøvetas minimum ved 4 ukers alder, og 2 uker før eggleggingsperioden begynner. Det skal tas en samleprøve av avføringen, som skal bestå av enkeltprøver av fersk avføring som hver skal veie minst ett gram. Prøvene skal tas tilfeldig på et visst antall steder i bygningen der fuglene holdes, eller i hver gruppe av bygninger dersom fuglene har fri adgang til mer enn én bygning i driftsenheten. Antall enkeltprøver av avføring som skal tas med sikte på samleprøver er angitt i tabell 1.

Avlsfjørfe:

- 1) I flokker med avlsfjørfe skal det tas ut prøver minimum hver annen uke i eggleggingsperioden.
- 2) I flokker som leverer egg til rugerier med en total utrugingskapasitet på mindre enn 1000 egg, skal prøvene tas ut på virksomheten. Det skal tas en samleprøve som beskrevet i «Flokker under oppdrett» i dette vedlegg.
- 3) For flokker som leverer egg til rugerier med en total utrugingskapasitet på mer enn 1000 egg, skal prøvene tas ut på rugeriet. Prøvetakingen per flokk med avlsfjørfe skal bestå av:
  - a) en samleprøve av mekonium fra 250 kyllinger som er klekket fra egg som er levert rugeriet, eller
  - b) 50 kyllingkadavre som enten var døde før utruging eller som er klekket fra egg som er levert rugeriet.
 Prøvetakingen i a og b skal også foretas i flokker som består av færre enn 250 kyllinger.

Slaktefjørfe:

Det skal tas en samleprøve som beskrevet i «Flokker under oppdrett» i dette vedlegg.

Tabell 1

<i>Antall fjørfe som holdes i en bygning:</i>	<i>Antall avføringsprøver som skal tas i bygningen eller gruppen av bygninger i driftsenheten</i>
1 – 24	Et antall som tilsvarer antallet fjørfe, men høyst 20
25 – 29	20
30 – 39	25
40 – 49	30
50 – 59	35
60 – 89	40
90 – 199	50
200 – 499	55
500 eller flere	60

Vedlegg C. Vilkår for prøvetaking av salmonella av bruksfjørfe som skal benyttes til produksjon av konsumegg

Den mikrobiologiske undersøkelsen skal omfatte følgende invasive serotyper:

- 1) *Salmonella gallinarum*
- 2) *Salmonella pullorum*
- 3) *Salmonella enteritidis*
- 4) *Salmonella berta*
- 5) *Salmonella typhimurium*
- 6) *Salmonella thompson*
- 7) *Salmonella infantis*

Det skal tas en samprøve av avføringen, som skal bestå av enkeltprøver av fersk avføring som hver skal veie minst ett gram. Prøvene skal tas tilfeldig på et visst antall steder i bygningen der fuglene holdes, eller i hver gruppe av bygninger dersom fuglene har fri adgang til mer enn én bygning i driftsenheten.

Antall prøver skal gjøre det mulig å oppdage med 95% sikkerhet en forekomst av salmonella på 5%.

Den mikrobiologiske undersøkelsen skal utføres etter Den internasjonale standardiseringsorganisasjonens standardiserte metode ISO 6579:1993 eller reviderte utgaver, eller etter metoden beskrevet av Nordisk metodikkomité for næringsmidler (NMKL-metode nr. 71, 4. utgave, 1991) eller reviderte utgaver.

31. des. Nr. 1617 2001

Forskrift om endring i forskrift om utlendingers adgang til riket og deres opphold her (utlendingsforskriften).

Fastsatt av Utlendingsdirektoratet 31. desember 2001 med hjemmel i Kronprinsreg.res. av 21. desember 1990 nr. 1028 § 13 tredje ledd og fjerde ledd, jf. lov av 24. juni 1988 nr. 64 om utlendingers adgang til riket og deres opphold her (utlendingsloven) § 6 åttende ledd siste punktum. Kunngjort 11. januar 2002.

I

I forskrift av 21. desember 1990 nr. 1028 om utlendingers adgang til riket og deres opphold her (utlendingsforskriften) gjøres følgende endring:

Nye vedlegg 12 og 13 skal lyde:

Vedlegg 12. Utenriksstasjoner med myndighet til å innvilge spesialarbeidstillatelse

Norske utenriksstasjoner med myndighet til å avgjøre søknader om arbeidstillatelse (avgjørelsesmyndighet) pr. 1. januar 2002, jf. utlendingsforskriftens § 13 tredje og fjerde ledd, jf. utlendingslovens § 6 åttende ledd siste punktum:

Utenriksstasjoner med myndighet til å innvilge søknader om arbeidstillatelse etter utlendingsforskriftens § 3 annet ledd bokstav a:

- Ambassaden i Manila, Filippinene
- Ambassaden i Moskva, Russland
- Ambassaden i Ottawa, Canada
- Ambassaden i Riga, Latvia
- Ambassaden i Tallin, Estland
- Ambassaden i Vilnius, Litauen
- Generalkonsulatet i Houston, USA

Vedlegg 13. Utenriksstasjoner med myndighet til å innvilge tillatelse til arbeidsferie

Norske utenriksstasjoner med myndighet til å avgjøre søknader om arbeidstillatelse (avgjørelsesmyndighet) pr. 1. januar 2002, jf. utlendingsforskriftens § 13 tredje og fjerde ledd, jf. utlendingslovens § 6 åttende ledd siste punktum:

Utenriksstasjoner med myndighet til å innvilge søknad om arbeidstillatelse etter utlendingsforskriftens § 4a annet ledd bokstav e:

Ambassaden i Canberra, Australia

II

Endringene trer i kraft 1. januar 2002.

Oversikt over rettelser som er inntatt i 2001-årgangen

År	Feil i hefte nr.	Side	Gjelder	Se rettelse i nr.
1993	24	1749	Forskrift nr. 1354	15
1996	4	254	Forskrift nr. 227	14
1996	4	255	Forskrift nr. 227	14
1997	8	553	Forskrift nr. 1433	16
1998	9	559	Forskrift nr. 455	9
1998	18	1313	Forskrift nr. 929	4
2000	22	2213	Forskrift nr. 968	10
2000	25	2385	Forskrift nr. 1101	2
2000	28	2732	Forskrift nr. 1267	1
2000	29	2766	Forskrift nr. 1276	2
2000	29	2795	Forskrift nr. 1300	2
2000	32	3187	Forskrift nr. 1408	4
2000	32	3194	Forskrift nr. 1410	4
2000	33	3301	Forskrift nr. 1434	1
2000	33	3435	Forskrift nr. 1545	1
2000	35	3512	Forskrift nr. 1582	1
2000	37	3876	Forskrift nr. 1622	3
2001	2	146	Forskrift nr. 153	3
2001	2	160	Forskrift nr. 163	3
2001	2	85	Forskrift nr. 1632	8
2001	2	88	Forskrift nr. 1634	8
2001	2	88	Forskrift nr. 1635	8
2001	2	89	Forskrift nr. 1636	8
2001	2	90	Forskrift nr. 1637	8
2001	2	94	Forskrift nr. 1640	8
2001	2	98	Forskrift nr. 1644	8
2001	2	100	Forskrift nr. 1644	8
2001	3	333	Forskrift nr. 263	4
2001	5	557	Forskrift nr. 1673	8
2001	5	565	Forskrift nr. 1673	8
2001	5	577	Forskrift nr. 1673	8
2001	5	584	Forskrift nr. 1674	8
2001	5	584	Forskrift nr. 1675	8
2001	7	905	Lov nr. 78	8
2001	7	961	Forskrift nr. 522	10
2001	8	1068	Forskrift nr. 651	10
2001	8	1090	Forskrift nr. 673	11
2001	9	1287	Forskrift nr. 814	10
2001	9	1302	Forskrift nr. 834	11
2001	9	1306	Forskrift nr. 836	10
2001	10	1360	Forskrift nr. 946	11
2001	10	1403	Forskrift nr. 1016	15
2001	11	1430	Forskrift nr. 1071	13
2001	11	1548	Vedtak nr. 1154	13
2001	11	1559	Forskrift nr. 1157	15
2001	11	1560	Forskrift nr. 1157	15
2001	11	1591	Forskrift nr. 1158	16
2001	11	1602	Forskrift nr. 1163	16
2001	14	1886	Forskrift nr. 1279	16
2001	14	1918	Forskrift nr. 1309	15
2001	14	1919	Forskrift nr. 1309	15
2001	14	1959	Vedtak nr. 1342	15
2001	14	1960	Forskrift nr. 1343	15

B-blad

Returadresse:

Lovdata
Postboks 41 Sentrum
N-0101 Oslo

NORSK LOVTIDEND

Avd. I Lover og sentrale forskrifter
Avd. II Regionale og lokale forskrifter

Utgever: Justis- og politidepartementet
Redaksjon: Stiftelsen Lovdata

Manuskripter for kunngjøring

Manuskripter sendes i ett eksemplar med kunngjøringsskjema til Lovdata:

Med E-post: ltavd1@lovdata.no for avdeling I
ltavd2@lovdata.no for avdeling II

Elektronisk: Se Lovdatas hjemmesider (www.lovdata.no).

Med post: Norsk Lovtidend
Postboks 41, Sentrum
0101 Oslo

Bestilling av abonnement

Med post: Samme adresse som over.
Elektronisk: Se Lovdatas hjemmesider.

		Norge	Norden	Verden
Abonnement koster for	Avd. I	kr 970	kr 1330	kr 1490
	Avd. I og II	kr 1220	kr 1750	kr 1990

Innholdet i heftene vil bli kunngjort fortløpende på Lovdatas hjemmesider – www.lovdata.no
- også en versjon av den trykte utgaven av heftet i PDF-format vil være tilgjengelig.
På de samme sidene finnes ajourførte versjoner av lovene og sentrale og lokale forskrifter.

Samlemapper: Det vil bli sendt ut etiketter for bruk på ringpermer.

Alle andre henvendelser om Norsk Lovtidend kan rettes til:

Lovdata
Postboks 41, Sentrum
0101 Oslo

Tlf. 23 35 60 00
Fax 23 35 60 01
E-post: lovtid@lovdata.no